

MAESTRUL ȘI ȘOARECELE

Alexander Freiberg

TEXT

équivalences
la prose du monde
2003

ORIGINAL EDITION: OCTAVIAN POPESCU (ed.)

- ALEXANDER FREIBERG **Maestrul și șoarecele**
- EOLIA, Bucharest 1995 [ISBN 973-96503-4-1]

SECOND (REVISED) EDITION: ADRIAN REZUȘ (ed.)

- © 2003 ALEXANDER FREIBERG (Utrecht, The Netherlands) [TEXT]
- © 2001 MIRA VAN DIJK (Amsterdam, The Netherlands) [GRAPHICS *Muis*]
- © 2001 RODICA ILIESCO (Paris, France) [LOGO *Centaure*]
- © 2003 **ÉQUIVALENCES** [PDF \LaTeX – HYPERSCREEN]

**This electronic edition is a *private, non-profit* publication
produced by PDF \TeX 14.H &
created by \LaTeX 2 ϵ with HYPERREF & HYPERSCREEN**

PDF \TeX 14.H © 2001 HÀN THÉ THÀNH

\LaTeX 2 ϵ © 1993–2001 THE \LaTeX 3 PROJECT TEAM *et al.*

HYPERREF © 1995–2001 SEBASTIAN RAHTZ

HYPERSCREEN © 2001–2002 ADRIAN REZUȘ [based on PDFSCREEN]

PDFSCREEN © 1999–2001 C. V. RADHAKRISHNAN

TYPESET BY ROMANIAN \TeX © 1994–2001 ADRIAN REZUȘ

PRINTED IN THE NETHERLANDS – SEPTEMBER 4, 2002

REVISED REPRINT – JULY 12, 2003

Alexander Freiberg

MAESTRUL ȘI ȘOARECELE

EOLIA
București
1995

1. ÎN LOC DE PREFEȚĂ SAU ÎNCEPUTUL CARIEREI MELE DE SCRITOR

Carierea mea de scriitor a început cu totul pe neașteptate, într-o dimineată de marți, și cu totul în afara voinței mele.

Pe semne că mă calomniase cineva, vreun vecin, sau vreun membru al familiei, pentru că în acea dimineată de coșmar, am trăit ceva, ce n-am să uit niciodată. În loc de micul dejun, pe care de obicei, în zilele de marți și în toate sărbătorile legale, consoarta mea Chiț Grubach mi-l servea direct în culcuș, m-am pomenit și fără micul dejun, și arestat pe deasupra de către doi șoareci reprezentanți ai opiniei publice.

Reprezentanții au năvălit în căminul nostru și m-au smuls din culcuș, fără să-mi explice de ce mă arestează. Totul s-a petrecut mult prea repede pentru ca să mai pot înțelege despre ce e vorba.

Fiind luat prin surprindere, n-am mai apucat să-i întreb de ce mă arestează și cum de au reușit să intre în locuința noastră, fără să cunoască cifrul electronic secret al închizătorii și fără să fie oprți de consoarta mea.

Aș mai fi dorit să pun multe alte întrebări, toate legate de apariția lor ciudată și bineînțeles aș fi dorit să primesc răspuns la ele. Dar, n-am apucat să pun nici o întrebare și în consecință, n-am primit nici un răspuns.

Mi-am dat seama numaidecât că orice împotrivire ar fi fost zadarnică. Și, cum nici nu aveam cum să mă apăr și nici Chiț Grubach nu era acolo ca să strige după ajutorul vecinilor sau al comitetului de ajutorare a locatarilor, m-au înhățat... Unul de laebele din față și celălalt de laebele din spate. Și dus am fost.

Nici despre o asemenea formă de arestare n-am mai auzit niciodată. Să te ia pe sus de picioare și să-ți lase coada să frece pământul... fără un document sau o hârtie

oficială pe care să ți-o pună în față – eventual un mandat de arestare, așa cum se obișnuiește – și fără ca să ai dreptul să te aperi sau să-ți scrii testamentul, asta era prea de tot.

Mă gândeam la toate acestea în timp ce mă cărau, așa, lipsit de apărare și flămând pe deasupra.

Burta mi s-a lipit de spate și priveam pământul și ierburile cum rămâneau în urmă, în timp ce înaintam spre o destinație necunoscută. Uite, ... mă gândeam eu, ce i se poate întâmpla unui șoarece cinstit, nevinovat și tată bun pentru familia lui, dintr-odată, fără veste, tocmai într-o zi de marți, când mă așteptam la cu totul altceva și lumea îmi părea bună și frumoasă.

Ce s-o fi întâmplat cu consoarta mea? Unde o fi dispărut? Și cum se poate că nimeni n-a remarcat intrarea în vizuina noastră a celor doi reprezentanți ai opiniei publice? Tocmai când te aștepti să fie acolo cineva care să vadă ce se întâmplă și să-ți sară în ajutor cu țipete, te pomenești că nimeni nu e de față și că e o liniște de parcă întotdeauna așa ar fi fost, și de parcă așa ar fi trebuit să fie.

Când n-ai nevoie de ei sunt mereu în preajma ta, de n-ai nici liniște, nici odihnă, nici intimitate. Viața ta e ca și cum ar fi bunul lor; ei știu ce mănânci, ce bei, cât dormi, și chiar și ce visezi. Iar odată, dacă ai cu adevărat nevoie de ei, ia-i de unde nu-s. Parcă i-a înghițit pământul pe toți.

Dacă n-aș fi simțit la fiecare pas al celor doi reprezentanți o durere sfâșietoare de parcă cineva îmi smulgea picioarele din încheieturi și pe deasupra și puternica senzație de foame care-mi chinuia stomacul, aș fi crezut că mai dorm încă și că visam ceva ce semăna cu o tortură sau cu un coșmar.

Norocul meu era, că cei doi mai oboseau din când în când și-mi dădeau drumul

ca să-și odihnească mădularele. Altfel, cu siguranță că n-aș mai fi rezistat la atâta durere. La una din aceste pauze, trecea tocmai pe acolo un confrate șoarece-polițist care-și făcea rondul de supraveghere a ordinii. Avea o mustață mai stufoasă decât a unui șoarece ne-polițist și își ținea laba dreaptă lipită de mânerul sabiei. Ajuns în dreptul nostru își încetini pașii, privind cu severitate la grupul nostru ciudat – eu întins pe spate, și cu ei, unul la cap și altul la coadă, gâfâind din greu. Se vede însă că ceva în atitudinea celor doi îi era familiară sau, poate că cei care reprezentau opinia publică aveau un fel de a se purta pe care orice polițist de cartier îl poate recunoaște numaidecât. Nu știu... și să nu mă întrebați... dar, polițistul ne-a salutat cu mult respect, la care și eu, așa culcat pe spate cum stam, am zâmbit, vrând-nevrând și am dat din coadă de trei ori, așa cum cer manierele bunei cuviințe. După asta polițistul se îndepărtă și cei doi m-au apucat din nou, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat, cărându-mă mai departe.

În cap mi se fugăreau alte întrebări, multe de tot, privind arestarea mea. Ce fel de arestare era asta? Cine erau și pe cine reprezentau de fapt cei doi intruși? Aveau ei dreptul să aresteze pe cineva? Iar dacă aveau într-adevăr acest drept, de ce nu m-au arestat în condiții normale, așa cum se arată la televizor și în toate filmele oficiale? Și, de ce nu mă duc la poliția de cartier, ci cu totul în altă direcție?

Întrebările mele nu aveau însă nici un rost, din moment ce răsunau doar în capul meu și nu le chițăiam ca să fie auzite. Trebuia să rămân calm și să-mi păstrez luciditatea, ca la momentul necesar să pot pune toate întrebările în ordinea lor corectă din punct de vedere logic, și să pot să-mi spun părera clar, pe înțelesul tuturor.

Am ieșit curând din oraș. Nu se mai zăreau nici trecători, nici polițiști. Deodată, reprezentanții s-au oprit, mai brusc decât în celelalte ocazii și m-au lăsat să cad pe

spate, lovindu-mi vertebra a 7-a și a 8-a foarte tare. Ei nu păreau să se sinchisească de oftatul meu, pentru că de cum mi-au dat drumul s-au și întins repede pe burtă, și scoțându-și niște batiste albe cu picățele violet, au început să-și ștergă sudoarea de pe frunte, cercetând în același timp împrejurimile, vrând parcă să se asigure că au ajuns la locul potrivit.

Era un loc părăsit, lângă o carieră de piatră mică, pustie, cu câteva unelte ruginite aruncate pe jos, care dovedeau că de multă vreme n-a mai trecut nimeni pe acolo.

Cei doi reprezentanți păreau mulțumiți de condițiile locului. Se uitau când unul la altul, când în jur și dădeau din cap satisfăcuți, spunând parcă în limbajul lor oficial, un fel de, da... da... e bine... totul e în ordine. Pe urmă s-au sculat amândoi, ca la un semnal, și-au băgat înapoi batistele în geanta oficială – un fel de tașcă de controlor de bilete – de unde au scos la iveală, amândoi, tot ca la un semnal, câte un cuțit de măcelar, lung și subțire, și cu două tăișuri, pe care au început să-l cerceteze la lumină, trecându-și cu îndemânare una din gheare deasupra tăișului.

Asta a durat o vreme, dar dacă a durat mult sau puțin, nu pot să vă spun. Timpul de atunci nu l-am putut măsura în liniște, ca de obicei, când nu eram în stare de arrest. Și chiar dacă aș fi încercat atunci să măsoz timpul, tot n-aș fi reușit să ajung la nici o concluzie, căci inima îmi bătea tare, gata să-mi sară din piept, iar capul îmi vâjâia și-mi uruia, de parcă tocmai atunci ar fi trecut, chiar deasupra lui, o locomotivă cu aburi, trăgând după ea încă patruzeci de vagoane încărcate cu pietre și obuze de tun.

Între timp, cei doi se mai uitau din când în când la mine, poate ca să se asigure că sunt acolo și mai trăiesc. Nu vă mai spun ce am simțit în timp ce se uitau așa la mine pentru că tot n-aș putea. Să-ți vezi moartea cu ochii, nu e lucru ușor. Știu doar că tremuram de frig și transpiram din cauza căldurii, în același timp. Dar, și frigul și

căldura erau mai puternice ca de obicei.

La un asemenea sfârșit nu m-am gândit niciodată. Un șoarece să moară ca un câine, este ceva ce nu s-a mai pomenit și nici în viitor nu cred să se pomenească.

Acum nu mai aveam ce face. De fugit nu avea rost să fug. Știam că un șoarece reprezentant al opiniei publice fuge mai repede decât un șoarece obișnuit, chiar dacă acesta fuge ca să-și salveze viața. Cât de repede putea să fugă un șoarece oficial, era un lucru cunoscut de toți. Nu avea nici un rost să mai pun la încercare faptul, pe propria mea piele.

A fugi, ar fi însemnat să fug în brațele morții, pe când așteptând liniștit, îmi prelungeam clipele vieții. Nu puteam decât să aștept și să mă uit la ei cum își verifică ascuțișul cuțitelor, cu o răbdare și o migală pe care doar un funcționar în slujba statului o poate avea. Și vedeți, tocmai această tactică înțeleaptă a mea s-a dovedit a fi cea bună.

Faptul că inima nu mi-a spart pieptul, sau, faptul că fiecare clipă de așteptare mi s-a părut un secol, nu erau altceva decât elemente componente ale vieții, în acele condiții. Așteptam, dar trăiam. Și așteptarea s-a dovedit a fi folositoare. Ea m-a salvat.

După ce și-au verificat cuțitele încă o vreme, le-au băgat la loc și au scos din aceeași geantă oficială de controlor de bilete de tren câte o hârtie împăturită pe care au început s-o îndrepte, încet și cu grijă ca să nu o boțască, sau din respect pentru hârtie, sau mai știu eu de ce, și iarăși au început să se uite unul la celălalt și în jur, să se convingă că totul e în regulă.

Nu trebuie să vă mai spun, că acum eram ceva mai liniștit. Inima îmi bătea ceva mai normal, pentru că știam că hârtia e mai puțin periculoasă decât un cuțit de măcelar. Și o să vă spun drept, un pic de curiozitate începea să se trezească în capul

meu și doream să înțeleg ce înseamnă toate acestea – iar dacă tot era să-mi dau sfârșitul – cel puțin să înțeleg ce și cum. La început s-au jucat cu cuțitele, iar acum cu hârtiile. N-ar fi rău să înțeleg întreaga interdependență a lucrurilor, înainte de a trece pe lumea cealaltă, mă gândeam eu. Știam că există o legătură între ele, doar că eu nu o înțelegeam. Un reprezentant al opiniei publice nu face nimic fără un rost precis. Asta îmi era clar.

Inima e adevărat că mi s-a potolit puțin, dar capul continua să-mi vâjâie și să-mi uruie, de parcă tot sângele din mine nu mai pleca nicăieri altundeva decât în cap. Îmi simțeam burta și picioarele amortite, din lipsă de sânge, și asta mă supăra pentru că nu puteam să mă concentrez ca lumea.

M-au ajutat însă reprezentanții, încetând să mai gâdile hârtiile. Unul din ei băgându-mi sub nas hârtia pe care o ținuse el între labe, îmi chițâi la ureche: „urmărește cu atenție textul și ia poziția de drepți“. Celălalt începu să citească cu voce tare hârtia lui.

– „Tu, cel arestat aici, din ordinul nostru, vei sta de acum înaintea la dispoziția noastră și a Distinsului, Înțeleptului și Atotputernicului Maestru Tipograf, pentru a ajuta la punerea bazelor culturii noi, a animalelor oprimate de oameni. În acest scop, îți cerem colaborarea necondiționată și totala dăruire, pentru a realiza acest proiect cultural, neglijat de secole, și pentru care vei fi recompensat, fiind lăsat în viață și cu ceva alimente pentru a nu muri de foame. De acum înainte viața ta va fi bunul nostru. Vei putea beneficia de ea doar cu titlul de împrumut, iar noi vom putea oricând să-ți retragem acest bun. Viața ta deci, nu mai e a ta. Nu uita acest lucru. Fă tot posibilul ca să nu ne silești să punem în practică acest drept al nostru. Dovedește că meriți să te lăsăm în viață. Semnează, Șeful secției“.

Șoarecele reprezentant își împături hârtia și cu aceeași grijă cu care o scoase din geantă, o băgă la loc. Au mai urmat câteva priviri între ei și în jur, după care o zbughiră la fugă, și duși au fost.

Nu vă mai spun cum m-am târât spre casă și cum m-am simțit toată ziua. Nu numai că de micul dejun nu m-am mai putut atinge, dar întreaga zi n-am mai putut da pe gâtlej nici o înghițitură de apă minerală, de parcă cineva m-ar fi ținut strâns de beregată cu un clește. N-am putut să povestesc nici consoartei mele și nici pușorilor ce mi s-a întâmplat și prin ce am trecut, pentru că nu avea nici un rost și poate tot nu m-ar fi crezut. Spre seară chiar și eu am început să mă îndoiesc de adevărul celor întâmplare. De aceea n-am mai povestit până acum nimănui și nici de acum înainte n-am să mai pomenesc despre asta.

Abia ulterior am înțeles mai bine ce s-a întâmplat, și că de fapt, arestarea mea n-a însemnat nimic altceva decât începutul carierei mele de scriitor: – un început ciudat în felul lui, dar, oricum, un început.

Șoarecele scriitor.

2. ȘOARECELE E CHEMAT LA TIPOGRAFIE

N-au trecut decât două zile de la întâmplarea de necrezut cu reprezentanții opiniei publice și șoarecele începea să creadă că întâmplarea nici nu a existat cu adevărat. A mai auzit el și de la alții că uneori vezi și simți diferite lucruri, faci ceva sau vorbești chiar cu cineva, iar pe urmă nu îți mai amintești de loc. Ulterior, chiar și dovezile concrete și urmele evidente ale faptelor tale nu te pot convinge că tu ai făcut lucrurile respective, pentru că memoria nu a reținut nimic din cele întâmplate. Este ca și cum deodată te-ai dedubla și dublura ta s-ar duce undeva să facă anumite lucruri, iar pe urmă s-ar întoarce la loc în persoana ta cea dintâi și n-ar mai ști nimic despre cele întâmplate. Crezi și ești sigur că niciodată nu te-ai dedublat, pentru că nu crezi în așa ceva și nu ai nici un motiv să crezi că așa ceva e posibil.

Așa cumva, descrie știința psihologiei fenomenul, dar cum este numit și dacă el este un fenomen care se potrivește la fiecare șoarece, asta nu se mai știe. Poate că a citit despre așa ceva în cartea aceea groasă, despre fenomenele psihice incidentale, scrisă de psihologul șoarece Chiț-Sigmund-Junger-sohn, sau, era poate cartea cealaltă, ceva mai subțire, despre repetarea torsionat – involuntară a capitalului psihic, scrisă de profesorul-șoarece de anatomie astronomică Chiț-Marxovici, publicată sub pseudonimul Chiț-Leninovici. Nu mai reușea acum să-și amintească precis unde anume citise, dar în cap i se contura tot mai clar ideea că nu el a fost cel care a fost scos din culcuș și cărat afară din oraș la locul acela neprietenos, și amenințat cu moartea.

Nici nu putea să fi fost el, pentru că dacă totul s-ar fi petrecut așa cum își amintea acum vag, trebuia să audă ceva despre Tipograf și de ordinele lui. Nu avea însă nici o veste. Iată o dovadă clară că nu s-a întâmplat nimic din cele presupuse. Cum a putut să creadă că toate bazaconiile acelea s-au petrecut aieva? Doar trăim într-o

lume civilizată, unde nu poți să cari pe unul, doar așa, pur și simplu, ca pe un sac de cartofi, afară din oraș, fără să fii întrebat ce ai în sac și unde duci cartofi?! Darmite să cari un șoarece, la vedere și complet lipsit de apărare. Și încă sub ochii poliției! Cum a putut să creadă că așa ceva s-a întâmplat cu el?... gândi șoarecele și se apropie de ferestruica din colțul încăperii și privi afară cu sufletul împăcat.

Cerul era senin. Tocmai începea să se însereze. Un ciripit vag de păsări și un foșnet ușor de frunze pătrundeau în vizuina lui, dar sunetele nu făceau decât să-l ajute în reveriile lui filosofice. Da, da. Natura e întotdeauna frumoasă, gândi el. Natura nu are niciodată probleme, nu e niciodată tristă, nu se dedublează niciodată și nu e amenințată de reprezentanții opiniei publice. Problemele apar doar în creierul șoarecilor și rămân acolo, încuibărite uneori chiar și două zile în șir.

Dar, nici aceste gânduri nobile nu au putut dura prea mult, pentru că pe aleea din fața ferestrei apăru un șoarece-poștaş, pe care îl recunoscuseră numai decît după geanta fosforescentă și apărătoarea de urechi. Și chiar dacă nu l-ar fi zărit, tot n-ar fi putut savura în continuare liniștea și frumusețea înserării, pentru că numai decît au răsunat cele trei lovituri cunoscute în peretele ușii, cu care de obicei șoarecii poștași își anunță sosirea.

Se grăbi să deschidă. Poștaşul îi arătă plicul, adresat cu litere de tipar și prevăzut cu un sigiliu roșu, ceea ce însemna că e vorba de un act oficial, secret, deosebit de important, care poate fi înmănat doar destinatarului în persoană, în poziție de drept și cu laba dreaptă în dreptul inimii. Șoarecele execută întregul ritual conform cerințelor legale; îl salută pe poștaş și se retrase în încăperea sa să studieze documentul. Mult însă nu avea ce să studieze, pentru că întregul conținut era cuprins doar în două rânduri, mai mult decît clare.

Era chemat la Tipografie.

Privi ceasul. Inima începu să-i bată de două ori mai repede, așa ca de obicei, când simțea că pericolul e foarte aproape. Mai avea doar 37 minute până la înfățișarea în fața Tipografului.

Ce să facă mai întâi?... Să-și perie coada, să-și curețe urechile, sau să înghită câteva vitamine hidratante care să-l ajute să nu moară de frică?

Alese varianta ultimă, și pentru a fi și mai sigur că nu-l vor părăsi puterile, înghiți o doză dublă din toate cele, după care își prepară un ceai de plante, în care lăasă să se dizolve o pastilă mare de vitamina C – efervescentă, cu gust de cașcaval proaspăt. Pe urmă privi încă o dată ceasul cu cuc electronic, atârnat deasupra culcușului și calculă dintr-odată durata drumului, pe care, scăzându-o din timpul disponibil, obținu cifra 7. Era un 6 + 1 mai mult decât evident. Exact cât era necesar. Parcă însuși destinul a făcut să-i rămână precis 7 minute. Era un semn... dar ce fel de semn? Bun sau rău? Nu știa și nici nu avea acum timp de probleme metafizice. Acest 7 era un 7 și atât îi era deajuns. Știe oricine că o scrisoare de adio necesită întotdeauna 6 minute, iar scrierea testamentului exact un minut.

Așa și făcu. Nici nu mai reciti scrisoarea de adio, pentru că nu mai avea timp, și nici eu nu o voi reproduce, tot din lipsă de timp. Pe scurt, era un adio clasic, cu regrete și durere interioară, localizată în regiunea stomacului, iar testamentul, la fel de clasic, cu acel binecunoscut: „las totul familiei... toate bunurile mobile și imobile...“, fără să le numească, pentru că tot nu avea ce.

Formalitățile de rămas bun o dată terminate, se simți oarecum ușurat, dar despre o adevărată senzație de ușurare nici nu putea fi vorba. Doar nu se ducea la vreun bal mascat în costume transparente, sau la vreo petrecere cu intrare gratuită și mâncăruri

nelimitate, la alegere. Era chemat la Tipograf.

Fugea acum ca să ajungă la timp și în fuga lui îi răsunau în cap toate fragmentele amenințătoare din ordinul de arestare: „...Viața ta, nu mai e a ta... îți cerem totala dăruire... viața ta va fi bunul nostru... dovedește că meriți să te lăsăm în viață... totala dăruire... proiect cultural... lăsându-te în viață... totala dăruire... semnează Șeful secției... viața ta va fi bunul nostru... să te lăsăm în viață... Șeful secției... viața ta, nu mai e a ta... semnează Șeful secției...“.

Oare cine era acest Șef al secției?... Și despre ce secție era vorba?...

Întrebările zburau prin capul lui ca niște scânteii repezi, fără direcție, după care se declanșă din nou bombardamentul certitudinilor: „...Să te lăsăm în viață... proiect cultural... viața ta va fi bunul nostru... totala dăruire... semnează Șeful secției“.

Șoarecele fugea ca să ajungă la timp. Viața lui nu mai era a lui. Asta îi era acum clar, iar teoria cu dedublarea era doar o teorie, care se potrivea poate la alții, nu însă și la el. Aici era o realitate clară, simplă, nedublă, și el era cel care nu se putea dedubla cu toate că tare ar fi dorit-o, și era silit acum să fugă singur și nedublă ca să ajungă la timp și să rămână în viață.

3. PRIMA ÎNTÂLNIRE CU TIPOGRAFUL

La intrare îl aștepta un animal foarte ciudat, care numai decît se dovedi a fi și deosebit de gălăgios. Fără să țină cont de dimensiunea șoarecelui și de calitatea auzului acestuia, îi strigă la ureche de parcă ar fi fost surd: „Bine ați venit, stimate șoarece! Eu sunt Secretara Principală și am să vă conduc la Onorabilul Maestru Tipograf!“.

Era un animal într-adevăr ciudat: ceva între maimuță și broască, cu toată fața vopsită în roșu și cu mult păr în vârful capului, ciufulit și vopsit și el în galben portocaliu cu suvițe albe.

Ușa se deschise automat. După un drum destul de lung, pe niște coridoare întortocheate, se deschise în fața lui o altă ușă automată și se pomeni într-o încăpere imensă, unde labele i se afundau într-un covor moale și pufos. Pereții erau plini cu tablouri și peste tot erau mașini de scris. Tot privind în jur și înaintând în același timp, nu își dădu seama cum drumul urca în pantă și doar la capătul lui observă că părăsise de mult nivelul covorului și că acum se afla chiar în fața Tipografului.

Înfățișarea și dimensiunea lui îi scăzură dintr-odată temperatura corpului cam cu 16 grade Celsius, o temperatură la care nici nu mai poți tremura de frig pentru că n-ai de ce. Întepenii brusc, ca îngropat de viu într-un bloc de gheață. Doar ochii îi mai funcționau și creierul. Cu ochii privi înainte la Tipograf, iar în creier îi pâlăia doar o singură întrebare ca o luminiță îndepărtată într-o noapte întunecoasă: oare mai trăiește sau e mort? Dacă era mort, e bine că și-a luat rămas bun de la familie și și-a scris testamentul. Dacă e viu?... Asupra acestui punct încă nu putea formula nici un răspuns clar. Nu avea nici o dovadă că e viu, în afară de întrebarea în sine care cerea un răspuns și care era o dovadă destul de slabă, mai ales dacă nu găsea răspunsul.

Era o stare ciudată și nouă pentru el, un fel de imponderabilitate vitală – ceva

între viață și moarte, dar mai mult moarte decât viață. Privea înainte, la Tipograf, din blocul de gheață în care era înțepenit. Era un colos galben verzui, cu ochi albicioși, pe care îl văzuse doar o dată în viață, și atunci de departe. Atunci se speriasse și o luase la fugă. Se știa despre el, încă pe atunci, că e o personalitate culturală marcantă în lumea animalelor. Dar, tot de atunci știa, și învățase de mic, că e mai bine să n-ai nimic de a face cu personalitățile culturale, dacă nu sunt șoareci. Așa învățase de mic și până acum a reușit să țină cont de ceea ce învățase. Când ești însă amenințat cu pierderea vieții și n-ai încotro, e altceva. Vii chiar și de bunăvoie, chemat doar cu o invitație, ca să mori de mai multe ori de frică, dacă asta te ajută să rămâi în viață.

Tipograful îl salută cu o înclinare a capului și îi întinse o labă deosebit de aspră, cu gheare încovoiate și nu prea curate. Ideea unei corelații între cultură și igienă, scânteie pentru o secundă în capul șoarecelui. Ar fi dorit chiar să dezvolte această idee, dar nu reuși. Ideea se stinse după exact o secundă și un sfert, ca orice scânteie lipsită de combustibil. Creierul înghețat de frică nu putea prelucra nici o idee mai de Doamne-ajută. Asta era acum clar.

După un timp, ușa din spatele lui se deschise și intră Secretara Principală. Se întoarse puțin ca să o vadă mai bine. În capul lui scânteie din nou o idee sub formă de întrebare, dar care se stinse fără să producă un răspuns: oare e mai mult maimuță sau mai mult broască? Și încă o întrebare urmă numaidecât, pentru că ochii lui nu se puteau desprinde de acel roșu arzător al feței ei și de galbenul încins al smocului de păr din vârful capului: oare există cu adevărat un asemenea animal, sau, ceea ce vedea el acum, nici nu e un animal obișnuit, animal ca toate animalele, ci altceva – ceva care pare doar să fie un animal, dar care nu e? Sau, cine știe... Poate totuși e. În orice caz, orice ar fi fi fost, combinația aceasta ciudată între maimuță și broască

era foarte rezistentă la coloranți acrilico-sintetici, deoarece era puternic preparată cu vopsele. Oare așa se cere, și așa trebuia să arate o Secretară Principală a Tipografului?

În timpul formulării acestei întrebări, care bineînțeles a rămas tot fără răspuns, Secretara Principală se apropie și îi pune în față o farfurie plină cu bucăți de cașcaval și grăunțe. Mai adăugă un fel de: „Vă rog serviți, stimate șoarece...” sau „Stimate, vă rog serviți...” sau... „Serviți, vă rog, stimate șoarece“. În orice caz, cuvintele „serviți“ și „stimate“ erau cuprinse în text, de asta era sigur. Nu realizează cu precizie desfășurarea frazei, pentru că în momentul în care Secretara Principală deschise gura, rămase fascinat de gura ei.

Așa ceva nu văzuse până atunci. De cum deschise gura ca să rostească primul cuvânt, Secretara Principală dezveli un șir de dinți albi și strălucitori, care i-ar fi provocat instantaneu palpitații dacă n-ar fi apărut printre ei limba. Și, o dată ce Secretara își scoase limba la vedere, șoarecele nu-și mai putea desprinde ochii de la ea. Poate că vroia să-l hipnotizeze sau să-i dovedească ce poate face o Secretară Principală cu limba. Oricum, era atât de fascinat, încât uită cu totul de existența Tipografului și privea doar în gura Secretarei.

Mișca limba atât de încet și de grațios, de parcă folosea cuvintele doar ca să-și poată undui limba în fața dinților și nicidecum ca să pronunțe cuvintele. Descria cu ea rotocoale minuscule, optulețe și semicercuri care începeau și se terminau unde nu te așteptai sau se întrerupeau cu mici ezitări și tremurături, de parcă auzai raționamentul limbii, care se întreba pe sine însăși, dacă merită să mai continue figura începută sau nu. Totul, bineînțeles, într-o ambianță umedă, cu stropi mici de salivă care se scurgeau pe ici pe colo, ba de pe un dinte umezit prea tare sau din vârful limbii, în timp ce descria cu ea o piruietă suitoare.

Dar, nu numai măestria unduirilor era cea care îl fascina. Mai era și culoarea limbii, care nici ea nu era cu totul obișnuită pentru o limbă. Era o combinație de culori, pe care, dacă ar fi fost întrebat în acel moment, nu ar fi putut să o descrie numaidecât. Cunoștea toate culorile componente, în stare brută, dar combinația îl deruta. Poate că dacă nu ar fi fost atât de obsedat să urmărească mișcările și direcțiile de deplasare a limbii și și-ar fi imaginat-o în stare nemișcată, i-ar fi fost chiar ușor să numească toate componentele combinației. Ba mai mult, chiar și cantitatea fiecărei culori în parte, în procente.

Acum însă îi era imposibil să gândească analitic. Partea logică a creierului era pur și simplu scoasă din funcție. Învârti de câteva ori prin cap ideea culorii și după ce o trimise încă de 6 ori dintr-o parte în cealaltă a creierului, simți o senzație plăcută de ușurare atunci când apărură concluzia.

Da, da, ... concluzia era clară. Secretara Principală consumase, cu siguranță, tocmai înainte de a intra, bomboane de zmeură umplute cu miere și era mai mult ca sigur că dacă s-ar fi apropiat de el încă vreo 15 centimetri, ar fi simțit până și aroma de zmeură cu miere.

Secretara Principală nu se apropie însă. Dimpotrivă. Părăsi încăperea și o dată cu ea dispărură și imaginea gurii ei, cu limba aceea expresivă și cu eventualul parfum de zmeură cu miere.

Nu e rău să ai în jurul tău o Secretară Principală, gândi el. Nu fiecare poate să-și permită un asemenea lux. Pentru asta trebuie să fii și tu Tipograf. Altfel, dacă ești doar un simplu șoarece, n-ai nici măcar banii cu care să-i cumperi unei Secretare bomboane de zmeură umplute cu miere, cu care să-și coloreze limba. Darmitte altele, desigur multe altele de care are nevoie o Secretară, ca să aibă energia necesară să-și

petreacă toată ziua în tipografie și să-și rotească limba în fața fiecărui șoarece nou venit.

Parfumul real de cașcaval și de grăunțe bine uscate se furișă, la început timid, dar pe urmă tot mai insistent în reveriile lui, și fără voia lui, ca atras de un magnet irezistibil întoarse capul spre farfurie. Saliva porni deja prin gură de pe la baza limbii înspre vârful. Șoarecele deschise chiar gura ca să relaxeze maxilarul în perspectiva bucuriei care urma numaidecât. Stătea aplecat asupra unei bucăți de cașcaval cu dinții gata să se înfigă în ea, când... ceva mult mai puternic decât parfumul cașcavalului și saliva gata pregătită, îl opri din acțiune.

Erau ochii Tipografului.

Acum timpul se opri cu totul în loc. Orice urmă de gândire logică sau analiză lucidă dispăru complet. Nu mai exista nimic în jurul lui, nici o Secretară Principală, nici o farfurie cu bucăți de cașcaval, nici o Tipografie. Nu-și mai amintea de vizuina familiară, nici de familie și nici de testament sau scrisoarea de rămas bun. Se afla undeva, dincolo de toate, într-un teritoriu necunoscut, unde nu exista nici frig, nici cald, nici întuneric, nici lumină. Aici nu există nici bucurie, nici tristețe, nu existau amintiri din trecut și nici dorințe pentru viitor. Aici nu era nevoie de aer cu care să-ți umpli plămânii și nici de alimente.

Își simțea corpul plasat într-un mediu necunoscut, ceva între lichid și gazos, unde singura legătură cu mediul solid este doar sunetul vag, ritmic și continuu al inimii care bate și care părea să fie al altcuiva.

Părea ca o destinație finală, unde a ajuns după un drum lung și întortochiat, de unde nu mai trebuia să meargă nicăieri. Toate drumurile se terminau aici. Singura legătură cu viața lui de până atunci era doar acel ticăit îndepărtat al propriei lui

inimi.

Pacea aceasta totală nu dură însă prea mult.

Ochii Tipografului au clipit deodată și în birou explodă ceva, ca o bombă înfiorătoare al cărei suflu îl izbi pe șoarece drept în față și-l rostogoli de patru ori de-a berbeleacul invers – peste coadă.

Poate să scrie un animal o carte, care să fie bună și valabilă pentru alt animal!?!?... bubui întrebarea Tipografului.

Șoarecele amețit, se scutură de câteva ori ca să-și regăsească echilibrul și ca să-și pună mintea în funcțiune. Simți că încă nu era destul de lucid – așa cum ar fi dorit să fie. Se mai scutură încă de două ori, puternic.

Da... acum se putea concentra mai bine. Corpul scuturat puse în mișcare sângele, iar creierul, alimentat acum mai bine cu sânge, începu să se dezmoștească.

Parcurse întrebarea de la cap la coadă, așa cum o auzise. Fără rezultat. O parcurse din nou, mai încet și cu mai multă atenție. Negăsindu-i răspunsul, o luă de la coadă la cap de câteva ori, reconstruind-o cam în felul acesta:

– Poate fi o carte valabilă și bună, pentru un animal, dacă e scrisă de un alt animal?...

Varianta aceasta îi plăcu ceva mai mult, dar întrucât încă nu citise nici o carte bună, scrisă de un alt animal în afară de șoareci și nici nu auzise că vreun animal ar putea scrie o carte bună și valabilă pentru un alt soi de animal, concluzia lui era clară. Chiar foarte clară.

Era pe punctul să răspundă și se pregătea tocmai să deschidă gura ca să formuleze răspunsul, când, ceva din interiorul lui, sau de undeva de departe, necunoscut, îl opri în loc. Închise gura din nou și înghiți saliva pregătită pentru răspuns. Simțea că ceva

nu era în regulă cu această concluzie a lui. Era mult prea simplă și o găsisese mult prea repede. Oare Tipograful să-i fi pus o întrebare chiar așa de ușoară? Sau era doar o capcană?

Ei, acum, în acest moment, în capul lui se întâmplă un fel de contact – ceva asemănător unui pocnet de obiecte metalice puternic lovite – care îi readuse în memorie prima lecție de logică din școala elementară. Contactul unor poli electrice invizibile aprinseră parcă lumina unui proiector invizibil, și care proiectă acum pe creierul lui imaginea bătrânului profesor de logică, cu mustățile lui pleoștite și ochii sașii. Bătrânul profesor repeta mereu același lucru, începând chiar cu acea primă lecție, pe care și azi și-o amintea foarte bine.

Ideea cuprindea mai multe puncte, dar era clară.

Adevărul – adevărul clar, unic, evident – putea fi în același timp, și la fel de bine, un Ne-adevăr, clar, evident. Deci: nu tot ce pare să fie adevărat și logic, este logic cu adevărat. Concluzia lui finală lua întotdeauna o formă de sfat, pe care îl repeta tot timpul: să ne ferim de adevărurile evidente și de logica imediată. Adevărurile evidente aduc doar necazuri și nenorociri.

Proiectorul invizibil se stinse și chipul bătrânului șoarece – profesor dispăru de pe ecran, lăsând în urmă o suprafață netedă și întunecată.

Atenție!, gândi el. Faptul că el încă nu citise nici o carte bună, scrisă de un alt animal, nu era o dovadă concludentă. Poate că totuși, vreun alt animal să fi scris o asemenea carte, fără ca el să știe. Ne mai vorbind de viitor, când poate vor fi scrise de către unele animale cărți bune și pentru alte animale. Poate... cine știe...?

Și, ajuns la acest raționament, realizează că întrebarea se referea de fapt, chiar la el. Tipograful l-a întrebat oarecum indirect, dacă el, un șoarece, ar putea scrie o carte

care să fie bună și pentru alte animale?!

Așa suna de fapt întrebarea Tipografului, chiar dacă nu așa a fost formulată.

Ce se putea răspunde la o asemenea întrebare? Era ca o capcană larg deschisă în fața lui, imensă și întunecoasă, gata să-l înghită. Un DA, sau NU, ne-la-locul lui, putea să însemne sfârșitul carierei lui de scriitor și, cine știe, poate chiar sfârșitul lui ca șoarece.

Dacă răspundea cu „nu“, însemna sinucidere. Își tăia craca de sub picioare. Nu-ul însemna, că un șoarece, orice ar scrie nu putea fi bun pentru alte animale, decât eventual, pentru șoareci. Dacă răspundea cu „da“, însemna că el, ca șoarece, își permite obrăznicia să afirme că e capabil să scrie o carte bună și valabilă pentru alte animale, în timp ce el știa cu siguranță că alte animale nu au fost capabile să scrie ceva bun pentru șoareci. Impertinența, cu siguranță nu i-ar fi iertată.

Capul începu să-i vâjâie. Îl cuprinse un tremur pe care de data aceasta nu-l mai putea stăpâni. Dinții începură să-i clănțane. Ultimele resturi ale micului dejun sărăcăcios și a vitaminelor hidratante pe care le înghițise înainte de plecare, încercau să iasă și pe jos și pe sus, de parcă stomacul i s-ar fi mutat aproape de gură. Tot corpul îi era acum străin și-l chinuia cumplit.

– Mai bine mort, decât atâta suferință, gândi el. Moartea nu putea fi atât de rea.

Cu un ultim efort, își adună puterile și ridică ochii spre locul de unde simțea că va veni verdictul fatal. Își dresese glasul și chițâi cu ultima suflare, știind că acum se va termina totul...

– Nu știu, Domnule Tipograf!... Maestre!... și închise ochii, ca să nu vadă cum sosește sfârșitul.

Dar, nici nu-și termină bine chițăitul, că se și pomeni luat pe sus și dus la gura

Tipografului care îl sărută de câteva ori cu dragoste, inundându-i toată fața și o parte a spatelui cu limba lui cleioasă și cu un iz puternic de usturoi, consumat din abundență, nu cu multă vreme în urmă.

– Știam eu, dragul meu, că pe tine mă pot baza. Ai dat răspunsul cel bun. Singurul posibil. Asta dovedește că ești capabil de fapte mari. Ești un artist adevărat, un creator înăscut. Doar cel care nu știe, înțelege cu adevărat. Mi-am dat seama numaidecât că înțelegi esența lucrurilor, iar acum sunt mai mult ca sigur că vei reuși să o pui pe hârtie și să o faci cunoscută lumii întregi. În cariera mea de Tipograf am întâlnit nenumărați, așa ziși «candidați» pentru titlul onorific de «scriitor» care au venit aici în biroul meu pretinzând că ar fi capabili să scrie o carte importantă pentru întreaga lume. Iar când le-am pus întrebarea – cheie, fiecare din ei a dat răspunsuri pretinse deosebit de științifice și care de care mai competente. Greșite însă! Toate! Fără excepție! Trist, dar adevărat. Și, unde mai pui că erau animale mai mari decât dumneata, dragul meu?! M-am săturat până peste cap de toți cei care știu să răspundă întotdeauna la toate întrebările. Nu mai vreau să aud răspunsuri sigure, afirmații neîndoielnice sau certitudini. Vreau să respir, în fine, minunatul vid al neștiinței. Vreau să simt în jurul meu incertitudinea binefăcătoare, îndoiala, nesiguranța. În această lume plină cu idei complicate, doar ele mai pot produce ceva bun și valabil, ceva pe care toți să-l înțeleagă și să-l iubească.

Întâlnirea cu tine, dragul meu, este un eveniment deosebit de important în viața mea, căci datorită ție, voi avea și eu, în fine, ocazia să-mi arăt calitățile de Tipograf. Nici nu știi de câtă vreme aștept această ocazie – și uite, că ziua cea mare a sosit. Sper ca în zilele următoare să ne întâlnim din nou ca să punem la punct unele detalii de formă, dar până atunci aș vrea să nu pierzi timpul și să te apuci serios de treabă. Și

ca să nu fii preocupat cu alte lucruri prozaice, care să-ți distragă atenția de la muncă – poate ai o familie, sau alte obligații sociale – voi da dispoziție să ți se aducă la domiciliu un sac mare, plin cu alimente și chiar delicatese pentru tine și pentru toată familia ta. Sper să-ți placă și să fii mulțumit de colaborarea noastră. Iar acum, te rog să mă scuzi dar trebuie să ne despărțim. Am o întâlnire de lucru importantă în legătură cu tipărirea cărții tale.

Și fără să mai aștepte vreo reacție sau alte eventuale întrebări sau comentarii din partea soarecelui, îl ridică și-l duse la gură, unde îl umezi din nou cu limba, de la ochi până la baza cozii, după care, ușa se deschise automat și șoarecele, făcând stânga împrejur, porni spre casă, mirosind de la o poștă a usturoi și plin de gânduri contradictorii.

4. ȘOARECELE SE ÎNTOARCE ACASĂ

Drumul spre casă era foarte obositor de data aceasta. Mai obositor ca altă dată, cu toate că acum nu avea nimic altceva de făcut decât să parcurgă distanța, fără să fie preocupat de aprovizionare sau alte probleme administrative, ca de obicei. Parcă niciodată nu și-a simțit capul și coada atât de grele ca acum. Fiecare pas înainte cerea un efort îngrozitor. Până și ridicarea picioarelor și reșezarea lor era o întreagă operație dureroasă și chinuitoare. Dar, nu numai durerea fizică îl supăra acum. Întrebarea Tipografului stăruia în capul lui și-l apăsa mai greu decât capul și coada. Îl apăsa pe dinăuntru, cu zvâcniri dureroase, încât abia mai vedea ce se întâmplă în jurul lui. Se chinuia pentru fiecare pas, doar să înainteze și să păstreze direcția spre casă.

Întrebarea Tipografului și răspunsul pe care el i l-a dat, nu se potriveau deloc în capul lui.

Cum putea fi neștiința un răspuns?... Și pe deasupra singurul răspuns corect la o întrebare? Cum putea cineva să se entuziasmeze la un asemenea răspuns? La un răspuns fără nici un conținut? Există oare într-adevăr, întrebări la care e suficient să răspunzi că nu știi răspunsul? Iar dacă e așa, atunci asta e ceva cu totul nou pentru el.

De tânăr învățase că totul e explicabil, pentru că întrebările apar doar ca să confirme existența unor răspunsuri. Fiecare șoarece știe că la început au existat răspunsurile și că doar pe urmă au apărut întrebările. Toți cei care cred că e invers și că întrebările apar înaintea răspunsurilor, n-au capul în ordine și necesită un tratament medical intens sau poate chiar o intervenție chirurgicală pe creier.

Cum ar putea să apară întrebările, doar așa, din vânt, dacă n-ar fi motivate? Doar fiecare dobitoc știe că nimic nu se naște pe lume fără o mamă. De ce s-ar naște tocmai

întrebările din nimic? Faptul că cineva nu știe răspunsul, nu este, și nu poate fi o dovadă că acolo nu există un răspuns. El nu-l știe, așa ceva se întâmplă des. Răspuns însă există, cu certitudine, întotdeauna.

Pe urmă, acest Tipograf. Numit de către toți: Maestrul, Atotputernicul, Onorabilul... Era un animal ciudat, în afara înțelegerii lui. Oare ce fel de animal era acest Tipograf? De ce e atât de prietenos cu el? De ce tocmai cu el? Este un scriitor ceva deosebit, superior sau inferior unui Tipograf? Iar dacă Tipograful știe atât de bine să pună întrebări și să selecteze candidații, nu i-ar fi oare mai ușor să scrie el însuși cartea și să o tipărească pe urmă, tot el, exact așa cum știe el că trebuie – dacă într-adevăr o știe atât de bine?! Iar la urma urmei, de unde știe el atât de bine totul? De unde această voce puternică cu care l-a făcut să tremure atât de tare?

Și de aici, din acest tumult de întrebări, începeau să se cristalizeze răspunsuri vagi, pe care nu le putea bine formula, deci, din păcate, nu le putea numi nici răspunsuri. Tumultul altor întrebări noi veneau să se adauge întrebărilor vechi. Capul continua să-i vâjâie și să-i uruie, ca o mașină stricată, care nu poate face față efortului.

Mai știa că multe întrebări la un loc, nu sunt echivalente cu un răspuns. Știa de asemenea, că va trebui să răspundă clar și explicit la cel puțin câteva din toate aceste întrebări, înainte de a se apuca de scris.

Presupunând că un animal ar putea scrie o carte bună pentru alte animale, n-ar fi rău să știe cam în ce fel ar trebui scrisă o asemenea carte?... Și, cam ce ar fi bine să cuprindă? Tocmai asta e problema care îl așteaptă: a ști totul și a răspunde la toate întrebările. Poate că tocmai asta îl deosebește pe un șoarece-scriitor de un șoarece obișnuit?!

Șoarecele obișnuit nu scrie cărți și nu e obligat să răspundă la întrebări, dar nici

nu i se dau mâncare și delicatese trimise direct acasă, la domiciliu. Șoarecele scriitor primește alimente, e adevărat, dar el trebuie să știe să răspundă la întrebări. De când lumea, se știe că nimănui nu i se dă mâncare de pomană, dacă nu răspunde la întrebările celui care se oferă să-i dea ceva de mâncare. Nu încape nici o îndoială că nici un scriitor nu va primi nimic, dacă nu va produce ceea ce se așteaptă de la el. Cam așa stau lucrurile.

Și el va fi dependent de Tipograf. Cariera lui de scriitor va depinde cu totul de bunăvoința Tipografului și de condițiile puse de el. Fără acordul lui nu va putea deveni scriitor, oricât de mult s-ar strădui. Nimeni altcineva nu se pricepe la tipărirea cărților, și nimeni în afară de el nu avea o Tipografie.

Primind alimente de la Tipograf, va fi silit să îndeplinească toate condițiile impuse de el. Va primi desigur, și directive privind conținutul celor ce urmau să fie scrise. Ar fi fost prea frumos să creadă că va putea scrie tot ce dorește. Dependența materială aduce după sine și dependența spirituală. Asta se știe! Iar dacă unul e dependent și material și spiritual de cineva, cum ar mai putea scrie tot ce gândește despre mersul lucrurilor în lume? E clar că nu va mai putea scrie tot ce gândește, ci numai ceea ce i se va permite. Unde rămâne atunci obiectivitatea care se cere unui scriitor? Unde rămâne libertatea de a gândi și libertatea de a te exprima?

Da, da. Explicarea! Libertatea de exprimare!

Unul mic se exprimă altfel decât unul mare. Are alte probleme, are alte idei, trăiește altfel, are alte bucurii și alte tristeți.

Toate noțiunile cu care literatura și filosofia lumii e supraîncărcată, ca: dragostea, respectul, fraternitatea, iubirea semenilor, fericirea universală și multe altele, nu se potrivesc deloc la șoareci. Nu că șoarecii n-ar ști despre ce e vorba. Dimpotrivă. Șoarecii

știu foarte bine despre ce e vorba și trăiesc conform unui cod moral pe care toate celelalte animale ar putea chiar să-l invidieze.

Din păcate însă, întregul sistem de a ne comporta și de a ne iubi semenii, putem să-l punem în practică doar în lumea noastră, de la șoarece la șoarece. În rest, în relația noastră cu alții mai mari – cărora le place carnea crudă și aleargă chiar și după șoareci, dacă n-au altceva mai bun cu ce să-și umple stomacul – trebuie să adoptăm cu totul alt comportament. Orice întâlnire cu un asemenea animal, poate fi fatală pentru un șoarece.

Așa că, despre respect, dragoste sau alte sentimente asemănătoare, nu poate fi nici pomeneală. Mai degrabă teamă, frică, dușmănie și mai ales o distanță cât mai mare care să ne despartă de toți acești mâncători de carne crudă. Nu vrem să avem nimic de a face cu ei. Nu le cerem nimic și nu vrem să le dăm nimic. Nu le cerem dragoste, nu le cerem respect ori fraternitate, pentru că nu vrem să fim frați cu ei și nu vrem să ne iubească. Fericirea universală e bună doar pentru ei. De aceea le și plac lor toate aceste baliverne filosofico-morale. Acolo unde se adună toți la un loc ca să se respecte și să se iubească în vederea fericirii universale, acolo au ocazia cea mai bună să pună laba pe toate animalele mici și credule. Tu vii cu inima deschisă și cu toată dragostea să împărtășești sentimente de fraternitate, iar el îți răsuțește gâtul și-și umple burta cu tine.

Leția asta o știm de mult. Noi nu ne lăsăm amețiți cu asemenea povești! Nu le cerem sentimente și nu le dăm sentimente. Decât de la distanță. Mare!

Unui scriitor i se cere obiectivitate. E bine și e frumos. Dar, există oare o obiectivitate care să se potrivească și la cel mic și la cel mare? Ce poți avea comun cu unul care are o altă obiectivitate, iar obiectivitatea ta nu-l interesează deloc? Nimic!

Concluzia e evidentă: – O carte scrisă de un anume animal, nu poate fi bună și valabilă pentru alt animal! Punct.

Drumul spre casă era interminabil. Labirintul ideilor prin care s-a învățat ca să găsească răspunsul corect, i-a consumat până și ultimul rest de energie cu care scăpase de la Tipograf. Acum nu mai era doar obosit. Era total epuizat, trist de tot și îi venea să plângă. Dar nici de plâns nu putea. Ar fi însemnat un efort, de care nu era capabil. Tristețea era și ea mult prea mare ca să o poată elibera prin lacrimi.

Acum, dintr-odată, acest drum spre casă părea să însemne mai mult decât o simplă reîntorcere acasă, la familia lui. Totul în jurul lui era acum altfel. Parcă totul era schimbat. Totul în jurul lui era acum mult prea mare și prea complicat pentru el. Lumea aceasta în care se târa spre casă era prea gălăgioasă, prea complicată, drumurile prea lungi și înțelegerea lui prea limitată pentru a putea cuprinde toate aceste dimensiuni monstruoase.

Ajuns acasă, se întinse obosit într-un colț și închise ochii. Nu mai vroia să vadă nimic. Nu mai vroia să răspundă la întrebări. Până și zbenguiala gălăgioasă a șoricilor lui părea acum departe de el și se contopea în acel murmur general al lumii în care el era prea mic și prea obosit pentru a putea pune ceva la cale. Își simțea creierul golit de orice idee cursivă. Regăsea doar frânturi disparate și bucăți fără sens, care apăreau și dispăreau lăsând în urmă o moleșeală caldă ce semăna cu somnul. Neștiința lui, care-l făcuse pe Tipograf atât de fericit, a devenit acum la el un spațiu imens și gol, mai mare decât lumea lui obișnuită de până atunci, din care n-a mai rămas nimic altceva decât îndoiala și nesiguranța. Vremelnicia a tot ce părea până atunci să fie durabil, îl copleși acum într-atât, încât nu mai găsea nici un argument cu care să-și apere principiile vieții de până acum.

Totul părea pierdut.

Depărtarea norilor, vuietul mării, lumina soarelui, vântul, pământul, ridicau dintr-odată în fața lui un zid, pe care înțelegerea lui nu o mai putea străpunge. Se simțea prins într-un lanț de neînțelegeri de unde nu vedea nici o scăpare. Sentimentul libertății de până acum se depărta de el tot mai mult, lăsând în urmă acest gol imens, frică și o cumplită durere de stomac. Toate la un loc, amestecate și apăsătoare. Nu mai știa dacă îl doare cu adevărat stomacul sau dacă visează doar că îl doare.

Combi-nația între vis și realitate îl întrista și mai mult. Dorea să știe, precis, în ce domeniu se află... dar nu reușea să delimiteze hotarul realului. Durerea de stomac putea fi o realitate. Nu mai înghițise nimic de atâtea ore. Alimentele promise de Tipograf încă n-au sosit, sau poate că au sosit deja, dar el nu avea puterea să se ridice și să se ducă până în cămară unde putea să consume ceva din ele.

Nu era însă de loc sigur că se afla acasă. Poate nici nu era acasă. Poate că se afla undeva, altundeva, departe de casă, fără să știe, și încearcă acum să ajungă acasă.

Da, așa trebuie să fie. Doar așa totul are un sens. Încearcă să ajungă acasă, pentru că altfel, dacă ar fi deja în cuibul lui, s-ar ridica și s-ar duce în cămară să-și ia ceva din bunătățile trimise de Tipograf. Cu siguranță că așa ar face, în loc să se chinuie cu această durere cumplită de stomac.

Acum n-ar fi rău să se grăbească. Întunericul nu durează la infinit. Curând va începe să se lumineze de ziuă și el e atât de departe de casă și atât de flămând. Ce-ar fi dacă ar lua-o la fugă? Ar fi o soluție. Da. Ar fi o soluție.

Simțea că fuga îi va face bine. Sângele pus în mișcare, va pune cu siguranță și gândurile în ordine.

Alergarea l-a încălzit de-a binelea. Nu e ușor să fugi atât de repede fără oprire

și cu o durere de stomac care nu mai încetează. S-ar fi oprit cu multă plăcere. Așa făcea întotdeauna când era transpirat din cap până în coadă și nu mai avea suflu: mai stătea puțin, respira în voie sau făcea câteva exerciții de respirație coordonată după care putea să-și continue drumul, de parcă atunci l-ar fi început. Acum însă nu se putea opri. Era târziu, era obosit, înfometat, bolnav și cu siguranță neatent. Era mult prea riscant să se oprească. Un șoarece viu e întotdeauna urmărit de un carnivor flămând... Mai ales dacă e târziu și dacă șoarecele e obosit, înfometat și bolnav. Dacă s-ar fi oprit, urmăritorii ar fi pus imediat laba pe el. Trebuia să fugă mai departe ca să ajungă cât mai repede în vizuină.

Spre norocul lui, drumul era neted. Ar fi fost greu să păstreze direcția, dacă drumul ar fi fost cu obstacole și fără vizibilitate. Coti totuși la un moment dat, pe după o piatră; instinctul îi spunea că nu e bine să păstrezi vreme prea îndelungată aceeași direcție. Privi în jur... Acum se afla pe un drum cu totul necunoscut. Nu reușea să înțeleagă, cum e posibil să existe un loc atât de ciudat, pe după o piatră pe care o cunoștea bine și pe lângă care trecuse de sute de ori? Era atât de uimit, încât nici nu se mai opri să-și tragă puțin sufletul, așa cum ar fi dorit. Continuă să înainteze cu pași ceva mai rari, printre zidurile și statuile îngrămădite peste tot în fața lui.

Credea în prima secundă că se află printre dărâmături, cu bucăți de zid și cărămizi răsfirate peste tot. Uitându-se însă mai bine, realizează că nu e deloc așa. Nu erau de loc dărâmături. Toate zidurile, cărămizile și pietrele adunate în grămezi, aveau ordinea lor. Nimic nu era sfărâmat. Locul era în construcție și abandonat, nu se știe de ce. Zidurile erau ridicate pe jumătate, iar lângă ele, alte grămezi de material: saci cu ciment, cărămizi, nisip, uși fără geamuri, țigle pentru acoperișuri și burlane de tablă zincată, care așteptau să le vină rândul în construcțiile începute. În jur însă, nu se

zărea nici suflet de animal constructor. Ce animal o fi fost cel care a început să-și construiască tocmai aici o fortăreață? Și unde au dispărut cu toții?

Nu înțelegea, dar nici nu se străduia să înțeleagă. Avea acum altceva mai important de făcut. Trebuia să fugă mai departe.

Nu mai avea însă putere.

Se opri ca să asculte dacă e urmărit și dacă urmăritorii erau aproape sau departe. Nu se auzea nimic. Poate că n-au observat că el a cotit pe după piatra aceea și au continuat să-l urmărească pe drumul cel neted. Dacă e așa, își putea permite o scurtă odihnă. Cu siguranță că familia lui n-o să-și facă griji din cauza lui, că doar plecase de acasă de puțină vreme. De obicei, când pleca de acasă, obișnuia să lipsească mult mai mult.

O să se întindă puțin pe lângă scândurile pe care le avea aici în fața lui.

Liniștea din jur îi dădea un sentiment de siguranță plăcută. Îi era foarte cald, iar transpirația o simțea rece și neplăcută. Dar, parcă nu era corpul lui, cel care simțea umezeala rece. Altfel, s-ar fi ridicat și s-ar fi frecat de o scândură uscată, peste tot, ca să prevină o eventuală răceală. Știa că nu e bine de lăsat transpirația să se evapore de la sine. Durează prea mult, iar între timp organismul poate răci. Oricum, chiar dacă știa totul despre principiile sistemului de evaporare și despre sistemul de răcire al organismului – absolut precis și în cele mai mici detalii – tot nu avea puterea să se ridice și să înceapă să-și frece spatele de o scândură uscată. Nu se mai putea ridica.

Îl cuprinse o toropeală grea, caldă și umedă, care îl trăgea în jos, foarte jos, undeva într-un întuneric și o liniște totală de unde nu se mai putea smulge și de unde nici nu mai dorea să se reîntoarcă.

Totul era acum departe de el. Nu mai era acum legat de nimeni. Familia, prietenii,

contemporanii, Tipografi, cu toții au dispărut din preajma lui și din gândurile lui. Era singur. Absolut singur, abandonat în întunericul cald și umed din care nu mai dorea să iasă. Era sfârșitul drumului.

Șoarecele adormise de mult, acasă la el.

Acum adormise din nou. În vis.

5. PRIMA TENTATIVĂ A ȘOARECELUI DE A SCRIE

Trezindu-se după o vreme, se uită în jur și își dădu seama că dormise acasă la el, și nu printre scândurile șantierului de construcții. Asta însemna că nu a fost urmărit și viața lui nu a fost în primejdie, așa cum visase. Era un sentiment plăcut, să te trezești acasă la tine, în siguranță, iar primejdiile care te-au amenințat doar cu puțin timp în urmă să devină dintr-odată inexistente. Așa se vede că lumea e un mediu mult mai agreabil decât ceea ce se oglindește din ea, în vise. Sacul plin cu alimente, trimis de Tipograf, aflat acum în mijlocul încăperii îi încânta ochii și-l făcea să saliveze din plin.

„Merită să trăiești și să scrii literatură“, gândi șoarecele, apucându-se de ronțăit. „Viața e frumoasă și doar visele sunt cele care ne sperie“, gândi el în continuare, în timp ce ronțăia cu multă plăcere din bunătățile aflate în fața lui.

Terminând de mâncat, se întinse pe masa de lucru – care era de fapt, un birou ceva mai mic, la care șoriceii lui obișnuiau să-și facă temele de arhitectură spațială, zilnic între ora 19 și 21,30 – și începu să scrie.

„Pentru un șoarece, înțelegerea mediului înconjurător este principiul de bază al existenței lui. Fără această înțelegere nici un șoarece nu va putea ajunge până la adânci bătrâneți sănătos și nevătămat.“

Astfel își începu șoarecele cartea. După care se opri.

E drept că ar fi vrut să continue cu o frază nouă, eventual mai interesantă ca începutul, dar nu reuși s-o găsească. Ceva în creier parcă se blocase oprind întregul mecanism al gândirii.

Păcat – gândi el. Pornise cu atâta vervă, încât oprirea aceasta atât de timpurie îl găsi cu totul nepregătit.

Începu să se scarpine. Pe burtă, pe după urechi, pe frunte, iar pe urmă din nou

pe burtă și din nou pe după urechi. Da, da, scărpinatul e un leac excelent în caz de nevoie. Chiar și pentru stimularea inspirației. Se știe, iar acum tare bine îi pare că și el o știe.

Da, da, e clar că nu începuse bine. De asta n-a mai putut s-o dregă. Scărpinatul a făcut lumină în capul lui. A folosit o concluzie, ca început de carte. Iată greșeala. Iar dacă la asta mai adaugi și faptul că el a folosit o concluzie la începutul primei cărți pe care o scrie... nici nu mai poate fi numită greșeală, ci catastrofă.

Își reaminti că niciodată nu i-au plăcut cărțile care începeau cu concluzii clare. Citești prima frază și îți vine să închizi cartea și să n-o mai citești în continuare. Faci economie de timp. Poți folosi începutul la fel de bine drept sfârșit și nu te mai obosești cu citirea întregului conținut explicativ.

Așa poți face atunci când te apuci de cartea unui scriitor oarecare. Acum însă, scriitorul nu e un oarecare. Acum e vorba chiar de el. El e scriitorul. Ar fi într-adevăr trist dacă cititorii lui ar închide cartea imediat după prima frază. Mai mult chiar decât trist. Tragic!

Acum însă n-avea încotro. Se va strădui să producă un șir de explicații deosebit de convingătoare, pentru cazul că cititorul nu a închis cartea după citirea acestui început al său, atât de potrivit și pentru o concluzie finală.

„Viața unui șoarece e scurtă, fragilă, și e amenințată tot timpul de primejdii felurite, cele mai multe fiind de natură necunoscută. Relația unui animal mic cu mediul înconjurător e alta decât cea a unui animal mare“.

Poate că de aceea animalele mici n-au scris până acum cărți bune și pentru animale mari, gândi șoarecele înainte de a continua cu scrisul.

„Un șoarece care vrea să trăiască până la adânci bătrâneți, n-are timp să se ocupe

de viața altor animale, decât atât cât e necesar pentru el să le cunoască felul de viață și obiceiurile, ca să se poată feri mai bine de ele“. „Un animal mare rămâne tot timpul periculos pentru unul mic, nu numai atunci când e flămând și vrea să-și mănânce. Animalele mari omoară și din nebagare de seamă: atunci când merg și aleargă, strivind cu greutatea lor, atunci când se întind să se odihnească sau când își fac nevoile. Simpla prezență a unui animal mare este o primejdie de moarte pentru cel mic“.

Se opri din nou. Simțea de data aceasta și mai clar decât în fraza de început că o luase razna. Acum însă știa și de ce. Diagnosticul bolii, sau mai bine spus radiografia științei lui scriitoricești – a științei lui nou născute, debile și bolnave – se înfățișa clar în fața ochilor lui.

A fi sincer, nu e același lucru cu a fi scriitor, gândi el, trist de tot, fără urmă de îndoială în justetea acestei concluzii. În imaginația lui se proiectă instantaneu chipul Tipografului, cu dimensiunea lui de animal mare. Desigur că rândurile scrise de el nu puteau să-i facă nici o plăcere. Dacă i le va trimite, Tipograful le va citi, cu siguranță, și atunci, cariera lui de scriitor va lua sfârșit chiar după aceste câteva rânduri. Definitiv.

Fără să mai stea pe gânduri, apucă hârtia cu etichetele din față și așezând-o cu grijă sub unul din picioarele biroului, începu să tragă de ea până când o rupse în două. Repetă pe urmă aceeași operație cu fiecare din cele două jumătăți, până obținu patru bucăți aproape egale. Pe urmă opt. Restul micșorării bucăților primei lui opere literare – nereușită și deosebit de riscantă, ca supraviețuire – o încredință dinților.

„Ce poți face cu dinții, nu poți face cu picioarele“, vechea zicală se dovedi și de data aceasta mai mult decât justă. În fața lui zăcea acum un morman de bucățele diforme și cocoloașe îmbibate cu salivă, din care posteritatea sau cine știe ce arheologi curioși

n-ar mai fi reușit să tragă nici o concluzie demnă de crezare, chiar dacă ar fi apelat la serviciile unor detectivi particulari renumiți sau la procedeul sintezei carbonului radioactiv.

Era transpirat din cap și până în vârful cozii. Dar mulțumit. Făcuse o treabă bună. Greșise, dar nimeni n-a aflat ce greșeală cumplită a făcut. A reușit să șteargă urmele propriei lui greșeli, deci, e ca și cum nu ar fi greșit deloc. Ce poate fi mai liniștitor pentru un scriitor în devenire?

Și, uite așa, cu multă trudă și transpirație, deveni clară pentru el prima concluzie, sigură, absolut sigură, și mai ales deosebit de importantă pentru viitoarea lui carieră de scriitor, și anume că: un scriitor sincer e mort, din capul locului. Și, că scrisul nu trebuie să aibă nici o legătură cu adevărul. Punct. Iar dacă vrei să devii scriitor și să-ți termini cel puțin o carte fără ca să fi oprit după primul capitol, uită toate adevărurile pe care le ai în cap. De la un scriitor nu se cer adevăruri. Doar n-a fost chemat la Tipografie, ca reprezentant al adevărului animalelor mici și stimulat să scrie adevăruri despre animalele mari! Dacă s-ar fi bănuit doar că el va fi tentat să folosească ocazia pentru așa ceva, cu siguranță că l-ar fi strivit, chiar acolo, pe biroul acela frumos din Tipografie.

Adevărul e că nici n-ar putea scrie prea multe adevăruri despre animalele mari. Un șoarece poate scrie cu ușurință doar despre șoareci, căci un șoarece înțelege și e înțeles cel mai bine doar de un alt șoarece. Toate dorințele, necesitățile și visele lui sunt perfect explicabile și clare doar pentru un confrate șoarece.

Comunicarea între șoareci e simplă. Cel care emite și cel care recepționează au aceeași lungime de undă. Nu există neînțelegeri. Un șoarece e simplu și consecvent. El nu-și schimbă niciodată lungimea de undă. Un șoarece nu năzuiește să devină altcineva,

și nu are de gând să se dea drept altcineva. El rămâne și vrea să rămână ceea ce este – doar un șoarece – și nimic mai mult decât un șoarece.

Cu totul altfel stau lucrurile când animalul e mai mare. Dimensiunea mai mare aduce cu sine probleme mai mari. Animalul mai mare e mai greu, mănâncă mai mult, are picioare mai lungi, e mai iute, mai agresiv, și ceea ce e cel mai rău, nu știi niciodată la ce te poți aștepta din partea lui. Dragostea, prietenia sau dușmănia lui sunt de cele mai multe ori neclare și dubioase, dictate ori de foame ori de continua lui tendință de a-și extinde spațiul vital. Animalul mare nu e mulțumit niciodată cu ce are. Vrea tot timpul mai mult, și mai mult. În timp ce un șoarece e mulțumit cu căminul și familia lui pe care o iubește întotdeauna cu devotament, animalul mare nu se mulțumește decât rareori cu ceea ce are. O singură vizuină, o singură familie, un singur teritoriu unde să-și ducă viața și unde să-și procure hrana nu sunt pentru el suficiente. Întreaga lor educație e îndreptată spre tot ce e legat de putere și agresivitate. Consecința e clară: animalul mare nu e niciodată pașnic. E suficient să te uiți la mușchii lor, la ghearele lor, dar mai ales la dantura lor pe care o îngrijesc cu o deosebită atenție – și chiar o înlocuiesc la nevoie cu una din metale rare – și vei înțelege încotro se îndreaptă atenția lor. Toate antrenamentele și competițiile sportive, la sărituri în înălțime, sărituri în lungime, ridicarea greutăților, aruncarea de săgeți, sulite, ciocane și gloanțe, – totul se face doar cu scopul de a deveni cât mai tare și a lovi cât mai eficace pe cel care e mai slab, mai mic sau mai nepregătit de luptă.

Vine, pe urmă, acea pasiune irezistibilă a animalului mare de a se deplasa dintr-un loc într-altul, care îl definește cel mai bine. Mârșăvia lui iese cel mai bine la iveală. S-ar părea că o face din curiozitate, dar nu e deloc așa. Fiindcă dispun de mașini și aparate de zbor, incomparabil mai multe ca animalele mici – cu combustibilul potrivit

și în cantități nelimitate – le vezi că se plimbă de colo până colo, pe ape, prin păduri, peste munți și în aer, doar ca să fie prezente peste tot și ca nu cumva să piardă ocazia să vadă ceva ce încă n-au văzut. Le întâlnești peste tot – unde vrei și unde nu vrei. Le și recunoști de la mare distanță: au ochelari speciali de turiști cu care își feresc ochii de razele soarelui, ca nu cumva să li se strice vederea și să nu se mai poată uita în jur încă cel puțin 97 de ani de acum încolo.

Pe urmă, le mai recunoști după aparatele fotografice atârinate de gât. Fiecare are cel puțin un aparat sau două, iar dacă e mai tare, atunci cară după el, pe lângă aparatele fotografice și un aparat de filmat sau un video. Le vezi că fotografiază totul. Ai crede că o fac pentru plăcerea de a revedea mai târziu, în liniște, la ele acasă, locurile vizitate. Dar, nici asta nu e așa cum ar părea să fie. Vor doar să afle toate particularitățile locului, cu detalii. Ajunși acasă la ei, vor studia în liniște imaginile luate pe peliculă până în cele mai mici detalii, după care se vor întoarce la fața locului cu prietenii și membrii ai familiei lor, aducând cu ei materiale de construcție și arme. Mai ales arme. Foarte curând vor și face uz de toate armele aduse, dacă cei mici, aflați aici nu se vor supune fără împotrivire stăpânirii lor și nu-i vor ajuta în mod benevol să construiască de urgență câteva abatoare și fabrici de conserve, unde vor fi chiar ei, cei care au construit fabrica, tranșați în felii subțiri și băgați în conserve, pentru export.

„Câte lucruri n-aș putea scrie despre animalele mari“, gândi șoarecele visător. „Păcat că n-am voie. Dacă totuși m-aș apuca și aș scrie despre ele, aș adăuga, în mod sigur, câteva sfaturi practice pentru confracții mei mici. Uneori sunt prea naivi. Mi-e și milă de ei când îi văd cât de naivi sunt“.

– „Fraților!“, le-aș scrie. „Vizitele animalelor mari nu aduc nimic bun celor mici, chiar dacă la început așa s-ar părea. Țineți minte acest lucru. Nu vă lăsați păcăliți.

Dacă veți vedea undeva, cândva, oricând, sosind în vizită de prietenie animale mari, cu așa zise „intenții pașnice“, luați-o la fugă cât mai repede. Iar dacă mai aveți ceva timp până la vizita anunțată, continuați-vă antrenamentele de alergare, ca să puteți fugi, la nevoie, cât mai iute și cât mai departe“.

Acesta ar fi primul sfat pe care l-aș da, în calitate de scriitor, confrăților mei și altora, a căror dimensiune și grosime a pielii nu poate face față unor aruncătoare de flăcări sau bombe cu hidrogen. Dar, cum nimeni nu-mi va cere sfatul în acest sens, voi păstra deocamdată toate aceste idei doar pentru mine, până când, poate odată, cândva, voi fi întrebat sau rugat să-mi spun părerea despre aceste lucruri.

Scurt și cuprinzător: această primă încercare de a scrie nu produse nici un rezultat concret. Căci, ce sunt ideile, gândurile, părerile ori sfaturile pe care eventual le-ai da, dacă ai fi, eventual, întrebat? Nimic. Absolut nimic, dacă nu le pui pe hârtie. Nu sunt mai mult decât un mic bâzâit în interiorul creierului tău pe care nimeni nu-l aude în afară de tine. Crezi că e ceva dar nu e nimic. Nu e nimic din moment ce nu-l aude nimeni, nu îl vede nimeni, și nu-l poate pipăi nimeni. Deci, nu e mai mult decât un nimic pe care nu-l poți trimite Tipografului. Și dacă nu-i trimiți nimic Tipografului, nici el nu-ți mai trimite nimic. Așa stau lucrurile.

Concluzia e clară. Mai puține idei, mai puține păreri, mai puține sfaturi pe care eventual le-ai da, dacă ai fi eventual întrebat. În schimb, mai multe pagini scrise, nefărămitate, bune de trimis Tipografului.

Acum se simțea obosit de atâta încordare spirituală și deosebit de flămând. Părăsi biroul de lucru al șoriceilor lui, mai ales că tot se apropia ora 19 – oră la care puii lui începeau să-și facă temele – și se îndreptă cu pași sprinteni spre celălalt colț al încăperii unde îl așteptau niște bucurii lumesti, poate cam prozaice și mai puțin spirituale, dar

deosebit de atrăgătoare: bunătățile trimise de Tipograf.

6. ȘOARECELE ÎNTOCMEȘTE PLANUL LUCRĂRII

Sătul și reconfortat, șoarecele se apropie cu pași mici de birou, unde trebuia să înceapă din nou prima pagină a operei lui literare. Privi îngândurat la pagina goală. Se învârti de câteva ori în jurul ei încercând parcă să afle cam din ce parte ar fi cel mai nimerit s-o înceapă. Cât despre cele ce urmau să fie scrise, în cap îi răsună doar un vâjâit confuz, cu frânturi de idei disparate care nu-și găseau locul, ocolindu-se și fugărindu-se de parcă s-ar detesta în loc să se apropie și să formeze împreună fraze și sensuri inteligibile.

Ar putea să scrie despre orice, ... gândi el. Dar orice ar scrie va ajunge pe biroul Tipografului și în mod direct, de asta va depinde retribuiția în alimente pe care o va primi. Interesul lui era acum direct în joc. N-ar fi rău dacă ar reuși să se dovedească demn de încrederea care i s-a acordat.

Poate ar fi mai bine dacă ar începe totul cu o scrisoare adresată Tipografului prin care să-i facă cunoscute problemele și temerile lui. I-ar fi pe urmă mai ușor să se apuce de lucru. Faci o confesie și te simți ușurat. Altfel te chinui fără rost și nici nu-ți ajută la nimic.

Și, o dată ce această idee se contură clar în capul lui, puse laba imediat pe creion și... n-o să credeți... șoarecele începu să scrie prima pagină, cu litere mici și regulate, aliniată cu grijă, așa cum credea el că se cere de la un șoarece scriitor.

„Stimate Maestre Tipograf,

Mă simt profund onorat de încrederea pe care mi-ați acordat-o, încredințându-mi, tocmai mie, scrierea unei cărți. Mă voi strădui să fiu demn de această încredere. Tot acum însă, mă văd silit să vă mărturisesc frica pe care o simt, cauzată de totala neîncredere în mine însumi. Neîncrederea în capacitatea mea profesională de a face

față cerințelor. Prin bunăvoința Dumneavoastră am fost pus să scriu și voi încerca să scriu. N-am făcut-o însă până acum niciodată și încă nu mi-e clar, de loc, cum am s-o fac. Până și începutul mă pune în încurcătură.

Am considerat că e cinstit să vă mărturisesc toate acestea, dar mai ales frica, de care nu pot să scap nici măcar acum când vă scriu aceste rânduri.

Am consumat deja din alimentele trimise de Dvs. Întreaga noastră familie, de altfel, s-a delectat copios cu toate bunătățile și delicatesele primite din bunăvoința Dvs. Mi s-a părut curios că n-au întrebat de unde vin toate aceste bunătăți. N-au întrebat nici de la cine vin și nici cât au costat. Se vede că așa e normal. Cu toții se bucură, nepăsători, în timp ce unul singur e îngrijorat, cum, și în ce fel se va achita în mod onorabil de datorie. Eu. Cred că nu mă voi putea atinge a doua oară de aceste delicatese dacă nu voi reuși între timp să scriu câteva pagini. Nu-mi va fi ușor, dar așa voi face.

Cel puțin dacă aș ști cam la ce vă așteptați de la mine? Poate că dacă mi-ați fi spus sau dacă mi-ați fi dat o listă cu temele și subiectele pe care le considerați a fi interesante pentru alte animale, mi-ar fi fost mult mai ușor. Așa însă, mă aflu în fața unui teritoriu pustiu, nelocuit, unde nu știu încotro s-o iau.

Începând cu titlul, iar pe urmă, bineînțeles conținutul cărții pe care urmează să o scriu, par acum pentru mine probleme irezolvabile. Cam ce aș putea scrie pe gustul Dvs?... Și ce?... Mă întreb de zeci de ori pe zi, de seara până dimineața și de dimineața până seara.

Lumea unui șoarece e tare limitată, din păcate. Suntem mici, nu purtăm războaie și nu avem Tipografii. Îmi este clar că nu voi putea scrie decât despre șoareci, și chiar dacă mă voi referi la alți contemporani, o voi face fără a fi bine documentat. A te

exprima despre un domeniu în care nu trăiești și de care te despart bariere biologice de netrecut înseamnă fără îndoială o aventură. Iar aventura, ca orice aventură, e plină cu elemente neprevăzute apărute din cauza grabei și a necunoașterii locului – cu fenomene inexplicabile și explicații îndoielnice. Cel care nu e bine documentat, va avea întotdeauna un nivel științific scăzut. E clar! Iar acolo unde nu e știință suficientă, drumul e deschis pentru confuzii și erori. Acesta e riscul matematic al aventurii. Știu.

Pe de altă parte, dacă nu aș scrie despre acești contemporani, diferiți de șoareci în dimensiune și spirit, m-aș lipsi de elementul de comparație, fără de care lumea spirituală a șoarecilor nu s-ar putea în nici un fel evidenția. Mă văd deci silit de împrejurări să apelez la comparații, chiar dacă incompetența mă va duce la greșeli serioase.

Aceasta e dilema în fața căreia mă aflu. Aș dori să vă rog, dacă bineînțeles îmi permiteți să vă rog, să mă ajutați cu un sfat competent. De la nimeni altcineva nu aș putea primi un asemenea sfat competent, care să mă ajute să ies din impas. Presupunând însă că timpul Dvs. e limitat și că multiplele Dvs. îndatoriri nu vă vor permite o nouă întâlnire de lucru cu mine – ceea ce ar fi și foarte normal – îmi permit, până una alta, să vă prezint un plan al lucrării.

Este doar un plan provizoriu, pentru că nici nu aș îndrăzni să-mi permit un plan definitiv până când nu voi auzi părerea Dvs. decisivă.

Ca temă îmi propun: adevărul fiecăruia, demnitatea fiecăruia și străduința fiecăruia de a-și asigura o bătrânețe lipsită de griji. Dimensiunea: 142 pagini, scrise pe fragmente fără titlu + 2 coperti, și titlul cărții la alegerea Dvs.

Cu stimă. Al Dvs. Șoarecele.“

7. ÎNTÂLNIREA A DOUA CU TIPOGRAFUL

Întâlnirea următoare cu Tipograful avu loc chiar a doua zi. Ca și rândul trecut, soarele fu chemat de un curier special și introdus numaidecât în biroul Tipografului.

Fu primit cu același entuziasm zgomotos și umed pe care-l știa deja.

De data aceasta i se puse în față o farfurie ceva mai mare – un fel de platou plin cu nuci și grăunțe rare – poate pentru că discuția urma să dureze ceva mai mult.

Fără să se lase poftit, soarele se întinse direct pe grăunțe și începu să ronțăie. O clipă îi trecu chiar prin minte ideea că... n-ar fi rău să rămână toată viața scriitor... cel puțin hrana va fi gratuită, ne mai vorbind de alte avantaje eventuale care păreau să se întrevadă.

Această viață nouă părea lipsită de primejdii. Uite, putea consuma bunătățile din fața lui, în liniște, în timp ce părinții, frații, surorile și puii lui continuau să-și procure și să-și consume hrana zilnică în primejdie.

Era într-un fel o nedreptate, asta îi era clar, dar o nedreptate minunată, care-i plăcea. Până și gustul bucatelor e altul dacă nu înghiți cu frică, gândi el. Saliva e mai abundentă iar aromele se împrăștie în toate colțurile gurii, cântând parcă ode de bucurie și innuri de slavă. Trăiești și nici nu știi cât de gustoase sunt unele mâncăruri!

Era o lume nouă, plină de culori și melodii care intrau pe gură și iluminau parcă cu niște raze binefăcătoare fiecare celulă a organismului – era lumea în care poți mânca din abundență, fără frica de a fi prins și pedepsit.

Reveria lui se întrerupse însă brusc. Vocea tunătoare a Tipografului îl readuse instantaneu la realitate.

– Cred că ți-ai pregătit deja un plan de lucru, dragul meu!? Vreau să spun, o schemă, ceva în linii mari, cu conținutul – cam despre ce va fi vorba în lucrarea ta – și în ce fel ai

de gând să tratezi subiectul ca formă și lungime!? Consider important să-mi comunicîți toate aceste date și eventual să le discutăm. Nu pentru că aș vrea să mă amestec în creația ta artistică, te rog să mă crezi! Nu vreau și nu mi-aș permite. Un creator e o personalitate independentă și așa trebuie să rămână; altfel nu e o personalitate și nu va putea crea ceva de valoare. Cred că ești de acord cu mine!? Doar un spirit independent, poate fi numit o personalitate. Iar eu... respect personalitatea cuiva, dacă există. De aceea, nici nu-mi permit să mă amestec în lumea spirituală a unei personalități. Ideile mele ar putea doar deranja perfecțiunea mecanismului creator. Și chiar creația. Îți cer aceste date doar pentru că aș dori să-mi fac o mică socoteală în legătură cu lucrarea ta – adică felul în care să o tipăresc. Mă refer de data aceasta la dimensiunea ei și la materialele necesare. După câte știi, dragul meu, în funcție de amploarea unei lucrări și în funcție de numărul de exemplare pe care dorești să-l tipărești, vei avea nevoie de o cantitate potrivită de hârtie, litere, majuscule și cerneală tipografică. Ne mai vorbind de toate celelalte materiale necesare pentru legarea cărții: carton, clei, sfoară, un desen pentru copertă sau o fotografie a autorului pe ultima pagină. Totul e important la o carte. Nimic nu poate fi lăsat la voia întâmplării. Am de gând să execut lucrarea absolut perfect, mai ales că...

Nu reuși să-și continue disertația tehnică pentru că fu întrerupt de hârtia pe care șoarecele reuși în cele din urmă să o desparturească și i-o împingea acum în labă.

– M-am străduit să vă pregătesc un mic plan al lucrării, – chițăi șoarecele cu vocea lui subțire, pe care se străduia acum să o facă ceva mai groasă ca să se potrivească mai bine cu vocea Tipografului și atmosfera locului. Prea groasă și puternică însă nu reuși să o facă, căci Tipograful fu nevoit să-și apropie urechea atât de mult de șoarece, încât câteva fire de păr începură să-l gâdile pe față și să-i intre în ochi și în gură.

După ce privi hârtia îndelung, silabisi ultima frază cu voce tare, de parcă doar aici lucrurile ar fi avut un sens pentru el:

– „Bătrânețe lipsită de griji... 142 de pagini... fragmente... fără titlu...” Pe urmă o luă de-a-îndărăteala ca să se convingă că nu i-a scăpat nimic.

– „Fără titlu...142 de pagini... bătrânețe lipsită de griji...”

Se opri. După o pauză scurtă, reîncepu să silabisească ultimele cuvinte cu o voce mai slabă, ca pentru sine însuși, într-o succesiune logică doar pentru el: griji... pagini... paaa...gini... titluuu... bătrâneee...țe... pagini... griji...

Pe urmă închise ochii și scăpând hârtia din labă începu să sforăie cu vaiete lungi și răgușite care aduceau puțin a sirenă de vapor, dar mai mult a ceva între un răget de măgar foarte bătrân și un trombon spart la mijloc care tocmai trebuie dus la reparat.

Dar șoarecele nu se neliniști nici un pic, căci în fața lui se aflau grăunțe destule cu care putea să-și omoare timpul. Și încă într-un fel deosebit de plăcut, pe deasupra.

Cine știe, gândi șoarecele... poate că Tipograful nici nu dormea cu adevărat și se gândea doar, cu ochii închiși. Așa că, nu era rău să rămână în continuare acolo, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat.

Concertul sforăiturilor mai dură o bucată de vreme.

Farfuria era aproape goală când Tipograful dădu primele semne de revenire din starea lui de adâncă concentrare. La început sforăiturile deveniră mai puțin regulate, pe urmă se întreruseră de câteva ori și deodată se opriră cu totul.

Tipograful deschise ochii și se uită la șoarece nedumerit. Tuși de două ori, își încreți și descreți fruntea de câteva ori, clipind des în același timp ca să-și limpezească privirea, după care, zărind hârtia cu planul șoarecelui, scăpată înainte pe birou, o apucă din nou cu laba și se uită îndelung și foarte nedumerit la ea.

Deodată, brusc, de parcă și-ar fi adus aminte de ceva, sau mai degrabă de parcă cineva ar fi strigat: „Săriți!!... Foc!!... Arde Tipografia!!...“, tipograful sări din fotoliul rotativ pe laele din spate și i se adresă șoarecelui cu o voce care cutremură pereții.

– Dragul meu!! Scumpul meu!!... asta numesc eu într-adevăr o pregătire perfectă. Un început ideal al colaborării noastre. Nu-mi mai rămâne nimic altceva de făcut decât să-ți urez spor la lucru și succes, încât să termini lucrarea cât mai repede și să mi-o aduci terminată, finisată, bună de tipar. Dar, apropo!... continuă Tipograful, cu o voce ceva mai slabă... fiindcă vei aduce vorba despre adevărul fiecăruia... te-aș ruga să fii atent, cum, și în ce fel te vei exprima despre animalele mai mari și despre oameni. Animalele mici au uneori ceva în structura lor psihică, ceva... cum să-ți spun... ceva ce e înrudit cu nemulțumirea, de parcă nu ar fi mulțumite de mersul lucrurilor în lume, cu felul în care e împărțită societatea și cu distribuția bunurilor sau cu retribuția direct proporțională a animalelor în funcție de greutatea specifică. Pe scurt: au deseori complexe de inferioritate. Nu e o noutate pentru tine. Sunt sigur că nu e. Știi la fel de bine ca mine, că un animal, cu cât e mai mare dispune de mai multă sensibilitate. De aceea, n-ar fi rău să încerci să eviți orice fel de remarcă supărătoare la adresa celor mai mari ca tine. Fii pur și simplu obiectiv pe plan general, fără a intra însă în detalii. În felul acesta putem amândoi evita neplăcerile care ar putea urma, în cazul că n-ai ține cont de sfatul meu. Scopul nostru comun este ca fiecare să citească această carte și fiecare să fie mulțumit. Doar spui clar în planul lucrării tale că scopul fiecăruia este „o bătrânețe lipsită de griji“. Te rog, nu uita nici o clipă acest lucru. Cred că m-ai înțeles, dragul meu. Sunt sigur că m-ai înțeles perfect. Am convingerea că vei rezolva totul așa cum trebuie și cum o vrea societatea de la tine“.

Și fără să mai aștepte vreo confirmare a faptului că a fost pe deplin înțeles, îl ridică

pe șoarece din farfuria goală, apropiindu-l drăgăstos de limba gata pregătită, care-l aștepta să-i dea cunoscutul sărut tridimensional de despărțire, umed, cleios și cu miros de usturoi stătut printre dinți.

Tipograful îi deschise șoarecelui ușa cu un gest protocolar și-l salută cu respectuosul: – Pe curând, pe cât mai curând, prea stimate maestre scriitor!

Șoarecele umezit, porni din nou spre casă.

8. CE ÎNSEAMNĂ PENTRU UN ȘOARECE SĂ SCRIE O CARTE

Pentru un șoarece, a scrie o carte nu e un lucru ușor. Dimpotrivă, e o treabă grea și problematică. Și asta nu pentru că șoarecele n-ar putea să scrie. N-au apărut până acum cărți scrise de șoareci, e adevărat, dar asta are cu totul alte cauze.

În general, noi șoarecii citim și scriem cu multă ușurință. Viața noastră agitată și plină de primejdii ar fi și mai dificilă dacă nu am fi bine pregătiți, atât fizic cât și spiritual, pentru a prevedea cu ajutorul logicii și matematicii toate intențiile dușmănoase ale animalelor mai mari decât noi.

Raționamentul nostru e simplu: – Dacă pentru alte animale există vreo primejdie, pentru șoareci acea primejdie e însutită. Cauzele sunt desigur, dimensiunea și fragilitatea noastră. Dacă un animal mai mare și mai puțin sensibil poate să-și permită uneori luxul de a fi neatent sau visător, pentru șoarece, orice mică neatenție ar putea fi fatală. Corpul nostru bine proporționat, elastic și cu mușchii bine antrenați face din noi o pradă și un aliment foarte căutat de multe animale și păsări flămânde. Iar dacă suntem atât de căutați (probabil că pentru gustul cărnii noastre), lungimea vieții unui șoarece depinde în mod direct de gradul lui de pregătire fizică și intelectuală.

Cu alte cuvinte: un șoarece mai bine pregătit are șansa de a trăi mai mult decât unul leneș, distrat sau incult.

Fiecare șoarece cunoaște această regulă simplă, încă din fragedă copilărie. Întreaga noastră educație e bazată pe acest principiu. Observați doar câte școli avem, de câte sisteme de învățământ dispunem, și cu ce fanatism sunt educați peste tot tinerii noștri: acasă, în școli, în organizații și instituții, în fiecare clipă din zi și din noapte.

De altfel, până și noțiunea de „timp“ figurează altfel în înțelegerea unui șoarece decât la alții. Chiar și simpla împărțire a orelor în zi și noapte ar putea însemna pentru

noi o slăbire a vigilenței sau o delăsare.

Dacă pentru alții noaptea este un timp relativ comod, când se pot relaxa și odihni, pentru un șoarece ziua și noaptea sunt un tot unitar care trebuie tratat cu aceeași atenție în toate componentele lui. Primejdia îl pândește pe șoarece la fel, pe lumină și pe întuneric, când e zgomot și când e liniște, fie iarnă fie vară, pe frig sau pe căldură.

Pentru noi nu există pauză în timp. Pauza în timp înseamnă moarte. Doar cel care își menține spiritul permanent treaz, rămâne în viață. Iar viața pentru un șoarece este singurul bun prețios care îi permite continuitatea, întemeierea unei familii numeroase și educarea tinerilor ca să devină și ei, la rândul lor, părinți bine pregătiți, capabili să educe generația următoare.

Pentru noi, întreaga existență este un prilej de antrenare a atenției, și o școală continuă. Învățăm tot timpul, educăm tot timpul. Asta e viața noastră.

Ea nu e însă ușoară. Nu e deloc ușoară. Drumurile zilnice, precum și toate drumurile vieții noastre au de cele mai multe ori ramificații periculoase, unde pretutindeni, la fiecare cotitură și în fiecare ascunziș ne pândesc contemporani de-ai noștri flămânzi, care iubesc și ei viața și fac tot ce le stă în putință ca să nu moară de foame. Și, din păcate, un contemporan flămând trebuie iubit la fel de mult ca unul sătul: pentru că sătulul și inofensivul de azi, poate deveni flămândul și ofensivul de mâine. Sau invers.

Cultura ne învață să-i iubim și pe unii și pe alții, pe toți la fel, dar numai de la distanță, fără a ne apropia prea mult de ei.

Un șoarece înțelept nu are voie să-și iubească semenii de prea aproape. Cel care se apropie prea mult de semenii lui ca să-i poată iubi cât mai bine, nu va apuca să-i iubească prea multă vreme.

Concluzia e clară. Sentimentele noastre, din păcate, trebuie dozate cu grijă. Un

șoarece are voie să-și iubească semenii numai în măsura în care poate să rămână și el în viață; nu numai semenul lui iubit. Pentru că, doar rămânând în viață va putea să-i iubească în continuare. Altfel nu.

Știe doar fiecare, că un șoarece mort nu mai poate iubi pe nimeni.

9. ȘOARECELE O IA CHIAR DE LA ÎNCEPUTUL ÎNCEPUTURILOR: PRIMA ZI DE CIVILIZAȚIE

Ziua în care șoarecele începu cu adevărat să-și scrie cartea era o zi cu ploaie. Ploua cu stropi mărunți și reci, aproape fără încetare, doar cu pauze foarte scurte, bune pentru o singură fugă prin împrejurimi.

Umezeala din interior îl trăgea la somn atât de puternic încât abia își putea ține ochii deschiși. I-ar fi închis cu multă plăcere, dar asta era acum un lux pe care nu și-l mai putea permite.

Dacă ar fi făcut după cum simțea, s-ar fi culcat numaidecât. Își putea imagina până și senzația de moleșală plăcută pe care ar fi putut s-o simtă dacă s-ar fi întins la loc în culcuș pentru câteva ore de somn. Privind însă spre mijlocul încăperii, unde consoarta și cei patru pui ai lui își consumau cu mare plăcere micul dejun, își dădu seama că nu mai putea amâna scrierea cărții.

De la ultima întâlnire cu Tipograful trecuseră deja trei zile în care n-a apucat să facă nimic. Poate că de vină era ploaia sau vremea schimbătoare, sau, cine știe ce altceva.

Faptul era însă clar. Până acum nu scrisese nimic, proviziile trimise de Tipograf erau pe jumătate terminate și nu va trece mult timp până când ele nu vor mai exista deloc.

Nu mai avea nici o scăpare. I se cereau rezultate, și din partea Tipografului și din partea familiei. Fără rezultate imediate Tipograful nu-i va mai trimite alimente, iar fără alimente nu-i va fi viața ușoară acasă, acum, după ce familia lui a dat de gustul bunătăților primite direct la domiciliu.

Trebuia să se apuce de treabă. Altfel era de rău.

Se întinse pe masa de lucru și apucă creionul. Îl învârti de câteva ori între ureche și ceafă, pe urmă îl apropie de vreo două ori de dinți. Tentația era puternică. Tare ar fi vrut să-l guste, dar se stăpâni. Ar fi fost păcat să-l deformeze, înainte de a fi produs ceva cu el. Poate că o să-l guste mai târziu, cugetă el, mirosindu-l încă de câteva ori. Acum singura lui ocupație trebuia să fie aceea de a găsi un început logic, clar și pe înțelesul tuturor.

Doar că acest început clar și logic nu prea știa de unde să-l ia. Îl căuta cu disperare în creier, în amintirile lui comparative, și până și în cele mai adânci sinteze cultural – estetice de care era capabil. Zadarnic însă.

Creionul continua să se învârtă mai departe doar între ureche și ceafă, iar uneori aproape de dinți, și nici prin gând nu-i trecea să se apropie de hârtie. Hârtia rămânea în continuare albă și nescrisă în fața șoarecelui.

Astfel își începu șoarecele prima zi de lucru ca scriitor. Somnoros, fără entuziasm și total lipsit de inspirație. Mai rău nici că se putea.

Spre norocul lui și a generațiilor ce vor urma, starea aceasta n-a durat prea mult. Ceva, nu se știe ce, îl readuse la starea de spirit necesară unui scriitor și îl smulse din letargia animalică.

Să fi fost oprirea ploii, o rază de soare ce s-a strecurat pe biroul unde zăcea întins, ceva în compoziția chimică a aerului, a presiunii atmosferice sau trezirea conștiinței profesionale care, după câte se știe, sosește uneori cu totul pe neașteptate la unele animale.

Nu se știe ce a fost, dar nici nu e important de știut. Important pentru istoria literaturii e că după ce se mai scărpină îndelung, ca unul care e plin de păduchi și după ce mai miroși de câteva ori creionul la ambele capete, se produse în capul lui o

schimbare ciudată.

Ideile, care până atunci ori că nu erau nicăieri ori că se fugăreau una pe alta, începeau acum să apară clare și să se lege una de alta într-o ordine logică, așa cum i se cere unui scriitor adevărat.

Și uite așa, foarte curând în capul șoarecelui apăru primul raționament, care după cum vom vedea numaidecât, va aduce după sine primul capitol bun de predat Tipografului.

Ideea suna în capul lui cam așa:

„Ca să știu unde mă aflu, trebuie în primul rând – și absolut obligatoriu – să mă uit în jur. Fără să știu de unde am venit, nu voi ști nici unde mă duc“, gândi el, începând astfel să învârtă în cap ideea prezentului și a trecutului.

Cele două extreme ale timpului se fugăreau acum de parcă ar fi concurat pentru locul întâi în atenția șoarecelui. Și, precum era de așteptat, una din ele a învins. Altfel nici nu se putea.

„Va trebui să mă întorc în timp, cel puțin până acolo, până unde voi putea ajunge fără să mă rătăcesc. Fără să știu de unde am venit, nu voi ști nici unde mă duc.“

Șoarecele apucă creionul și începu să scrie.

* * *

Eu, cel care scrie această carte, îmi propun ca primă temă, și totodată capitol introductiv, să descifrez mecanismul începutului începuturilor, absolut indispensabil pentru înțelegerea noțiunilor de: timp, trecut istoric, fericire și bătrânețe lipsită de griji. Numai și numai trecutul e cheia înțelegerii prezentului. Fără descifrarea lui vom înțelege doar aproximativ lucrurile. Și ar fi păcat.

„O înțelegere doar aproximativă a fenomenelor din jur, e mai rea decât a nu le înțelege deloc.“ spun crocodilii – în limba lor bineînțeles. Și, fiindcă această carte o scriu pentru toate animalele, cred că crocodilii vor fi fericiți să-și regăsească aici una din ideile lor, transformată pentru prima dată în literatură.

Dar, chiar dacă n-aș vrea să țin cont de ceea ce spun ei, mă simt obligat să fac cunoscut cititorilor, chiar aici, la începutul cărții, că cele mai mari dezastre și calamități din istoria șoarecilor s-au datorat tocmai înțelegerii aproximative sau parțiale a lucrurilor din jurul nostru. Acesta însă e un subiect de care nu mă voi ocupa acum, dar pe care-l voi trata ceva mai târziu. Deocamdată mă voi rezuma la problema începutului începuturilor, și așa suficient de complicată.

Mă voi întoarce în timp până la ziua dinainte de prima zi de civilizație, înainte de care, chiar dacă aș vrea să mă întorc nu aș avea unde, pentru că nimeni nu mai știe ce și cum a fost.

Oricum, în privința acelor vremuri depărtate nu există dovezi evidente și cu adevărat autentice, chiar dacă unii spun că ar exista. De atunci a trecut atâta vreme și s-au succedat atâtea generații încât până și pietrele din perioada aceea au fost de sute de ori restaurate și refalsificate de către fiecare generație în parte, după interesele lor.

Nu sunt eu singurul care încearcă să scormonească în cenușa trecutului. Au mai făcut-o mulți, foarte, foarte mulți, fiecare cu interesele și cu minciunile lui. De aceea, cred că e cel mai bine de cercetat în așa fel, încât să ne ferim de dovezi.

Cu cât o dovadă pare să fie mai sigură și mai autentică, cu atât trebuie să te ferești mai mult de ea. În acest fel te vei afla cel mai aproape de adevăr. Sau, cel puțin ai șansele cele mai mari de a te afla mai aproape.

Eu mă voi lua doar după memoria fragmentară a predecesorilor mei șoareci, bazată

pe povestirile ascultate în tinerețea lor din gura bunicilor, și repovestite mai târziu puilor și nepoților lor, precum și după memoria acestor pui și nepoți, care au ascultat toate aceste povestiri, de obicei înainte de culcare.

Vă asigur că exactitatea și autenticitatea datelor nu e mai puțin aproape de eventualul adevăr, decât cel al pietrelor sculptate și al tuturor obiectelor dezgropate de generațiile de arheologi și îngrămădite în toate muzeele lumii.

* * *

Se spune că înainte de prima zi de civilizație totul era altfel. În lume domnea haosul. Un haos total, în care frate pe frate nu se recunoștea. Cu toții se dușmăneau și la nevoie se și mâncau unul pe altul, fără să-și dea seama că se mănâncă frate pe frate.

Era întuneric aproape tot timpul, căci soarele și luna apăreau la capătul orizontului doar din când în când, la răstimpuri neregulate și doar pentru scurtă vreme. Uneori era foarte frig, iar dacă așa se nimerea, numaidecât se făcea îngrozitor de cald. Anotimpurile se succedau cu totul la întâmplare, uneori după câteva zile, iar alte ori durau cu anii. Nimeni nu înțelegea nimic din mersul naturii sau din sensul și ordinea lucrurilor. Fiecare se năștea unde apuca, se hrănea cu ce apuca în întunericul din jur sau pur și simplu murea de foame dacă nu avea noroc.

Era o viață aspră și tristă în care veselia și umorul erau complet necunoscute. Nici nu e de mirare, căci râsul ar fi însemnat o bucurie sau o plăcere, ori tocmai despre așa ceva nu putea fi vorba pe atunci.

Lucrurile ar mai fi mers așa cine știe câtă vreme, dacă animalele nu s-ar fi săturat de toate mizeriile vieții și nu s-ar fi hotărât să facă tot posibilul ca să schimbe acel fel de viață într-unul mai plăcut și mai comod.

Desigur că n-a fost ușor de pus în practică această dorință. Una e să vrei să trăiești civilizată și alta e treaba când realitatea îți pune în față mii de piedici.

Se spune că au existat mai multe încercări în acest sens și că toate au dat greș. În ce au constat acele încercări nu se mai știe cu precizie. Fapt e că soluția cea bună n-a fost găsită imediat, din moment ce lucrurile continuau să meargă la fel ca înainte.

Cum a fost găsită până la urmă, cine a propus-o, în ce fel, nici asta n-a ajuns până la noi decât sub forma unei vagi presupunerii, povestită ca un fapt inexplicabil întâmplat cu puțină vreme înainte de prima zi de civilizație.

Nu se știe cum, dar deodată, în mod inexplicabil, a început o agitație printre animalele mai mici, care a cuprins foarte curând și animalele mari, cu marșuri de protest, crime și sinucideri spectaculoase în public.

Fiecare urla, răgea sau lătra în limba lui, dar sensul era cam același: se cerea ordine și civilizație, cu reguli de conduită obligatorii pentru toți, principii morale obligatorii pentru toți precum și un nivel de trai civilizată.

Pe scurt, dezordinea și haosul au ajuns de neîndurat. Acum se cerea o schimbare.

Cele câteva glasuri potrivnice ale celor mulțumiți cu starea lucrurilor de până atunci au fost curând reduse la tăcere, cu mijloace care urmau să servească drept exemplu altor mulțumiți, și în felul acesta, întreaga lume era acum de acord cu o singură idee: trebuia introdusă ordinea și fericirea universală.

Fiind astfel hotărâtă soarta lumii, nu mai rămânea de rezolvat decât o problemă de procedură: de hotărât când, și cum să înceapă civilizația.

Ca în orice situație unde cu toții doresc același lucru, n-au mai avut loc nici un fel de neînțelegeri. Printr-o directivă generală pornită nu se știe de unde, s-a anunțat în mod oficial, începerea primei zile de civilizație.

Aceleași animale, care până nu de mult urlau în limba lor că nu mai suportă viața și că se cere ordine, erau acum preocupate cu probleme organizatorice. Alergau de la un animal la altul să facă cunoscută tuturor ora exactă, potrivirea ceasurilor fiind prima și cea mai importantă condiție pentru începerea civilizației.

Timpul urma să fie același pentru toți, iar respectarea timpului de către toți trebuia să devină norma de bază a lumii civilizate.

Pentru a preveni neînțelegerile, au fost distribuite tuturor, în centre speciale, ceasuri electronice automate cu baterii de rezervă pentru încă 187 ani. De acum înainte, fiecare putea să vadă pe propriul lui ceas ora exactă, fără să-și mai deranjeze contemporanii cu întrebarea „cât e ceasul?“ ne mai vorbind de imensele ceasuri automate atârinate pretutindeni în locurile publice, care marcau prin semnale sonore și luminoase orele și minutele care treceau.

Nimeni nu se mai putea scuza că n-a știut cât e ceasul. Lenevia și nepunctualitatea nu aveau ce căuta în noua lume civilizată.

Odată terminată potrivirea ceasurilor, care a durat câteva răsărituri și apusuri de soare, s-a dat semnalul suprem prin focuri de artificii, clopote și semnale la radio, și într-o noapte, nu se mai știe când, la ora zero, conform meridianului numerotat cu cifra unu și a tuturor celorlalte meridiane, numerotate cu celelalte cifre, a început o eră nouă, o eră ce urma să aducă tuturor fericire și bunăstare.

Dar nu numai timpul a început să fie același pentru toți. O listă întreagă de norme au fost fixate pentru bunul mers al civilizației, atât pentru animale cât și pentru fenomenele naturii. În noua lume civilizată și natura urma să aibă obligațiile ei.

Începând cu acea primă zi de civilizație, soarele și luna urmau să răsară și să apună la ora fixată de lege, conform programului stabilit de colectivitate. Era de la sine înțeles

că nici relația între lumină și întuneric nu putea fi lăsată la voia întâmplării.

N-au fost omise nici multe alte domenii ale viitoarei lumi civilizate. Au fost fixate reguli de igienă individuală și publică, reguli de alimentație și chiar legi referitoare la cultura și morala individului.

În ce privește alimentația animalului civilizat, fiecare putea alege între două modalități diferite de a se hrăni: ori carne, ori vegetale, primind imediat și manualul corespunzător, distribuit gratuit, unul pentru carnivori și celălalt pentru vegetarieni.

Până atunci, fiecare, trezindu-se dimineața, își făcea programul alimentar în funcție de felul cum a dormit, de cât de odihnit era, de ce a visat, de cât de consistentă fusese cina din ajun sau de starea vremii. Dacă întâmplător afară ploua prea tare sau sufla vântul dinspre vest și animalului îi era incomod să se ducă și să-și culeagă niște fructe, își consuma pur și simplu bunicul, că tot era acolo lângă el, slăbit de boală și nu putea să se apere.

Inconsecvența în alimentație ducea la fel de fel de neînțelegeri și tragedii. Prietenul intim de ieri devenea deseori dușmanul ucigaș de azi. Nu mai știai pe cine poți conta și pe cine nu.

Societatea nouă, civilizată, cerea din partea individului o poziție precisă în tratarea tubului său digestiv. Și, nu numai consumatorul trebuia să aibă de acum înainte o atitudine precisă față de mediul înconjurător, dar și cel care urma să fie consumat – eventuala victimă. Și ea avea de-acum înainte dreptul să știe, precis, de la cine și la ce se poate aștepta. Consumatorul și cel consumat vor avea, fiecare în parte, drepturile lui. Va exista precizie și claritate în relațiile sociale. Adoptarea unei poziții stabile în acest sens urma să devină o obligație morală a fiecărui animal civilizat.

Nu exista nici o constrângere în alegerea uneia sau alteia din cele două atitudini

alimentare. Alegerea era liberă, dar definitivă.

Manualul vegetarianilor era foarte voluminos în comparație cu cel al carnivorilor. Era plin cu ilustrații colorate și planșe demonstrative. Pentru fiecare plantă în parte era dedicat un capitol întreg, în care cititorul putea găsi toate datele privind planta în cauză, începând cu un istoric al originii, al evoluției și răspândirii în lume, localizarea ei pe continente și țări, cu hărți și planșe colorate. Urmau după aceea date precise despre locurile și anotimpurile în care poate fi găsită și folosită ca aliment, precum și unele modalități de preparare a ei. Pe urmă cifre, multe de tot, privind lungimea și greutatea ei în stare proaspătă și uscată, greutatea semințelor, iar pentru fiecare din aceste elemente, valorile nutritive exprimate în kilocalorii. La indexul manualului erau anexate liste cu specificare precisă: pentru care animale, pentru care plante, și în care din stadiile lor de dezvoltare, erau indicate pentru consum, sau contraindicate.

N-a fost omis nici un amănunt, căci orice greșeală sau omitere a uneia din particularitățile unei plante ar putea fi fatală pentru unele animale.

Manualul destinat carnivorilor era mult mai simplu scris și mult mai redus ca volum. Nu existau în el nici planșe colorate, nici scheme. Nimic în genul acesta. Hârtia era de calitate proastă și părea mototolită încă înainte de a fi tipărită. Nu conținea decât informații sumare despre puterea nutritivă sau despre vitamine, ca și cum acestea n-ar fi prezente în cărnuri decât cu totul întâmplător și în măsură infimă.

Se simțea clar, că celor care au scris manualul nu le păsa deloc, dacă cineva îl va citi sau nu. Poate că a fost cu bună știință redactat în această formă deplorabilă: ori că nu era nevoie de el, ori că se urmărea un fel de anti-reclamă pentru carne. Cine știe?!

Totul era de fapt redus doar la trei puncte esențiale:

1. Este de preferat carnea crudă și cât mai proaspătă, celei fierte sau conservate.

2. Consumarea membrilor familiei sau a animalelor din același soi, poate provoca indigestii deosebit de neplăcute. Dar, întrucât și alte cărnuri ar putea provoca indigestii – aici manualul se referă la rude de gradul doi și trei – se recomandă ca un animal odată îmbolnăvit, să evite în viitor carnea care odată i-a provocat indigestia.

3. Ca un ultim punct era tratată, în linii mari bineînțeles, problema moralității carnivorului, cu toate bolile psihice care pot apărea la unele animale, când sunt puse în situația să-și procure singure carnea cea de toate zilele.

Era cunoscut faptul că atâta timp cât altul îți aduce la domiciliu carnea, curățată, preparată, bună de băgat în gură, totul e în regulă și nu apar nici un fel de probleme psihice. Cu totul alta e situația atunci când carnivorul este silit să își execute singur victima și să-și curețe singur carnea. Nu toții au nervii buni pentru așa ceva – asta se știe – de unde și problemele psihice adecvate. Acestea trebuiesc evitate în măsura posibilităților, printr-un antrenament autogen preventiv susținut și gimnastică ritmică zilnică, energetic executată, pe muzică total lipsită de melodicitate. Un antrenament autogen nesusținut și o gimnastică ritmică zilnică, executată nu suficient de energetic și pe o muzică cât de cât melodică, pot duce la agravarea bolii.

Dacă aceste boli psihice sunt deja prezente, urmează să fie tratate în spitalele de desensibilizare și în laboratoarele de regenerare psihică de către specialiști înalt calificați.

Sunt date în continuare o serie întreagă de sfaturi practice pentru vindecarea instantanee a tensiunii nervoase, a fricii, emoției, a palpitațiilor, a remușcării și a insomniei, toate acestea fiind potrivnice conduitei perfecte a unui carnivor civilizat.

Manualul se încheie cu un apel călduros adresat carnivorilor – un fel de jurământ

– prin care se exprimă încrederea în statornicia și fidelitatea celui care iubește carnea, de a nu se atinge niciodată de vegetale.

Nicăieri în textul manualului nu era amintită posibilitatea de a consuma uneori și vegetale, ca o variație, sau combinarea cărnii cu legume. Întregul text era astfel scris, de parcă nici n-ar exista vegetale pe lume.

Printre rânduri se citea clar ideea superiorității carnivorului față de vegetarian.

Cât despre partea culturală a societății viitoare, accentul era pus pe educarea gândirii noi a animalului civilizat. Ea urma să fie total diferită de cea a animalului necivilizat. Noua gândire urma să fie mai rapidă și sintetizantă.

În acest scop, diferite comitete locale, special formate în grabă, au luat măsuri imediate pentru culturalizarea urgentă a tuturor animalelor înapoiate mintal și au pornit o campanie activă de intensificare și uniformizare a surselor de informație.

„Aceeși informație pentru toți – aceeași cultură pentru toți. Aceeași gândire va veni de la sine.“

Cam asta era ideea comitetelor de culturalizare a maselor.

Cu vreo câteva zile înainte de prima zi de civilizație, fură distribuite în mod gratuit, tuturor, celor mari și mici, televizoare în culori cu un video anexat, care funcționau pe baterii de uraniu lichefiat și cu baterii de rezervă pe încă 187 ani, la fel ca și cu ceasurile electronice. Pe lângă acestea, fiecăruia i s-a mai dat, tot gratuit, câte un ventilator mare și un încălzitor de picioare, ambele electronice și automate (cu bateriile de rezervă respective). Familiile mai numeroase au primit chiar două sau trei aparate.

Principiile și de data aceasta erau clare:

– Condițiile atmosferice: umezeala, căldura sau frigul nu aveau voie să fie o piedică în procesul de culturalizare a animalului civilizat. Ți-e prea cald? Dai drumul la ven-

tilator și te uiți la televizor. Ți-e frig? Bagi picioarele în aparatul de încălzit picioarele și te uiți la televizor.

– Animalul civilizată trebuie să se informeze și pe căldură și pe frig, fără a transpira și fără a răci.

– Animalul civilizată trebuie să se culturalizeze tot timpul: ziua și noaptea, iarna și vara, fără oprire.

– Societatea civilizată nu putea funcționa fără animale civilizate. Or, ce altceva este un animal civilizată, decât un animal bine informat?

Bazele teoretice erau acum fixate.

Fiecare membru al societății putea fi informat zilnic (chiar și fără voia lui) despre timpul probabil, temperatura aerului și apei, cursul dolarului, prețul aurului la marile burse internaționale, ultimele noutăți în domeniul modei la Paris, Tokyo, Peking, Hollywood, precum și despre cele mai recente descoperiri în domeniul microbiologiei celulare și a călătoriilor interplanetare.

Se știe că un animal informat se deosebește de unul neinformată. El e mai iute, mai puternic, mai suplu, mai adaptabil, calități indispensabile într-o lume civilizată.

Și uite așa, după toate pregătirile, din care eu v-am relatat doar o mică parte, începând cu acea primă zi de civilizație, a pornit să funcționeze o lume nouă, plină de conținut, care prin logica și ordinea ei bine programată, părea să promită tuturor o viață fericită și o bătrânețe total lipsită de griji.

Planurile erau perfecte. Speranțele erau mari.

10. CONFRATELE ȘOARECE – MAESTRUL URECHI ZIMȚATE ȘI TEORIA ZÂMBETULUI

„Natura s-a îngrijit să dea la unele animale zâmbetul, ca alte animale să se poată feri de el.“

Așa își începe relatarea despre zâmbet, celebrul confrate șoarece Urechi Zimțate – un studiu deosebit de valoros, despre care aș dori să vă povestesc azi câte ceva.

Zâmbetul a fost pentru șoareci de multă vreme un obiect de studiu. Și asta, tocmai pentru că poziția noastră față de zâmbet este oarecum ciudată și unică în felul ei.

Pe de o parte, nu vrem să avem cu el nimic de a face. Un șoarece cât de cât educat și cu un minim de bun simț știe că a zâmbi este ceva rușinos, ne la locul lui și absolut neadmis în comportamentul civilizat.

Pe de altă parte, ne preocupă psihologia zâmbetului și îl studiem până și la universitățile noastre, pentru că zâmbetul este pentru noi cheia înțelegerii dușmanilor noștri. Înțelegând de ce, și când zâmbesc, putem deduce cu precizie ce gândesc și ce intenții au.

De aceea, vedeți dumneavoastră, când se discută despre zâmbet, noi șoarecii devenim foarte serioși. În educația noastră există doar seriozitate și umor de calitate bună. Zâmbetul nu-și găsește locul în viața noastră spirituală. Și, nu e de loc întâmplător faptul că el apare atât de frecvent la multe alte animale.

Fiind ceva între seriozitate și râs, nu e de fapt nici una, nici alta. Cel care zâmbește nu e nici serios și nici nu râde. Ambele situații îl depășesc. Seriozitatea cere concentrare, iar râsul presupune înțelegerea umorului. Dar, tocmai pentru că animalul zâmbitor nu e capabil nici de una, nici de alta, își pune pe față un zâmbet cu care încearcă să satisfacă și să camufleze ambele lipsuri. Așa stă treaba.

Noi știm însă precis ce e în capul lor și nu ne lăsăm înșelați de tactica lor. De mici învățăm să ne ferim de toate animalele care zâmbesc, chiar dacă în aparență dau dovadă de cele mai bune intenții. Și o să vă explic de ce.

În decursul istoriei zâmbetul a apărut ca o formă socială de comunicare, bună cuviință și respect mutual între animalele care se întâlneau. Era o modalitate de salut prin dezvelirea dinților. La fiecare întâlnire între două sau mai multe animale, fiecare își ridica buza superioară și o cobora puțin pe cea inferioară arătându-și dinții, caninii mai ales, vrând să dovedească în felul acesta că e în plină putere fizică și că încă nu i-au căzut dinții, deci, teoretic, e capabil să sfâșie dar, că nu are deloc intenții dușmănoase. Își expuneau dinții doar în semn de prietenie și nimic altceva. Cel puțin așa părea să fie. În realitate însă era cu totul altfel.

Spre nenorocul nostru, această politețe convențională ne-a costat foarte multe vieți de șoareci cinstiți și politicoși. Pe atunci, ne apropiam zâmbitori și încrezători de alte animale mai mari, care zâmbeau ca și noi, dar ele profitau de politețea noastră și ne sfâșiau. Zâmbetul lor nu era nimic altceva decât o capcană mortală pentru noi.

Timpurile s-au schimbat însă, de mult. De multe sute de generații am tras concluzia potrivită. În ziua de azi, nici un șoarece nu se mai lasă păcălit de asemenea capcane ieftine.

Psihologia zâmbetului n-a fost studiată în mod științific înainte de a fi semnalată ca fenomen social de către șoareci. De aceea, chiar dacă o să căutați mult, nu veți găsi la alte animale nici un fel de studii privind originea, cauzele și efectele zâmbetului, așa cum apar în ordine cronologică în decursul istoriei.

Prezența lui o putem remarca în multe sculpturi, basoreliefuri și picturi vechi, o dovadă certă că animalele zâmbeau din cele mai vechi timpuri. Dacă vom încerca însă,

să pătrundem în taina acelor zâmbete milenare, va trebui să apelăm la supoziție sau la empatie.

E de presupus că aceleași cauze au produs zâmbetele și odinioară. Neavând însă documente scrise la îndemână, starea spirituală a animalului de atunci rămâne pentru noi totuși, puțin neclară.

Prima cercetare cu adevărat științifică a subiectului și un studiu scris de nivel incontestabil vom avea doar o dată cu apariția pe scena științei a răposatului nostru confrate șoarece – Maestrul Urechi Zimțate.

Se povestește despre el că era un șoarece deosebit de înțelept și de curajos, și că în urma repetatelor lupte pentru apărarea neamului, la care a participat activ cu suflet și trup s-a ales cu urechile sfârtecate și jupuite. De aici și numele lui, oarecum ciudat, de Urechi Zimțate, cu care însă a devenit celebru, câștigând un renume mondial.

Spre norocul nostru, avem și mărturii concrete valoroase, care confirmă adevărul celor de mai sus. Ne-au rămas neprețuitele studii, în scris, ale confratelui răposat, care, precum știm era nu numai un militant neobosit pe tărâm social dar și un deschizător de drum în ale spiritului.

Cercetările lui ne-au deschis ochii asupra unor aspecte mai subtile ale zâmbetului, nu întotdeauna transparente unui șoarece de rând.

Astfel, fratele răposat Urechi Zimțate ne atrage atenția asupra aspectului psihologic și estetic al zâmbetului. Citim în studiile lui, că pentru foarte multe animale, zâmbetul nu este doar o mască în fața spiritului, făcută ca să ascundă un creier debil – incapabil de seriozitate și incapabil să înțeleagă umorul – el este și o modalitate de camuflare a unor trăsături fizice și de caracter.

Având gura prea mare și cu colțurile căzute, multe animale folosesc zâmbetul ca

să ridice cu el la loc marginile atârinate ale gurii.

Fiecare știe că o gură cu colțurile atârânde nu e o imagine plăcută la vedere. O întâlnire cu un animal care are o asemenea gură, nu e de loc dorită. Imaginea unei asemenea guri, numai dragoste de viață nu inspiră. Mai degrabă tristețe, dezamăgire, boală și, spuneți-mi și mie, cine are nevoie de așa ceva?

Conform studiilor confratelui nostru, cel care zâmbește caută un efect estetic ieftin, făcând o corecție exterioară „dezgustătoare“ – termen folosit chiar într-unul din studii – în locul unei corecții temeinice, interioare, de care, precum se vede, animalul decis să zâmbească nu e capabil.

Dacă animalul s-ar strădui să-și îmbunătățească spiritul și să-și regenereze optimismul, colțurile gurii s-ar ridica la loc numaidecât.

Referindu-se tot la punctul de vedere estetic, confratele defunct Urechi Zimțate, fie-i țărâna ușoară, își exprimă uimirea și dezgustul față de obiceiul unor animale de a-și dezveli dinții în timpul zâmbetului până la gingie, gest pe care îl găsește indecent, inestetic, dar mai ales nesănătos.

Aerul, ploaia și soarele sunt dăunătoare danturii, ne mai vorbind de fum sau alte particule chimice, prezente peste tot în aerul poluat al zilelor noastre. Toate având un efect dezastruos asupra danturii tinerilor, maturilor și bătrânilor.

„Nici un animal înțelept, nu trebuie să-și aerisească dinții până la gingie, decât dacă are un motiv temeinic pentru asta“, scrie genialul confrate defunct Urechi Zimțate, fie-i țărâna ușoară.

Și, ca nu cumva vreun animal să încerce să născocească cine știe ce motive temeinice, personale, care să justifice dezvelirea dinților, el numește în continuare, singurele motive temeinice posibile. Ca să nu existe neînțelegeri.

Are voie să-și expună dinții, eventual până la gingie, numai și numai:

1. Cel care cântă cu voce tare, din tot sufletul, imnul național, sau vreun alt cântec patriotic, care slăvește memoria eroilor căzuți în luptă pentru gloria neamului.

2. Cel care recită sau declamă în public, cu tot sufletul vreo poezie patriotică cu conținut mobilizator, îndemnând la luptă sau la reconstruirea țării.

3. Cel care ține un discurs politic în fața maselor populare, sau depune jurământul militar – deci, totul legat de obligațiile patriotice al unui animal conștiincios.

4. Cel care din motive alimentare – ronțăitul, de exemplu – are nevoie de o deschidere a gurii mai mare și în același timp dorește să-și ferească buzele de o eventuală rănire. În aceste cazuri aerisirea dinților este permisă, dar pentru o durată foarte scurtă.

Atât și nimic mai mult!!

Într-un capitol special, în care se ocupă cu unele comentarii subtile de psihologie aplicată, confratele defunct, fie-i țărâna ușoară, mai adaugă un motiv temeinic suplimentar care permite aerisirea parțială a dinților – dar în nici un caz totală – până la gingie. El numește „umorul“ de calitate și reacția față de umor. Râsul deci.

Dar și aici apar restricții clare, pentru a evita neînțelegerile.

Astfel, în anumite condiții atmosferice, până și aerisirea parțială a dinților e interzisă, chiar dacă avem de a face cu un umor de o calitate deosebită: pe timp de ploaie, ploaie cu vânt, ploaie cu grindină, ploaie cu fulgere și tunete, burniță sau ninsoare. În aceste condiții, deci, restricția e totală.

Pe vreme bună, râsul e permis, doar ca o reacție la umorul transmis pe cale auditivă. După părerea lui, umorul vizual – și aici se referă la filme, televiziune, teatru, circ, bufoni sau măscărici amatori – e mult prea ieftin și nu merită nici măcar o dezve-

lire parțială a dinților, decât pentru tineri de vârstă preșcolară, maximum de trei ori pe an – dar și atunci nu mai mult de două minute.

Dând publicității aceste date științifice, confratele nostru cercetător a pus bazele unei științe, până atunci necunoscută de alte animale. Ideile lui au devenit baza științific – ideologică la redactarea unor manuale școlare pentru șoareci tineri de tot și pentru cursurile universitare.

Foarte curând după apariția primelor volume ale studiilor sale, principiile lui au devenit binecunoscute în întreaga lume, și bineînțeles, o parte componentă importantă a bagajului nostru cultural.

Dar, vedeți dumneavoastră, chiar și după atâția ani de la apariția acestor neprețuite studii, cea mai mare parte a animalelor continuă să zâmbească de parcă aceste studii nici n-ar fi fost scrise. Pur și simplu continuă să-și expună smalțul dentar radiațiilor ultraviolete, chimicalelor plutitoare și curenților de aer cu temperaturi contraindicate, în loc să-și închidă gura până când nu citesc și termină de citit toate studiile despre zâmbet ale Maestrului Urechi Zimțate, urmând bineînțeles să ia notă de argumentele lui, atât de convingătoare.

Neluând în considerație studiile confratelui defunct Urechi Zimțate – fie-i țărâna ușoară – lumea contemporană pierde o dimensiune igienică și spirituală deosebit de valoroasă.

Continuând să zâmbească, animalele terestre în deosebi, își periclitizează sănătatea fizică și spirituală, fără de care o bătrânețe liniștită și lipsită de griji, nici nu poate fi concepută.

Dar, mă rog, e treaba lor! Eu nu mai am nimic de adăugat.

11. ȘOBOLANII ALBAȘTRI ȘI TEORIA ARTEI

Șoarecele nu prea se simțea bine. În ajun mâncase pesemne ceva nu tocmai proaspăt, și acum iată consecințele.

Nu era numai stomacul care-l supăra, poate mai mult capul, cu o durere egal distribuită peste tot, începând cu dinții și până în vârful urechilor. Așa că, dacă cineva l-ar fi întrebat ce îl doare, nici n-ar fi știut ce să răspundă. Iar dacă acel cineva ar fi insistat cu întrebarea, șoarecele i-ar fi răspuns că totul îl doare.

În general era sănătos. Numai foarte rar îl supăra ceva. Nici nu-și mai aducea aminte când se simțise ultima dată atât de rău.

Faptul îl supăra cu atât mai mult, cu cât nu vroia să-l recunoască. Nu vroia să se lase învins de slăbiciune. Dimpotrivă. O va înfrunta. Va încerca să profite de această stare de imperfecțiune fizică.

Boala trebuie și ea folosită la ceva, gândea el, cu toate că senzația de oboseală și leșin nu prea îl stimula în această direcție.

Se urcă pe masa de lucru și apucă în gheare creionul. Părea mai greu ca altădată. Se părea că toate erau împotriva lui.

„Azi sunt bolnav. Foarte bolnav.“ – începu el să scrie.

„Cu atât mai bine. E tocmai ce trebuie. Nefericirea își are avantajele ei, căci nu oricine poate fi bolnav și nefericit la comandă, tocmai când vrea să se apuce să scrie. Se știe doar, că un nefericit, bolnav, scrie mai bine, mai direct, și comunică esențialul mai repede decât un fericit, sănătos.

La-l de exemplu pe unul care se scoală dimineața, trezit de razele soarelui și de ciripitul păsărelelor, după ce în ajun a mâncat doar lucruri proaspete, a avut un somn odihnitor și acum se simte perfect odihnit, bine dispus și fericit. Ce să începi cu un

asemenea animal? Chiar dacă se va așeza la masă și va încerca să scrie o literatură dinamică și concisă, nu va reuși să producă decât baliverne lungi și plictisitoare.

E clar doar pentru oricine, că un ins fericit și mulțumit cu sine și cu lumea în care trăiește, va exprima în creația lui această fericire personală, ceea ce bineînțeles că nu interesează pe nimeni. Îi va plictisi pe toți și va fi dezgustător.

Ce poate fi mai scârbos decât unul ghiftuit cu burta plină, care începe să cânte de bucurie în timp ce altul, lângă el, nu are ce băga în gură și moare de foame? Un fericit care se laudă cât e de fericit, tocmai unui nefericit.

Da, da... așa ceva se întâmplă destul de frecvent.

Parcă ar exista o atracție pe care o simt acești fericiți să se laude. Și se laudă tocmai cui nu ar trebui să se laude. Își aleg ascultători necăjiți și oropsiți de viață, în loc să-și cânte bucuria confrăților fericiți. Publicul oropsiților e mai numeros, precum se vede sau ascultă mai uimiți decât fericiții. Și asta pare să le placă.

Oricum ar fi, categoria fericiților există și în viața de toate zilele și în artă. Noi soarecii, îi evităm și într-un caz și într-altul. Ideile lor nu ne interesează, nici dacă ni le comunică direct, nici dacă încearcă să ni le comunice într-o formă artistică. Noi îi recunoaștem întotdeauna, cât se poate de repede și fugim de ei ca de dracu.

Iar dacă o să mă întrebați cum de reușim să-i recunoaștem așa de repede și de ce îi evităm atât de consecvent?... o să vă mărturisesc un secret.

Familia noastră, a rozătoarelor, nu e chiar așa de omogenă în principii cum s-ar crede. Spre ghinionul nostru, tocmai rudele noastre mai voluminoase, șobolanii albaștri, sunt cei care se depărtează cel mai mult de ideile noastre, a șoarecilor obișnuiți. În loc să fim uniți și să ne punem cap la cap ideile, suntem total opuși. Doar că ei sunt mari și tari, iar noi suntem mici și slabi. Dimensiunea le dă putere mai multă ca să

se organizeze, să facă investiții mai substanțiale ca noi și consecința directă e că noi rămânem cu ideile noastre, iar ei își impun principiile și altor animale, credule, care n-au idei precise și sunt ușor influențabile.

Au încercat de mai multe ori să ne convingă și pe noi că ideile lor sunt singurele idei bune. De mai multe ori ne-au invitat la seratele lor artistice, când erau puse în discuție teme legate de artă și de felul cum trebuie creată o operă de artă. Ne-au dat și de mâncare, pe săturate, e adevărat, și n-au vrut să stea de vorbă cu noi decât atunci când au observat că nu mai putem înghiți nici o fărâmitură în plus. Abia atunci ne-au așezat în jilțuri bine căptușite cu puf de lebedă și au început să ne țină prelegeri despre arta adevărată – sau cel puțin despre ceea ce credeau ei că înseamnă așa ceva.

Ca idei de bază figurau cam întotdeauna: problema mesajului artistic, a relației între creator și creație sau între creație și public. Până atunci nu m-am gândit niciodată că se poate chițâi atât de complicat și atât de mult despre artă.

Rudele noastre s-au specializat în discutarea acestor idei și în decursul timpului au întemeiat un fel de curent artistic destul de bine structurat, la care au aderat mulți creatori și interpreți renumiți, precum și multe animale tinere cu personalitatea artistică în formare. Membri permanenți ai acestei organizații plăteau chiar un fel de contribuție lunară în alimente proaspete sau conservate cu E 214, – singurul conservant admis de organizație – și veneau la reuniunile săptămânale de joi noaptea cu pielea foarte bine curățată și unsă pe urmă cu ulei de pește, pentru a avea cu toții un singur miros, urechile vopsite în albastru, în onoarea gazdelor, iar cozile în alb, ca simbol al unității de principii.

Deja cu mult timp în urmă au fixat o listă de principii, conform căreia, după părerea lor, trebuie să se definească arta și în afară de care nu putea să existe nici

creație artistică și nici înțelegere a ei.

Aceste idei, înșirate pe puncte, sunt afișate la ei pe toți pereții încăperii, în diferite limbi, pentru a fi accesibile eventualilor oaspeți veniți din străinătate, și la diferite înălțimi, pentru a putea fi citite comod de toate animalele, mari și mici, fără a se apleca în poziții indecente sau a se cățăra pe pereți.

Dar, nu mă întrebați despre toate cele menționate în aceste liste, căci din cauza iluminăției destul de slabe n-am reușit niciodată să parcurg întreaga înșiruire. Știu însă că mai multe puncte se refereau la starea fizică și psihică, absolut obligatorie pentru un creator de artă și la legătura direct proporțională între această stare fizică și psihică a creatorului și opera de artă creată de el.

Cu alte cuvinte, nu poate apărea o operă de artă de calitate, decât dacă avem un creator de calitate, sănătos și fericit. Bolnavul sau nefericitul nu poate produce artă și nu poate înțelege arta. Așa spun ei.

Dar nu numai pe pereți erau afișate aceste principii. Le auzeai tot timpul și le vedeai aplicate în jurul tău, în mod consecvent. Indiferent cine era vorbitorul, el putea să-și înceapă disertația doar dacă declara cu vocea tare, în limba lui maternă, că: acum se simte foarte bine, că a mâncat pe săturate, a dormit bine, că starea intestinului gros e bună, că a avut toate cele patru ieșiri în ziua precedentă, că nu îi e teamă de dușmani, de rude și nici de catastrofe bancare urmate de inflație sau de războaie mondiale, deci, fizic sau psihic nu-l apasă nimic. Iar după ce declara toate acestea, era pus să și jure că spune adevărul, încolăcindu-și coada de trei ori la rând deasupra unei ramuri de măslin. Cei cu coada mai scurtă puteau doar să o bâțâie de cinci ori deasupra ramurii de măslin, iar dacă din întâmplare animalul nu avea coadă, fie din cauza speciei, fie din alte motive nefericite – motive etnice sau sociale – era tolerată și coada împrumutată

sau moștenită de la vreo rudă defunctă, ori, în cazul cel mai rău, una sintetică, pe care era obligat să și-o lege încă de la intrare.

Jurămintele false erau aspru pedepsite. În trecut se întâmplase de câteva ori ca animalul, după ce a făcut declarația asupra stării sănătății și a depus jurământul, să aibă totuși probleme în timpul disertației să-l apuce tremuratul, să i se facă foame ori să-l apuce diareea.

Întreaga problemă nici nu ar fi fost atât de gravă, după părerea lor, dacă ea s-ar fi limitat doar la sănătatea animalului direct afectat de boală, căci fiecare animal are dreptul să fie bolnav din când în când. E firesc și n-ai ce-i face. Când e vorba însă de artă, organizația creată de șobolanii albaștri pretinde de la cel care vine în contact cu ea să fie absolut sănătos, fără excepții și fără compromisuri. Altfel, fără voia lui, animalul bolnav va strecura în opera lui sau în ideile lui despre artă elemente nesănătoase, care vor oglindi deficiențele lui fizice. Fără să știe și fără voia lui, animalul în cauză va deveni un focar de infecție spirituală pentru alte animale sănătoase.

Cam asta este ideea de bază a întregii teorii.

Să nu credeți însă că vizitele noastre la ei au avut darul să ne convingă că ideile lor sunt bune și că ne-am declarat de acord cu ei. Nici pe departe. Fiind însă mai mari și mai energici ca noi, au o influență politică mai mare și legături cu autoritățile, ceea ce pentru noi, ca rude mai mici, nu e de loc rău. Ne străduim să menținem legătura de rubedenie – din motive practice – după cum cred că ați înțeles.

Chiar dacă ideile noastre diferă complet de cele pe care ei le propagă, noi nu-i vom contrazice niciodată, nici în particular nici în public. Oricum, tot n-am reuși să-i convingem că n-au dreptate, cu toată străduința noastră. Ar fi doar o energie risipită în zadar. Ne-ar deveni doar dușmani și am pierde prilejul de a mai participa la

întrunirile lor, singurele noastre ocazii de a mânca pe săturate fără frica de a fi prinși. Îi lăsăm să creadă că au dreptate și noi ne vedem de interesele noastre. Noi tot nu am putea forma o opoziție demnă de crezare. În afara ideilor, nu avem nici un mijloc material cu care să putem, eventual, să ne susținem ideile, așa cum fac ei. Nu avem nici spațiu suficient pentru a organiza întruniri artistice, nici provizii pentru a ne trata musafirii, nici jilțuri căptușite cu puf de lebedă, nici acces la presă sau la televiziune și nici prieteni influenți în cercurile guvernamentale.

Dacă am avea posibilitatea materială să putem fi competitivi în felul de a ne prezenta ideile, credeți-mă că am face-o la fel de bine sau chiar mai bine decât o fac ei. Am păstra bineînțeles câteva din metodele lor, care nu sunt deloc rele, trebuie să recunosc. Tot ce e bun la ei, ar putea fi bun și la noi. Reclama, publicitatea, presa, televiziunea, tratarea musafirilor cu bunătați, toate ar putea rămâne, exact așa cum sunt la ei. Contribuția lunară în alimente, în schimb, am anula-o cu siguranță și am înlocui-o cu o retribuție lunară, obligatorie pentru fiecare membru activ care aderă prin jurământ la ideile noastre. Prezența lui la toate întrunirile noastre săptămânale ar deveni obligatorie pentru a menține și legătura fizică, nu numai cea psihică, necesară unei organizații puternice. Iar în caz de boală, fiecare membru pasiv ar beneficia de o pensie substanțială cu care să-și poată permite tratamente medicale dintre cele mai costisitoare. În caz de deces, administrația noastră s-ar obliga să achite toate costurile funeraliilor – categoria I, de lux – cu tot fastul cerut de o asemenea împrejurare, în funcție de apartenența etnică, politică și religioasă a animalului defunct: cu sicriu din lemn de trandafir, coroane de flori și muzică de fanfară. Și, bineînțeles, un loc de veci exclusiv, cu vedere la mare, dacă topografia locului o permite, sau spre un lac cât de cât liniștit, ferit de turiști și cu o piatră de marmură la căpătâi, cu inscripția

cuvenită. Familia animalului răposat: soți, soții văduve, pui orfani, rude de gradul unu și doi vor fi sprijiniți cu bani pentru alimente, îmbrăcăminte, medicamente, chirie și asigurarea locuinței împotriva incendiului, inundației și spargerilor. Tinerii la vârsta preșcolară și școlară vor beneficia de bani pentru achitarea taxelor de învățământ, până la absolvirea universității și obținerea unei slujbe sigure.

În schimbul tuturor acestor beneficii nu s-ar cere nimic altceva decât aderarea totală și necondiționată la principiile noastre, printr-un jurământ de credință făcut în cadru festiv, în fața unei Adunări Generale cu cel puțin 120 membri și prin semnarea unui formular care ar cuprinde pe scurt toate principiile noastre. Semnătura ar trebui legalizată de autoritățile locale ale districtului în care își are domiciliul stabil animalul în cauză și ar trebui trecută, pe urmă, prin notariatul nostru, pentru o reconfirmare a legalității.

S-ar mai cere de asemenea din partea rudelor de gradul unu și doi declarații scrise, prin care să confirme că au luat notă de aderarea membrului familiei lor la principiile noastre despre artă. Acesta ar fi punctul întâi al declarației. La punctul doi ar trebui să declare că nu are nimic împotriva acestei aderări, și că se declară de acord cu ea. La punctul trei, am cere din partea lor, să jure, prin semnarea declarației, că nu vor întreprinde acte de sabotaj împotriva noastră, nici în prezent, nici în viitor.

Cam asta ar fi totul.

Sunt sigur că ideile noastre ar avea mai mult succes decât cele pe care le promovează șobolanii albaștri. Și asta pentru că ar fi și mai bine înțelese și mai aproape de natura animalelor. Animalul, în starea lui normală de zi cu zi, nu e nici sătul, nici bine dispus, nici fericit tot timpul.

Deci, ca să-l apropii de artă ori să-l pui să facă artă, e mai ușor să-l lași așa cum e,

în starea lui obișnuită, în loc să te apuci și să încerci cu toate mijloacele să-l scoți din ea. Ne mai vorbind că e și mai economic să-l lași așa cum e, în comparație cu varianta cealaltă, când începi să-l sature și să-l faci fericit împotriva naturii lui, cu delicatese culinare și fotolii căptușite cu puf de lebedă. Cu toate că, între noi fie vorba, nu neg că-mi place să merg în vizită la rudele noastre și să fiu răsfățat de ele.

Principiile noastre sunt diametral opuse celor promovate de rudele noastre. Asta e sigur.

În primul rând, nu am tolera sub nici un pretext ca vreun animal fericit și perfect sănătos să se apuce de artă. Sănătatea și fericirea individuală sunt, după părerea noastră, dușmanii cei mai periculoși ai artei de calitate. Și ca să mă credeți că așa e, nu aveți decât să-i luați la rând pe cei mai mari creatori din toate timpurile și din toate domeniile artei și veți vedea că aproape nici unul din ei n-a fost prea răsfățat de soartă, nu s-a bucurat de o sănătate perfectă, nu a fost fericit decât rareori și viața lui n-a fost mai îmbelșugată decât a majorității contemporanilor lui.

Fericiții tuturor timpurilor s-au făcut remarcați prin cu totul alte lucruri decât creația operelor de artă.

Nici nu se putea altfel. Un fericit nu poate produce artă. Un fericit poate face pe marele cunoscător, marele specialist, marele expert, niciodată însă pe marele creator, decât eventual pentru ceilalți de teapa lui, pentru prietenii lui. Exact așa cum fac rudele noastre, împreună cu ceilalți membri permanenți ai organizației lor. Marea masă a animalelor de rând, a șoarecilor de exemplu, nu-i vor înțelege niciodată. Un șoarece de rând sau orice alt animal de rând nu va găsi la ei ceea ce caută în artă. Arta lor e numai a lor. Oricât de mult s-ar strădui ei să producă opere de artă pentru un public larg, publicul lor va rămâne restrâns. Producția lor prea miroase a parfum

și bunăstare. Or, ce avem noi de a face cu un asemenea produs spiritual? Nimic!

Literatura produsă de ei va fi întotdeauna prea lungă, plictisitoare, dulceagă, plină cu elemente autobiografice, de parcă viața lor ar fi demnă de exemplu pentru alții.

Pictura lor va fi o oglindă a vieții (a vieții lor bineînțeles, răsfrântă în imaginația lor) bună doar de atârnat în dormitor, deasupra patului (în dormitorul lor și deasupra patului lor, bineînțeles) cam întotdeauna exagerat colorată, căci nu se pune problema economiei de materiale, cu flori multe și cu natura însorită, de parcă natura însăși ar cânta o simfonie de bucurie a vieții și de parcă întotdeauna ar fi doar primăvară cu soare, și niciodată cer înnourat, cu ploaie. Uneori mai au și apusuri, dar bineînțeles, cu destulă lumină ca să vezi siluetele copacilor sau profilurile unor animale îndrăgostite care stau față în față și își mărturisesc unul altuia dragostea, înainte ca soarele să dispară cu totul în valurile mării.

Sculptura lor e întotdeauna impecabil finisată. Au predilecție pentru materiale foarte scumpe: bronz, aur, argint, blocuri mari de marmură, pe care le modelează, le netezesc, iar la urmă le lustruiesc cu o grijă deosebită. Se simte numaidecât că le pregătesc ca să reziste timpului cel puțin până la veșnicie, dacă nu chiar mai mult.

Cât despre tematica lor, ce să vă mai spun? Nu știu dacă confrății lor contemporani se regăsesc în ele sau dacă învață ceva de pe urma lor? Poate că da, dar mai degrabă cred că nu. Cât despre generațiile care vor urma, cred că socotelile lor sunt total greșite. Vor râde, pur și simplu.

Muzica creată de ei va fi întotdeauna ori triumfală, exagerat de gălăgioasă, dorind parcă să strecoare în urechea auditorului o bucurie a vieții sintetică, artificială, gândită de ei, pe care sârmanul ascultător e nevoit să o accepte, vrând-nevrând din cauza intensității, ori un alt gen de muzică melancolică, languroasă, producătoare de vise

fericite – de-i plângi de milă – sau dulce de tot, ca un cozonac de Paști în care gospodina a scăpat toată punga cu zahăr.

Dansul artistic înscenat de ei e organizat cam întotdeauna pe perechi, care trebuie obligatoriu să se poarte pe sus – el pe ea și ea pe el. Chiar dacă în timpul desfășurării dansului se vor mai depărta unul de altul, va fi doar o despărțire scurtă, înșelătoare. Până la urmă, după repetate ezitări, partenerii se vor apropia din nou și vor termina dansul într-o îmbrățișare finală, foarte complicată din punct de vedere tehnic, dar de mare efect; de obicei ea, femela, între labele lui, dacă bineînțeles specia animalului care dansează permite această figură.

Filmele create de ei sunt o culminare a gustului lor artistic și o sumă a tuturor ideilor despre artă pe care le au. Dacă vreun animal dorește să se documenteze despre arta lor, dar nu are timpul necesar să colinde toate muzeele, teatrele, sălile de concert și spectacolele de balet, poate culege toate informațiile dorite într-o formă mai simplă și mai economică, ca timp și bani. Se va duce la cinematograful o singură dată sau va urmări la televizor unul din filmele considerate drept reușite în gen. Va afla totul despre arta lor și chiar mai mult. Fiecare film de-al lor este o extremă a ceva, o culme a ceva, ceva ce nu s-a mai văzut, ceva unic, șocant, ultra șocant, extraordinar.

Dacă în celelalte arte se mai abțin puțin, din cauza genului care nu le permite întotdeauna etalarea gustului lor – ori din cauza limitelor tehnice, ori din cauza tradiției pe care nu pot s-o dea la o parte chiar așa de simplu – aici, în lumea cinematografului își fac de-a dreptul de cap. E paradisul lor. Au la îndemână culorile sintetice, decorurile prefabricate, deci lumea și natura remodelată în atelierile lor de tâmplărie, așa cum cred ei că e bine să arate, își fac costumele pe care le cred ei potrivite, croite după gustul lor și muzica adecvată, care cred ei că ajută la înțelegerea stării psihice a

protagoniștilor.

Cât despre conținut, un singur lucru se poate spune: tot ce fac în cinematografia lor, e cu intenția de a-l da gata pe spectator. Totul e dus până la extrem. Chiar dacă scenariul e făcut după o lucrare literară deja în circulație, al cărei conținut se cunoaște, ei își permit cele mai mari extravagante. Interpretează textul cărții așa cum vor ei. Rescriu cartea după gustul lor și nimic altceva. De altfel, nu există nici o lege care să pedepsească nerespectarea textului literar, așa că de ce să n-o facă?

Scenariul este pentru ei totul. Nici nu-i interesează pe ce e bazat. Se scrie un scenariu, și cu asta basta. Textul literar original e schimbat, transformat, lungit, compilat, masacrat, așa cum li se potrivește mai bine actorilor, ecranului, mijloacelor financiare disponibile și intereselor lor comerciale.

Nu omit nici un mijloc care poate fi folosit să țină trează atenția spectatorului. Până și în cele mai plictisitoare scene, unde nu au nimic de spus spiritului, se dedau la mijloace dezgustător de ieftine pentru a mulțumi ochiul. Încep cam întotdeauna cu o succesiune de culori epatante, urmate de peisaje nemaivăzute sau cunoscute, dar plasate în cu totul alt continent și aduse la locul acțiunii prin trucaje cinematografice, dar mai ales animale cu o costumație indecentă sau chiar fără costum, animale care apar și dispar fără nici o legătură cu acțiunea filmului, doar pentru a trezi interesul spectatorului.

Gustul lor artistic emană din fiecare scenă și îi definește cât se poate de bine. Filmele sunt pline de situații nemaivăzute, nemaiauzite: scene de groază, scene de fericire totală, lacrimi care se transformă în flori, criminali care sunt prinși întotdeauna și aduși în fața justiției, războaie care sunt câștigate de cei buni și sânge, mult sânge care curge, așa, fără limită (pentru că tot nu e decât vopsea roșie), dragoste până și

după moarte, dragoste împărtășită și descendenți care vor fi întotdeauna înțelepți încă din fragedă tinerețe, balauri cărora li se vor tăia până la urmă toate capetele, oricât de repede ar crește la loc, vărsând între timp foc și fum de pucioasă.

Chiar dacă în celelalte arte fericții reușesc uneori să păcălească publicul, folosind o reclamă bună și toate metodele clasice de răspândire a produsului artistic – săli de concerte pentru muzică, expoziții și muzee pentru pictură, sculptură sau grafică, și așa mai departe – cu cinematografia socoteala e simplă. Nu încercă să păcălească pe nimeni. Sunt sinceri în ceea ce fac și nu se sfiesc, pentru că le place genul și sunt de-a dreptul mândri de rezultatele sincerității lor. În cinematografie nu pot fi luați drept alții, dar nici ca alții să le ia locul în ochii publicului nu acceptă.

Cinematografia lor, sunt ei înșiși.

Toată arta animalelor sănătoase – fericite, indiferent în ce domeniu s-ar manifesta, e un pericol public.

Tocmai pentru a preveni apariția unor asemenea așa zise – „opere de artă“, dacă ar fi după cum credem noi, șoarecii, și dacă am avea posibilitatea punerii în practică a ideilor noastre, noi am impune un regulament strict de funcționare a creației artistice, cu totul diferit de cel al rudelor noastre.

N-aș putea să vă înșir de pe acum toate punctele pe care le-ar conține regulamentul, deoarece el încă nu există și abia ar trebui elaborat de o comisie de specialiști de-ai noștri. Ceea ce știu însă și încă foarte bine, este că eventualul regulament ar conține câteva puncte clare în legătură cu starea fizică și psihică necesară, și obligatorie pentru orice animal (indiferent de lungimea cozii sau culoarea ochilor) care dorește să vină în contact cu arta.

Orice operă de artă, din orice domeniu, nu ar avea permisiunea de a fi pusă în

circulație sau prezentată publicului decât dacă ar fi însoțită de un certificat de boală (cu o dată recentă) eliberat de autoritățile medicale competente. Fără un asemenea certificat lucrarea ar fi ca inexistentă, chiar dacă autorul ar încerca să dovedească cu martori și declarații scrise că a lucrat în stare de boală și că n-a reușit să obțină certificatul din motive familiale sau personale, deosebit de serioase. Excepție vor face doar cei care sunt imobilizați de o paralizie parțială a labelor sau de o paralizie totală. Atunci ei vor putea atașa la lucrarea lor certificatul lor de boală permanent, sau o fotocopie legalizată.

În privința acestui punct al regulamentului, am fi foarte serioși. La o adică, vom încerca prin toate mijloacele posibile să prevenim fraudă, chiar și cea parțială. În deosebi la lucrările mici care durează puțin ca execuție (muzică, dans, poezie, teatru) vom fi deosebit de severi. Publicul va trebui ferit nu numai de opera de artă în sine, ci și de traducători și mai ales interpreți, care cu personalitatea lor, eventual sănătoasă, fericită, ar putea infecta opera originală, strecurând în ea fericirea lor personală, nedorită.

Tânăra generație va fi și ea educată în spiritul acestor principii.

Tinerii care vor dori să-și manifeste talentul artistic creator sau interpretativ, o vor putea face prezentându-se la forurile noastre competente, specializate în probleme de tineret, unde vor putea solicita o autorizație de funcționare artistică, temporară, care va trebui reînnoită la fiecare început de săptămână. Ea va cuprinde o fișă anexată cu câteva rubrici, în care tânărul artist va fi obligat să noteze ziua, ora și durata activității lui artistice, iar în dreptul fiecărei consemnări de acest fel se va cere o confirmare, semnată de patru martori oculari sau un medic de cartier, cu specificarea exactă a bolii sau a problemei psihice prezente în timpul activității lui artistice.

Fără aceste dovezi certe, tânărului artist nu i se va reînnoi autorizația de funcționare artistică, oricât de talentat și entuziast ar fi.

Pericolul infectării artei e prezent și la unul bătrân, și la unul tânăr. Doar că la cei tineri pericolul e mai mare decât la cei mai în vârstă, care, vrând-nevrând tot mai au ceva boli în stare latentă sau activă. Sănătatea lor permanentă e un pericol continuu.

De aceea ei vor trebui supravegheați cu mai multă atenție.

Bineînțeles că nu am pretinde de la ei boli grave și incurabile. Doar ceva, care să le deranjeze sănătatea, și astfel, să se încadreze în principiile noastre.

Cel sănătos și fericit, fie el tânăr, fie bătrân, oriunde s-ar afla și în orice domeniu s-ar manifesta, n-ar avea voie în nici un caz și sub nici o formă să se apuce de treabă înainte de a înghiți câteva pastile care să-i provoace o ușoară durere de cap, de stomac, de măsea sau reumatică.

Pentru varietate, ar putea fi folosită și îmbolnăvirea indirectă, a familiei lui, a unuia din pui sau a unui frate iubit; sau, chiar efectul unei vești triste (născocite de forurile artistice competente) ca de exemplu: decesul unei rude apropiate (părinte, frate, soră, văr de gradul unu) ar fi destul de eficientă în unele cazuri.

Totul va fi binevenit pentru deranjarea fericirii lui. Numai astfel vom avea o garanție sigură că nu se va apuca să facă prostiile pe care le crează insul în stare de fericire.

Noi, șoarecii, suntem convinși că eliminarea bolilor, a grijilor de orice natură din viața artistului, a foamei, a problemelor materiale, ar însemna sfârșitul artei. O lume plină cu animale răsfățate ar însemna o lume plină cu creiere leneșe. Or, spuneți-mi și mie, cine are nevoie de așa ceva?

Ați observa desigur, cât de inspirat și de logic sunt eu, tocmai azi, tocmai acum

când vă scriu aceste rânduri? Și, știți de ce? Pentru că sunt bolnav! Da, da... Sunt foarte bolnav!

În ajun am mâncat ceva, poate nu suficient de proaspăt și acum iată consecințele. Mă doare capul, stomacul, urechile și dinții. Mă doare totul.

Ce dovadă mai bună aș fi putut să vă ofer ca să vă conving că doar așa se poate face o treabă de calitate și că rudele noastre albastre nu au dreptate?

12. A PLÂNGE SAU A NU PLÂNGE

Lacrimile și plânsul au fost de multă vreme motive de ceartă în lumea animalelor. Întrebarea dacă animalul e făcut de natură să plângă sau nu, a frământat multe capete celebre.

A lacrima sau a nu lacrima?... Iată întrebarea care a dat naștere multor dispute științifice, morale și filosofice interminabile. Și, spre rușinea științei, nici până azi nu s-a răspuns competent la ea. Iar acolo unde nu există competență, domnește haosul, asta o știe oricine.

Încă de acum 58 de secole au apărut două curente filosofice opuse, fiecare cu adepții lui. De atunci și până azi, ambele curente au continuat să existe. Doar suporterii s-au schimbat între timp.

Cei care sunt pentru, au convingerea că felul lor de a privi viața și de a lacrima fără încetare este singura manieră justă de a trăi onorabil, și că numai ea poate duce la o bună înțelegere între toate animalele lumii și chiar la fericire universală, în timp ce adepții curentului opus n-ar vărsa o lacrimă nici dacă i-ai tăia în bucăți. Ei privesc lacrimile ca un semn de slăbiciune care degradează animalul. De aceea spun, că un animal cu demnitate nu știe ce e plânsul și nu va vărsa nici o lacrimă, niciodată.

Pe lângă aceste două extreme clasice mai avem de a face și cu o categorie de indeciși, fluctuanți sau inconsecvenți, care plâng ocazional, în funcție de mersul vremii, starea sănătății vecinilor sau cine știe ce altceva, cu care nu au nimic personal. Aceștia însă prezintă o categorie restrânsă ca număr, cu care lumea animalelor nu se poate mândri. Dacă te-ai decis să lacrimezi, n-ai decât. Dar fii consecvent. Nu că azi așa și mâine altfel.

Cu un animal care nu are o atitudine consecventă în problema lacrimatului e mai

bine să nu ai nimic de a face. Îl apucă plânsul când nu te aștepti sau îl vezi că n-are de gând să verse o lacrimă nici chiar atunci când toți confracții lui s-au decis să inunde pământul.

De aceea, nu mă voi ocupa acum de această categorie echivocă. Nu e deloc interesantă. Mi-aș pierde doar timpul.

Cei care au o atitudine stabilă, indiferent de categoria din care fac parte, sunt mai interesanți. Chiar dacă nu sunt sinceri întotdeauna, dar cel puțin sunt consecvenți și ai cu ei o socoteală. Cel mai rău e când nu știi ce animal ai în față. Crezi că e de un fel, și când colo nu e. Te aștepti să fie decent și iată-l că te udă cu lacrimile lui, fără nici o jenă. Sau invers. Și nici n-ai cum să le lipești la toți pe frunte un bilețel colorat sau o stea galbenă, ca să știi cu care din ei ai de a face. Așa că nu-ți rămâne decât să încerci să-i recunoști, dacă poți, ori să fii stropit, dacă ai greșit diagnosticul și nu ai fost pregătit.

În viața de toate zilele există riscul surprizei, dar să nu credeți că e chiar așa de grav. În lume este loc suficient pentru toți, și fiecare n-are decât să facă ce vrea. N-ai decât să te ferești de cei care nu-ți convin. Dacă poți. Dacă nu poți, e vina ta și trebuie să le suportți tovarășia. Sunt doar contemporanii tăi. Nu-i poți expedia pe altă planetă sau în alt timp doar ca tu să te simți ceva mai bine. Și ei te suportă pe tine, și tu trebuie să-i suportți pe ei.

De aceea, în viața de toate zilele nu s-a făcut până acum nici o diferențiere între umezi și uscați.

În viața politică însă lucrurile stau cu totul altfel. Și unii și alții au drept de vot, e adevărat, dar aici e deosebit de important să-ți afișezi cu claritate și fără echivoc atitudinea.

E și normal să fie așa, de vreme ce fiecare trăiește și se vaită altfel, deci, au programe politice diferite. Și nu numai atât. În politică trebuie să-ți precizezi poziția chiar de la început, ca fiecare să știe, în orice clipă din zi și din noapte cine ești, pe cine reprezinți, de ce grupare politică aparții, dacă se poate conta pe tine sau nu?!

E mai rău de politicienii umezi, pentru că ei trebuie să-și afișeze tot timpul lacrimile, fără pauză. Animalul umed, neangajat în politică, mai poate să-și permită în timpul nopții sau în orele de prânz, câte o pauză de 20 minute, când să nu plângă. Politicianul umed însă, niciodată.

Flămând sau sătul, sănătos sau bolnav, nefericit total sau să pleznească de fericire, pe vreme bună sau rea, un politician trebuie să se văicărească tot timpul, cu lacrimi mari, vizibile în fotografiile reporterilor și în interviurile televizate. Altfel s-ar putea crede că e un reprezentant al uscaților, or, asta ar însemna un dezastru politic. Nimeni nu-și poate permite așa ceva. O neînțelegere de acest fel ar însemna sfârșitul carierei lui de politician. S-ar putea crede că a trecut la ceilalți, din cauza deteriorării situației taberei lui. Iar urmările nu s-ar lăsa mult așteptate. S-ar declanșa numaidecât o instabilitate politică, o criză economică, fluctuația prețurilor la bursele lumii, urmate de somaj, greve, falimente, inflație, revoluții și războaie mondiale. Ce poate fi mai rău?

Pentru a preveni situațiile neclare, toți delegații participanți la sesiunile „Organizației Animalelor Unite“ se bucură de un tratament adecvat ideologiei lor.

Astfel, pentru bunul mers al lucrurilor a fost plasat în fața fiecărui delegat văicăreț câte un lighean imens, imprimat cu emblema tribului pe care-l reprezintă, și fiecăruia i se aduc din trei în trei minute câte două prosoape mari și uscate, ca să-și șteargă lacrimile și pentru a preveni o posibilă inundație sau umezirea picioarelor celor uscați.

„Fiecare să se simtă bine“, așa sună lozinca organizației. Fiecare să arate ce este

și să nu-i fie rușine de ceea ce este. Dacă ți-e rușine și nu vrei să arăți ceea ce ești, înseamnă că nici nu mai ești ceea ce vrei să fii. Deci, fii sincer, ca să poți deveni ceea ce ești cu adevărat.

Cele câteva secole care au trecut de când animalele s-au împărțit de bună voie în umede și uscate, au avut o influență vizibilă asupra felului de viață, a obiceiurilor și a felului de a gândi în general.

A plânge sau a nu plânge înseamnă azi mai mult decât a vărsa șuvoaie de lacrimi sau a nu picura nici una. Ar fi prea simplu, dacă așa ar fi.

Fiecare din ei trăiește, gândește, mănâncă, se reproduce și moare altfel. Lăcrimatul a schimbat structura societății și chiar harta lumii. Întreaga lume animală civilizată, cu buna ei funcționare, e bazată pe conviețuirea pașnică și buna înțelegere între cei care plâng tot timpul, [cu afiliații lor: cei care se vaită tot timpul și cei care sunt nemulțumiți de toate, tot timpul] – pe de o parte – și cei care nu plâng niciodată, [cu afiliații lor: cei care nu se vaită niciodată și cei care nu sunt niciodată nemulțumiți] pe de altă parte.

O lume în care ar exista doar unii din ei, nici n-ar putea să funcționeze. Ar fi ca un parlament fără un partid de opoziție, care s-ar transforma foarte repede și cu siguranță într-o dictatură. Și unii și alții la putere, fără opoziția celuilalt nu ar da rezultate bune. Împreună însă, fiecare în felul lui își aduce contribuția la bunul mers al societății, tocmai pentru că e sincer convins că ceea ce face, e bine.

Gândiți-vă numai, ce ne-am face dacă am avea pe lume doar un singur fel de animal? Plângătorii, de exemplu. Imaginați-vă o întrunire publică, un carnaval sau o înmormântare cu fanfară și cu un cortegiu ceva mai lung. Păi, cele mai complicate sisteme de irigație și toate rețelele de canalizare existente n-ar fi suficiente să înghită

torentul de lacrimi produse de participanți. Și, cum evenimente de toate felurile se întâmplă zilnic, și pretutindeni, în scurtă vreme, adică în două, trei zile, întregul glob pământesc n-ar mai avea nici un petec de pământ neinundat de ape. Animalele înlăcrimate ar circula numai cu bărcile, ar trăi pe apă, s-ar hrăni și s-ar înmulți pe apă, și-ar ține toate întrunirile politice, carnavalele și înmormântările direct pe apă, iar lacrimile lor s-ar scurge direct în oceanul general, care ar crește pe zi ce trece, pentru că animalele înghesuite pe bărci și corăbii ar avea pe zi ce trece tot mai multe motive de plâns.

Ce lume ar mai fi aceea?... Vă întreb eu pe dumneavoastră. O lume tristă, asta e sigur. O lume în care numai puțini ar vrea să trăiască.

Aceiași lucru s-ar întâmpla și cu o eventuală lume a uscaților. Nici ea n-ar fi pe placul multora. Și de asta puteți fi siguri.

De aceea, doar combinația lor este cea care ne garantează o funcționare echilibrată a lumii. Fiecare în felul lui se pricepe mai bine la câte ceva.

Cei umezi, împreună cu cei uscați, păstrează echilibrul balanței sentimentale a lumii, într-o poziție relativ stabilă. Micile înclinări, spre unii sau spre alții, provocate de cei inconsecvenți, nu trebuiesc puse la socoteală. Ele sunt nesemnificative. Echilibrul se menține, pentru că fiecare parte e mai bună la ceva.

Uscații planifică mai bine, pentru că n-au ochii înlăcrimați. Umezii execută lucrările mai bine și se pricep să critice greșelile strecurate în planificare. Uscații sunt preocupați mai mult de viitor – privesc mai bine înainte, în timp, poate tot din cauză că n-au lacrimi în ochi. Devin politicieni, futurologi, matematicieni, astronauți, chirurghi, ori își pun corpul la dispoziția confrăților chirurghi pentru a fi cercetat și proiectat eventual în cosmos, doar pentru a sluji știința, chiar și după moarte.

Umezii, în schimb, nu prea vor să aibă nimic de a face cu viitorul. Ei preferă domeniul trecutului. Se specializează în studierea istoriei, a trecutului glorios al unor animale de mult dispărute, se ocupă cu arheologia și de tot ce privește frumoasele vremuri apuse, pe care pot să le regrete din adâncul sufletului și chiar să bocească fără oprire în timpul studiului. Vor scrie și lucrări despre frumusețile trecutului, dar mai ales biografiile romanțate ale unor animale celebre, pe care vor încerca, cu lacrimi în ochi, să le recomande pentru educarea uscaților.

Uscații știu să compună cântece; umezii se pricep foarte bine să le interpreteze, pentru că lacrimile pot fi lăsate să curgă liniștit în timpul cântatului. Uscații pornesc deseori războaie; umezii știu mai bine cum să le oprească și cum să încheie o pace.

Uscații au în general înclinații spre eroism, și izbutesc uneori să se și sacrifice pentru câte ceva. Umezii sunt specializați în slăvirea eroilor și în ridicarea statuiilor.

Uscații știu cum să omoare, iar la nevoie știu cum să moară. Umezii știu să înmormânteze deosebit de frumos și să organizeze funeralii impresionante.

Și, uite așa, fiecare în felul lui își face treaba la care se pricepe cel mai bine și pentru care natura l-a înzestrat cu un mic plus față de celălalt, convins că felul lui de a fi este cel mai productiv și folositor societății. Nici unul din ei n-a renunțat la felul lui de a fi, și mai mult ca sigur că nici în viitor nu va renunța nici unul, pentru că numai așa, rămânând fiecare în continuare ceea ce este, se pot urî unii pe alții în continuare, sau iubi cu pasiune – în funcție de împrejurare.

Ce s-ar face unii fără ceilalți? Iată întrebarea.

Iar dacă o să mă întrebați pe mine cum e mai bine sau ce e mai sănătos pentru animalul de rând?... v-aș răspunde că: fiecare să facă întocmai cum îi place și cum se simte mai bine. Dacă aveți lacrimi în plus și vreți să plângeți, atunci plângeți! Dacă

gândiți că e păcat de lacrimi, indecent sau rușinos și nu vreți să plângeți, atunci să nu plângeți pentru nimic în lume!

Oricum ați proceda, tot bine va fi.

Doar un singur lucru e bine să știți; ochii prea ușați sau prea umezi dăunează sănătății. Iar dacă considerați că e indecent să rămâneți nepăsători la lacrimile altora, nu uitați că e tot la fel de indecent să vă stropiți contemporanii cu lacrimi. Deci, fiți decenti. Feriți-vă de umezeala altuia, dar nici voi nu-i împrășcați pe alții cu lichidele voastre. Asta e!

13. OAMENII SUNT NIȘTE VIETŢUITOARE CIUDATE ȘI DEOSEBIT DE PERICULOASE PENTRU ȘOARECI

Va trebui să scriu ceva și despre oameni, gândi șoarecele înainte de a se apuca de scris. Dacă ei s-au ocupat atât de mult de noi, șoarecii, acum a sosit momentul să ne ocupăm și noi de ei. Va fi destul de complicat, gândi el din nou și cu laba dreaptă începu să-și scarpine vârful urechii.

Era plăcut să-ți scarpini vârful urechii, mai plăcut decât să scrii despre oameni. Dacă Tipograful nu i-ar fi cerut-o, în mod sigur nu s-ar fi apucat să scrie despre ei, ci ar fi continuat acum să-și scarpine urechea dreaptă, iar pe urmă, după ce ar fi terminat cu urechea dreaptă, ar fi trecut și la urechea stângă, iar pe urmă la spate și la coadă. Și ar fi continuat așa, cu scărpinatul, până ar fi obosit. Iar despre oameni tot n-ar fi început să scrie.

Oamenii sunt niște ființe ciudate. Ei sunt cei mai complicați și imprezvizibili dintre toate viețuitoarele pe care le-a întâlnit. Au caractere diferite, au complexe, probleme psihice, probleme materiale, sociale, au credințe diferite, suflete diferite, sunt posesivi de parcă ar trăi veșnic, organizează greve, războaie și parăzi militare cu drapele și tancuri.

O întreagă harababură. Cine să-i înțeleagă?! E mult prea multă încurcătură în ceea ce fac.

Pe urmă apare, desigur, dificultatea de ordin tehnic a unui șoarece de a cunoaște direct, la fața locului, toate amănunțele vieții oamenilor. Un șoarece nu are acces peste tot în viața oamenilor, deci nu poate fi prezent pretutindeni, ca să vadă cu proprii lui ochi ce fac și ce dreg ei. Iar dacă nu vezi totul cu ochii tăi, nu vei poseda informații directe, și vei fi silit să folosești informații indirecte, care nu pot fi considerate demne

de încredere.

Intermediarii în domeniul informației au fost întotdeauna și sunt șarlatani, ca toți intermediarii de altfel. Dacă unul ia informația dintr-o parte și o dă mai departe altuia, o face cu un interes. Nu o face niciodată pentru nimic, doar așa, pentru că ar avea un suflet bun și vrea să facă un bine semenilor lui. O face cu un interes, și o schimbă sau o transformă așa cum îi dictează interesul, ca să o facă cât mai credibilă și mai vandabilă celui interesat să o preia.

Intermediarii în domeniul informației nu sunt organizații de caritate. Altfel, ar face transferul de informații cu totul altfel, și ai putea avea încredere în ei. Așa însă, poți să te folosești de informațiile lor doar parțial. Mai iei sau mai elimini câte ceva, mai inversezi sau combini, ca să ajungi acolo unde crezi tu că e adevărul.

Și uite așa, îți faci până la urmă treaba cu informațiile luate de la ei. Altă posibilitate n-ai, din moment ce nu poți să-ți procuri singur toate informațiile. Dar, poate că nici nu e rău că e așa. La urma urmei, un scriitor nu e jurnalist, nu e cercetător științific și nici sociolog. Un scriitor poate să-și permită unele improvizații sau figuri de stil care să ducă la adevărul gândit de el, nu mai puțin adevărat ca adevărul altora.

Și cu această idee în cap, se apucă să scrie:

„Oamenii sunt niște viețuitoare mai mari decât șoarecii. De aceea, ei sunt periculoși pentru șoareci.

Ei se deosebesc de toate celelalte animale mari, în primul rând prin dezordinea și inconsecvența în felul lor de a trăi. Cu toate celelalte animale mari ai o socoteală precisă. Știi ce obiceiuri au, deci știi la ce te poți aștepta din partea lor. Știi ce mănâncă, știi pe unde umblă, când se culcă, când se scoală, ce le place și ce nu le place. Socoteala e simplă, și astfel relația e clară.

Doar cu oamenii lucrurile se complică, pentru că socoteala nu e simplă, deci relația nu e clară.

Și pentru că așa stau lucrurile, orice șoarece sănătos la cap se va feri să intre în legătură cu ei. Fie ea o simplă legătură de prietenie, fie o relație comercială sau una culturală. Acolo unde nu există claritate, nu poate exista nici o relație clară.

În mod paradoxal, oamenii nu apelează la carnea noastră și nici la pielea sau la vreun alt țesut al organismului nostru. Cel puțin până acum așa a fost. Cu ei însă nu știi niciodată. De la o zi la alta îți descoperă o teorie nouă despre ceva în legătură cu rasa din care faci parte sau ceva din organismul tău, care dintr-odată va deveni important pentru ei, și numai de câțiva te folosesc ca materie primă pentru săpun sau știu eu pentru ce alt preparat, de nici dracu nu te mai scapă.

Deocamdată am scăpat de ideile lor extremiste. Ori că nu le place gustul cărnii noastre, ori că suntem prea mici pentru scopurile lor mari. Cine să-i înțeleagă? Toleranța lor însă e foarte capricioasă.

Faptul că nu ne mănâncă și încă nu ne-au programat în producția lor de conserve, nu ne scutește de alte idei ciudate de-ale lor, care au drept urmare repetate masacre cu chimicale otrăvitoare, foc și apă.

Uneori spun că mănâcăm din alimentele lor, alte ori că ne facem vizuina acolo unde nu e bine pentru ei, ori că suntem prea mulți și le stricăm aerul și apa. Mereu născocesc câte ceva, care pe urmă le dă dreptul, astfel justificat, să ne extermine.

Masacrele lor se repetă și nimeni nu intervine în sprijinul nostru. Noi am depus de mai multe ori plângeri la sediul Organizației Animalelor Unite, totul însă fără rezultat. Niciodată nu putem obține o majoritate de voturi, prin care acțiunile oamenilor să fie condamnate. Multe animale mari preferă ori să se abțină de la vot, ori să voteze pur

și simplu împotriva noastră. Așa merg lucrurile și n-avem ce-i face.

Dar și din punct de vedere cultural e greu să te înțelegi cu oamenii, căci au fel de fel de idei ciudate pe care noi nu le putem înțelege deloc.

Orice șoarece, cât de puțin instruit ar fi el, știe că realitatea e una singură, cea pe care o vedem în jurul nostru – o putem vedea cu ochii, auzi cu urechile, miroși cu nasul, pipăi cu labele. Întreaga noastră lume spirituală e bazată pe lucruri concrete și verificabile.

La ei e cu totul altfel. Ei cred că există și ceea ce nu se vede, nu se aude și nu se simte. Ori, cu asta încep toate încurcăturile. Atâta timp cât toate părerile pot fi cântărite și analizate de toți, există șansa de a ajunge la o înțelegere. Dacă însă subiectul contradicției nu e vizibil, și nu avem decât imaginația unuia sau a celuilalt, care se contrazic, încurcătura e totală. Nimic nu poate fi lămurit, pentru că nimic nu poate fi verificat.

Toate încercările noastre de a le schimba convingerile ne-au costat deja foarte multe vieți. Nu o dată în decursul istoriei, șoareci de-ai noștri înțelepți și cu bun simț au încercat să demonstreze, cu dovezi clare, că imaginația lor le face farse și că fantezia nu poate fi folosită ca bază pentru o teorie a realității.

Sfârșitul a fost de fiecare dată același. Nu numai că n-au acceptat argumentele șoarecelui, dar pedeapsa pe care i-au aplicat-o pentru îndrăzneala lui de a-i confrunta, a fost complet în afara oricărei reguli de conduită civilizată. Nu s-au mulțumit cu o execuție simplă, convențională – pe care o aplică tot timpul vinovaților de orice fel, când vor să scape de ei – prin spânzurare, decapitare, împușcare sau electrocutare. S-au răzbunat pe bieții șoareci, pentru îndrăzneala lor de a-i contrazice pe oameni, arzându-i de vii, de față cu rudele, în timp ce ei stăteau adunați în jurul focului și

cântau melodii despre frumusețea adevărului unic.

Spuneți-mi și voi dacă mai merită să te ocupi de ei și să încerci să le luminezi mintea?

Norocul nostru, e că dragostea aceasta a lor pentru fantezie și simboluri este atât de puternică, încât sunt capabili să se măcelărească și ei între ei, cu milioanele, doar ca să-l silească unul pe altul să accepte ideile lui despre ce e și ce nu e adevărat.

Aș spune chiar că asta ne și place.

Pentru noi, dacă e să privim în urmă, de-a lungul istoriei, toate perioadele de tensiune și războaie ale oamenilor, au însemnat perioade de prosperitate și de bunăstare. Mereu când puneau la cale vreun război, erau atât de ocupați cu omorârea adversarilor, adică să se omoare unul pe altul, om pe om, (ce poate fi mai frumos pentru un soarece!) încât nu le mai rămânea timp și nici energie să se ocupe de noi. Iar noi am putut trăi în liniște atât timp cât ei se luptau între ei.

Asta e frumos la ei: fac totul deosebit de bine și nu se îndepărtează de la acest principiu, nici atunci când e să se omoare între ei.

Să nu credeți însă că oamenii sunt întotdeauna atât de hotărâți să-și impună ideile. Nu, nu, nici vorbă. Au multe idei pentru care nu se iau la bătaie și pe care le schimbă chiar de la o zi la alta, fără să se rușineze. Când e vorba de asemenea adevăruri sunt ceva mai toleranți cu semenii lor. Dar nu mă întrebați care sunt adevărurile pentru care se iau la bătaie și pentru care nu se iau, că n-aș ști să vi le numesc. Nu aș putea să vă dau nici măcar un exemplu, pentru simplul motiv că în timp ce eu v-aș pune aici pe hârtie un exemplu de adevăr pentru care nu se iau la bătaie, ei să și înceapă un război mondial. Sau poate dacă m-aș apuca acum să vă scriu aici un exemplu de adevăr de-al lor, pentru care au început deja patru războaie regionale și două mondiale, până

să ajungă în fața ochilor voștri exemplul meu, el să devină ridicol, iar eu să fiu învinuit de calomnie și băgat în închisoare. Vă dați seama că nu pot să-mi asum un asemenea risc.

Mai bine să nu le reamintești ideile lor vechi. Așa cel puțin ai șanse mai mari să apuci o bătrânețe lipsită de griji.

Oamenii mai au multe alte obiceiuri ciudate. Visează mai mult decât alte animale și le plac teribil culorile.

Se înțelege că nici în privința aceasta nu au o unitate de păreri. Dar, mă rog. Treaba lor.

Au culori preferate, pe care le folosesc la confecționarea hainelor, și culori oficiale pe care le folosesc la confecționarea drapelului. Culoarea oficială diferă de la țară la țară, ca să nu se ivească încurcături. Vopsesc niște bucăți mari de mătase în culoarea oficială și le fixează în vârful unor bastoane lungi, cu care ies pe străzi și cântă cu toți deodată, uitându-se la drapelurile care flutură în bătaia vântului. Chiar când nu e vânt, au mare plăcere de culorile lor oficiale și cântă cu mult entuziasm pe sub pânzele colorate.

Te prăpădești de râs dacă-i vezi cu câtă seriozitate fac toate nebuniile acestea.

Vă spun eu că sunt ciudați! Dacă Tipograful nu m-ar obliga să scriu despre ei trei capitole, nici prin gând nu mi-ar trece să-mi pierd timpul cu toate ciudățeniile lor.

Au însă și părți bune, trebuie s-o recunosc.

Dacă o să luați la rând toate animalele și viețuitoarele lumii, o să vedeți că ei sunt cei mai buni fabricanți de hârtie. N-aș putea însă să vă spun dacă o produc atât de bine pentru că le place să aibă hârtie, sau pentru că au nevoie de ea? Poate că și una și alta. Nu știu. Fapt e că o produc tot timpul și în cantități mari. Se vede totuși, că le

place să aibă mereu puțină hârtie în preajma lor, altfel, ori nu se simt bine, ori nu pot funcționa așa cum trebuie. Îi vezi tot timpul, că au la ei cărți, dosare, acte, bancnote, ziare, pașapoarte, hârtie de împachetat, șervețele de șters gura, hârtie igienică de șters fundul și multe alte feluri de hârtie.

Pentru noi, șoarecii, hârtia are în primul rând un rol orientativ. O folosim ca indiciu. Acolo unde găsim ceva hârtie, știm că în preajmă se află și oameni. Sau, în orice caz, nu sunt departe. Oamenii nu sunt niciodată departe de hârtiile lor.

Uneori, în lipsă de altceva mai nutritiv, o folosim și ca aliment. Dar numai în cazuri extreme. Gustul ei lasă mult de dorit, iar cerneala tipografică, cu care de cele mai multe ori e tipărită, îți rămâne lipită printre dinți și îți provoacă după vreo două ore de la înghițire, o sete cumplită și chiar puțină arsură în coșul pieptului.

Hârtia însă ne-a ajutat de multe ori să supraviețuim în timpuri grele. Căci, oriunde ne-am afla, în orice condiții climaterice, chiar dacă e foarte cald, foarte rece, secetă sau inundație, puțină hârtie tot se mai găsește de ronțăit, și cu asta un șoarece modest tot își mai prelungește zilele, până când are noroc și apar zile mai bune.

Oamenii se mai pricep la multe alte lucruri, dar poate cel mai bine se pricep să fabrice televizoare portabile.

Televizorul este cea mai importantă invenție a oamenilor de la descoperirea hârtiei încoace. Nu întâmplător le și iau la rând, în această ordine.

Televizorul a înfrumusețat viața tuturor animalelor. Asta trebuie să recunosc. Pentru asta, oamenii sunt demni de laudă. Televizorul a alungat plictiseala din viața animalelor. Iar dacă animalul nu se mai plictisește, înseamnă că nici nu mai suferă de angoase, de migrene, de ipohondrie și mai ales de nesomn. De când animalele au televizoare, dorm bine chiar și în fața ecranelor; sunt mai liniștite, mai puțin agresive,

mai înțelegătoare și mai ales foarte bine informate despre mersul lucrurilor în lume.

Televizorul a îmbunătățit relațiile familiale între soți, între părinți și puii lor, între frați și surori. Pe scurt, a adus bucurie în multe cămine și a făcut viața multora cu mult mai luminoasă.

Dar, bineînțeles că acesta e doar unul din aspectele problemei. Televizorul lor a adus în lumea animalelor și cultura umană, cu tot ce are ea bun și rău în ea.

Nici nu se putea altfel. Doar nu poți cere oamenilor să producă o anumită cultură pe calapodul nostru. Cultura nu e ca o pălărie de paie sau ca un pantof cu talpă dublă, pe care le croiești exact pe măsura celui care dorește să le cumpere. Cultura e un alt fel de produs. Un produs mult mai capricios, unde nu prea funcționează sistemul măsurătorii obișnuite, ca la pantofii cu talpă dublă sau la pălăriile de paie.

Aici sistemul de măsură e cu totul altul, asemănător mai curând cu o amprentă decât cu o lungime exprimabilă în centimetri. De aceea devine atât de problematic transferul culturii de la un animal la altul.

Cultura e apoi un produs deosebit de sensibil. În ea se strecoară, până și cele mai intime elemente ale celui care produce cultura: imaginea lui când n-a dormit destul, radiografia pulmonară, obiceiurile lui alimentare cu radiografia intestinelor, anexată, situația lui familială, cu toate actele potrivite, locul nașterii, cu certificat cu tot, starea materială, cu un extras al contului bancar, dar mai ales mirosul picioarelor lui, după ce nu s-a spălat 6 zile în șir.

Așa că toți cei care vin în contact cu produsul cultural vor lua contact, cu sau fără voia lor, nu numai cu mesajul artistic, dar și cu restul elementelor personale ale celui care crează lucrarea de artă.

Fiecare știe de altfel că așa funcționează relația între creator – creație – public

consumator. Și, oricât de mult s-ar strădui unul sau altul, nici un producător de cultură nu poate să-și ascundă identitatea.

Nici oamenii nu fac excepție de la regulă. Un șoarece simte mirosul lui peste tot. Până și prin ecranul televizorului. Televizoarele produse de oameni pot fi bune dacă au dimensiunea potrivită. Programele lor însă, nu. Nu ni se potrivesc.

E adevărat că de mai multă vreme se discută la Organizația Animalelor Unite problema dreptului fiecărui animal la autonomie culturală. Au fost votate chiar și câteva legi care garantează tuturor animalelor afiliate, pe lângă dreptul la teritorii proprii și dreptul la cultură proprie. Asta însemnând posturi de radio, de televiziune și edituri care să tipărească în limba animalului respectiv.

În practică însă, lucrurile stau cu totul altfel. N-ai nici teritorii proprii și nici cultură proprie, pentru că n-ai posibilitatea să le obții. Teritorii nu ți se dau, iar cultura n-ai cu ce s-o plătești.

Cum să ai cultură proprie dacă nu ai fonduri suficiente, nici măcar pentru a pune temelia unei fabrici de televizoare? Iar dacă nu poți să-ți faci singur cultura, ți-o face altul, după bunul lui plac. E dreptul lui, din moment ce el o plătește. N-ai ce-i face.

Uitați-vă numai, ce am devenit noi, șoarecii, în cultura oamenilor?! Niște caricaturi. Ne folosesc doar ca să facă filme pentru copii. Dacă ar fi să te iei după filmele lor, noi ar trebui să purtăm în permanență hăinuțe colorate, să dormim în paturi, ca oamenii, cu cămășuțe de noapte, să bem băuturi alcoolice care să ne ardă intestinele, să începem să dansăm atunci când se aude muzica, să ne împrietenim cu rațe deosebit de inteligente și cu dulăi imenși, să facem farse pisicilor, păcălindu-le și aducându-le în situații demne de plâns sau să purtăm războaie armate împotriva altor lighioane periculoase.

După părerea lor, noi avem sentimente umane, de parcă n-am fi șoareci: ne uităm

în ochii iubitei în timp ce îi ținem o labă din față, suferim vărsând șiroaie de lacrimi și cântăm la două voci în terțe paralele sau mișcăm coada în toate direcțiile, atunci când suntem fericiți.

Un șoarece matur va înțelege că e o aberație tot ce gândesc ei despre felul nostru de a fi. Dar ce te faci cu un șoarece tânăr care se întinde în fața televizorului, nesupravegheat de adulți?

Noi, părinții, trebuie să fim în permanentă atenți, ca nu cumva unul din tineri să se strecoare la televizor și să urmărească de unul singur programul. Ar putea să-și vatăme creierul și să înceapă să imite lucrurile pe care le vede la televizor. S-au mai văzut cazuri când tinerii noștri au început să fumeze și să bea băuturi achiziționate pe furis de la alte animale mari, să poarte fustițe scurte și chiar să-și acopere cu frunze mamelele în dezvoltare.

Reeducarea lor ne costă întotdeauna multă trudă. De aceea e important pentru noi să prevenim, în măsura posibilităților, îmbolnăvirea lor.

A devenit o regulă, ca de fiecare dată când tinerii privesc programele, ei să fie însoțiți de adulți, iar aceștia să le explice în permanență cum trebuie să înțeleagă imaginile pe care le văd.

Folosind în acest fel televizorul, acesta poate avea o deosebită importanță educativă pentru tineretul în dezvoltare. Căci, unde mai găsești în ziua de azi o asemenea îngrămădire de exemple inverse, în imagini colorate și cu muzică potrivită? Nicăieri!

De altfel, televiziunea este singurul domeniu artistic al oamenilor pe care noi, șoarecii, îl putem folosi pentru educația tinerilor noștri – bineînțeles în forma inversă pe care v-am explicat-o. Celelalte domenii ale artei lor sunt pentru noi total neinteresante.

Dacă în viitor vom putea avea posturi de emisie proprii și vom putea produce

aparatele necesare, desigur că va fi mult mai bine. Până atunci însă, ne vom folosi în continuare de tehnologia lor, și trebuie să vă mărturisesc că televizoarele și toate aparatele oamenilor sunt de foarte bună calitate. Am avea nevoie de multă trudă și investiții mari, ca să putem produce ceea ce produc ei în prezent.

Oamenii au deci și părți bune.

Dacă mi s-ar cere să-i definesc într-un singur cuvânt, aș spune că sunt interesați. Doar atât. Pe urmă, dacă mi s-ar permite, aș mai avea de adăugat câteva sfaturi practice pentru tinerii noștri de vârstă preșcolară, școlară, și pentru confrății mei, care, după cum se știe sunt de multe ori atrași de tot ce este interesant, fără să înțeleagă ce e bun și ce e rău în aspectul interesant al unui lucru.

Le-aș chițai cam în felul următor:

„În primul rând, păstrați o distanță cât mai mare între voi și oameni. Nu vă apropiați de ei, doar dacă e absolută nevoie, iar dacă nu mai e absolut necesar, măriți numaidecât distanța la maximum posibil.

Priviți-i de departe, cât mai bine. Urmăriți cu atenție ce fac, cum se mișcă, dar mai ales încercați să aflați cum gândesc. La nevoie, folosiți aparatură electronică de urmărire și citiți dosarele secrete, ascunse de ei în dulapuri blindate, doar să-i cunoașteți cât mai bine. Dar, nu vă lăsați înșelați de prima impresie, nici de a doua, nici de a treia, nici de a patra, nici de a cincia, nici de a șasea și nici măcar de a șaptea.

Nu vă lăsați convinși că fericirea voastră poate fi realizată doar în imediata lor apropiere și în compania lor. Uneori pot fi destul de convingători, și pot prezenta chiar și argumente foarte logice, la prima vedere, cu care ar putea să vă ametească.

Fiți deosebit de prudenți, mai ales când vi se oferă bucăți de cașcaval și de slănină afumată, prinse cu măiestrie pe o bucată de lemn, ca să nu le sufle vântul. Bucățelele

de cașcaval și de slănină afumată, oferite de oameni, sunt însoțite întotdeauna de câte un arc de oțel, foarte bine întins – o invenție a omului, care ar putea să vă coste viața. Înghițiți-vă saliva și vedeți-vă de drum! În nici un caz să nu vă atingeți de asemenea bunătăți. Oamenii nu oferă șoarecilor niciodată delicatese care să contribuie cu ceva la sănătatea lor.

Nu credeți nimic din ce vă spun ei. Iar dacă insistă să-i credeți și încerca să vă convingă de ceva, fiți și mai prudenți. Puneți-i să vă dea în scris conținutul ideilor pe care încercă să vi le bage în cap și străduiți-vă pe urmă, în liniște, la adăpost de privirea lor, să studiați textul, ca să înțelegeți intenția lor adevărată, ascunsă în spatele torentului de argumente. Toate argumentele oamenilor au drept scop să ascundă o intenție, pe care nu vor să o facă cunoscută și care întotdeauna e în detrimentul celuilalt.

Dacă ați studiat bine textul, și vi s-a părut convingător, nu vă dați acordul imediat. Lăsați să mai treacă o vreme – cel puțin doi ani și trei luni – până să luați o decizie.

Înainte de a vă pune semnătura pe un document întocmit de oameni, faceți-vă testamentul, cel puțin în trei exemplare și dați o copie spre păstrare fiului cel mai iute de picior, dar fără să-i pomeniți nimic despre documentul pe care urmează să-l semnați. Altfel riscați să rămâneți în memoria lui ca un părinte degenerat mintal. Și ar fi păcat. Dați-i testamentul și nu-i spuneți nimic.

Și acum, după ce i-ați dat testamentul în păstrare și înainte de a vă duce la prima întâlnire prietenească cu oamenii, îmbrățișați-vă consoarta și puii, și bineînțeles, nu uitați să le destăinuiți toate ascunzișurile unde ați pus în siguranță rezervele alimentare pentru zile negre. O absență mai îndelungată, i-ar putea sili să aibă nevoie de ele.

Deci, nu uitați, fiți prevăzători în tot ce veți face.

Nu pierdeți din vedere nici o clipă scopul permanent al faptelor voastre, acela de a rămâne în viață și de a apuca o bătrânețe lipsită de griji în sânul familiei. Căci cu oamenii în preajmă, nu știi niciodată ce aduce ziua de mâine.“

14. UMORUL LA OAMENI NU E CA LA ȘOARECI

Umorul oamenilor e cu totul altfel decât cel șoricesc. Iar dacă vă spun că e altfel, apoi fiți convinși că acesta e adevărul.

Noi râdem pentru că e în natura noastră să vedem lumea ca o înșiruire de evenimente plăcute. Bolile, tristețea, foamea și toate mizeriile provocate de ploaie sau de arșița soarelui, nu sunt pentru noi decât niște accidente. Fac parte din viață. Durata lor e scurtă. Vin și dispar, iar ceea ce rămâne în permanență e viața, cu bucuriile ei de netăgăduit.

Iată de ce natura noastră oglindește, prin râsul nostru, tot timpul bucuria de a trăi. Așa e la noi. Ne bucurăm de viață râzând. Și râdem bucurându-ne de viață.

La uitați-vă la fețele oamenilor: numai bucuria de a trăi nu se oglindește pe fețele lor! Și dacă veți întâlni, din întâmplare, vreunul care să râdă de unul singur, asta înseamnă la ei că nu e în toate mințile: va fi declarat bolnav mintal, internat într-un spital special, unde, după mai multe luni de tratament cu împunsături și scuturături electrice, va dispărea orice urmă de zâmbet de pe fața lui. Odată ieșit din spital, omul însănătoșit, cum spun ei, va deveni la fel cu ceilalți: sobru și trist, iar râsul lui va apărea doar la comanda celorlalți, și doar în momentul potrivit pentru ceilalți.

Și ei spun, ca și noi de altfel, că râsul e sănătos, doar că un om sănătos nu are voie să râdă oricând. Oamenii râd doar cu program. În afara programului, fiecare râs nelalocul lui e sancționat de societate, pentru că doar societatea decide ce e de râs și ce nu e, pentru fiecare sex în parte, și pentru fiecare vârstă. Totul e organizat cu seriozitate și o dată ce programul a fost terminat, fiecare e obligat să-și reia locul în societate cu masca lui obișnuită, tristă, de om serios.

Umorul uman are o istorie lungă și destul de interesantă.

La începutul începuturilor, și animalele și oamenii au pornit de la ideea că râsul face bine. Era considerat sănătos. Nici unul nu vroia să se îmbolnăvească, așa că fiecare, în felul lui, a încercat să râdă, ca să rămână sănătos. Doar că unora râsul le venea mai ușor, iar altora mai greu.

Chiar de la început omului i-a fost foarte greu să-și păstreze sănătatea pe bază de umor, iar în decursul timpului a devenit și mai greu. De ce? Foarte simplu. Omul nu are umor, nu înțelege umorul și nu va înțelege umorul în vecii vecilor. Omul încearcă doar să râdă, crezând că dacă râde e ca și cum ar înțelege umorul. Dar și cu râsul a avut tot timpul probleme.

Încă din cele mai vechi timpuri, pe când noi, șoarecii, aveam de mult gura lărgită până la urechi de atâta râs, îi găsești pe oameni făcând încercări destul de stângace de a se înveseli. Dacă nu reușeau să găsească singuri un motiv de râs, cereau ajutorul altora, care se pricepeau mai bine la așa ceva. Erau dispuși să-și dea chiar și o parte din rezervele agonisite celui care reușea să-i înveselească mai bine și să-i scoată puțin din tristețe.

Au început gâdilându-se unul pe altul, mai ales pe tălpi, sub braț și în regiunea buricului, iar cel care gâdila bine, primea în schimbul efortului două nuci de cocos proaspete sau uscate, în funcție de sezon. În locurile unde se pescuia, se dădeau doi pești ceva mai măricei, cu icre cu tot, iar în locurile cu puțină vegetație, în deșert, taxa pentru un gâdilat reușit era cam întotdeauna 2 litri de lapte de capră, oaie sau cămilă.

Încă din cele mai vechi timpuri, un gâdilat bun costa ceva. Râsul nu se putea obține gratuit. Nu achitai taxa, nu se ocupa nimeni de tine să te înveselească. N-aveai decât să te înveselești singur, dacă reușeai. De aceea, ca să se înveselească ceva mai ieftin

și să nu fie siliți tot timpul să plătească taxele profesioniștilor, s-au apucat să caute și alte metode de înveselire, mai ieftine. Ne mai vorbind că gădilătorii (gădilătoarele) nu erau întotdeauna la dispoziție. Deseori erau ocupați (ocupate) cu treburile casnice, nășteau, alăptau, erau plecați în concediu de odihnă sau pur și simplu dormeau. Iar dacă îl apuca pe unul, brusc, dorința de a se înveseli și nu obținea de urgență un specialist masculin sau feminin, în funcție de predilecție, care să-l scoată din tristețe, omul nostru putea să și moară. Așa e la oameni. Când îi apucă vreo dorință și n-au cum s-o îndeplinească imediat, suferă cumplit și pot să moară pe loc.

Era clar că aveau nevoie de ceva și mai ieftin și tot timpul la dispoziția lor. Substanțele preparate păreau foarte nimerite pentru acest scop.

Primele încercări de a produce preparate corespunzătoare și de a se înveseli cu ele erau bineînțeles foarte stângace și cu mijloace rudimentare. Lăsau să fermenteze cam tot ce le cădea în mână: grăunțe, flori, fructe, legume, doar să obțină lichidele și prafurile cu efectul dorit. Și treaba mergea destul de bine, mai ales cu strugurii. La un moment dat nu mai cultivau nimic altceva decât plante cu fructe bune de fermentat. Macul și vița de vie dominau piața.

Fiecare cumpăra sau vindea veselia. Se organizau întruniri, unde mai mulți oameni adunați la un loc se înveseleau deodată, în aer liber, dacă era vreme bună iar o dată ce se lăsa frigul se băgau cu toții în pivnițe și case amenajate cu încălzire centrală unde puteau să bea în liniște, feriți de ploaie și zăpadă. Plăcerea lor era atât de mare, încât toate localurile unde se putea obține veselia au devenit încă de pe atunci mult mai frecventate decât bibliotecile publice.

Nici aceasta însă nu era rezolvarea ideală a problemei. Și asta au remarcat foarte curând.

Lichidele fermentate și prafurile erau bune, ce-i drept, dar din păcate rezultatele nu erau întotdeauna satisfăcătoare. Ne mai vorbind de efectele secundare, care erau de multe ori deosebit de neplăcute și aveau ciudățenia să difere de la caz la caz.

La unele persoane orice cantitate era binevenită și producea, pentru scurtă vreme, efectul dorit. Dar de cele mai multe ori, după a doua doză de praf, sau după al doilea pahar golit, intervenea o schimbare bruscă în dispoziția sufletească a consumatorului, și în loc să râdă în continuare de umorul camarazilor lui, așa cum ar fi fost de așteptat, se întrista și mai mult, începea să plângă ori devenea agresiv.

Lichidele fermentate mai aveau ciudata particularitate să atace ficatul omului prea însetat, în timp ce prafurile aveau o predilecție pentru creier.

Doctorii și oamenii lor de știință încercau în zadar să-i lămurească ce dezastru înseamnă pentru organism înveselirea cu prafuri și lichide. Metoda era practică pe scară largă pentru că nu cerea nici un efort din partea spiritului și mai ales nu cerea nici un fel de pregătire școlară. După înghițirea lichidului, până și analfabeții deveneau pentru zece minute spirituali, de parcă ar fi urmat două clase elementare. Reușeau chiar să construiască o propozițiune hazlie, formată din cinci cuvinte, după care, bineînțeles că efectul chimic dispărea și spiritualul de mai adineaori, ori cădea sub masă, ori se ducea acasă clătănându-se, și își bătea nevasta și copilașii, fără nici un motiv.

Ce să ne mai lungim... umorul pe bază chimică nu era o rezolvare ideală a problemei. Nu era o metodă de încredere. Prea mulți cunoscuți și străini din jurul consumatorului aflau cam cum stă problema, adică faptul că omul nu era vesel pe bază naturală ci, doar pe bază chimică. Mai ales doctorii aflau foarte curând.

Paralel cu chimicalele, e adevărat că oamenii încercau să se înveselească și cu alte metode, mai puțin dăunătoare ficatului. Încă din cele mai vechi timpuri apar la ei și

profioniștii umorului spiritual, care provocau râsul prin gâdilarea spiritului, prin văz și auz. Contra cost, bineînțeles.

Înveselirea altora a devenit în decursul timpului o muncă obișnuită, ca toate muncile. Așa că nu surprindea pe nimeni faptul că ei lucrau pentru bani. Și încă nici nu era o muncă prea ușoară. Mai degrabă grea am putea-o numi.

Nu era deloc ușor să găsești tot timpul combinații cerebrale noi cu care să-ți distrezi semenii. Specialiștii umorului erau însă foarte inventivi. Găseau întortocheți de cuvinte, povestiri incredibile, bancuri, gesturi noi, doar să provoace râsul celor care-l plăteau. Acolo unde distanța între profesionist și public era prea mare și nu se înțelegea bine textul, se folosea amplificarea, ori se lucra pe calea vizuală.

Comicii și clovnii îmbrăcau niște zdrențe ciudate, își vopseau fața și vârful nasului cu culori stridente, doar să fie bine văzuți de la distanță și să provoace râsul chiar și celor aflați la o distanță mai mare de ei. Doar și aceștia plăteau.

Oamenii mai bogați au încercat să găsească alte soluții mai comode, care nu cereau efortul deplasării de acasă și riscul de a fi călcați pe picioare în mijlocul gloatei. Fiecare om de vază mai înstărit, care putea să-și permită luxul, avea bufonul casei, salariat, și cu pensie de bătrânețe asigurată.

De obicei, bufonii trăiau în imediata apropiere a celui care-i plătea, chiar la curtea lui, pentru a putea fi chemați oricând. Se știe doar că oamenii, cu cât sunt mai bogați, cu atât cad mai des în tristețe și la orele cel mai neașteptate. Bufonii aveau casa și masa asigurate și primeau un supliment de bani ca să-și cumpere la fiecare două zile câte un costum ciudat, nou, și vitamine suplimentare cu care să reziste la toate orele de noapte, ca urmare a insomniei stăpânului.

Metoda cu bufonul casei însă, n-a putut să se răspândească peste tot, din motive

pur tehnice. Bufoni mediocri găseai peste tot, dar nu valorau nimic. Un bufon bun, în schimb, era și greu de găsit și costa foarte mult. Ne mai vorbind că nici măcar ei nu erau o soluție absolut demnă de încredere. Bufonii erau și ei doar oameni, cu problemele lor omenști, adică nu erau nici ei scutiți de dureri de dinți, reumatism, gripă spaniolă sau diaree. Iar uneori, când poate tocmai era nevoie de el – stăpânul avea invitați, sau un bal, ceva unde se cerea să-și înveselească musafirii, ca să nu aibă în jur numai fețe triste – se pomeneau fără bufon. Specialistul de alungare a tristeții zăcea poate tocmai atunci în pat cu temperatură de 39,5 și cu lipitori pe spate.

Să nu uităm că posesorii de bufoni erau oameni cu stare și aceștia nu trăiau în case lipite una de alta sau în blocuri cu apartamente suprapuse, deci nu puteau să se repeadă până la vecin să ceară la rezezeală un bufon împrumut, ca și cum ai cere o jumătate de kilogram de făină sau două ouă de care tocmai atunci aveai trebuință, pentru prepararea unei budinci, de pildă.

Bufonul nu era nici el soluția ideală. E clar.

Între timp se făceau multe alte încercări de înveselire spirituală: cu teatru de comedie sau de păpuși, carnavaluri, baluri mascate, maimuțe dresate, pisici care cântă, elefanți care joacă fotbal și în cele din urmă, cinematograful și televiziunea.

Cu acestea din urmă treaba a mers ceva mai bine. Comicii vestiți ai ecranului își făceau treaba destul de bine, dar nici aici interesul n-a fost de lungă durată. Piața cerea mereu ceva nou. Ceea ce era comic ieri, nu mai era deloc comic azi. Filmele cu omuleți spirituali, cu mustăcioară, pantofi prea mari și baston, sau perechile de grași și slabi care cădeau tot timpul în butoie pline cu apă de ploaie, nu mai reușeau să satisfacă publicul dornic să râdă de ceva nou și neașteptat.

Pe urmă, după ce s-au măcelărit deosebit de eficient în două războaie mondiale,

vechile giumbușlucuri cu care se provoca răsul nu mai erau bune decât pentru copii debili mintal. Copiii normali cereau acum ceva mai multă originalitate.

Omul trecut prin războaie avea nevoie de alt fel de stimulente care să-l scoată din starea lui de apatie. Nu era ușor de găsit un umor spiritual, care să-l facă să uite mizeriile războiului și toate celelalte mizerii ale vieții de zi cu zi. Și chimicalele se dovedeau a fi mai eficiente decât glumele comicilor.

Chimiștii se îmbogățeau acum din nou, făcând prafuri sintetice din ce în ce mai complicate, lichide cu particularități miraculoase, substanțe injectabile, fumuri, mirosuri, totul pentru a descreți fruntea omului acesta nou, mai trist ca oricând.

Răsul spiritual trecea acum printr-o criză pe care nici prima perioadă a gâdilatului n-a cunoscut-o. Războaiele și crizele economice au stricat parcă complet mecanismul umorului omenesc. Înainte vreme era suficientă o glumă pe săptămână, pentru ca omul să se simtă bine. Dacă i se spuneau, întâmplător, două glume într-o singură zi, era pentru el o zi de sărbătoare. Iar dacă mai era și gâdilat o dată la șase zile, omul se simțea perfect sănătos și apt de muncă.

Îi mai ajunge omului de azi o singură glumă pe săptămână sau un gâdilat o dată la șase zile? Omul zilelor noastre cere mai mult de la viață și e dispus să-și dea chiar și întregul avut pentru câteva răsuri sănătoase, sau dacă nu are banii necesari, e dispus să recurgă la împrumuturi bancare cu o dobândă lunară de 42%, dacă nu se poate altfel. Iar dacă nici așa nu mai merge, avutul fiind terminat și băncile ne mai având încredere în el, omul zilelor noastre va recurge la mijloace mai puțin legale, chiar foarte puțin legale, dar la fel de eficiente, ca să-și finanțeze veselia.

Omul nostru devine dintr-odată deosebit de harnic și dă dovadă de o inventivitate surprinzătoare pentru obținerea răsului. Ceea ce până atunci nu l-a preocupat deloc,

începe acum să fie la el o îndeletnicire permanentă, pentru că numai ea îl mai poate ajuta să-și obțină porția zilnică de umor.

Omul începe să studieze legea.

O ia frumos, sistematic, de la început, cu paragrafele constituției țării în care trăiește. Continuă după o vreme cu codul civil, apoi cu cel penal, iar când îi mai rămâne ceva timp liber, seara, înainte de a adormi, mai recitește de câteva ori, de plăcere, cele 10 porunci, dintr-o ediție frumos legată în catifea violetă și cu ilustrații colorate, pentru o cât mai bună înțelegere a textului, și chiar câteva capitole din Codul lui Napoleon sau al lui Justinian ori, memoriile unor escroci celebri, doar așa, ca să aibă un somn liniștit.

Soluția salvatoare e ascunsă în cărțile legii, printre rânduri, pe lângă rânduri, pe sub rânduri. Omul o știe. Omul nostru se străduiește să găsească în tot acest labirint complicat al legii un amănunt neobservat până atunci de alții, care să-l scoată din toate problemele. E convins că o dată ce va găsi ceea ce caută va fi salvat pentru totdeauna și va putea râde, fără oprire, până la ziua judecății de apoi.

Spre ghinionul lui însă, așa se vede că nu toți au norocul să găsească cheia miraculoasă spre Țara Surâsului. Ori că n-au studiat destul de bine legea și au înțeles greșit câteva paragrafe, ori că au pur și simplu ghinion, fapt e, că după câteva încercări de a râde pe banii altora, mulți din ei sunt prinși cu râsul pe față, legați la mâini și băgați în instituții de cercetare a personalității (denumite în limbaj popular „penitenciare“) foarte bine amenajate, cu gratii și paznici de noapte, unde se râde doar cu permisiunea autorităților, o dată pe lună, când e lună plină, conform programului. Și chiar și atunci, doar două minute – nu mai mult! Aici timpul disponibil e folosit doar pentru studiu. Se studiază individual și în colectiv, mai ales capitolele din codurile penale pe

care, după cum se vede, înainte de a fi aduși aici, nu le-au studiat cu destulă atenție. Tot acum, le este stimulată memoria comparativă pentru a putea reține cât mai multe detalii privind normele de conviețuire pașnică cu semenii lor, date privind noțiunile de „legalitate“, de „corectitudine“ și de „respectarea bunurilor altora“, cu scopul ca ulterior, după ce au învățat bine totul, să fie redați societății, mult mai bine informați și dispuși să râdă numai atât cât râd ceilalți, și nu mai mult.

Vedeți! Vă spuneam doar că umorul la oameni e cu totul altfel decât la șoareci?!

15. CE CREDE UN ȘOARECE SCRIITOR DESPRE ADEVĂR

Dacă Tipograful m-ar întreba, ce cred eu în calitate de scriitor despre adevăr, vă mărturisesc că nu aș ști ce să-i răspund. Iar dacă m-ar pune să-i scriu un capitol despre acest subiect, m-aș afla într-o încurcătură teribilă. Mi-ar fi mai mult decât imposibil să-i îndeplinesc ordinul. Nu aș putea începe nici măcar primul rând. Confuzia teribilă care domnește în jurul termenului de „adevăr“ mi-ar paraliza gândirea cu care eventual aș născoci ceva, cât de cât logic, și laba, cu care eventual aș putea scrie ceea ce creierul a născocit. Iar dacă nici creierul și nici laba cu care eventual aș fi putut scrie nu pot fi puse în mișcare, atunci chiar că e de rău de tot.

Acum, dacă mă veți pune să vă explic amănunțit de ce mi-e chiar atât de imposibil să mă exprim despre adevăr, răspunsul meu va fi cât se poate de clar. Uite cum stau lucrurile:

Noi, șoarecii, nu ne băgăm niciodată nasul unde nu ne fierbe oala. Un șoarece care se ocupă cu lucruri care nu-l privesc, nu va apuca o bătrânețe liniștită în sânul familiei. Sau, hai să fiu mai puțin categoric și să spun că, probabilitatea de a apuca o asemenea bătrânețe e foarte mică.

În lumea noastră, a animalelor mici, cuvântul «adevăr» are o faimă rea de tot. Nu exagerez dacă vă spun că el se află pe lista neagră a cuvintelor, și simpla pronunțare a lui într-o colectivitate de animale cu bun simț este echivalentă cu o obscenitate sau o injurie. De aceea, e înțelept din partea noastră să-l evităm întotdeauna. Chiar și atunci când suntem întrebați ce credem despre el. Dacă se poate.

Adevărul este o invenție a omului cu care noi, șoarecii, nu vrem să avem nimic de a face.

A fost creat de oameni pentru a fi folosit de oameni și chiar dacă am încerca să-l

folosim în lumea noastră, ne-am strădui degeaba. Nu s-ar potrivi la noi.

Să nu credeți însă că la ei se potrivește foarte bine. Nici pomeneală de așa ceva. Au cu el probleme tot timpul, pentru că, nu știu dacă o să mă credeți sau nu, cuvântul nu se potrivește nici la noi, nici la ei, și nu s-ar potrivi la nimeni, niciodată. Cuvântul e o creație umană nereușită. Nereușită din mai multe puncte de vedere.

Ca oricare altă realizare umană, nici noțiunea de „Adevăr“ nu s-a putut naște din senin. Se pare că oamenii au avut nevoie de ea și că era destinată să slujească unui scop anume. Care? Ei, asta e o poveste întreagă.

Ca toate produsele care sunt aduse pe piață, el a fost creat de unul sau mai mulți colaboratori pentru a satisface nevoile lor sau ale altcuiva, interesat în acest produs. E logic. Nu se putea altfel. Toate bunurile apar în felul acesta. Spre deosebire însă de felul în care e adus pe piață un alt produs – un televizor color sau cașcavalul cu nuci, de exemplu – unde lucrează în colectiv zeci și sute de animale, diferite ca vârstă, greutate, înălțime și pregătire politică, aici s-a întâmplat ceva unic, care nu poate decât să ne pună pe gânduri.

Crearea noțiunii de adevăr nu mai era același lucru cu fabricarea unui televizor color sau al unui aparat de încălzit picioarele, pentru că aici procesul de fabricație a decurs cu totul altfel decât în cazul bunurilor obișnuite de larg consum.

Aici n-au mai colaborat zeci de oameni diferiți ca vârstă, greutate, înălțime și pregătire politică, ci dimpotrivă, indivizi foarte asemănători, dacă nu chiar identici.

Noțiunea nu putea fi născocită decât de un singur înțelept de-al lor (căruia, brusc i-a venit o inspirație de moment) ori de mai mulți înțelepți de-ai lor, care trebuiau să aibă precis, absolut precis, același program biologic. Nu se putea altfel. Nu ar fi fost nicidecum posibil, și o să vedeți de ce.

Adevărul e ceva personal și poate avea de a face cu o colectivitate doar atunci când fiecare individ al colectivității respective îl consideră ca un bun al lui personal. Or, aici e toată problema. Cum potrivești adevărul tău cu adevărul altuia, și al altuia, și încă mai știu eu al cui, ca să formezi o colectivitate de interese? O treabă aproape imposibilă, ori posibilă la o scară foarte redusă.

Înțelepții care s-au adunat și au început să-și bată capul cu născocirea termenului, trebuiau deci să fie cam la fel: cam de aceeași înălțime, de aceeași greutate, să aibă aceeași culoare a pielii, să saliveze cam la aceleași condimente și miroaturi, să simtă la fel temperatura atmosferică, să urineze cu toții cam la aceeași oră și tubul lor digestiv să prelucraze alimentele cam cu aceeași viteză și eficacitate. Pe scurt, e de presupus că erau la fel, și simțeau totul la fel; vedeau, auzeau și digerau cu un randament asemănător.

Să nu vă surprindă că revin asupra condiției tubului digestiv. Nu o fac în mod întâmplător. Vreau să-mi cer chiar scuze că insist asupra acestui punct, dar cred că tocmai acest aspect al problemei ne poate apropia cel mai mult de înțelegerea absurdității și comicului situației.

E de presupus că înțelepții adunați pentru dezbateri au trebuit să cadă de acord asupra conținutului noțiunii, altfel fiecare ar fi înțeles altceva prin rostirea lui.

Și, uitate ce au hotărât ei că e adevărul: ceva impersonal, ceva în afara voinței individului, ceva valabil pentru toți. De aceea, conform teoriei lor, nu există adevăr personal. Adevărul e un bun colectiv, pe baza căruia individul e îngăduit, adus la ordine și eventual pedepsit dacă nu se supune acestei ordini.

Fiecare trebuie să se supună adevărului, să-l recunoască și să nu îndrăznească niciodată să vină cu alte adevăruri, despre care nimeni n-a auzit. Asta e regula și nu

se permit abateri.

Ei spun că ceea ce vede unul din ei, și este văzut de încă doi camarazi de-ai lui, este un adevăr. Tot ei spun că dacă pentru unul din ei un aliment e dulce, și alți câțiva spun de asemenea că e dulce, acest fapt devine în mod automat un adevăr. La fel procedează în tot ce privește adevărul. Doar să li se potrivească lor; de rest nu le mai pasă.

De aceea, e clar că cei adunați acolo pentru elaborarea termenului, au trebuit să fie, fără doar și poate de același soi, în toate, până și ca vârstă, sex, năzuințe filosofice și performanțe sportive.

Nu i-a dus capul până la a înțelege că pe lume există și alt fel de ochi, urechi, gusturi, și înțelegeri diferite ale mediului.

Îi auzi doar că se pronunță în gura mare despre adevăruri absolute, de parcă doar ei ar fi pe lume. Imaginile proiectate pe retina lor, le consideră unicele imagini posibile: lumina e lumină și doar ea te ajută să vezi; întunericul e întuneric și nu poți vedea prin el; culorile sunt doar așa cum le văd ei, cum le vopsesc ei și cum cred ei că se succed în spectrul luminos; sunetele sunt sunete până la un anumit număr de vibrații pe secundă și tot ce e mai mult sau mai puțin e zgomot sau ultrasunet, pentru că timpanul lor nu intră în vibrație la ele; temperaturile sunt așa cum cred ei că sunt și cum arată termometrele făcute de ei, ca să corespundă ideii lor despre temperatură; frigul e frig, pentru că lor le e frig; totul conform listei adevărilor lor.

Și, drept să vă spun, nici nu mi-ar păsa deloc că procedează în felul acesta, dacă s-ar rezuma doar la atât cu categorisirile lor. Cui îi pasă dacă ei își pun pe cap trei căciuli îmblănite și pe spate cincii cojoace și totuși tremură de frig la un nevinovat minus 10 grade Celsius, în timp ce o altă viețuitoare își dă sufletul de cald ce îi este?

Sau, cui îi pasă că ei se topesc de căldură la doar 40 grade Celsius și numesc această temperatură cu calificativul de „foarte cald“, în timp ce un alt contemporan însuflețit, abia reușește să-și dezmoștească oasele și se simte excelent la 40 grade? Celui care se simte bine la 40 grade, nici prin gând nu-i trece să spună că e foarte cald, deoarece pentru el nu e cald deloc, ci numai bine. Deci pentru el acesta nu e un adevăr, ci un neadevăr.

Dacă cei ce definesc adevărurile s-ar rezuma numai la calificative și le-ar păstra pe toate doar pentru ei, încă ar fi bine. Vă rog să mă credeți. Fiecare cu termometrul lui și cu temperaturile preferate, cu sunetele care-i gădilă sau îi zgârie urechea, cu culorile care îi plac sau nu. Treaba lui și adevărurile lui. N-are decât să facă cu ele ce dorește.

Partea supărătoare însă e că născocitorii de adevăruri nu se rezumă doar la atât. Ei își extind puterea creatoare și în domeniul moral, construind un întreg cod de principii pe care le impun cu forța și altora cărora nu li se potrivesc deloc și pentru care, numai adevăruri nu pot fi numite.

Adevărul o fi ceva bun pentru ei, dar se potrivește doar pentru ei, fie ei oameni sau pisici. În orice caz nu e făcut să se potrivească și șoarecilor. Șoarecele nu e nici om și nici pisică.

Oamenii ne dușmănesc, ne otrăvesc și ne prind în capcane, pisicile ne prind și ne mănâncă. Moartea unui confrate șoarece nu înseamnă pentru ei mai mult decât un eveniment banal, în limbajul lor numit: prins, exterminat sau înghițit. Jurnalul intim al unei pisici intelectuale va consemna faptul în termeni cât se poate de preciși și adevărați, cu data, ora, poate chiar și minutul evenimentului, cantitatea și calitatea șoarecelui înghițit (șoarece mic, mare, gras, slab, vioi sau adormit). Nu veți găsi însă nici un comentariu care să dea de înțeles că pisica ar înțelege și adevărul victimei. Va

fi notat totul doar în termeni adevărați, dar adevărați numai din punctul de vedere al pisicii care le scrie.

Nici pomeneală despre caracterul tragic al evenimentului și eventualele implicații deosebit de triste pentru familia șoarecelui defunct. Nu se va spune nimic despre personalitatea defunctului: dacă a fost un tată cinstit, soț iubit, o mamă care-și iubea pușorii, un tânăr sau o tânără în floarea vârstei care tocmai urmau cursurile unei școli elementare sau a unei universități, un bunic sau o bunică iubită, sau vreun pușor neatent care tocmai își făcea prima plimbare prin împrejurimi și era unica speranță a părinților lui.

Exemple aș mai putea da la nesfârșit, dar nu ar avea rost. Concluzia ar fi aceeași, și anume: adevărul nostru e altul decât cel al unuia mai mare ca noi – fie el om, fie pisică. Și dacă cei mai mari dispun de mai multe fonduri, ei vor scoate înaintea noastră o carte cu lista tuturor adevărilor, iar în lista aceea, schilodirea sau consumarea unui șoarece, indiferent de vârsta, sexul sau apartenența politică a acestuia, va fi privită doar ca o simplă necesitate vitală, menită să completeze numărul de calorii zilnice, și nicidecum ca o tragedie.

Așa stă treaba! Și cu asta cred că am spus totul.

De aceea, dacă Tipograful m-ar întreba sau m-ar pune să-i scriu ceva despre adevăr, ar însemna pur și simplu sfârșitul carierei mele de scriitor. Fiecare știe că un scriitor care e cu adevărat scriitor și e hrănit pentru a scrie, trebuie să poată răspunde la orice întrebare și la nevoie chiar să scrie câteva pagini despre un subiect dat, la comanda celui care-l hrănește. Altfel, nici nu poate fi numit scriitor. Pentru un scriitor adevărat, întrebarea e doar o formalitate. Răspunsul e totul.

Or, dacă la un moment dat n-ai răspuns la o întrebare, nu mai poți fi numit scriitor.

Ca atare, nu ți se va mai trimite mâncare. Simplu. Logic.

Așadar, cred că acum înțelegeți de ce mă bucur că n-am fost până acum întrebat, ce e adevărul.

Rămân scriitor în continuare!

16. CÂTE CEVA DESPRE ISTORIA BIJUTERIILOR

Bijuteriile au apărut pentru prima dată într-o zi de luni. Asupra acestui fapt nu există nici o îndoială, chiar dacă anul, luna și ora exactă sunt mai puțin cunoscute și există câteva variante foarte contradictorii în legătură cu acestea.

Asupra zilei de luni însă nu există nici o îndoială și, de aceea, bazându-ne pe această certitudine, putem descifra cu ușurință cauza apariției lor. Ar fi o problemă numai dacă toate datele ne-ar lipsi. Având însă la îndemână asemenea indicii, nu ne mai rămâne decât să le folosim, și cu puțină deducție vom ajunge numaidecât la concluzia dorită.

Bineînțeles că acea zi de luni e foarte departe în timp, iar istoria scrisă nu ne poate numi cu exactitate secolul în care s-au petrecut lucrurile, în acel început de săptămână.

Dacă era înainte sau după introducerea civilizației, nici asta nu pare să fie clar, dar poate nici nu are vreo importanță deosebită. Fiecare a reținut însă ziua, pentru că în acea primă zi a săptămânii s-a întâmplat ceva ce urma să revoluționeze întreaga filosofie, ideologie și economie a lumii.

Apariția bijuteriei a însemnat o cotitură în viața animalelor, la fel ca descoperirea focului, descoperirea alcoolului, a televizorului, a bombei atomice sau a sistemului electronic de păzire a granițelor dintre țări.

Se știe că fiecare invenție și orice eveniment important, aduce cu sine o schimbare esențială în mersul vieții. Dacă până la un moment dat animalul trăiește într-un anume fel – așa cum e el obișnuit – o dată ce se produce un eveniment ieșit din comun sau are loc o descoperire importantă, viața lui nu va mai continua în același mod ca până atunci, ci altfel. Cu totul altfel. Acesta e principiul.

Dacă e mai bine, mai rău, mai frumos sau mai urât, asta e o altă problemă, și eu

n-am de gând să mă ocup de ea, pentru că nu sunt nici filosof și nici sociolog. Așa s-a întâmplat în toate celelalte situații cruciale și exact așa a fost și cu bijuteriile.

Descoperirea focului, a alcoolului și a televizorului au făcut posibile conviețuirea în comun, întemeierea familiilor și au creat premisele pentru fericirea universală. Căderea primei bombe atomice a stârnit pentru prima dată panica universală, după care animalele au început să circule dintr-un loc într-altul pentru a găsi un loc mai liniștit, unde să nu cadă bombe atomice. A început neliniștea universală, cu migrațiuni interminabile, foamete, supraaglomerări nejustificate și schimbări periodice de domiciliu, de neînțeles. Dar nici aceste peregrinări n-au durat prea mult, pentru că următoarea mare descoperire științifică, cea a pazei electronice la graniță și cu arme care trag automat la apropierea oricui a oprit plăcerea deplasării dintr-un loc într-altul. Fiecare urma de-acum înainte să rămână acolo unde își are viziunea și unde poate dovedi că a fost și viziunea părinților lui, altfel va fi deplasat cu forța în locuri mai puțin aglomerate și mai puțin asigurate împotriva bombelor. Circulația liberă în căutarea fericirii a fost oprită pentru totdeauna.

Uite așa schimbă evenimentele mersul lucrurilor în lume!

Un fenomen asemănător, de cotitură istorică au declanșat și bijuteriile. Istoria bijuteriilor este cel puțin la fel de interesantă ca istoria Imperiului otoman, dacă nu mai interesantă. Sau, dacă îmi permiteți o comparație inversă, doar istoria gândirii șoarecilor o pot considera mai interesantă decât pe cea a bijuteriilor. Și cu asta am spus totul!

N-aș vrea să fiu greșit înțeles cu această afirmație și să credeți că istoria unui imperiu nu o consider interesantă. Dimpotrivă. O consider demnă de atenție, și de aceea, dacă vreun șoarece, poate chiar unul din puii mei s-ar apuca să facă un studiu

amănuțit în legătură cu vreun imperiu de multă vreme dispărut, și și-ar dedica toată viața acestui unic scop, n-aș avea nimic împotriva. Imperiile au avut, precum oricine o știe, repercusiuni serioase asupra vieții multora. Dar, tot după cum oricine o știe, în perspectiva timpului, aceste efecte au avut doar un caracter temporar, pentru că imperiile apar și dispar. Bijuteriile în schimb, din momentul apariției lor și până în prezent au avut și au un efect permanent asupra vieții și atitudinii animalelor în lume. Din păcate.

Dar, hai să o iau sistematic.

Până la acea zi de luni, fiecare știa că este doar ceea ce era de fapt: șoarecele – șoarece, maimuța – maimuță, broasca – broască, șobolanul – șobolan. Nici unuia nu i-a trecut până atunci prin cap că ar putea fi altfel decât așa cum era el, ori să devină la un moment dat altul, diferit de ceea ce știa el că a fost întotdeauna.

Era normal. Cel puțin părea normal să fii mulțumit cu tine însuți, așa cum te-a făcut natura, deci să valorezi atât cât valorezi ca greutate, volum, putere și intelect. Așa s-a trăit până atunci și părea că așa se va trăi și în viitor. Dar, se vede că acea stare a lucrurilor nu-i mulțumea pe toți. Poate că de secole și milenii exista o nemulțumire tăcută și incapabilă de a se exterioriza a acelor care nu vroiau să accepte o stare de lucruri pe care natura o crease. Neavând însă o altă soluție, trebuiau s-o accepte.

Dar uite că într-o dimineață de luni, când fiecare pornește spre a începe o nouă săptămână de activitate, după o duminică de gândire și odihnă, a apărut în public primul animal care avea legată pe vârful capului o piatră roșie, imensă. El nu mai vroia să înceapă încă o săptămână la fel ca pe cele de până atunci, și a găsit ceva care să-l deosebească de ceea ce a fost înainte.

Apariția lui în public a fost ca un suspin de ușurare. Da, da, iată soluția. Uite

răspunsul la întrebarea de atâtea ori neexprimată.

Fiecare înțelegea acum același lucru: animalul putea fi mai mult decât era în mod normal, dacă purta ceva în plus față de elementele cu care-l înzestraseră natura. El putea fi mai greu, mai înalt, mai frumos, mai strălucitor și mai valoros. Un animal și o piatră valorează mai mult decât un animal fără o piatră.

Nimeni nu mai era silit de acum înainte să fie mereu același, neschimbat toată viața. Iată noutatea pe care o așteptau poate atâtea generații!

Acea zi de luni a fost începutul unor schimbări rapide pe care atunci, în acel prim moment, nimeni nu și le-a putut imagina.

Ideea s-a răspândit ca un foc dus de vânt. Până în seara zilei respective numai puțini rămăseseră aceia care să nu-și fi pus pe cap o piatră roșie. Sau, dacă nu aveau la dispoziție ceva roșu și greu ca piatra, își puneau altceva, verde sau galben, o sticlă sau pur și simplu o bucată de lemn.

Tot atunci, în acele prime zile din viața bijuteriilor a devenit clară împărțirea lumii în două: cei care doreau bijuteriile pentru că nu erau mulțumiți cu ei înșiși, și cei care erau mulțumiți cu ei, așa cum erau, și refuzau până și ideea că bijuteriile ar putea însemna un plus pentru cineva.

Noi, șoarecii, am respins din capul locului ideea de a ne îngreuna cu ceva, din motive de securitate. Corpul unui șoarece e prea mic pentru a purta asemenea podoabe, iar o eventuală îngreunare cu pietre în vârful capului ar fi însemnat o povară în plus, pe care n-am fi putut s-o suportăm cu coloana noastră vertebrală, și ne-ar fi împiedecat să fugim repede în caz de primejdie.

Purtătorii de bijuterii stăteau în fața unei lumi noi, cu probleme noi, nu ușor de rezolvat. Într-o lume în care puteai deveni mai mult decât tine însuși, acolo foarte

curând ajungeai să te simți mai important decât altul: mai greu, mai strălucitor și mai valoros decât semenii. Și inversul: adică, puteai deveni mai puțin valoros, mai puțin strălucitor. Or, aceasta deschidea o competiție mai brutală decât cea existentă până atunci – doar cu tine însuși – care cerea sacrificii mari și bineînțeles urma să producă victime multe.

După o primă perioadă din istoria bijuteriilor, denumită „epoca pietrei necioplite“, cronica evenimentelor devine neclară și plină de contradicții. Doar cu mare dificultate ar putea fi puse cap la cap, și în ordine cronologică toate evenimentele care s-au succedat. Clar este un singur lucru: încep să apară principii, mode și o întreagă harababură filosofică a valorilor, în care numai dacă am încerca să ne aventurăm, ne-am rătăci ca într-un labirint fără ieșire.

Încă de la bun început apar fel de fel de idei în ceea ce privește ziua în care se cufine, sau nu se cufine să porți bijuterii.

În unele părți ale lumii ele se purtau numai luni și vineri, în altele doar marți și joi, sau numai duminică seara. Literatura și filosofia locală găseau explicații și justificări, privind motivul pentru care doar o anumită zi era bună pentru așa ceva, pe când altele, nu. Ceilalți aveau explicații contrarii și la fel de judicios documentate, considerând alte zile bune și altele nepotrivite.

Același lucru devenea acum din ce în ce mai evident și în privința culorilor și a materialelor. Unii considerau valoroase și demne de purtat bijuterii cu anumite culori și din anumite materiale. Alții, în schimb, nu erau de acord cu aceștia și le considerau lipsite de valoare și nepotrivite pentru bijuterii, venind cu idei diferite pe care încercau să le impună.

Se căutau acum materiale din ce în ce mai rezistente la umezeală și ploaie, pentru

ca să-și păstreze culoarea și strălucirea cât mai multă vreme, spre a fi lăsate moștenire urmașilor. Au fost puse în circulație o serie de pietre și aliaje destul de frumoase, dar care la scurtă vreme deveneau urâte, își pierdeau strălucirea, ori se decolorau la lumina soarelui. Goana după materiale valoroase era în toi și așa a rămas până în ziua de azi.

A fi strălucitor, rezistent și rar, erau cele trei calități pe care un material trebuia să le întrunească pentru a deveni o bijuterie valoroasă. Iar dacă aceste calități se dovedeau a fi prezente, piatra sau aliajul intra pe mâna meșteșugarilor, care o curățau, șlefuiau, cizelau, modelau, gravau, găureau, pileau, răsuceau, stropeau, înnodau, lipeau, colorau și tot ce le mai trăznea prin cap, ca să o transforme într-o bijuterie cât mai rară, mai unică și mai pe măsura animalului purtător.

Cel care avea un unicat, avea mai mult decât cel care avea doar o piesă de serie. Acesta era acum principiul care începea să domine piața bijuteriilor. Și piața bijuteriilor a continuat să înflorească de atunci fără întreruperi de parcă nimic din schimbările timpului, a climei sau a istoriei nu ar fi avut vreo influență dăunătoare asupra ei.

Dacă la început bijuteriile erau purtate doar în vârful capului într-o anumită zi a săptămânii, conform principiilor filosofice ale locului, cu timpul ele au început să fie purtate și în alte zile decât cele stabilite de înțelepții locali. Și, nu numai în vârful capului. Fiecare căuta să găsească mijloace tot mai extravagante pentru purtarea pietrelor, a cristalelor, metalelor sau ciopliturilor colorate, atârnându-le de gât, de picioare, de urechi, de nas, de coadă, de blană și uneori chiar de limbă, dacă nu le era nici foame nici sete și puteau să-și folosească limba în acest scop.

Acum, când nu se mai purtau pietre așa de mari în vârful capului, se mergea din ce în ce mai mult pe calitate. Mărimea putea fi deci compensată de mai multe bucăți ceva mai mici, sau una de dimensiune potrivită în vârful capului și câteva mai mărunțele

atârinate de degete și de urechi.

Nu e de mirare că producția bijuteriilor creștea văzând cu ochii, în timp ce fondurile alocate sănătății publice și aprovizionării populației cu medicamente și vitamine, scădeau în mod vertiginos. Așa se vede că bijuteriile erau considerate, încă de pe atunci, o cale mai directă spre însănătoșire decât medicamentele, pentru că un posesor de bijuterii, chiar dacă era bolnav pe moarte, valora mai mult și avea mai multe șanse de însănătoșire ca unul mai puțin bolnav, dar fără bijuterii. Ne mai vorbind că unul bolnav și lipsit de bijuterii, nici nu era admis la unele spitale ori tratamente medicale.

Fără o anumită cantitate și calitate de bijuterii, nu ți se permitea să te urci în anumite mașini, anumite avioane, nu aveai voie să-ți construiești vizuina în anumite perimetre, nu aveai voie să bei din anumite ape mai limpezi sau să respiri aerul curat al unor locuri anume. Căci, am uitat să vă spun, dar cred că ați înțeles și singuri, că bijuteriile au adus încetul cu încetul o întreagă nouă organizare a valorilor în lume. Odată ce puteai deveni, cu ajutorul lor, mai important decât un altul care nu dispunea de ele, era normal ca toți cei care doreau să aibă mai multă considerație, să aibă nevoie de ele. Cu cât aveai mai multe, cu atât era mai bine.

A început deci competiția pentru găsirea sau fabricarea lor, lupta pentru a le obține și eventual pentru deposedarea de ele a celor care le aveau din belșug. Ele au devenit obiecte ale puterii, pentru că puteau fi schimbate la nevoie în alimente, combustibil, vizuini gata amenajate și mai ales arme.

Și cu asta cercul se închide. Odată ce puteai obține arme prin ele, cu armele puteai pe urmă să-ți faci treaba în continuare, și să obții cu ajutorul lor cam tot ce vroiai. Nu o dată armele achiziționate cu bijuterii erau folosite chiar pentru redobândirea

bijuteriilor respective. Foarte urât, bineînțeles, dar deosebit de practic.

Asemenea fapte atrăgeau după sine conferințe și congrese internaționale de pace, pentru că în contractele de schimb, întotdeauna era menționată clauza, cum că n-aveai voie să folosești armele obținute împotriva fostului proprietar al acestora.

Normal că toate contractele erau doar o formalitate și nu erau luate în serios. Iar o dată ce armele ajungeau în proprietatea celorlalți, nu mai aveai cum să-i împiedici pe aceștia să nu facă uz de ele.

Cu bijuteriile nu mai puteai lupta împotriva armelor, doar dacă nu le schimbai din nou în arme. Știind acest lucru, fabricanții de armament aveau grijă să păstreze întotdeauna o cantitate de arme pentru uz propriu, și să nu-și dea întregul stoc în schimbul bijuteriilor.

Până și azi așa stau lucrurile.

Țările norocoase, pe care natura le-a înzestrat cu pietre rare sau cu anumite minerale cu culori ciudate și râvnite de toți, au devenit în felul acesta puternice și mai bogate decât cele care n-au acest fel de resurse naturale. Oricât de mult s-ar fi străduit, printr-o judicioasă organizare economică și o hărnicie exemplară, ghinionul de a nu avea resurse naturale nu putea fi nicicum compensat. Țările norocoase în resurse naturale au devenit tari, iar celelalte, slabe.

Bogățiile naturale au devenit o sursă continuă de invidie și cauza multor războaie duse pentru obținerea lor. Fiecare dorea acum o bucată mai bună din teritoriul lumii, pentru a poseda mai multe bijuterii, pentru a fi mai tare și în consecință, pentru a trăi mai bine. În acest scop, fiecare era pregătit să poarte războaie și să facă uz de toate mijloacele posibile în vederea succesului.

E clar că această goană după bijuterii necesită atâta concentrare, energie și dăruire

de sine, încât celui angajat în această competiție nu-i mai rămâne putere pentru nimic altceva.

Dacă se împodobește cu ele și nu mai este el însuși, creierul lui nu face altceva decât să se concentreze asupra efectului și a reacției pe care el o stârnește asupra celorlalți. Ochii lui vor urmări tot timpul cum se comportă cei din jurul lui acum, când e împodobit, spre deosebire de atunci când nu era împodobit. Urechile lui vor căuta tot timpul să descifreze acel plus de admirație în timbrul vocii pe care o va folosi interlocutorul față de el, acum când e împodobit, spre deosebire de vocea folosită atunci când nu purta bijuterii.

Toate simțurile lui sunt angrenate în descifrarea admirației. Creierul lui va fi preocupat doar cu achiziționarea unor piese noi, iar apoi, după ce s-a împodobit cu ele, de efectul pe care-l produc aceste achiziții noi asupra semenilor.

Cât despre posedarea bijuteriilor nu numai ca podoabă ci și ca valoare, acolo creierul este de-a dreptul copleșit de obsesii. Dacă unuia îi intră în cap ideea că trebuie să fie mai tare și mai avut, pentru a domina, ideea nu i-o mai scoți din cap niciodată.

De aceea, noi șoarecii, ne străduim să educăm puii din cea mai fragedă tinerețe în această direcție.

Un șoarece educat, și care vrea să apuce o bătrânețe liniștită și lipsită de griji, se va ține departe de orice formă de împodobire și de posesie. El nu va dori niciodată să fie mai înalt decât este, mai strălucitor, mai greu sau mai tare. El va ști că orice eventuală schimbare de acest gen nu ar avea decât un efect dăunător asupra calității vieții lui și nicidecum o îmbunătățire, așa cum s-ar presupune. Greutatea în plus l-ar împiedica să fugă repede, așa cum se cere de la un șoarece. Înălțimea în plus l-ar împiedica să se adăpostească, iar strălucirea ar atrage atenția asupra lui. Deci, totul ar acționa numai

și numai în dauna lui.

Orice șoarece, cât de cât normal, va înțelege aceste dezavantaje și va face tot posibilul pentru a evita orice contact cu bijuteriile și chiar cu cei care le iubesc, ori se împodobesc cu ele.

Noi nu avem contact cu aceștia și nu vrem să avem nimic de a face cu ei. Până și contactul cu ei poate fi pentru noi o sursă de neplăceri.

Ținându-ne la distanță de tot ce e legat de bijuterii, am fost scutiți în decursul secolelor de multe lupte, discriminări și exterminări, în toată această competiție sălbatică pentru dobândirea lor.

Adevărul nostru desigur că nu-l exclude pe cel al altor animale terestre și de apă. Fiecare n-are decât să-și consume timpul și energia cu ceea ce crede el că e frumos și util pentru el. Treaba lui!

Eu v-am povestit totul doar din punctul nostru de vedere.

Și cu asta închei.

17. LITERATURA SCRISĂ DE OAMENI NU TREBUIE LUATĂ ÎN SERIOS

Literatura scrisă de oameni nu este ceva ce trebuie luat în serios. Cred că a sosit momentul să se facă lumină în această direcție. Iar dacă s-a făcut lumină să se facă și ordine, o dată pentru totdeauna.

Din păcate, până acum nu a existat decât literatura umană, cu care a trebuit să ne mulțumim, dar, care la o analiză ceva mai atentă numai literatură nu poate fi numită. De aceea sunt atât de sigur că ideea de a crea o literatură proprie de către animale, și pentru animale va produce în viitor, fără îndoială, rezultate uimitoare.

Străduința celor care au scris toate aceste opere literare, nu poate fi contestată, și dovada cea mai bună este însăși cantitatea imensă de hârtie care s-a consumat pentru tipărirea tuturor lucrărilor și traducerilor în diferite limbi, pentru a fi citite și de cei care trăiesc în alte locuri, departe de cele unde lucrarea a fost scrisă. Gândiți-vă numai ce de muncă se cere pentru a tipări o carte, iar pe urmă, când totul e gata, cineva se apucă din nou să o scrie în altă limbă, să o tipărească din nou și să o ducă în alte colțuri ale lumii pentru oamenii de acolo. Vor urma desigur prelucrări în forme prescurtate sau dimpotrivă, lungite, cu fel de fel de explicații și comentarii pentru a fi și mai bine înțelese de toate categoriile de cititori. Nu vor întârzia să apară ediții ilustrate cu desene, cu fotografii sau chiar cu gravuri în metal. Să nu mai punem la socoteală toate edițiile și reeditările, în formate și calități diferite, unele potrivite pentru biblioteci elegante, cu dimensiuni dinainte stabilite pentru a se asorta cu edițiile precedente, legate în pânză colorată sau în piele tăbăcită și cu litere aurite, sau dimpotrivă, în format mai mic și pe hârtie mai ieftină, pentru a fi purtate în buzunar și citite în situații speciale.

Pe măsură ce timpurile se schimbă, multe lucrări literare sunt reeditate într-un

limbaj nou, pe o hârtie mai bună, cu caractere și ilustrații noi, cu altă introducere, alt traducător, cu alte comentarii din partea criticilor și a autorului – dacă acesta mai e în viață – sau din partea descendenților acestuia și a prietenilor lor.

Varietatea cărților și întreaga complexitate a genului, cu toate aparițiile, reeditările, traducerile și transformările cerute de condițiile locale, aproape că nu cunoaște limite. Străduința oamenilor de a face din literatură un gen popular și pe înțelesul tuturor, nu poate fi pusă la îndoială.

Toate încercările care se fac, într-o direcție sau alta, sunt fără îndoială pași înainte în labirintul complicat al educației și al înțelegerii. Din păcate, labirintul lor e prea mare, prea complicat, mult prea plin de confuzii și neînțelegeri. Iar dacă la asta mai adăugăm și discrepanța dintre haosul ofertei literare, pe de-o parte, și slaba pregătire a consumatorului, incapabil să selecteze utilul și valorosul, pe de altă parte, obținem o harababură din care doar foarte puțini pot să iasă cu capul limpede.

E adevărat că deseori ei se rezumă doar la o părticică a labirintului literar. Poate că o fac din instinct – de frică să nu se rătăcească, dar, dacă e într-adevăr instinctul sau dacă o fac din motive financiare sau lipsă de interes, nu știu, și nu mă interesează. Ceea ce ne interesează însă pe toți – și o să vă explic de ce, este sistemul prin care este păcălit cititorul cu ajutorul unui întreg arsenal de mijloace folosite în acest scop. Pentru că, vedeți, nu e nici un secret pentru nimeni că aici e un joc de-a „hoții și vardiștii“, în care nu e niciodată prea clar cine-s unii și cine-s ceilalți. Interesant este însă că jocul e jucat pe întuneric, între scriitor, editor și publicul consumator, iar fiecare la rândul lui încearcă să-l prindă pe celălalt și să câștige partida, căci se joacă pe bani. Iar cu jocul pe bani la ei e așa că, ori încasezi de la ceilalți ori le plătești.

Am uitat să vă spun, dar cred că ați înțeles și fără ajutorul meu, că jocul se joacă

pe un teren necunoscut cititorului, și bineînțeles, până la urmă el este cel mai rău păgubit.

La începutul jocului, cititorul crede că el îi păcălește pe ceilalți, deoarece el este singurul care e liber să aleagă ce vrea și ce nu vrea din tot ce i se oferă. Dar, asta e doar o aparență, care foarte curând se va transforma într-o capcană, din care nu va mai avea cum să iasă.

Cititorul începe să profite de această aparentă libertate de alegere, fără să știe ce e bun și ce e rău, pentru că nici scriitorul și nici editorul nu îl ajută să înțeleagă unitatea de măsură cu care se pot determina valorile literare. Ei sunt interesați tocmai de contrariu: să nu îl învețe de loc pe cititor unitatea de măsură și să-i vândă producția personală, care de cele mai multe ori e departe de a fi o valoare, așa cum pretind ei de fiecare dată.

Cititorul e bombardat cu reclame, prefete răsunătoare, postfete pline de laude, extrase din publicații – bineînțeles toate deosebit de elogioase la adresa lucrării – fotografii ale autorului în timp ce scria capodopera și alte fotografii, luate în timpul decernării recentelor premii literare.

Sărmanul cititor e inundat cu informații greșite și capul lui, gol la început și primitiv, începe să se umple cu tot ce i se oferă cu atâta generozitate. Iar după o vreme, tot acest bombardament de informații riscă să se transforme într-o convingere personală.

Cu atâta reclamă dirijată, nici nu e de mirare că toate dubiile lui vor dispărea, și el se va duce fără să ezite, grăbit chiar, să cumpere cât mai repede cartea și să o citească. Își va pierde vremea citind și poate va începe chiar să găsească frumos câte ceva, total lipsit de valoare, doar pentru că a înghițit prea multe informații greșite, puse în circulație de editor și de scriitor – cei direct interesați în lansarea și succesul

comercial al unei cărți.

Aici trebuie să fac o mică paranteză și să vă explic că la ei, tipărirea unei cărți decurge altfel decât la noi. Ei nu au doar un singur Tipograf care se ocupă cu toată treaba, de la început și până la sfârșit. La numărul lor de scriitori nici nu e de mirare, căci nu le-ar ajunge nici 100 de Tipografi. Așa că s-au organizat pe edituri, unde în funcție de dimensiunea lor, colaborează mai mulți sau mai puțini Tipografi. Afacerea e deci în stil mare, nu ca la noi. Fiecare editură e interesată să pună în circulație cât mai mulți scriitori, cu tot tărăboiul necesar, doar pentru a câștiga cât mai mult din vânzarea cărților. O vânzare mai mare înseamnă la ei un câștig mai mare, în dauna altor edituri și scriitori care vor fi astfel mai puțin citați, cumpărați și plătiți.

Cât despre scriitorii în cauză, chiar și între ei există frecuşuri și chiar se luptă pentru supremație și dominarea pieții. Ei sunt ceva mai cinștiți decât editorii, dar nu pentru că sunt mai buni la suflet sau pentru că au nevoi familiale mai mici, ci pur și simplu pentru că sunt la cheremul editorilor și n-au încotro.

Normal că unii sunt mai buni și alții mai puțin buni, indiferent dacă scriu de plăcere, doar pentru că vor să se exprime ori că scriu la comandă, pentru a exprima ideile altora. Ei cred, de cele mai multe ori, că ceea ce fac este bun și doresc să fie citați și admirați de către cât mai mulți. Poate o și fac într-adevăr bine și nu trebuie să le-o luăm în nume de rău, dacă vor să profite și din punct de vedere material de pe urma creației lor. E normal. Rămâne acum doar ca cititorul să decidă cui să-i dea crezare.

Oferta e variată, atrăgătoare și promițătoare. Cărțile apar peste tot, cu copertile lor colorate, în fiecare vitrină, în fiecare magazin, transpuse pe benzi de magnetofon, la radio, pe ecranele de televizor, transcrise în toate limbile și în toate formatele, transformate în piese de teatru, filme și opere muzicale. Peste tot și în orice formă s-ar

manifesta, ele așteaptă să fie consumate și cer pentru asta o parte din timpul și din banii consumatorului.

Afacerea e clară și transparentă. Nu există neînțelegeri în legătură cu acest sistem de funcționare și comercializare a literaturii. Așa e la oameni.

Pe noi, șoarecii, însă, nu ne pot păcăli chiar așa de ușor cu sistemele lor. Tot ce e frumos și atrăgător, devine pentru un șoarece suspect din capul locului. Suspi-ciunea și neîncrederea în bunăvoința contemporanilor – târători, înotători, zburători sau mergători – fac parte din educația noastră și constituie o călăuză permanentă a existenței noastre. Noi nu ne încredem în nimic din ceea ce e frumos, colorat, bun și îmbietor. Un șoarece încrezător, e un șoarece mort! – asta e deviza noastră.

Oamenii sunt altfel. Oamenii nu sunt șoareci. Ei pot fi păcăliți.

Un lucru e sigur: dacă aș fi om, nu mi-aș da nici timpul și nici banii așa de ușor cum o fac ei. Nu m-aș atinge de nici o carte și n-aș asculta sau privi la televizor vreo prelucrare a unei cărți, până când nu aș primi din partea specialiștilor toate garanțiile asupra calității lucrării, și un extras detaliat al ideilor filosofice, etice, politice, pe care le conține. Fără această expertiză nu m-aș apuca să iau nici o carte în gheare. Ar fi păcat până și de energia pe care aș consuma-o cu ridicarea ei, ne mai vorbind de timpul pe care l-aș pierde cu citirea ei. Iar dacă n-ar fi posibil să obțin acel certificat de garanție și aș fi silit să fac singur alegerea, vă asigur că nu m-aș atinge de nici o carte care ar fi tipărită cu litere frumoase și pe hârtie de calitate excepțională, sau de vreuna legată în coperti prețioase și scrise cu litere aurite. Nu m-aș atinge de nici o carte pe ale cărei coperti ar fi tipărit ceva de laudă la adresa autorului sau a lucrării, de nici o carte cu copertă ilustrată sau cuprinzând ilustrații în text, menite și ele să tulbure creierul. Nu m-aș apropia de nici o ediție prescurtată, compilată, repovestită sau plină cu note

explicative. M-aș feri de toate cărțile tipărite de un editor care tipărește foarte mult și nu mai poate fi selectiv, tocmai pentru că urmărește doar cantitatea, aducătoare de profit. Iar dacă cineva mi-ar recomanda o carte sau ar încerca să-mi spună care e părerea lui, fie bună, fie rea, aș fi de a dreptul surd la tot ce mi-ar spune.

Nu m-aș lăsa influențat de nimeni, în afară de specialiștii renumiți care n-au fost prinși niciodată cu recomandări false, făcute pentru interese materiale sau influențați de autori și prieteni. Acești specialiști n-ar avea voie să fie scriitori de literatură, deci autori, pentru că dacă ar fi și ei scriitori, ar recomanda cu precădere un anumit gen sau stil, din cauza gustului lor, format în urma scrierii unui anumit gen de literatură. Ei n-ar avea voie să fie nici înstăriți. O eventuală bunăstare a unui asemenea specialist ar fi o dovadă de coruptibilitate și m-ar face suspicios față de buna lor credință sau sinceritatea judecății lor. Dar nici prea nevoiași n-ar trebui să fie. Unul cu nevoi multe e și el coruptibil, căci minte ușor, pentru a scăpa de belele, și e chiar mai influențabil ca unul avut.

Să nu credeți că m-aș lăsa ușor păcălit de starea materială aparentă a specialistului în cauză. V-am mai spus că un șoarece nu are voie să creadă în nimic din ceea ce vede cu ochii. Tot ce vezi cu ochii poate fi înșelător și făcut special ca să înșele privirea.

Așa că nu m-aș declara satisfăcut cu ceea ce văd și aș cere un raport detaliat al situației materiale a specialistului și a tuturor veniturilor lui anuale impozabile și neimpozabile, plus un extras al contului său bancar, pentru a fi sigur că nu duce o aparentă viață modestă, doar pentru a mă induce în eroare și a mă dezorienta în ce privește starea reală a finanțelor lui.

Dar, nici cu asta nu m-aș declara satisfăcut. Abia când ți se pun în față dovezi scrise, clare, emise de autorități competente, cu parafe legale și trecute prin registratură, e

bine să fi și mai neîncrezător. Aș lua notă de toate informațiile primite și înainte de a lua o hotărâre, m-aș duce să mă documentez la fața locului, acolo unde locuiește specialistul. M-aș învăța de câteva ori în jurul casei. Pe urmă aș intra prin toate încăperile și dependențele, ca să văd cam ce are și ce ascunde de ochii lumii domnul specialist. De ochii oamenilor nici nu e greu să ascunzi ceva. E mai complicat când ești controlat de un șoarece.

Acolo, la fața locului, aș face un inventar scris al tuturor bunurilor mobile și imobile, pe care, după ce le-aș transforma în bani, le-aș raporta la veniturile lui anuale și vârsta de la care putea să înceapă să obțină acele venituri; o socoteală destul de complicată – vă rog să mă credeți – însă deosebit de utilă pentru concluzia finală.

Pe urmă, m-aș duce de trei ori pe săptămână, timp de patru luni în șir, să controlez resturile de mâncare din lada de gunoi, ca să văd calitatea și prețul alimentelor pe care le consumă – unele poate pe furiș, ferit de ochii lumii – plătite poate cu sumele care n-au fost înregistrate în nici un fel de documente oficiale.

Ei, și așa, dacă toate lucrurile se potrivesc cu ideea pe care o avem noi, șoarecii, despre integritatea morală și materială a unui specialist, aș accepta ideile unui specialist om și aș ține cont de recomandările lui.

Vedeți acum, cât de atent trebuie să fi înainte de a te apuca să citești o carte?!

Citirea unei cărți nu e o glumă sau o distracție, pe care ți-o poți permite oricând și la voia întâmplării. Citirea unei cărți e o treabă serioasă și deosebit de riscantă. Conținutul unei cărți citite ți se strecoară în creier și rămâne cuibărit acolo, cu toate ideile morale, etice, filosofice, sociale pe care le conține, exact ca și un aliment, pe care odată înghițit, organismul va încerca să-l absoarbă cu tot ce are nutritiv în el: vitamine, minerale, hidrocarbonate, albumine și grăsimi, dar totodată și cu ce are eventual

dăunător: chimicale indigerabile, otrăvuri, substanțe cancerigene sau radioactive.

Iată de ce nimeni nu se apucă să înghită la întâmplare tot ce îi iese în cale și nu e verificat de laboratoarele alimentare, specializate în analizarea ultra amănunțită a produselor destinate consumului.

Fiind vorba de alimente, oricine știe că e un pericol direct care amenință; deci fiecare va fi prevăzător. Nimeni nu se va apuca să înghită orice. Iar dacă specialiștii laboranți fac o analiză greșită și permit lansarea pe piață a unui produs alimentar dăunător sănătății, consecințele nu întârzie să se arate. Producătorul, împreună cu toți cei care au făcut expertiza produsului, vor fi numaidecât trași la răspundere și obligați de lege să-i despăgubească pe toți cei care au avut de suferit de pe urma produsului.

Așa stau lucrurile în domeniul alimentar.

Și dacă din punct de vedere alimentar suntem atât de atenți cu sănătatea noastră, de ce să nu fim și din punct de vedere spiritual la fel de atenți cu produsele pe care le consumăm? Oare ne este absolut indiferent ce introducem în creier, câtă vreme suntem atât de grijulii cu stomacul? Considerăm creierul mai puțin important decât stomacul? Sau există poate vreun alt motiv care să explice neglijența cu care ne tratăm creierul?

Desigur că există. Și încă nu numai unul singur.

Dar cel mai important și cel mai grav, de la care pornesc toate, este efectul întârziat și greu de depistat în faza de înghițire a produsului spiritual consumat.

Cu stomacul ai o socoteală clară. Ai înghițit ceva în neregulă, începi să vomیți. Dacă nu vomیți imediat, faci temperatură, ai frisoane, amețeli, faci diaree, icter, palpitații, urticarie, sau mori pur și simplu. Durerea de stomac sau intoxicația sunt sesizate imediat. Animalul în cauză se alarmează, se duce la medic, se tratează, și cu siguranță

că în viitor va evita să consume produsul care a provocat suferințe organismului. Asta e clar. Așa procedează orice animal sănătos și care vrea să rămână sănătos în continuare.

Nenorocirea e că înghițirea unor substanțe spirituale dăunătoare nu se observă imediat și nu îl alarmează niciodată pe cel intoxicat. Asta e nenorocirea. Animalul sau omul în cauză continuă să-și ducă existența, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat și circulă mai departe în lume, cu un creier infectat de idei greșite.

Faptul că efectul nu este imediat vizibil, îl ajută pe cel ce consumă literatură infectă să nu-și facă nici o grijă în privința consecințelor. De ce să te neliniștești când tot nu se observă nimic? Așa crede el. Și cu acest gând liniștitor permanent în cap, continuă să consume tot ce-i cade sub ochi sau îi este strecurat în labe. Și, vă rog să mă credeți că sub ochii lui și în labele lui vor fi strecurate doar cărțile pe care alții doresc ca el să le citească.

Nici nu e prea greu să-l păcălești. N-are cum să știe ce e bun și ce e rău, nici măcar ce îi place și ce nu-i place, până când nu consumă din produs. Iar pentru ca să știe dacă într-adevăr produsul e, sau nu e pe gustul lui, va trebui să cumpere cartea, să o ducă acasă și să o citească. Atât de simplu e totul. Doar puțină informație greșită și l-ai și păcălit. Decizia lui de a citi sau a nu citi o anume carte, pare să fie numai a lui. Pare, dar nu este. El e ajutat și direct influențat de toate copertile frumos colorate, din pânză impregnată și piele lustruită, de toate supracopertile ilustrate cu cele mai atrăgătoare nuduri și scene șocante, care promit un conținut deosebit de fascinant.

Cumpărătorul cărții crede, pur și simplu, în ceea ce vede. Altfel cu siguranță n-ar ști ce să aleagă, dacă n-ar avea în fața ochilor toate aceste scene pe gustul lui, care par să fie extrase din textul cărții și pe care abia așteaptă să le înțeleagă din cititul propriu-zis. Devine curios și chiar grăbit să înceapă lectura.

Uite, dacă toate cărțile lumii, bune și rele, ar fi tipărite pe același fel de hârtie, în același format, fără coperti, fără ilustrații și mai ales fără prefețe laudative sau recomandări cu semne de exclamație și înșirarea tuturor premiilor literare pe care autorul sau cartea respectivă le-a obținut; dacă ar fi puse toate în ordine cronologică la un loc, în așa fel ca eventualul cititor să aibă dintr-odată în fața ochilor întreaga cantitate de cărți din care el ar trebui să facă o selecție înainte de a lua o decizie, sărmanul de el s-ar afla într-o mare încurcătură. Asta e sigur. Optimismul lui de cititor entuziast ar scădea dintr-odată, până la un punct aproape de zero și credeți-mă că ar începe să-și facă o mică socoteală privind lungimea eventuală a vieții lui – conform statisticilor în vigoare – deci timpul eventual disponibil cititului, și cantitatea materialului pe care-l are în față. O socoteală foarte simplă. În mod sigur că ar ajunge la aceeași concluzie pe care orice șoarece care urmează cursurile școlii elementare i-ar spune-o după numai două minute de lucru cu un calculator de buzunar uman: viața e mult prea scurtă pentru a putea parcurge chiar și numai a mia parte din ceea ce are în față.

Ei, și după această concluzie, dacă nu ar mai fi atras de nici o copertă pe care să vadă ce știu eu ce bazaconii extraordinare, promițându-i în felul acesta un conținut literar interesant, animalul nostru ar deveni mai circumspect și nu s-ar mai apuca să citească la întâmplare orice carte sau una anume, doar pentru că un vecin sau brutarul din colțul străzii i-a spus că lui i-a plăcut. Milioanele de cărți înșirate în fața lui l-ar pune serios pe gânduri. Poate că și-ar pune pentru prima dată întrebarea: oare ce este cu adevărat bun? Oare ce merită și ce nu merită să citească? Sau va ajunge curând la ideea că poate n-ar fi rău dacă ar începe să se pregătească mai bine, să învețe, să știe mai mult, ori să găsească un sfătuitor de încredere, de la care ar putea, eventual,

învăța cum să se orienteze în labirintul imens al literaturii; altfel șansele lui de a-l străbate sunt deosebit de mici.

Pentru șoareci, întreaga harababură literară a oamenilor nu e mai mult decât o glumă, uneori destul de bună, dar de cele mai multe ori nereușită. Nu putem însă să nu admirăm perseverența cu care ei produc, fără pauză, tot ce mintea lor poate concepe, ajungând la asemenea cantități gigantice încât nu mai pot să facă nici ordine și nici să se orienteze în ele. Noi ne orientăm cât se poate de bine în literatura lor pentru că pe noi nu ne derutează nici cantitatea și nici încâlceala ideologiei și moralei lor. Întreaga lor literatură este pentru noi doar un obiect de studiu, un domeniu plăcut de cercetare în care ne simțim foarte relaxați. Și, cum să nu te simți bine și relaxat, acolo unde găsești adunat de-a valma tot ce vrei și ce nu vrei?

Oamenii își exprimă în scris nu numai ideile. Așa ar vrea, dar nu așa se întâmplă. Scriind, ei încep să se și spovedească ca la psihiatru, de parcă așa ceva s-ar aștepta din partea lor, și fără să fie rugați, încep să strecoare printre rânduri nu numai emanațiile creierului, ci și emanațiile gazoase ale intestinelor, ridurile în devenire, cicatricile ascunse ale corpului și cele nevindecate ale spiritului. Simți în scrierea lor cam ce îmbrăcăminte poartă, ce mâncăruri preferă, cât de mult își iubesc ori și-au iubit părinții, ce boli au avut în tinerețe, ce școli au urmat, la câte războaie au participat, de ce arme s-au servit ca să-și omoare semenii, ce băuturi preferă, care e culoarea lor preferată, ce grupă sanguină au și cât usturoi consumă pe săptămână pe timp de vară și toamnă, atunci când plouă ceva mai mult și atunci când nu plouă de loc.

Le place să strecoare printre rânduri toate adevărurile pe care n-au avut niciodată ocazia să le mărturisească, și minciunile pe care n-au îndrăznit niciodată să le spună. Se fac că urmăresc o idee și când colo își dau drumul fanteziei și încep să toarne la

minciuni, uitând de cele mai multe ori ideea inițială de la care au pornit.

Au fantezie, trebuie să recunoaștem. Și poate cel mai impresionant, este că fiecare are altfel de fantezie. Nu veți găsi doi scriitori care să scrie la fel. Și tot așa, nu veți găsi doi care să aibă aceleași idei despre o problemă dată.

Ceea ce au comun însă, cu toții, fără excepție, este dorința lor să te convingă.

La ei, a fi scriitor nu este altceva decât să încerci să-i convingi pe toți ceilalți că tu ești singurul care scrie bine, că ideile tale sunt singurele idei valoroase, singurele juste, și singurele cu adevărat interesante. Totul e permis pentru a convinge. Poți alege stilul care-ți convine, forma, dimensiunea, doar să fii cât mai interesant, cât mai colorat, vioi, plastic, plin de acțiune și cât mai atrăgător.

Lupta aceasta, dusă cu toate mijloacele pentru a-ți impune ideile și pentru a deveni cel mai renumit, o savurăm din plin. Bravura lor literară, o prezentăm ca material documentar – informativ în școli, tinerilor șoareci. Bineînțeles că pentru asta noi am făcut deja ordine în haosul literaturii lor și am întocmit o listă a ideilor și a mesajelor umane, în ordinea cronologică a apariției lor, fără a mai adăuga întreaga cantitate de baliverne și nonsensuri în care sunt ambalate. Toate cărțile, cu milioanele lor de pagini neinteresante și plictisitoare, au fost reduse și sintetizate, tocmai pentru a putea fi învățate de tinerii șoareci. Și ca să înțeleagă felul cum ideile apar și se exteriorizează în literatura umană, profesorii noștri au făcut pentru ei o selecție de fraze frumos concepute și chiar vreo cinci exemple de dialoguri, prin care elevii se pot familiariza cu stilurile și gustul artistic al oamenilor.

Șoarecii profesori au constatat un interes deosebit al tinerilor noștri pentru textele dramatice și comice. De fapt, aproape toate genurile sunt pentru ei la fel de comice. Ei râd cam tot timpul cu poftă, și când e de râs și când e de plâns pentru

oameni. Toată această oglindire în literatură a relațiilor umane, cu neînțelegeri urmate de tristețe și suferință, deci a suferinței provocate de altceva decât de lipsa de alimente sau din cauza frigului, căldurii și umezelii; sau faptul că la ei se poate muri și în urma unui context de încurcături, intrigi și minciuni, li se pare deosebit de amuzant. Uneori le place atât de mult sfertul de lecție dedicat literaturii umane, sintetizat pe patru pagini și jumătate de format A5, încât mai cer încă o jumătate de pagină cu exemple din literatura clasică, despre onoare și principii morale, după care se tăvălesc de răs, până nu mai pot. Unii dintre ei nu se mai pot opri din răs și trebuie stropiți cu apă rece sau duși la dispensarul medical, unde li se pune o mască cu oxigen și comprese cu apă rece pe burtă.

Cam atât pot să vă povestesc despre literatura lor și cred că acum veți înțelege de ce avem nevoie de o literatură proprie, serioasă și educativă, care să nu cuprindă în ea atâta sporovăială inutilă și atâtea nonsensuri. Noroc că noi am clarificat de multă vreme acest capitol al culturii umane, neluând în serios decât atât cât trebuie și îl predăm tinerilor noștri în lecții, filtrat și redus doar la esență, atât cât este util pentru educația lor.

Nici un șoricel, oricât de naiv ar fi nu se va atinge de literatura umană decât dacă e un șoarece chiulangiu, care n-a venit regulat la școală și care n-a fost prezent la lecția dedicată literaturii umane, sau unul tare flămând, care din motive de sănătate sau din cauza frigului nu a putut obține ceva mai bun de ronțăit și e silit de împrejurări să apeleze la vreo capodoperă clasică – numai și numai din cauza copertei, bineînțeles. În asemenea situații, consumarea copertei îl poate salva pe orice șoarece de la piele – dacă această copertă e cartonată, legată în pânză sau, de preferință legată în piele – din cauza cleiului de oase cu care sunt de obicei preparate. Dar, chiar și în aceste

situații extreme, un șoarece educat va fi cu băgare de seamă și reținut, fiindcă în ultima vreme, oamenii se folosesc de niște cleiuri sintetice, identice la culoare și chiar la gust cu cele naturale, dar greu digerabile și dăunătoare circulației sângelui și funcționării plămâni lor. Așa că nici măcar în privința copertilor și a cleiului de oase nu mai poți avea încredere în ei și e mai înțelept să te ții la distanță.

Cam așa stau lucrurile cu literatura oamenilor.

Vă spuneam eu că literatura umană nu trebuie luată în serios.

18. NUMAI ȘOARECII ÎNȚELEG CU ADEVĂRAT MUZICA

Folosirea greșită a muzicii și totala neînțelegere a rostului ei, îi preocupă de multă vreme pe psihologii noștri. Animalele folosesc muzica oricând te aștepți sau când nu te aștepți și produc sunete care depășesc înțelegerea unui șoarece obișnuit și chiar a specialiștilor noștri: muzicieni profesioniști, muzicologi, pedagogi, psihologi, acusticieni, maștri de sunet și compozitori. Uimirea specialiștilor a fost exprimată și în sutele de studii și analize complicate, care, toate se desfășoară cam în același fel: se începe de obicei cu o analiză științifică a elementelor componente a noii muzici și a necesității animalelor de a asculta aceste noi structuri sonore. Se continuă cu o serie de teoreme, privind cauzele posibile ale apariției acestor aberații sonore și a recepționării lor și se termină cu indignarea clară și evidentă, caracteristică unui șoarece specializat, care după toate calculele și explicațiile științifice, nu-și poate reține totuși impulsul emoțional de revoltă și mânie față de pagubele mari pe care această atitudine nouă față de muzică o produce în sistemul nostru de comunicație.

Animalele raționale, care folosesc ca și noi muzica drept sistem de comunicație codificată, cu greu se mai pot apăra de ravagiile pe care le produce noua concepție de folosire a muzicii.

Mă veți întreba poate, și nu fără motiv, dacă șoarecii psihologi n-au nimic altceva de făcut decât să-și bată capul cu obiceiurile altor animale de a folosi sau a nu folosi muzica în anumite ocazii. Și, legat de acest lucru, mă veți putea întreba în continuare, de ce tocmai șoarecii sunt preocupați de acest subiect și dacă au propriu-zis dreptul de a emite teoreme și judecăți asupra comportamentului altor animale, față de muzică?!

Nu-mi va fi ușor să vă răspund la aceste întrebări.

Știu că fiecare are dreptul să producă sunete și că muzica nu este monopolul nimănui. E clar, și nu am de adăugat la acest punct nici un comentariu. Problema începe însă atunci când maniera de folosire a unuia îl deranjează pe celălalt și ajunge până acolo, încât îi provoacă daune psihice. Or, lucrurile au ajuns până în acest stadiu. Din păcate.

La început le-am atras doar atenția, apoi i-am rugat, ba chiar i-am implorat să înceteze cu barbarismele. Totul însă degeaba. Chiar și după repetatele rugăminți din partea noastră animalele în cauză nu vor să-și schimbe atitudinea față de muzică. Dimpotrivă, ca să ne facă în ciudă, se străduiesc să o degradeze și mai tare, cu toate mijloacele pe care le au la îndemână.

Din partea lor ne-am pomenit cu aceeași întrebare pe care am amintit-o înainte, și care, așa se vede, că este un fel de cheie în aplanarea conflictului. De fiecare dată când le atragem atenția asupra comportamentului lor, ne întreabă, cu ce drept ne amestecăm noi în treburile lor artistice și de ce credem că doar muzica pe care noi o acceptăm, este bună?

Și uite așa ne învărtim în cerc. Noi venim cu dovezi, lămuriri, studii despre sunete, despre conformația urechii, despre particularitățile diferitelor timbre sonore, studii acustice privind propagarea sunetelor, precum și cu studii de armonie și psihologie a percepției muzicale codificate, iar ei ne râd în nas și ne alungă de la orice întrunire cu caracter estetic sau muzical.

Pe scurt, ne luptăm cu un adversar al cărui punct de vedere este întotdeauna opus celui pe care-l avem noi și care nici nu vrea să înțeleagă știința și argumentele noastre. Pentru ei noi suntem și rămânem doar niște șoareci și nu sunt dispuși să ne accepte

în calitate de specialiști în domeniul muzical.

Muzica într-adevăr nu este proprietatea nimănui, dar asta nu înseamnă că fiecare poate să-și permită tot ce vrea! Se știe că nu toți o folosesc la fel, nu cu toții o înțeleg la fel, nu toți o apreciază în aceeași măsură și nu toți o iubesc la fel. Dar dacă totuși am presupune că muzica ar putea aparține cuiva, pe baza elementelor pe care tocmai le-am numit – ceea ce încă o dată trebuie spus că nu e cazul – atunci cu siguranță că ea ne-ar aparține nouă, șoarecilor sau, în orice caz, ne-ar aparține mai mult decât altor animale.

În sensul înțelegerii și folosirii ei în viața de zi cu zi, noi ne aflăm mai legați de ea decât cele mai multe animale. Muzica este pentru noi limbajul de bază. Noi ne naștem cu sunete și comunicăm încă din primele secunde de viață prin sunete muzicale cu părinții și cu lumea înconjurătoare. Muzica este pentru noi, ceea ce pentru alte animale este lătratul, vorbirea, mârâitul, răgetul, mieunatul sau urlatul. În sunetele muzicii cu care comunicăm este cuprins un întreg sistem codificat de inflexiuni sonore, deosebit de plastice și precise. Sunetele folosite reprezintă nu numai muzică, dar și o sinteză poetic-matematică a lumii, cu care noi ne descurcăm de minune, atât în comunicare, de la șoarece la șoarece, cât și în alte domenii – ale artei și a diferitelor științe.

N-am să mă apuc acum să vă explic sistemul de funcționare a limbajului nostru muzical. M-aș lungi în mod inutil. Celor interesați de acest subiect le pot recomanda o listă întregă de materiale documentare puse în circulație de confrății mei șoareci muzicologi, care îi vor lămuri pe deplin. Vreau doar să vă fac să înțelegeți de ce noi suntem legați de muzică mai mult decât alte animale și de ce e oarecum dreptul nostru de a emite judecăți asupra a ceea ce e bine și ce nu e bine în domeniul muzicii.

Rolul muzicii în decursul secolelor a fost cam întotdeauna minimalizat și numai

de puține ori bine înțeles. Animalele au căutat mereu procedee diferite și căi noi pentru a-i descifra înțelesul. Ba că nu erau mulțumiți cu posibilitățile armonice, ba cu cele ritmice, ori că nu puteau realiza melodicitățile gândite din lipsa instrumentului potrivit. Căutări și din nou căutări.

În dorința de a produce sunete și ritmuri cât mai expresive, nici unul din materialele existente ale timpului n-a fost scutit de a fi întrebuințat pentru construcția instrumentelor muzicale. Lemnul, pietrele, oasele, pielea, frânghia, ceramica, hârtia, sticla, materialele plastice sau metalele rare. Totul a fost pus în slujba producerii sunetelor.

Și, până la acest punct n-ar fi fost nimic rău, dacă toți căutătorii de sunete noi și producătorii de instrumente noi ar fi încercat în același timp să-și lărgescă și posibilitățile de înțelegere teoretică a ceea ce căutau și a ceea ce doreau să exprime cu ajutorul acestor sunete. Strădania lor însă s-a îndreptat cam întotdeauna, mai mult în direcția tehnică, lăsând mai prejos sau neglijând complet calitatea spiritualității muzicii.

Or, tocmai de aici a provenit această imensă discrepanță existentă în momentul de față între nivelul înalt de perfecțiune a arsenalului instrumental și sărăcia sau lipsa totală de idei pe care aceste instrumente complicate le exprimă. Aș putea spune, fără să greșesc prea tare, că e și păcat de atâtea materiale scumpe și de a produce atâta de mult zgomot, pentru a exprima atât de puțin.

Iar dacă am ajuns aici, n-aș vrea să mă rezum doar la o simplă afirmație, pe care poate nu o veți lua în serios sau nu-i veți înțelege semnificația, așa cum se întâmplă de obicei, când un șoarece afirmă câte ceva în fața unor animale mai mari, iar acestea nici nu-l aud și continuă să se scarpine, de parcă nimic nu s-ar fi spus.

Aș dori să-mi argumentez afirmația și să vă descriu în linii mari cam în ce direcții caută drumurile noi, toți doritorii de sunete complicate.

La început a fost vocea animalului, în stare pură.

Fiecare a folosit-o și o folosește așa cum poate, dar bineînțeles că unele animale, chiar de la început nu s-au mulțumit cu atât și s-au străduit să obțină cu ea chiar mai mult decât puteau.

Dorința perfecționării vocii a adus după sine apariția unor școli de cântat și a cântăreților profesioniști. Cei care doreau să cânte mai bine decât confrății lor, se înscriau la școală. Iar dacă animalul în cauză ținea morțiș să devină cântăreț, iar vocea lui nu se lăsa cu nici un chip dezvoltată, tot îi mai rămânea o variantă demnă de încercat; profesorii de cântat au descoperit încă alte două voci, deosebite de cele normale și foarte expresive, după părerea lor: cea a femelei masculinizate și cea a masculului feminizat (castrat).

Cele două voci noi devin căutate, iar posesorii lor sunt bine văzuți în societate și despăgubiți în mod corespunzător pentru pierderea testiculelor și a feminității. Castrații sunt dați în grija unor femele tinere, deosebit de atrăgătoare, iar femelele cu voce masculinizată sunt date în grija unor masculi deosebit de puternici și primesc de dimineață și până seara, sau de seara până dimineață, la alegere, băuturi alcoolice gratuite, pentru o bună întreținere a vocii. Iar dacă nici așa nu reușeau să-și asigure un loc în viața muzicală, animalele cu veleități muzicale încercau să se producă la un instrument oarecare.

Să nu uităm că vocile bune, ca și instrumentiștii buni, au început să fie căutați și recompensați pentru prestațiile lor. Muzica a devenit încă de multă vreme un produs comercial care se vinde și se cumpără. Animalele nu mai urlau la lună de pomană sau

pe sub balcoanele iubitelor, uzându-și vocea doar pentru un singur animal. Ei încercau să se producă pe scene publice și să obțină o recompensă adecvată.

Comercializarea muzicii a devenit ceva curent și a făcut ca, încetul cu încetul, ea să-și piardă tocmai caracterul intim și subtil, prin care animalele comunicau între ele și exprimau sinteza unor idei sau vise.

Tehnicizarea muzicii și apariția virtuozilor care își câștigau existența pe baza calităților vocale și instrumentale, a transformat muzica într-o distracție. Îndemânarea a luat locul ideilor. Cei îndemânatici vor trăi de acum înainte mai bine decât cei mai puțin îndemânatici, iar cei buni vor fi recompensați mai bine decât cei mai puțin buni. A fi „bun“ va însemna în primul rând, a fi îndemânatic în a gădila cu mai mult succes timpanele contemporanilor. Mai mult de atât nici nu se cerea.

Senzația de gădilară a devenit atât de necesară unor animale, încât acestea nici n-ar mai putea funcționa de loc dacă li s-ar interzice sau nu li s-ar mai da cantitatea sonoră zilnică de care au nevoie, sub forma directă a concertelor sau prin aparatura electronică.

Unele animale nici nu se mai pot trezi dimineața sau noaptea (în funcție de animal), fără sunetele unei muzici, cât de cât penetrante și ritmice, care să le readucă la viață; nu mai pot să-și ia micul dejun fără compania muzicii, nu le mai funcționează glandele salivare, rinichii, intestinul gros, nu mai pot face cumpărături și nu mai pot să se reproducă, dacă n-au și ceva muzică de fundal.

Și, dat fiind vastul repertoriu al muzicii existente, s-au evidențiat chiar oarecare preferințe, deosebit de interesante de remarcat, atunci când se completează fișa personală muzical-psihoanalitică a vreunui animal bolnav.

Astfel, pentru buna funcționare a glandelor cu secreție internă se preferă ritmuri

sălbatică, cu caracter metalic, executate la instrumente de percuție – de obicei prin lovirea unei țevi cu un baston – ambele din fier + cupru în proporție de 40–60%; digestia, în schimb, funcționează mai bine cu ritmuri ceva mai pașnice, lemnoase și pocnete de bice.

Insomnia se tratează cel mai frecvent cu sunete de viori cu certificat de vechime și valsuri triste, care trebuiesc în mod obligatoriu să conțină și câteva ciripituri de păsări, pe un fundal sonor cu vuiet de vânt și valuri în timpul unei furtuni (reale sau imaginare) înregistrată chiar la fața locului sau eventual reproduse în studio, cu ligheane de apă și mașini electronice de creat vânt.

Unele animale n-ar mai putea suporta durerea de măsele, fără o muzică corală rusească sau vreo altă muzică bisericească cu acompaniament de orgă, iar reumatismul și migrenele, ar fi tot așa, de nesuportat, fără audierea imediată a unor arii de operă cu caracter tragic, cântate de preferință de soprane îndrăgostite sau suferind de vreo deziluzie neașteptată – de ordin sentimental, bineînțeles.

Rinichii bolnavi nu și-ar mai putea îndeplini nici măcar acel minim de funcționare fără prezența sonoră a cel puțin trei animale tinere, de preferință femele, cu voci tremurătoare din cauza emoției, eventual chiar un cvartet sau un cvintet, (sextet doar în cazuri extreme) care să cânte ceva despre dragostea neîmpărtășită și lacrimile inerente, care ușurează suferința, cu acompaniamentul necesar de chitare.

Indigestia necesită, după cum se știe, în mod obligatoriu muzică de harpă și cu puțin flaut pe ici pe colo, iar destinderea duminicală nici nu mai e de conceput fără ceva sonor, care să cuprindă neapărat sunete strălucitoare de trompete, (dacă se poate de argint, dacă nu, cel puțin argintate), alternate cu câte un chiot de saxofon și cu acompaniamentul necesar de mandoline și cinele mici.

Nu există de fapt o formulă precisă a tuturor acestor tabieturi muzical-terapeutic-curative, dar în urma mai multor anchete în acest sens, s-a constatat că un procent mare al celor anchetați, indică aceleași elemente, necesare lor pentru tratarea aceluiași stări psihice și corporale. Ceea ce înseamnă că animalele, indiferent de locul unde trăiesc, de dimensiunea sau specia de care aparțin, au găsit în muzică un fel de masaj curativ al timpanului, bun pentru toate ocaziile, în loc să se ducă la medicul specialist atunci când se îmbolnăvesc, iar muzica să o folosească doar pentru scopuri spirituale, așa cum procedăm noi.

În funcția ei de calmant pentru toate durerile, muzica nici nu o duce prea rău. Așa cum ea nu e învinuită de apariția unor boli, tot așa ea nu va fi învinuită de eventualul insucces în cazul unui tratament nereușit. Se crede că e eficace, dar nu se așteaptă minuni de la ea.

Nu se mai discută despre posibilitățile ei sintetizatoare, care pot crea un limbaj sensibil, despre funcția ei de purtătoare de mesaje codificate descifrabile instantaneu de către ascultători, nici despre culorile ei multiple exprimate în timbre și armonii succesive menite să redea succesiuni de idei filosofice și gânduri inexprimabile prin alte limbaje sau procedee, nici despre mesajul estetic încărcat cu valori emoționale, conținutul semantic sau prezența unor simboluri.

Imensa producție necesară pentru umplerea celor 24 ore zilnice cu muzică a adus după sine o serie de schimbări în compoziția și calitatea muzicii noi. O armonie simplă, un minim de melodicitate, un text simplu, pe înțelesul celor care n-au frecventat niciodată școlile, cu sugerări directe, orientate mai ales în direcția fiziologică (cu precădere a unor organe) sau spre natura înconjurătoare, vizibilă cu ochiul liber (păduri, munți, lacuri, valurile mării, nopți cu lună), vor fi mai mult decât suficiente.

Pe scurt: nimic complicat, nimic subtil. Totul simplu și direct.

Muzica reîntoară la stadiul ei de copilărie nu mai cere din partea ascultătorului nici un proces mental de recompunere a imaginilor auditive. Totul sosește gata explicat: durerea se face auzită prin gemete și răgete fioroase; bucuria, prin chiote, hohote de răs și țipete ascuțite; tristețea, prin instrumente defecte, voci răgușite de animal care n-a mai dormit de mult și se află la capătul puterilor și așa mai departe.

Textele complicate au fost de asemenea eliminate și înlocuite cu formații de cuvinte foarte scurte, deseori doar un cuvânt sau două, care se repetă neschimbate, de la începutul și până la sfârșitul cântecului. Se spune ceva, dar puțin, mai puțin chiar decât foarte puțin, pentru ca fiecare să înțeleagă fără efort.

Totul e deci croit pe măsura unui ascultător neatent, căruia până la urmă i se va strecura în cap o vagă idee despre ceva, aparent important, pentru a nu se putea spune că n-a existat un conținut tematic.

Dacă animalul ascultător nu e mort și nu doarme prea adânc în timp ce îi bubuie în ureche muzica în cauză, va reține cu siguranță cele câteva cuvinte, care îi sunt repetate cam de trei sute de ori în decursul unei melodii.

Uite de exemplu un cântec ca „Dă-mi dragostea ta“ e mai mult decât simplu de reținut. Între titlu și conținutul propriu-zis nu veți găsi nici o deosebire, pentru că întregul cântec nu conține alte cuvinte decât cele cuprinse în titlu.

Cântecul începe cu câteva exclamații, la toate înălțimile, doar cu prima parte a textului: „Dă-mi!... Dă-mi!!... Dă-mi!!!... Dăăăăă....mi!!!!...“ până când ascultătorul, dacă nu e mort și nu doarme prea adânc, începe să se neliniștească și să se întrebe, cam ce cere cu atâta disperare respectivul animal cântăreț? Astfel, după câteva zeci de asemenea dă-mi-uri disperate, urmează în fine restul textului: dragostea ta. Acum, în

fine, ascultătorul înțelege că i se cere dragostea. Și, numaidecât noțiunea de „dragoste“, despre care, poate că până atunci ascultătorul nici n-a auzit, devine un fel de ghiulea, cu care începe să fie bombardat până nu mai poate: „Dragostea ta!... Dragostea...aaa...aaa...teaaa...a ta, a taaa... Dragostea... taaaa... a taaa!... a taaa!...“. Iar pe urmă, drept variație, se revine din nou la prima parte a textului, cu o disperare crescândă și neobosită – ...,„Dă-mi!!... Dăă...mi! Dăăă...mi!!... Dăăăăă...mi!...“ și pe urmă din nou „Dragostea ta... dragostea...aaa... aaaa taaaa!!... aaaa taaaa!!...“, de parcă acesta ar fi singurul lucru de care ar depinde întreaga existență a animalului care-și scuipe plămâni, acompaniat în mod adecvat de bubuitul de tobe și tromboni.

Oricare ascultător, cât de cât atent și sensibil la ceea ce aude, va înțelege până la urmă disperarea celui care îi cere dragostea și nu va mai rezista chemării acestuia, grăbindu-se să-și pună dragostea la dispoziția celui care i-o imploră la capătul puterilor, cu o voce din ce în ce mai răgușită. Va alerga numaidecât la magazin și va cumpăra încă zece exemplare cu înregistrarea cântecului pe bandă și încă vreo șase benzi video, pentru a avea și o reprezentare vizuală a cererii dragostei lui, contribuind în felul acesta, cu puținul lui, la bunăstarea îndrăgostitului. Se va întinde pe urmă la umbra unui copac, dacă bineînțeles condițiile climaterice îi sunt favorabile și-i va scrie cântărețului câteva scrisori de acceptare a dragostei. Pe urmă va porni din nou la drum, pentru a cumpăra presa zilei și pentru a afla data și ora exactă a apariției cântărețului în public, fie în concert, fie doar ca să răspundă întrebărilor jurnaliștilor, în holul vreunui hotel de lux, sau într-unul din studiourile televiziunii; totul organizat special pentru adoratori, cu bilete de intrare și cadouri obligatorii.

Există însă cântece și mai simple, unde conținutul mesajului literar – artistic este redus doar la un singur cuvânt: o exclamație, un oftat sau un sughit.

Uite de exemplu cântecul „Ole – Ole“ unde întregul text e redus doar la trei litere. Cuvântul apare în cele mai variate și inventive forme ritmice – melodice posibile, poate tocmai pentru a fi reținut cât mai bine.

La început, e rostit clar și răspicat de trei ori, nici prea rar, dar nici prea repede, parcă pentru a face cunoștiință cu el. După aceea urmează un interludiu muzical destul de liniștit, poate prea liniștit, prevestitor de furtună și... furtuna nu se lasă mult așteptată. Primele picături de „ole“ se fac imediat auzite și doar peste câteva secunde suntem udați, copleșiți, bombardati, inundați, zdrobiți și luați pe sus, alternativ, de rafale de ploaie și vânt, cuprinzând doar această unică materie fluidă interminabilă și neobosită de ole-uri.

Inventivitatea compozitorului nu cunoaște limite. Fiecare formulă, odată prezentată rar, este pe urmă reluată de două ori repede, pe urmă din nou rar și pe urmă din nou repede. Sau, este începută repede, răbind-o și iuțind-o chiar în timpul interpretării, cam așa: „O...le, oo...le, ooo...le, oooo...le“, sau, „Ole... oole... oooole... ooooole“ și cu același tratament aplicat silabei de încheiere: „o...lee... o...leee, o...leeeee...“ sau „olee... oleee... oleeeee...“ și în combinațiile paralele și inverse ale celor două elemente: „oleeee... oooole... oooooole... oleeeee... oooooleeeee...“ și în alte combinații, cerute de melodie sau de ritm, până te apucă amețala.

Cântărețul rămâne însă lucid tot timpul interpretării cântecului, pentru că toate aceste formule, în aparență bulibășite, menite parcă să te amețească, sunt alternate cu formule versificate de ole-uri foarte logice din punct de vedere matematic și deosebit de inventive din punct de vedere artistic. Gândiți-vă numai cât de neașteptat sosește formula – cu de două ori rar și de patru ori repede – după ce am avut o serie de trei „ole“-uri rezezi și o singură dată încet. Sau când ți se șoptește de patru ori în șir un

„ole“ abia auzit, urmat de două „ole“-uri, semănând cu două bubuituri de tun, urmate de o serie de șase „ole“-uri din ce în ce mai slabe, ca un ecou ce se pierde în depărtări. Ne mai vorbind de seria de 4 + 2 alternată cu 2 + 4 rar și repede, sau de acel o dată rar și de două ori repede și invers, cu care sunt realizate adevărate minuni.

Sfârșitul cântecului este la fel de original, ca de altfel întregul cântec, pentru că în loc să avem o apoteoză măreață, binemeritată după atâta zbugium artistic, compozitorul readuce cuvântul „ole“ pentru o ultimă dată, într-o formă dramatică – declamatorie, fără acompaniament, rostit în șoaptă, ca un suspin, cu o voce gâtuită de emoție.

După apariția cântecului, cuvântul „ole“ a devenit cunoscut, ajungând să fie întrebuințat ca salut între animale mai de vază, dovedind în mod simbolic că și unul și celălalt din cei care se salută cunosc cântecul „Ole – Ole“. Iar dacă vremea e bună și vreunul din aceste animale vrea să înceapă o conversație plăcută cu un alt confrate, care, și el are timp la dispoziție, nu are decât să înceapă să fredoneze cântecul „Ole – Ole“ și conversația se va leaga de la sine.

Nu trebuie să trageți de aici nici o concluzie, căci s-ar putea să greșiți. Să nu ne lăsăm păcăliți de aparenta simplitate a unor texte. Ele își fac efectul, și mai mult nici nu se cere de la ele.

Rolul unui text simplu, ca și al unui text complicat de altfel, este în linii mari același, și anume, de a apropia animalele care au aproximativ același fond cultural și cam aceleași interese. Cunoașterea cântecului „Ole – Ole“ este deci, în principiu, la fel de folositoare ca și cunoașterea teoriei evoluționiste, a literaturii indiene sau a filosofiei antice chineze. O melodie simplă, cu un text simplu sau o melodie fără text, presărată pe ici pe colo cu câteva chiote, lătrături sau gemete, ca toți să le înțeleagă codificația,

rezolvă la ei problema accesibilității cât se poate de bine.

– Noi spunem că vomismentul nu e muzică, iar gemetele plăcerilor sexuale n-au ce căuta în muzică; ei spun că abia aici începe muzica.

– Noi spunem că acolo unde nu există gândire, nu poate exista artă; ei spun că acolo unde există gândire, nu mai există artă.

Muzica, așa cum o înțelegem noi, nu mai reprezintă nimic pentru ei. Nu o înțeleg și nu vor să aibă cu ea nimic de a face. Ideea lor, sau mai bine spus totala lipsă de idei a adus după sine un dezastru de nedescris în lumea muzicii. Toate elementele componente ale artei muzicale, au fost modificate de ei, conform ideilor și înțelegerii lor despre semnificația sunetelor.

Sunetul muzical este supus unui întreg șir de torturi, pe care îmi și vine greu să vi le descriu. El e murdărit, alterat, scuturat, târât, suspendat, biciuit, azvârlit, gătuț, tăiat, sufocat, fărâmițat, umflat, ciupit, scuipat.

Sunetul muzical curat, pur, cere din partea executantului un tratament deosebit de atent, cu o concentrație constantă, pentru a putea menține același număr de vibrații pe secundă. Or, tocmai aici începe dezastrul.

Cum să poată menține acel număr constant de vibrații un executant neatent, obosit, leș, adormit, beat, slab, drogat, suferind din cauza vreunei nedreptăți sociale, îngândurat, nervos, indispus, sau pur și simplu certat cu sine însuși? E clar că nu va reuși. Înălțimea sunetului va avea imediat de suferit, oscilând în sus și în jos, în funcție de accelerarea sau încetinirea vibrațiilor. Iar toate aceste devieri de înălțime, vor da impresia exactă a stării de spirit a animalului executant.

Depresivul, obositul, leșul și adormitul, vor produce vibrații mai puține sau vor atinge doar în treacăt înălțimea corectă – cel mai des nu o vor atinge de loc – ca

pe urmă să alunece și mai jos, ne mai având puterea de concentrație necesară să mențină înălțimea odată apucată. Sau, o vor începe undeva jos, și se vor cățăra cu chiu cu vai până aproape de înălțimea corectă, alunecând pe urmă, oboseți de atâta efort, înapoi, undeva mult sub înălțime. Și, acest chin al împingerii și recăderii se va petrece la fiecare sunet. Înălțimea exactă va fi pentru ei doar o noțiune vagă, un fel de regiune aproximativă în care se va termina cățărarea și, cam de unde va putea începe alunecarea în jos.

Opusul acestora sunt agresivii, surexcitații, înghițitorii de vitamine prea multe și de chimicale dătoare de personalitate, care, nici ei nu prea au de a face cu înălțimea corectă a sunetelor, decât în trecere. La ei însă, direcția e suitoare. Mai bine mai sus decât prea jos, spun ei. Cu cât mai multe vibrații pe secundă pot să-i paseze unui sunet, cu atât se simt mai bine.

Încep de obicei sunetele undeva sus, mult deasupra a ceea ce ar trebui și, le împing și mai sus, până la granița posibilă, adică acolo unde dacă ar mai continua cu împinsul, s-ar pomeni în grădina vecinului, în sunetul vecin.

Fiecare din ei e consecvent în ceea ce face, dar pentru divertisment, și unul și celălalt se mai aventurează în domeniul celuilalt: adormitul se cațără cu sunetul mai mult decât la înălțimea cerută, ca pe urmă să poată aluneca de acolo pe o pistă și mai lungă în jos, la subtonurile lui iubite; iar celălalt, se lasă în jos pe subton, doar așa ca să-și arunce privirea în acea lume depresivă a subtonului, ca de acolo să-și ia vânt numaidecât spre înălțimile lui amețitoare. Și unii și alții, au pentru înălțimea exactă un fel de aversiune. Ne fiind capabili să redea sunetul precis și constant, din motivele pe care le-am menționat deja, și-au perfecționat câteva modalități de a tortura sunetele.

Una dintre cele mai îndrăgite maniere ale lor de schingiuire a sunetelor este scutu-

ratul (sau vibratul, cum îi mai spun). Pretextul cu care se apucă să scuture sunetele, din punct de vedere teoretic e destul de logic și oarecum corect: cică, totul se mișcă și vibrează în natură; de ce n-ar vibra și sunetele? În practică, abia așteaptă să prindă mai bine un sunet – ceva mai sus sau mai jos decât înălțimea lui corectă, care cum poate – și o dată ce au pus laba pe el, încep să-l scuture până ce bietul sunet își dă duhul.

O altă modalitate de tortură este umflarea (sau crescendo, cum îi mai spun). Pretextul e și de data aceasta corect din punct de vedere teoretic: cică, totul se dezvoltă și crește în natură; de ce n-ar crește și sunetele? Numai că ei nu-l cresc frumos și pașnic, așa cum cresc toate lucrurile în natură, ci îl apucă, de jos sau de sus – care cum poate – și o dată ce au pus laba pe el încep să-l umfle, să-l îndoape cu aer, să-l încălzească, să-l dilateze și să-l biciuiască până ce bietul sunet pălește sau se învinețește, iar pe urmă crapă ori explodează în labele schingiuitorilor lui. E groaznic!

Desigur că interpretul nu și-ar putea permite toate barbarismele și lipsurile de concentrare în tratarea sunetelor, dacă ascultătorul acestei muzici nu i-ar da voie s-o facă și n-ar dormi în timp ce se presupune că ascultă. Un ascultător cu pretenții, treaz și atent la mesajul muzicii s-ar duce numaidecât la interpret și l-ar lovi cu un ciocan în cap sau i-ar scoate ochii cu o furculiță, ori altceva în genul acesta. În nici un caz nu l-ar ierta. Nu l-ar lăsa viu și nevătămat, asta e sigur.

Dar, spre norocul interpretului, ascultătorul muzicii lui nu e nici el mai atent sau mai treaz ca el și atunci, fiecare își vede liniștit de treabă: interpretul cu interpretarea, iar ascultătorul cu ascultarea (adică dormitul).

Singura problemă a interpretului va rămâne doar aceea de a-l face pe ascultător să nu adoarmă complet, deci trezirea și menținerea lui într-o stare relativ trează. Altfel

existența lui profesională e în primejdie. El vrea să fie solicitat, apreciat și recompensat. Pentru asta, el va încerca să-l facă pe ascultător să audă câte ceva, chiar așa, în starea lui de somnolență în care se află și va folosi niște mijloace destul de ciudate pentru a-și atinge scopul, la care numai dacă mă gândesc mi se încrețește pielea.

Alternarea între intensități extreme este la ei cel mai eficient mijloc de trezire a ascultătorului.

Orice subtilitate de nuanțe sau varietate de combinații a diferitelor gradații, o întreagă știință pentru care au fost necesare secole de evoluție și și-au spart capul generații de șoareci, au fost eliminate. Nu există la ei decât combinația între foarte tare și asurzitor. Și pentru că de la natură, nu toate animalele pot suporta un asemenea tratament sonor, s-au inițiat cursuri de călire a urechii, tocmai pentru a putea suporta intensitatea de 480 de decibeli, care în mod normal ar sparge timpanul unui animal neantrenat.

Obişnuirea urechii se întâmplă în localuri special amenajate unde, imediat după începerea concertului, (uneori din motive financiare, doar a audierii unor benzi impri-mate sau discuri) amplificarea electronică este dată la maximum și toate ușile sunt închise, ca nimeni să nu poată scăpa. Tot atunci, deodată cu muzica, pentru a preveni spargerea timpanului, ceea ce s-ar întâmpla foarte repede cu cei 480 decibeli pe metrul cub de aer, încep să fie proiectate asupra animalelor suferinde niște raze alternative de lumină colorată care se învârtesc și se întrerup cu o viteză amețitoare. Totul reglat electronic.

Această furtună de lumini înțepătoare declanșează doar în câteva secunde o durere de ochi care nu poate fi calmată nici măcar închizând ochii, dar care e menită să facă animalul să uite durerea de timpan.

Dar, nici așa nu s-ar putea rezista multă vreme dacă organizatorii nu s-ar fi gândit să amelioreze aceste dureri prin adăugarea altor senzații. Cursanților li se pun în față platouri pline cu pahare și fiecare participant e obligat să înghită câteva pahare pline cu o licoare colorată – minimum 6 – culoarea fiind la alegere între galben, roșu și roz, care îi va declanșa instantaneu o arsură a intestinelor și o amețelă care-l va face în mod sigur să uite durerea de ochi. Și pentru a nu suferi prea mult de această arsură a stomacului și a nu cădea în inconștiență din cauza factorilor mai sus numiți, animalele participante sunt puse să se scuture, două câte două, pentru a se supraveghea reciproc.

Așa decurge procesul de obișnuire a animalului cu intensitatea noii muzici. Și se vede că metoda e bună, pentru că tot mai mulți candidați se prezintă la centrele lor de educare a urechii, iar sălile lor de concert sunt pline, cu toate că dacă ați participa la unul din concertele lor ați înțelege că doar concerte nu pot fi numite așa zisele lor „concerte“. Dau mai degrabă senzația unui câmp de luptă, unde tocmai are loc o bătălie deosebit de importantă și explodează peste tot obuze și salve de tun combinate cu strigăte de durere, gemete ale răniților și sunete de piepturi zdrobite care-și golesc conținutul de aer, pentru ultima dată.

E clar că nici un șoarece nu poate participa la asemenea concerte, cu toate că a ne strecura în sală n-ar fi nici o problemă pentru noi, chiar și fără bilet. Bubuiturile asurzitoare îți scutură întregul organism. Cât despre o ascultare selectivă, conștientă, ori înțelegerea unui eventual mesaj artistic, nu poate fi nici vorbă.

Încă n-au fost cercetate așa cum trebuie toate efectele acestei greșite întrebuințări a intensității în muzică. Cu siguranță că în viitor știința medicală va pune în evidență multe ceritudini, deosebit de supărătoare și cu consecințe directe pentru industria care produce potențiometre și amplificatoare atât de reușite din punct de vedere tehnic.

Sunetele stridente nu atacă numai urechea, așa cum cred ei. Ele lovesc la fel de puternic stomacul, rinichii, creierul, ducând la căderea părului, a dinților, la insomnii, la tulburări cardiace și la impotență sexuală timpurie.

Intensitatea asurzitoare este un element ușor descifrabil al muzicii lor, apărută și produsă într-o societate în care ascultătorul e obosit, și doarme pe trei sferturi, ori e amețit cu ceva chimic și trebuie ținut treaz.

Avem însă multe alte elemente sonore, ceva mai puțin stridente, a căror descifrare poate aduce la lumină un material documentar interesant pentru sociologia viitorului. Se va stabili cu precizie matematică – ceea ce până acum nu s-a întâmplat – legătura dintre zgomotele de zi cu zi a unei societăți și prelucrarea lor în muzică de către animalele timpului respectiv.

Socoteala de altfel e foarte simplă: sunete de bună calitate vor fi produse doar de animale de bună calitate. Iar animale brutale și de calitate proastă vor scoate din mediul înconjurător modele de sunete brutale – de proastă calitate – deci, pe măsura lor.

Concluzia e și ea deosebit de evidentă: calitatea sunetelor într-o societate dată este oglinda mediului unde sunt produse aceste sunete și a animalelor care produc acele sunete.

Luați de exemplu sunetele produse de pielea lovită sau biciuită. Ce poate fi mai simplu decât legătura între cauză și efect în cazul nostru. Animalele repetă pur și simplu în muzică, sunete existente în viața lor de toate zilele, pe care fiecare le-a auzit și le cunoaște semnificația: bătaia, jupuirea, tăbăcirea. Într-o societate unde animalele nu sunt bătute și nici jupuite, aceste sunete nu vor fi cunoscute, deci nu vor putea fi rediate în muzică.

Lovituri în bucăți mari de metal vor putea fi auzite doar în muzica unor animale care cunosc industria grea, tot așa cum piuiturile automatelor electronice de joc vor pătrunde în muzică doar acolo unde există asemenea automate și abia după ce sălile de joc au apărut peste tot și sunetele produse de automatele de jocuri au devenit cunoscute.

Pocnituri de arme și exploziile de obuze nu aterizează în muzică din senin, acolo unde nu e cunoscut praful de pușcă și nu există războaie.

Voci răgușite vom avea în muzică doar acolo unde există în viața de toate zilele animale răgușite din cauza băuturilor prea reci și a nopților nedormite. Același lucru îl avem și cu sunetele de trompete sparte, care n-au putut fi născocite doar așa, din capul unuia, fără să fi avut un model sonor real, când trompetiștii trebuiau să-și facă treaba cu trompete lovite și sparte de gloanțe, ne având cum să-și repare instrumentele la timp sau, când erau siliți de împrejurări să-și exprime ideile muzicale, după trei nopți nedormite și cu limba amortită de vreo băutură, în care alcoolul depășea concentrația de 62% permisă executării pieselor la trompetă.

Ideea de a face muzică cu pianе intenționat dezacordate, nu putea apărea decât în capul acelor care au mai auzit așa ceva în viața de toate zilele, în locuri unde pianele nu pot fi acordate la timp, din cauza condițiilor politice și igienice ale locului. Viori și ghitare electrice nu vor putea apărea niciodată acolo unde animalele nu cunosc electricitatea. Bubuitul de tobă mare nu îl vom auzi acolo unde animalele nu sunt agresive și iubesc liniștea sau în locuri unde nu există animale mari, din a căror piele poate fi confecționată o asemenea tobă. Ecouri repetate nu pot apărea în capul unui creator care iubește intimitatea unor încăperi mici, ori acolo unde nu există distanțe mari, goale și neprietenoase, producătoare de ecouri.

Totul are o cauză, deci, orice efect e perfect explicabil. Muzica e o sinteză analizabilă și nimic din ce apare în lumea sunetelor nu e întâmplător.

Și ca o culme a depărtării muzicii de un sens abstract, rațional, având unicul scop de a menține în stare trează auditorul, s-a trecut la combinarea sunetului cu imaginea.

Ideea în sine nu e rea. E mai greu să adormi cu ochii deschiși, presupunând că producătorii de imagini reușesc să intereseze într-atât auditorii încât aceștia să nu închidă ochii.

Muzica nouă nici n-ar mai fi de conceput fără adăugarea unor imagini. Elementul optic a devenit indispensabil în transmiterea sunetelor. Muzica în stare pură a devenit o raritate, pe care nu o veți mai întâlni decât la șoareci și poate la încă vreo câteva animale. Puține în orice caz. Cele mai multe folosesc doar muzica combinată cu imagini și text. Și, nu cred că e cazul să vă mai spun, nu e greu de ghicit că aceste imagini, cu textele lor, sunt de o simplitate revoltătoare. Doar comparații și sinonime optice dintre cele mai banale, pe înțelesul noilor născuți și a vârstnicilor porniți cu creierul pe melegurile copilăriei.

Bucuria e exprimată doar prin imagini luminoase, cu vreme însorită, cam întotdeauna cu un anotimp nu prea cald și nu prea rece, ca să convină tuturor, în care natura este întotdeauna prezentă în plină activitate: verde peste tot și bineînțeles flori, pârâuri sclipitoare, animale întotdeauna tinere și în floarea vieții, fără probleme psihice sau dificultăți de ordin reumatic, zbenguind pe pajiști sau tolănite în fotolii capitonate și turnându-și pe gât băuturi aromate, deosebit de scumpe, cu eticheta sticlei clar vizibilă.

Dacă cineva n-a știut până atunci ce e fericirea, acum poate învăța ce e. Fericirea e, și ea, pretutindeni prezentă, exprimată clar, fără ascunzișuri sau codificări, cu gesturi

liniștite și zâmbete înțeleghătoare, unde nimeni nu cunoaște lipsurile, deoarece toate vizuinile sunt bine izolate împotriva intemperiilor și bucătăriile sunt pline cu alimente și bunătăți care par să promită bucurii culinare deosebite. Animalele se respectă, se iubesc și nimeni nu încearcă să-și consume semenul fără voia acestuia; familiile sunt unite în jurul meselor pline, se bucură de liniștea căminului și a programelor de la televizor.

Așa arată bucuria în imagini, iar acum rămâne doar la aprecierea regizorului să aleagă în funcție de necesitățile muzicale, ce combinație să facă între diferitele feluri de bucurie și fericire.

Știind însă că monotonia imaginilor l-ar putea adormi pe ascultătorul – spectator, producătorii acestor combinații audio-vizuale fac deseori și scurte incursiuni în domeniul tristeții, unde imaginile nu vor fi nici ele mai puțin expresive, decât în domeniul fericirii.

Durerea muzicală este ilustrată cu scene la fel de infantile, poate chiar prenatal de infantile, ca nu cumva ceva să nu fie pe înțelesul fiecăruia, (totul cu scopul de a ține ochii animalului ascultător deschiși, ca să nu adoarmă, precum știm). Se știe doar cât de repede adoarme un animal plictisit de ceva.

Acum, nu numai sunetele lamentabile caută să lămurească ascultătorul că e vorba de ceva trist, ceea ce între noi fie vorba, deja e mult prea mult, dar ți se împing în fața ochilor și scene, inadmisibil de simple, cu intenția de a sublinia ideea muzicală și de a stoarce lacrimi. Am uitat să vă spun că lacrimile la ei sunt culmea emoției, punctul maxim al înțelegerii și a sensibilității artistice. Cine nu plânge nu înțelege, nu apreciază, nu e emoționat, nu e sensibil, nu înțelege arta. Așa e la ei.

La ilustrarea tristeții este preferată mizeria fizică. Ea pare să fie cel mai bine

înțeleasă și să dea rezultate imediate. Sunt evitate situațiile prea complicate, unde ar fi nevoie de explicații. Se merge pe elemente sigure. Frigul, fără alimente și fără adăpost sau căldura mare, fără posibilitatea de a bea, sunt două strune foarte des întrebuințate de ilustratorii muzicii. Sunt și expresive și accesibile pentru toate animalele. Suferința unui animal înfometat, care pe deasupra tremură și de frig, sau a unuia care moare de căldură cu limba atârânăndă de sete, storc întotdeauna lacrimi.

Există însă în ultima vreme și tendințe de a folosi subiecte ceva mai complicate, ca scene de gelozie, suferință din cauza distanței care desparte animalul X de perechea lui Y, fie femelă, fie mascul, suferință din cauza nepotrivirii de caracter, sau a grupei sanguine și îngrijorarea privind viitorul genetic fericit al urmașilor, ori altceva de ordin fizic, chimic sau moral, care stă în calea fericirii lor.

Cele mai frecvent întrebuințate rămân însă scenele de suferință, cu o cauză mai direct legată de prezent: foame, sete, frig, căldură, accidente care se întâmplă repede și dau prilejul expunerii unor organe sângerânde, malformații corporale și alte atrocități.

Foarte dese sunt și scenele de despărțire. Se vede că merg bine la public. Vedem cam întotdeauna câte un animal proaspăt părăsit de cel mai apropiat prieten (prietenă); motivul nu este menționat, dar e de cele mai multe ori subînțeles din cele ce se întâmplă în jurul celui părăsit. Vedem perechea lui sau prietenul cel mai bun depărtându-se de locul acțiunii, la braț cu un alt prieten (prietenă), lăsându-l în urmă pe acesta înlăcrimat și distrus, ne mai având nici măcar atâta putere ca să se ridice de jos și să se sinucidă undeva mai încolo.

Imaginea animalului părăsit este centrul întregii acțiuni. Nu se pune întrebarea de ce e părăsit, dacă e părăsit cu adevărat sau dacă celălalt nu o ia din loc pentru că s-a săturat de prezența lui și nu mai vrea să-l aibă în preajma lui, pentru că e

prea murdar sau prea tâmpit. Doar felul cum arată și ce simte părăsitul e important. Scenele sunt făcute în așa fel ca să stoarcă lacrimi și să înduioșeze pe toți cei care nu înțeleg lamentațiile muzicii și tragicul cutremurător al textului.

Și, puteți să mă credeți, aceste ilustrații ale muzicii cu filme, videoclipuri și serii de tablouri au dat rezultate. Ultimele anchete publice întreprinse de forurile psihanalitice competente au arătat că 52% din cei chestionați au răspuns corect la întrebare, dovedind că au înțeles caracterul vesel sau trist al muzicii pe care au ascultat-o și au văzut-o ilustrată cu un film color pe ecran lat.

E un rezultat destul de bun, după părerea forurilor psihanalitice competente. „Dar faptul că mai există un 48% care, nici așa, în această formă combinată, tot nu înțelege când e vesel și când e trist, când e major și când e minor, dă totuși de gândit“, spune în încheiere raportul forurilor psihoanalitice competente. „Va fi nevoie de căutat procedee și combinații noi, pentru a face înțeleasă muzica de toate animalele“, încheie raportul.

Ce fel de procedee și ce fel de combinații noi? – nu se mai spune. Se vede că încă nu se știe. Poate ceva de ordin fizic, mai drastic, poate un gădilat electronic sau un masaj erotic, pe muzică și cu text, pentru a face simțită mai bine ideea muzicală. Sau, poate ceva și mai drastic: înțepături, lovituri cu ciocanul în cap și pe șira spinării, gaze lacrimogene, șocuri electrice dureroase, totul conectat cu gradațiile conținutului muzical?...

În loc să facă atâtea comisii și atâtea cercetări în acest domeniu, unde noi deja am făcut multe cercetări înaintea lor, ar fi pentru ei mai util să ia pur și simplu între labe tratatele noastre de teorie a muzicii și să învețe, cel puțin, primele lecții despre știința sunetelor. Iar dacă ar învăța doar câteva lecții, poate că ar înțelege ceva din subtilitățile limbajului muzical. Poate ar înțelege că muzica e o știință prin care

nu numai veselie și tristețe pot fi comunicate, ci și alte mii de elemente, la fel de importante.

Poate că tot din acele prime lecții ar putea să înțeleagă, că pentru comunicarea până și a celor mai subtile elemente, nu e nevoie în afară de sunete de nimic altceva, nici de videoclipuri, nici de desene animate, nici de fotomontaje cu personaje costumate, nici de scene sentimentale, nici de scene de groază sau de alte complicații.

Pe scurt, ar trebui să li se facă clar, că între ceea ce cred ei că e muzica și între ceea ce este ea de fapt, e o mare diferență.

De aici provin toate neînțelegerile.

Iar o dată ce ar înțelege diferența, sunt sigur că ar începe să studieze muzica așa cum trebuie și ar trata-o așa cum se cuvine. N-ar mai folosi-o doar pentru distracție.

Și cu asta v-am spus totul.

19. CE ÎNSEAMNĂ EROISMUL PENTRU UN ȘOARECE SAU ISTORIA UNEI RÂME EROINE

Dacă Tipograful m-ar întreba ce cred eu despre contemporanii mei și dacă îi iubesc sau nu, m-ar pune într-o încurcătură din care nu prea aș ști cum să ies. Ar trebui să-i răspund ceva, ceva care să-l mulțumească. Dar ce?... Pe moment nu aș ști ce să-i răspund și nu știu cum ar interpreta el tăcerea mea, în timp ce m-aș gândi să-i găsec un răspuns potrivit.

El s-ar uita la mine, la început cu bunăvoință, cu răbdare, dar cât de mult ar dura răbdarea lui și cât de mult timp aș avea nevoie ca să găsec un răspuns pe placul lui, iar nu știu. Pentru că, vedeți Dumneavoastră, una e să stai acasă la tine și să-ți pui singur o întrebare, iar pe urmă să încerci în liniște să-i găsești un răspuns sau chiar mai multe, și alta e când ești chemat la Tipografie și ești întrebat de Tipograf.

Stă cu ochii ațintiți asupra ta, și nu numai răspunsul îl așteaptă, te așteaptă chiar pe tine, cu totul. Îți așteaptă mișcările, tremuratul, ritmul respirației în timp ce te gândești. Stă să vadă cum o să-i dai răspunsul și când. Parcă știe de la început la ce te gândești, parcă ți-a ghicit gândul chiar cu mult înainte de a te întreba. Când a deschis gura să te întrebe, știa de mult ce ai în cap. Acum nu face decât să te urmărească. Se uită la tine și te admiră cum te chinui să-i fabrici o minciună demnă de crezut.

Ai vrea să închizi ochii, să te concentrezi mai bine, dar știi că nu e politicos. Trebuie să stai cu ochii deschiși și să te uiți la el, să vezi cum se uită la tine și cum încearcă să-ți urmărească toate zig-zagurile pe care le străbați cu creierul între sinceritate, politete și frică.

Îi vezi și tu gândurile. E atât de curios și te analizează cu atâta plăcere, încât cred că a uitat până și întrebarea pe care ți-a pus-o. I-ar scăpa până și un zâmbet, fără să

știe. Altfel și-ar controla trăsăturile feței, mai ales dacă ar ști că și tu te uiți la fața lui cu aceeași intenție ca a lui, doar că tu vrei să afli cum gândește un Tipograf, în timp ce se uită la un biet șoarece care se chinuie să iasă dintr-o situație în care el l-a băgat.

Cât ar dura chinul și ce răspuns i-aș da, nu știu și nu mă întrebați, că tot n-aș ști ce să vă răspund.

Tipograful încă nu m-a întrebat, iar dacă vreodată mă va întreba, vă asigur că voi ști ce să-i răspund. Până atunci mă voi gândi și voi avea un răspuns pregătit.

Căci, vedeți, toată beleaua e nu atât răspunsul în sine, ci formularea lui. Oricine poate să-ți răspundă la o întrebare, clar și imediat, ori într-un fel, ori într-altul. Oricine. Oricine în afară de un șoarece care are de hrănit o familie numeroasă, cu o poftă de mâncare strașnică și care e convocat la Tipografie de un colos galben verzui, care dispune de soarta lui. Aici e toată încurcătura: locul unde e pusă întrebarea, cine întreabă și cine trebuie să răspundă. Relația între cel care întreabă și cel întrebat, determină felul răspunsului.

Așa că nu vă mirați dacă eu, pus eventual într-o asemenea situație, nu mi-aș putea permite luxul unui răspuns direct. Și, vă rog să mă credeți, nu aș fi o excepție de la regulă.

Regula e că o relație clară nu permite niciodată un răspuns clar. Niciodată. Și, cu cât relațiile sunt mai clare, cu atât întrebările și răspunsurile se cer a fi mai neclare – eventual întortocheate, învăluite, tocmai pentru ca relația să-și păstreze caracterul clar și în continuare.

De ce ar fi o relație de subordonare sau de dependență economică altfel?

Doar relațiile neclare au marele avantaj că permit animalelor să-și spună părerea imediat, fără a mai căuta o formulare subtilă. Și asta pentru că într-o relație neclară,

orice replică e bună. Formularea subtilă sau prea mult căutată nu are nici un rost. Aici replica trebuie să fie directă, imediată și clară, altfel e în pericol caracterul neclar al relației dintre cel care întreabă și cel care răspunde.

Luați de exemplu prietenii, războaiele, conferințele pentru dezarmare, democrațiile, căsniciile, pe oricare din ele, și spuneți-mi și mie cine are timp să aștepte răspunsuri întârziate sau prea întortocheate? Nimeni. Dacă nu răspunzi imediat – orice, dar imediat – ți-ai pierdut rândul, ești descalificat și nu ți se mai pune întrebarea următoare.

N-aș vrea să mă înțelegeți greșit. Tipograful nu mi-a făcut până în prezent nici un rău și aș dori din tot sufletul să fiu sincer cu el și să-i spun totul. Chiar totul. Chiar tot ce cred eu despre contemporanii mei. Sunt sigur că m-ar înțelege.

Poate că ceea ce i-aș spune nu ar fi cu totul pe placul lui, dar de înțeles m-ar înțelege, de asta sunt sigur. Și cum să nu înțelegi pe unul care moare de frică și vezi că moare de frică și îți și spune că moare de frică?

Iar dacă pe urmă îți va mai și spune că îi e frică de contemporanii lui carnivori și că nu-i poate iubi pentru că vor să-l mănânce, desigur că n-o să fie nimic neclar în asta.

Să nu credeți însă că o dată ce lucrurile sunt clare, problema e gata rezolvată – adică, te-a înțeles și ți-a dat dreptate. Nu e chiar atât de simplu.

Te-a înțeles, dar dreptate nu-ți va da. Chiar o să-ți spună că te-a înțeles, dar că n-ai dreptul să nu-ți iubești semenii. Cu alte cuvinte spus, te va înțelege parțial. Și știți de ce? Pentru că el e Tipograf și nu șoarece!

Un Tipograf e un animal mare. Chiar dacă nu e carnivor – ceea ce nu e deloc sigur – el îi cunoaște și are legături profesionale cu carnivorii. Iar dacă aceștia vin la el să discute problemele legate de cărțile pe care le scriu, va discuta cu ei desigur și alte

subiecte. Gândiți-vă numai cât de probabil e că îi va întreba și pe ei ce cred despre contemporani, și dacă îi iubesc sau nu. E normal să-i întrebe și pe ei, nu numai pe mine, iar ei vor răspunde, fără să ezite, că ei îi stimează pe toți și îi iubesc pe toți.

Poftim, mai spune ceva, dacă poți!

Ascultându-i și pe unii și pe alții, în capul lui se depozitează și răspunsul unuia și al celuilalt. Așa că tu, când stai de vorbă cu el și vei încerca să fii convingător, ca să te înțeleagă, vei sta de vorbă doar cu o parte din el, iar el te va înțelege, eventual, doar cu partea disponibilă a creierului său, căci cealaltă parte e deja ocupată cu răspunsul primit de la celălalt.

Același lucru se va întâmpla chiar dacă va discuta cu tine primul și doar după aceea cu celălalt. Își va întrebuița doar o parte a creierului, păstrându-și cealaltă jumătate pentru discuția cu carnivorii.

Oricum ai întoarce-o, n-o să-ți dea dreptate.

Vrând nevrând va pune față în față, în creierul său răspunsurile primite, și uite că te pomenești descalificat din punct de vedere etic. Carnivorul afirmă că te iubește, iar tu, oricât de frumos și de învăluit te-ai exprima, vei da de înțeles că nu-ți iubești anumiți contemporani. Punct.

Oricum ai încerca să-ți justifici răspunsul, el va veni în contradicție cu răspunsul celuilalt. Și, până și eu trebuie să recunosc că răspunsul celuilalt sună mai bine din toate punctele de vedere. Din punct de vedere etic e la înălțime, e clar și nu are nevoie de nici un fel de explicații suplimentare.

Norocul meu că Tipograful încă nu m-a întrebat. Poate că mă înțelege foarte bine, chiar fără să mă întrebe. Iar dacă stau puțin să mă gândesc, în capul fiecăruia, fie el șoarece sau mâncător de șoareci, apare de câteva ori pe zi un raționament filosofic,

care pe unii îi consolează, iar pe alții îi întristează ori îi binedispune: – îi iubești sau nu-i iubești, îi accepți sau nu-i accepți, vrei nu vrei, de contemporanii tăi n-ai cum să scapi, atâta vreme cât trăiești.

Cam așa sună în capul fiecăruia ideea, de câteva ori pe zi – bineînțeles cu mici variații și cu efecte diferite – în funcție de ora la care îi sună în cap ideea; dacă tocmai e flămând sau sătul, dacă tocmai i s-au pus întrebări sau nu, dacă e vreme bună și buletinul meteorologic îi e favorabil și pentru zilele următoare sau dimpotrivă, se prevede schimbarea vremii și se anunță furtuni cu inundații urmate de crize economice cu o durată imprevizibilă și cu creșterea prețurilor la alimentele de bază.

Poți să-ți iubești contemporanii între ora 7,30 și 8, pentru că te simți bine și micul dejun a fost exact așa cum ți l-ai visat, iar pe la ora 9 și 20 să ți se facă lehamite de toți, pentru că ți-ai adus aminte de ceva supărător din trecut. Iar dacă nici scaunul obișnuit de la ora 9 și 10 n-a fost chiar așa de suplu cum e de dorit să fie, conform ultimelor cercetări în domeniul gastro-intestinal, atunci chiar că unul mai sentimental, ar fi capabil să dea foc întregii lumi și să-și prăjească la un foc mic, fără grabă, dar efectiv, toți contemporanii în viață, inclusiv pe cei care sunt morți de multă vreme din punct de vedere politic, în timp ce el ar asculta, cu căști stereofonice, o muzică corală preclasică cu acompaniament de harpă și ar lăcrima din plin. Sau ar cânta la vioară niște melodii sentimentale, în timp ce contemporanii lui s-ar rumeni bine pe toate părțile.

Așa că, vedeți dumneavoastră, chiar dacă ne-am afla în locul Tipografului, urmând să punem vreunul din noi întrebarea și altul să răspundă, n-ar fi deloc înțelept să credem o iotă din ceea ce ni se răspunde. Dacă nu de alta, dar din motive tactice.

Toate răspunsurile ar putea fi sincere și în același timp false. Fiecare e legat într-un

fel de contemporanii lui, fie că îi iubește pentru că se hrănește cu ei, fie că alții îl iubesc pe el pentru că el e cel notat pe lista lor de bucate.

Iar dacă e așa, vă întreb eu, de ce să nu recurgem la toate zig-zagurile necesare, pentru a supraviețui cu o zi două mai mult, dacă se poate, fie fugind în zig-zag, ca să nu te prindă carnivorul, fie chițăind în zig-zag, ca să nu te înțeleagă prea repede Tipograful?

Știu că nu e frumos. Cu toții știm că zig-zagurile, de orice natură ar fi sunt doar niște compromisuri, și nu dintre cele mai laudabile. N-au stil, e adevărat, dar te scapă la nevoie de multe bebele. Mai elegant și mai etic ar fi, bineînțeles, să alegem întotdeauna un drum drept.

Drumurile drepte sunt într-adevăr mai frumoase, dar din păcate nu sunt întotdeauna eficiente. Și, ceea ce e cel mai rău, cer sacrificii din partea animalului decis să urmeze drumul cel drept. Un drum drept cere întotdeauna sacrificii. Nu fiecare e nebun să se sacrifice întotdeauna pentru un drum drept. Te sacrifici o dată, de două ori și ești terminat, pe când cu zig-zagurile rămâi foarte frumos în viață, viu și nevătămat. O deosebire esențială.

De aceea vă spun că, dacă Tipograful într-o bună zi m-ar întreba, ce cred eu, sau soarecii ceilalți despre contemporanii noștri, nu i-aș răspunde direct la întrebare.

M-aș preface că mă gândesc, dar nu prea mult, ca să nu dau de bănuț că pun la cale un răspuns fabricat, pentru a-l induce în eroare. Pe urmă, cu mici ezitări, de parcă atunci mi-ar veni ideile, i-aș chițăi ceva deosebit de frumos, deosebit de clar și deosebit de complicat, ca să nu înțeleagă pe moment absolut nimic.

El, fiind un animal politicos, din cauza legăturilor de serviciu cu fel de fel de animale – deci din cauza profesiei – n-ar vrea să-mi arate că n-a înțeles nimic din ce

i-am chițait și s-ar preface că a înțeles tirada mea. Cel puțin ar încerca să se prefacă. S-ar strădui. Ar face-o însă foarte stângaci, din cauza lipsei de antrenament în așa ceva. Cred că s-ar lansa chiar într-un comentariu, dorind să-mi demonstreze cât de bine a înțeles tot ce i-am compus eu, doar cu scopul ca să nu înțeleagă nimic. Între timp însă, în timp ce ar debita comentariul, s-ar gândi cum să descifreze încâlceala compoziției mele. Tot timpul numai la asta s-ar gândi. Sunt sigur. Nu uitați că un Tipograf e obișnuit să înțeleagă numaidecât tot ce i se latră, spune, urlă sau chițăie. De aceea e Tipograf, altfel n-ar fi. El e obișnuit cu animale sincere, direct interesate în publicarea operei lor literare. Și, direct interesate în retribuția cuvenită, de alimente, nici asta să nu uităm. Toate animalele vin la el cu inima deschisă, pentru că vor să-și publice lucrarea și le e foame. Acum, dacă vii tu și îi pui în față un fals, o minciună deosebit de bine modelată, făcută să semene cu adevărul, pe moment nu ar ști ce să înceapă cu ea, pentru că în primul rând nici nu ar ști că are de a face cu o minciună. Nefiind obișnuit cu falsuri ideologice, l-ar lua drept adevăr, și vedeți, tocmai în asta constă tot calculul meu.

Cred că aș putea chiar să contez pe un timp relativ lung, până să înțeleagă substratul fabricat al răspunsului meu. Ar mai comenta ceva, iar eu i-aș mai adăuga câte ceva pentru a încâlci cât mai bine lucrurile, iar pe urmă ne-am despărți – adică mi-ar da drumul să plec.

M-aș depărta de Tipografie, la început cu pași rari și bine mășurați, ca un animal cu conștiința curată, dar de cum aș părăsi raza lui vizuală, aș zbughi-o cât se poate de repede, pentru cazul că între timp și-ar da seama că l-am păcălit și ar încerca să mă cheme înapoi prin secretară sau prin stația de amplificare, așa cum se obișnuiește la demonstrațiile politice și competițiile sportive. Dar eu, dus am să fiu.

Cam așa s-ar petrece lucrurile.

Răspunsurile unui șoarece trebuie să pară întotdeauna sincere și clare, dar să necesite un timp de gândire în capul celuilalt, care să-ți permită să ajungi la o distanță sigură. Din păcate, un șoarece care are o familie de hrănit nu poate să-și permită luxul unui răspuns etic. Puii lui n-ar înțelege niciodată eventuala dispariție a părintelui lor din motive etice, iar ei urmând să sufere de foame, doar pentru că părintele lor defunct a ținut neapărat să fie sincer și din punct de vedere moral perfect. Un asemenea lux poți să ți-l permiți, doar dacă poți explica tuturor celor care depind de tine, mobilul faptelor tale, iar ei să fie de acord să sufere toate consecințele inerente. Altfel nu. Oricât de mult ai vrea.

Cred că suteți de acord cu mine.

Regula însă nu e valabilă pentru toate animalele mici. Și, mai ales nu e valabilă pentru excepții.

Uneori, câte o viețuitoare mică se decide să acționeze exact așa cum crede ea că e moral și etic la înălțime. Fără să țină cont de eventualele consecințe ale faptei lor, aceste viețuitoare se decid brusc pentru soluții unice, morale și etice, deosebit de frumos explicabile. Bineînțeles că faptele lor îi lasă pe toți cu gura căscată, nu pentru că n-ar înțelege substratul etic, dar pentru că n-au mai auzit și n-au mai văzut, ca un confrate de-a lor, mic și slab ca ei, să procedeze altfel decât ar fi normal unuia de dimensiunea lui.

Un zig-zag, oricât de genial ar fi, îi va lăsa pe toți nepăsători, pentru că la urma urmei e tot un zig-zag; cu toții îi cunosc forma și mai ales la ce slujește. O linie dreaptă însă, unică, personală, e ceva la care nimeni nu se așteaptă de la un animal mic, și îi ia pe toți prin surprindere.

Încă nici nu s-a găsit termenul potrivit pentru acest soi de fapte. Și nu e greu de ghicit de ce. Faptele de acest gen sunt deosebit de rare și nu apucă să se repete de suficiente ori în timpul unei generații, pentru a intra în dicționar. De aceea, din comoditate, sunt băgate în grupa altor cuvinte, sunt vârâte în haina lor, primind o altă identitate, de parcă ar aparține acestora. Li se spune: extravagante, fapte eroice, acte de nebunie sau mai știu eu cum.

Nici noi, șoarecii, nu le-am găsit până acum termenul potrivit, pentru că nici la noi nu sunt frecvente. Șoarecii nu sunt nici geniali, nici nebuni și nici eroi. Și chiar dacă uneori se mai întâmplă să apară câte unul din noi, rățăcit ca geniu sau nebun, eroi nu suntem niciodată. Cred că așa ceva nu ni se potrivește la caracter. Și poate de aceea ne-am specializat în zig-zaguri, unde am devenit profesioniști cu rutină.

Să nu credeți însă că noi nu înțelegem cam ce înseamnă eroismul, și ce e o linie dreaptă, directă, care nu ocolește și ajunge direct la țintă. Cunoaștem subiectul și suntem în felul nostru, poate cei mai entuziaști admiratori ai tuturor eroilor din trecut și din prezent.

Iar dacă o să mă întrebați, cum vine asta, să nu fii de loc erou și totuși să admiri eroismul altora, o să vă răspund că e foarte simplu. Nu e nici măcar o contradicție.

În școlile noastre, una din materiile cele mai importante, predate tinerilor șoareci, este tocmai cursul de „Teoria Personalității“, unde tinerii învață să recunoască diferite tipuri de animale, cu toate trăsăturile lor de caracter specifice, iar pe urmă, într-un stadiu mai avansat învață să recunoască excepțiile.

Importanța acestui curs nu cred că mai e necesar să-l argumentez. De felul cum înțelege un șoarece personalitatea celui cu care vine în contact, depinde dacă mai rămâne în viață sau nu. Dacă la alte materii legătura între teorie și practică nu e direct

vizibilă, decât poate într-un stadiu mai avansat, „cursul de recunoaștere a dușmanilor“, așa cum l-au poreclit elevii din clasele avansate, este însăși știința supraviețuirii. Până și chiulangiile se văd siliți să urmeze cu regularitate cursul, altfel, fără un certificat de absolență la această materie, cu actul de prezență și notele în regulă, nici o societate de asigurat șoareci nu îi va asigura în afară de vizuină, pentru nimic în lume.

În linii mari, avem de a face cu 3 tipuri de animale – tipuri de bază – și cu alte zeci de variații specifice, dar nu prea importante în faza de recunoaștere.

Un prim diagnostic, absolut exact, este de o importanță decisivă, iar o primă greșeală de diagnostic poate fi fatală pentru diagnostician. Cu alte cuvinte, greșeala e inadmisibilă. **ABSOLUT INADMISIBILĂ!!**

Orice întâlnire cu un alt animal, pe lumină sau pe întuneric, pe timp de zi sau noapte, fie ca simplu pieton, circulând în societate, fie o întâlnire în interes de serviciu sau doar una întâmplătoare în timp ce iei o gură de aer cu familia prin împrejurimi înainte de culcare, trebuie supusă aceluiași sistem de analiză: De la mare distanță, trebuie să știi cu precizie ce tip de animal e cel cu care te vei întâlni.

E un SĂTUL, un FLAMÂND, sau un EROU?

De unul sătul nu ai de ce să te temi. Are stomacul plin, deci lumea e în regulă pentru el, e sociabil și pașnic, ori tăcut și somnoros, ca orice animal cu burta plină. Flămândul, în schimb, e întotdeauna periculos, pentru că suferă. Suferindul e întotdeauna periculos. Nu te vei putea înțelege cu el, nici dacă e vegetarian și ne mai vorbind dacă e carnivor.

Eroul e mai periculos și decât carnivorul flămând, pentru că e imprevizibil. Face pe sătulul sau pe flămândul, când și cum îi convine, doar ca să te inducă în eroare.

Un erou nu are un program biologic obișnuit. Te poți aștepta din partea lui la

cele mai neașteptate ciudățenii. Poate să-ți moară de foame în fața ochilor, făcând pe sătulul, ori să te sfâșie și să te înghită pe burta plină, ca peste trei minute să fie silit să te vomite, doar așa, ca să dovedească ceva, sau să slujească un ideal, știut doar de el.

Un erou e sătul sau flămând, în funcție de idealul pe care îl slujește la ora aceea. Nu știi niciodată ce e în capul lui. Crezi că e una și când colo e alta. Crezi că e flămând și te pomenești că aleargă după tine cu lacrimi în ochi să-ți ceară ajutorul pentru nu știu ce idealuri momentane. Iar altă dată, când te-ai împrietenit cu el și crezi că poți conta pe sprijinul lui, într-o bună zi îți dă foc la vizuină ziua în amiaza mare, numindu-te trădător de patrie și încearcă să pună laba până și pe puii tăi cei mai tineri, ca pedeapsă că n-ai înțeles numaidecât schimbarea esențială a direcției lui ideologice, întâmplate peste noapte.

Liniile drepte ale unui erou trec de multe ori și peste cadavre, însă fără să-l ducă pe el întotdeauna la țintă, în timp ce, poate cu un mic ocol, și-ar fi atins scopul, repede și nevătămat, lăsând și pe ceilalți din jurul lui nevătămați.

Personalitățile marcante au în ele totuși ceva fascinant. Să nu uităm că acțiunile unice și toate faptele excentrice – hai să le spunem eroice – au schimbat oarecum fața lumii. Nebunii și eroii au curaj mai mult decât animalele normale cu programul biologic în regulă. Ei au străbătut pentru prima dată drumurile necunoscute, ei s-au sacrificat primii pentru tot ce normalilor nici prin gând nu le trecea că ar fi cazul să se sacrifice. De la ei au învățat normalii ce e bine și ce e rău ca să rămâi în viață, și cum poți muri cel mai repede, omorât de proprii tăi confrăți, obținând uneori câte un loc de veci într-un cimitir de lux, cu o placă de marmură frumos șlefuită la căpătâi și aprovizionat cu flori proaspete la fiecare început de lună.

Eroii sunt într-adevăr niște personalități cu care nu-i de glumit. Noroc că nu-i întâlnești prea des. Iar dacă poți să-i recunoști de la mare distanță, e cu atât mai bine pentru tine.

Noi, șoarecii, ne străduim să-i înțelegem cât mai bine. Facem tot posibilul ca să adunăm cât mai multe date privind motivațiile lor, cu toate implicațiile și urmările posibile, pentru a avea un tablou cât mai complet despre personalitatea lor, în studiile și cursurile noastre despre eroi.

Dar, bineînțeles totul de la distanță. De aproape nu dorim să avem nimic de a face cu ei. Îi admirăm, dar îi evităm.

Și, aș fi foarte bucuros să știu că mă înțelegeți corect. De aceea cred că trebuie să fac o precizare. Frica noastră nu e mai mare decât admirația. Dimpotrivă. Admirația e pe primul loc. Vedeți dumneavoastră, un șoarece nu are dimensiunea necesară pentru a se ocupa cu eroismul. Mă refer la lungimea în centimetri și greutatea în grame. Frica noastră fizică n-aș dori însă să o priviți ca o lașitate spirituală.

Dacă eroismul n-ar implica atât de direct fizicul animalului, credeți-mă că și noi am avea eroii noștri. Și încă destul de mulți. Nu ne-am zgârci cu ei, vă asigur. Așa însă, suntem excluși din competiție. Monopolul eroilor îl dețin cei cu dimensiuni mai mari, în timp ce nouă nu ne rămâne decât să privim competiția, ca simpli spectatori. Studiem, comentăm, admirăm, dar nu participăm la ea.

Nu veți găsi nicăieri admiratori mai entuziaști ai eroilor, ca la șoareci. Nu degeaba îi studiem atât de sârguincios, la toate vârstele. Păcat că nu puteți asista la cursurile noastre. Sunt mai mult ca sigur că ați înțelege numaidecât competența noastră și seriozitatea cu care tratăm subiectul.

Aș dori acum să vă povestesc o întâmplare cu un eroism ciudat și cu totul unic în

felul lui. Un eroism care se înrudește cu nebunia, dar care nu e de loc nebunie. Ar fi o nebunie doar dacă nu ar avea o explicație logică. Aici însă nu e cazul.

Întâmplarea face parte din cursul de „Teoria Personalității“, dar tocmai pentru că e ieșit din comun, cred că merită o atenție deosebită.

Cazul e o excepție, și fiind o excepție, confirmă o regulă. Iar regula despre care tocmai vă spuneam, e că cei mici de tot nu pot fi eroi. Uneori însă acest aranjament e dat la o parte și apare câte un erou ciudat, foarte mic și foarte slab, care încearcă să ne dovedească tocmai contrariul, și anume: că și cel foarte mic poate deveni un erou în felul lui. Și încă un erou adevărat.

Eroina întâmplării este o râmă – o simplă râmă – o râmă ca toate râmele, care trăiește îngropată în umezeala pământului și iese la suprafață doar uneori, pe timp de ploaie, ca să privească în jur la lumea umezită pe placul ei. Ce poate fi mai mic, mai moale și mai fragil decât o râmă? Nimic. Doar eventual o altă râmă. Și totuși.

Într-o zi, o râmă scârbită de contemporanii ei și de toate ce se întâmplau în jurul ei, s-a hotărât să-și schimbe cursul vieții. Așa cum trăise până atunci, nu mai vroia să trăiască în continuare. Aflând din revistele de specialitate că pământul e rotund și că în partea cealaltă a globului există teritorii mai puțin populate, unde se poate trăi, eventual mai liniștit, s-a hotărât să străpungă globul pământesc, iar ajunsă în partea cealaltă să înceapă o viață nouă, cu totul diferită.

Zis și făcut. Râma în cauză își luă rămas bun de la familie, rude, prieteni, vecini și de la o parte din contemporanii de care nu era scârbită și se porni pe sfredelit sau săpat – mă rog, vorba vine – așa cum poate săpa sau sfredeli o râmă obișnuită, adică o râmă ca toate râmele.

O vreme, prietenii și familia și poate chiar o parte din contemporanii ei s-au mai

întrebat, ce s-o fi întâmplat cu râma pornită la drum, dar cu timpul toate întrebările au încetat să mai fie puse și râma noastră a fost pur și simplu dată uitării.

E normal și nu trebuie să le-o luăm în nume de rău. O asemenea râmă bizară, cu un comportament atât de asocial, nici nu se putea aștepta la altceva din partea lor, decât să fie dată uitării.

Și poate că ar fi fost uitată pentru totdeauna, dacă speculațiile legate de ciudățenia cazului nu ar fi supraviețuit, în forma obișnuită a povestirii, pe urmă în forma scrisă a tratatelor de logică și bineînțeles, în forma scrisă a tratatelor noastre de Teoria Personalității.

Spre norocul nostru, lumea contemporană are marele avantaj, că în ea nimic nu se pierde, ci totul se transformă. O realitate dispărută se va transforma într-o poveste, iar povestea aproape uitată se va transforma eventual într-un studiu scris, menit să slujească la educația multilaterală a șoarecilor de vârstă școlară. De acolo va porni mai departe la șoarecii scriitori, de unde la Tipografie, și de acolo la alte animale care știu să citească, și așa mai departe.

Nimic nu se oprește și nimic nu dispare în lumea noastră civilizată. Ce poate fi mai frumos?!

În cazul nostru, speculațiile legate de aventura râmei scârbite de contemporanii ei, le-au început un grup de logicieni vârstnici, ieșiți la pensie, cu pensie guvernamentală legală, obținută pe bază de vârstă înaintată.

Spre norocul nostru, logicienilor le-a plăcut ideea excentrică a râmei și s-au apucat de treabă. Le-a plăcut nu numai pentru că era o idee ieșită din comun, dar și pentru că s-a născut în capul unei râme – o viețuitoare totalmente lipsită de păr – ceea ce făcea pentru ei cazul cu atât mai unic în felul lui.

N-am înțeles niciodată legătura între creșterea părului și apariția ideilor sau a eroismului, dar, mă rog, hai să nu ne băgăm în subtilitățile logicii logicienilor.

În aceste discuții ale lor au apărut mai multe variante și bineînțeles, mai multe comentarii ale diferitelor variante ale aventurii râmei scârbite de contemporanii ei. Datorită lor, noi, șoarecii, am putut prelua subiectul, gata prelucrat, șlefuit și finisat, bun de introdus în cursurile noastre.

Începutul aventurii e aproape identic în toate variantele: râma scârbită de contemporanii ei și de toate cele ce se întâmplau în jurul ei; hotărârea de a schimba cursul vieții; își ia rămas bun de la familie, prieteni și chiar de la o parte din contemporani; dispariția ei în adâncurile pământului.

De aici înainte începe aventura propriu-zisă, așa cum și-o imaginează logicienii pensionari.

Nu vă voi descrie toate variantele în parte și nici comentariile pe care le-au declanșat. Ar cere prea mult timp și nu ar avea nici un rost. Mai bine voi încerca să vă redau un rezumat cursiv al câtorva variante mai interesante, conform selecției făcute de autoritățile șoricești competente, așa cum apar în cursurile noastre de „Teoria Personalității“.

Drumul a fost bineînțeles mai lung decât și-a imaginat râma pornită la drum și normal că râma n-a apucat să ajungă dincolo. Raportul între lungimea drumului, viteza de deplasare și lungimea vieții unei râme nu corespundea, precum afirmă logicienii. O greșeală gravă de matematică elementară, pur și simplu.

Râma scârbită de contemporanii ei, deci, trebuia să știe ceva mai multă matematică, conform legilor psihologiei.

Studiile recente de psihologie socială și de sociologie comparată dovedesc foarte

clar, că animalele scârbite de contemporanii lor încep să fie preocupate din ce în ce mai mult de matematică și încep să facă tot felul de calcule mentale, fără ajutorul calculatoarelor, mult mai precis și mai rapid decât contemporanii lor nescârbiți de semenii lor. Atunci însă, poate că era altfel. Și, pe atunci nu se știa nimic despre relația existentă între scârba pentru contemporani și înclinația spre matematică, așa cum apare ea foarte clar în studiile sociologilor noștri șoareci.

Natura însă, așa se vede că era informată și pe atunci despre slaba pregătire matematică a râmelor, și drept compensație le-a înzestrat cu simțul matern, într-o măsură mai mare decât pe alte viețuitoare care sunt mai receptive la știința matematicii.

Dându-și seama după o vreme de eroarea de calcul sau, cine știe, poate încă de la pornire fiind programată pentru rolul de mamă, râma își întemeie o familie de râmișoare și numaidecât calculul matematic cu lungimea drumului, viteza de deplasare și lungimea vieții, se dovede a fi corect.

Cu puțină răbdare și multă dragoste maternă, râmișoarele deveniră curând râme în toată regula și înzestrate de natură cu aceeași dragoste pentru câte o familie numeroasă, au continuat drumul în direcția indicată de mama eroină, rămasă în urmă sub formă de mormânt fără flori.

Și tot așa, urmând din generație în generație direcția inițial trasată de o stră-străbunică de mult uitată, nepoții nepoților strănepoților stră-strănepoților eroinei au ajuns într-adevăr dincolo, unde au început să trăiască viața cea nouă pe care și-a visat-o râma de mult uitată de ei.

Bineînțeles că pentru ei viața de aici nu era nimic altceva decât o viață obișnuită. Ei n-au cunoscut viața de dincolo, de unde pornise stră-stră-străbunica lor, deci nu aveau elementul de comparație, ca să știe dacă viața lor de aici e mai bună sau mai

rea. Pentru ei era doar o viață obișnuită.

Iată-ne deci cu varianta unui succes târziu, realizat de descendenți – destul de logic din punct de vedere matematic – dar aceștia nu înțeleg nimic din rostul întregului șir de sacrificii al atâtor generații, cu scopul de a ajunge în partea aceasta a globului. Deci, un succes total lipsit de semnificație pentru cei care au parte de el.

În discuțiile logicienilor apare și o variantă ceva mai fericită, în care râma scârbită de contemporanii ei izbuteste să ajungă dincolo și apucă chiar să se integreze, încetul cu încetul, în lumea aceea nouă pentru ea, trecând printr-un proces complicat de aclimatizare biologică și socială. A avut nevoie de timp și răbdare să-și obișnuiască organismul și să-și cunoască noii contemporanii. Abia după ce a trecut prin întregul proces de aclimatizare, a știut dacă viața cea nouă era într-adevăr diferită, mai bună, mai frumoasă, decât cea pe care a părăsit-o. Or, s-a înșelat pur și simplu, nimerind peste ceva asemănător, ori poate chiar ceva, calitativ inferior. Posibilitatea unui schimb dezavantajos nu e exclusă, fiind vorba de atâtea elemente necunoscute, care își aduc contribuția în determinarea calității unei vieți.

Întrebări peste întrebări și variante după variante. Toate combinațiile, cu toate aspectele posibile, eventuale, apar în discuțiile logicienilor pensionari. Nici nu vă puteți imagina câte variante au fost numite și cum, câte un detaliu, care nu părea de loc interesant la început, a dat naștere la variante surprinzătoare și cu totul noi.

Ce poate fi mai pasionant decât o problemă ireală? Nimic. Dimensiunile ei sunt absolut nelimitate. Poți să te întinzi cu ele până unde vrei. Fiecare are libertatea să adauge o dimensiune nouă, sau a nega una delimitată de alții. Libertatea e absolut totală.

Logicienii, pasionați de asemenea incertitudinii, găsesc totuși în toate variantele dis-

cutate de ei o unitate care, nici nouă nu ne-a scăpat atunci când am preluat variantele lor și am început să facem ordine în ele.

Toate variantele, absolut toate, mă refer la cele pe care vi le-am redat, și la cele pe care nu vi le mai descriu aici, din lipsă de timp, au într-adevăr un numitor comun, clar și precis, care dă întâmplării o dimensiune fascinantă.

Râma noastră n-a fost o râmă oarecare – o râmă ca toate râmele – ci o râmă deosebită. O eroină.

Oricare din variante am lua-o drept valabilă sau demnă de crezare, fapt e că toate sunt bazate și pornesc de la ideea că în viața unei viețuitoare însuflețite, (râmă în cazul nostru) s-a întâmplat o saturație. Viața a devenit pentru ea insuportabilă în forma în care o trăise până atunci. Scârbită de contemporanii ei, râma ia o decizie absurdă, încercând să găsească alți contemporani cu care să-și petreacă viața.

Nemulțumirea sau nefericirea unei viețuitoare, fie ea și o râmă, este ceva deosebit de tragic în univers. Dacă o viețuitoare, fie ea și o râmă, ajunge să-și deteste contemporanii, înseamnă că echilibrul lumii nu mai e perfect și așa ceva nu rămâne fără urmări.

N-a rămas fără urmări nici în întâmplarea noastră.

Râma eroină n-a rămas locului, cu nefericirea ei, ci a luat o decizie, unică în felul ei și deosebit de riscantă, tocmai pentru a schimba starea lucrurilor.

Universul poate că mai are multe alte râme nefericite, scârbite de contemporanii lor, dar atâta timp cât nemulțumiții respectivi, nu dau într-un fel glas nemulțumirii lor, nimeni nu află despre problemele lor și toți ar putea crede că lumea e perfect orânduită pentru aceștia.

Râma noastră n-a tăcut însă. N-a rămas locului cu nefericirea ei și cu scârba față

de contemporanii care o înconjurau, ci a pornit la drum.

Iată minunea. O rămă slabă, moale și fragilă, o rămă ca toate râmele, cu existența de bine de rău asigurată pe acest pământ, a părăsit această existență sigură, îndreptându-se spre una total nesigură.

Faptul că eroina rămă, nu și-a atins scopul propus – ori că l-a atins pentru o scurtă vreme – sau că a fost atins doar de descendentele ei, dă eroismului ei o dimensiune absurdă, dar cu atât mai frumoasă. Mobilul și fapta au devenit o victorie în sine.

Avem deci un sacrificiu anonim, care se pierde în adâncurile pământului, neștiut de nimeni și fără urme.

Ce vreți mai frumos?

Nimeni nu află cum și de ce te sacrifici, iar sacrificiul în sine este uitat sau total neobservat de cei pentru care te sacrifici.

Un eroism în forma cea mai pură posibilă, fără laude post mortem, fără interviuri televizate, fără memorii scrise, rude îndoliate, funeralii fastuoase, mormânt cu placă de marmură la căpătâi, fără flori proaspete la fiecare început de lună.

Un eroism fără urme.

Iată excepția, care confirmă regula.

Și cei mici pot fi eroi, în felul lor.

20. GÂNDURILE ȘI MAXIMELE ȘOARECELUI

Notarea maximelor era cu adevărat o problemă pentru șoarece. De mai multe zile se învățea de ici până colo cu ideea în cap, dar nu știa cum să-i dea viață.

Șoarecele le știa pe toate pe dinafară. Le auzise de mic, le repetase de sute de ori, le-a învățat și le-a transformat de multe ori. Dar, una e să le știi pe dinafară și alta e când trebuie să le dai o formă scrisă. Cu forma chițăită te mai descurci cumva și chiar dacă uiți câte ceva nu e prea grav. Te mai joci puțin cu sinonimele, mai adaugi, mai improvizezi câte ceva, doar să nu alterezi sensul. Cu scrisul însă nu-i de joacă. Hârtia te prinde și nu te lasă să te miști. Nu poți improviza nimic. Ceea ce ai pus pe hârtie, acolo rămâne, neimprovizat și neimprovizabil până în vecii vecilor.

Și, mai e o problemă, care nici ea nu e ușor de rezolvat. Și anume: nu le poți scrie așa cum ai vrea să le scrii. Una e să-ți notezi maximele pentru a fi citite doar de șoareci, și cu totul alta atunci când e de presupus că le vor citi și alte animale, sau chiar oameni.

Deci, vor trebui scrise și pe înțelesul lor. Altfel decât dacă le-ar scrie doar pentru confracții lui.

Apare acum, vrând nevrând întrebarea, dacă poate un șoarece sincer și cinstit să-și scrie maximele și pe înțelesul altor animale, sau nu?

Indiferent de eventualul răspuns (care nu avea de unde să sosească, deoarece era doar o întrebare retorică, iar întrebările retorice nu cer în mod obligatoriu un răspuns) se gândi să încerce și să le scrie de parcă ceilalți ar putea înțelege maximele unui șoarece. Va încerca. Rămâne de văzut dacă va reuși.

Se obișnuise să-și facă un mic plan de lucru, de fiecare dată când se întindea la scris pe biroul de arhitectură spațială a puilor lui. Obiceiul îi plăcea. Nu se mai apuca

să scrie orice, anapoda, iar pe urmă să constate că muncise degeaba. Încearca să evite munca fără rost, din mai multe motive.

În primul rând, energia cerebrală pe care nu mai era dispus să o risipească. Iar în al doilea rând, dar tot la fel de bine putea să fie și primul rând sau chiar și un rând înainte de primul rând, era problema timpului.

Timpul devenise dușmanul lui mereu prezent care-l presa, îl tortura și îl chinuia până și în somnul de după masă, ceea ce e chiar rău de tot sau chiar mai rău decât rău de tot. Să nu dormi noaptea din cauza grijilor era ceva normal. Se întâmplă fiecăruia uneori; deci, era firesc. Până și psihologii știu că se poate suferi de insomnie din cauza grijilor. Insomnia însă se referă la somnul din timpul nopții și nu la somnul de după masă. Cu odihna de după masă nu s-a auzit până acum ca cineva să aibă probleme. S-ar putea ca nici psihologii să nu fi auzit despre așa ceva.

În timpul somnului scurt de după masă dorea din toată inima să se relaxeze. Cerea cu insistență liniște familiei lui, fiecărui pui în parte, vecinilor și autorităților poștale care uneori îi aduceau telegrame fulger tocmai în acest interval scurt de 37 minute, de care depindea forța și puterea lui de concentrare în orele care urmau.

Acum grija timpului nu îl mai lăsa să aștească. Timpul îl gonea în mai multe feluri: îi ticăia în urechi, în vine, în creier, în tot corpul. Goana timpului era pretutindeni prezentă în jurul lui: în aer, în lumină și în întunericul nopții. Nicăieri n-o putea uita. Timpul îi era limitat, socotit, împărțit, prevăzut, îngădit, programat de alții. Timpul lui nu mai era al lui. El era doar un mecanism anonim care funcționa în timpul în care era prins, în care era pus să funcționeze, în care i se permitea să funcționeze și pentru care funcționare i se dădea de mâncare și i se permitea să trăiască.

Nu era mult, dar era totul.

Pentru el nu mai exista nimic altceva în afară de acest timp primit cu împrumut din bunăvoința Tipografului. Supraviețuirea lui depindea acum de el. Dacă se dovedea a fi productiv, reușind să facă față cerințelor în limitele timpului dat, rămânea în viață.

Nu avea timp de pierdut. Totul trebuia scris scurt, bine și la subiect.

Maximele fiind scurte, nu cer decât puțin timp pentru a fi scrise. Iar dacă azi nu apuci să le scrii pe toate, le poți continua și mâine și poimâine, fără să fie nevoie să le recitești pe cele pe care le-ai scris ieri. Sunt idei independente. Poți scrie azi o idee iar mâine alta, eventual chiar și una contradictorie. Nimeni nu va observa contradicția, dacă logica e corectă.

„Mare păcat că nu le pot scrie numai pentru șoareci“, cugetă șoarecele cu voce tare, în limba lui maternă; „ar putea fi scurtate și mai mult“, își continuă el monologul pentru sine. „Un șoarece înțelege ideile altui șoarece fără nici o explicație suplimentară. E suficient să prezinți o idee în două, trei cuvinte și el a și înțeles totul. O înțelege, pentru că și felul lui de a se exprima e identic: scurt și concentrat. De ce? Nu e nici un secret. Dacă aș fi întrebat, le-aș spune: – Uite de ce!?”

Timpul unui șoarece e altul decât timpul altor animale. Nu aveți decât să vă uitați în jur și veți observa numaidecât cum se mișcă unele animale mari, cât aleargă pe zi, câte ore stau așezate pe zi, cât dorm, cât timp se alimentează, cât timp își fac nevoile, cât durează la ele o discuție și cât timp le trebuie ca să-și exprime o idee. Veți putea trage numaidecât concluzia cea justă, în trei puncte, ca și mine.

1. Unele animalele mari nu cunosc valoarea timpului.
2. Unele animale își bat joc de timp.
3. Multe animalele nu sunt interesate de valoarea timpului.

Țin să vă asigur că timpul șoarecilor e mult mai rațional folosit. Noi nu ne batem

joc de timp. O idee care poate fi exprimată în trei chițăituri, vom încerca, dacă va fi posibil să o exprimăm în două sau eventual chiar într-una singură. Viața noastră e scurtă iar ideile noastre sunt multe la număr. Viața animalelor mai mari e mai lungă. Au timp mai mult să sporovaiască și să se întindă pe zeci de pagini cu câte o idee care la noi ar putea fi expusă și explicată în trei secunde – și notată într-un sfert de rând al unei coli de format A5.

Cu cât animalul e mai mare, cu atât mișcările lui sunt mai încete, cu atât îi vin ideile mai încet, cu atât îi sunt explicațiile mai greoaie, cărțile pe care le scrie mai voluminoase, filmele pe care le face (și pe care le privește) mai lungi, picturile pe care le pictează (și pe care îi place să le privească) mai mari, muzica mai lălăită și discursurile politice mai lungi. Toată viața, cu toate faptele lor se desfășoară într-un timp mai lung decât viața și faptele unui șoarece.

Nici nu le putem cere, de altfel, viteza gândirii noastre, din moment ce întreaga lor existență are o viteză pentru care nu putem decât să-i compătımim.

Literatura lor este poate cea mai bună dovadă a vitezei cu care funcționează creierul lor.

Spuneți-mi și mie, vă rog, care șoarece se apucă să citească sutele și miile de pagini scrise de ei? Căutați, vă rog, unul și arătați-mi-l și mie. O să căutați mult și bine până o să-l găsiți. Dacă o să-l găsiți! Și chiar dacă o să puneți până la urmă laba pe unul, el va fi cu siguranță unul deranjat mintal, care citește în prostie doar pentru că tot n-are ce face și pentru că tot trebuie să-și umple timpul cu ceva de la o masă la alta și de la un somn la altul.

Un șoarece cu capul în regulă nu va lua în labe nici o carte care depășește cu mult suta de pagini. Și, pe drept cuvânt. Pentru că unul care scrie, dacă n-a reușit să-și

expună ideile clar și pe înțelesul tuturor, în o sută de pagini, nu va reuși să le facă înțelese nici în o mie de pagini. Cărțile groase și sporovăiala interminabilă sunt bune doar pentru animalele care au înțelegerea mai înceată și timp mai mult la dispoziție.

De aici vine toată problema atunci când te apuci să-ți scrii maximele pentru mai multe animale. Ești silit să te transpui în pielea lor și să încerci să gândești ca ele. Ceea ce nu e deloc ușor.

Pentru șoareci, maximele sunt literatura de bază. Noi gândim în aforisme, ne exprimăm și comunicăm prin ele.

Nu mă voi apuca acum să vă povestesc istoria evoluției gândirii noastre și cum am ajuns la scurtarea întregului nostru sistem de comunicare, pentru că nu mi-ar mai rămâne timp să-mi scriu porția de maxime, planificată.

Doar atât aș dori să aflați, că fiecare familie de șoareci își are maximele preferate, la care ține și pe care le iubește. Acestea sunt chițăite la fiecare început de săptămână de trei ori la rând în urechile șoricilor, înainte de a porni la școală și la fiecare sfârșit de săptămână, de două ori, înainte de a se relaxa.

Deseori, o parte din maximele preferate sunt moștenite ori lăsate moștenire urmașilor care, dacă le vor considera bune și actuale, în vremurile noi pe care ei le vor trăi, le vor repeta în cadrul familiei lor și le vor lăsa moștenire puilor lor.

Maximele sunt cel mai frumos capital cultural pe care o familie de șoareci poate să-l posede. Cu cât o familie știe mai multe aforisme, cu atât ea e mai avută și cu atât tinerii membri ai familiei sunt mai respectați la școală de colegii lor.

Afirmația nu e întâmplătoare și nu trebuie să vă surprindă. Tot așa cum cifrele referitoare la cantitatea bancnotelor, oglindesc cu multă acuratețe avuția financiară a cuiva, sau numărul puilor reflectă dimensiunea precisă a unei familii de șoareci; tot

așa numărul și calitatea maximelor, deci a sintezelor și comparațiilor memorate de un șoarece, reflectă cu precizie avuția lui spirituală și calitatea creierului său.

Cu cât creierul unui șoarece are depozitate în el mai multe maxime, cu atât e mai capabil de a face mai multe conexiuni – presupunând că șoarecele are capacitatea combinării lor și a întrebuintării lor raționale.

Pentru că, vedeți, nu numai despre numărul lor e vorba. Nu e suficient ca ele să fie memorate. Aforismul în sine nu reprezintă nimic, dacă este repetat neschimbat, mereu și la fiecare ocazie. Fiecare ar putea să turuie la maxime ca papagalul. Valoarea lor începe să se arate doar atunci când ele sunt folosite ca o unealtă a gândirii; într-un anumit context și într-o combinație cerută de situația dată. Iar cum situațiile sunt mereu schimbătoare – o zi nu e aceeași cu alta – maximele trebuie schimbate, reajustate, combinate, scurtate, lungite, compilate, ca să se potrivească zilei și orei respective.

De aceea, n-aș vrea să mă înțelegeți greșit, cum că noi moștenim și lăsăm moștenire maximele ca pe un sac plin cu pietre prețioase, la care ni se spune: „ia-le, folosește-le, iar când vei crede de cuviință dă-le puilor tăi să le folosească și să le dea eventual mai departe“. Ar fi prea simplu și total neinteresant. Cu toții ar putea moșteni și lăsa moștenire aforisme, din ce în ce mai multe, chiar dacă n-ar fi gospodari buni.

De aceea, poate ar fi mai bine dacă v-ați imagina moștenirea maximelor mai degrabă ca pe un sac plin cu grăunțe, bune de ronțăit sau de semănat, a căror durată e limitată în timp. După scurtă vreme, dacă nu le vei scoate din sac, dacă nu le vei aerisi, nu le vei consuma sau semăna pentru a le da o nouă viață, vor putrezi sau se vor usca pur și simplu.

Iar pentru a le da mai departe, trebuie să înveți să le îngrijești, să le semeni și

să obții din ele o recoltă proprie. Numai și numai în felul acesta le vei putea da mai departe, proaspete și bune de consum sau de semănat.

Șoarecele le primește de la părinții și profesorii lui, într-o anumită formă, iar dacă e capabil, le va învăța și remodela conform necesităților lui culturale. Le va da o înfățișare nouă care să-l reprezinte pe el, cu gândurile și problemele lui, diferite de cele ale profesorilor și părinților lui.

Cel care vrea să le ducă mai departe, va trebui să le înțeleagă și să le iubească. Altfel nu se poate.

Nu există maxime definitive. Din păcate, și din fericire.

E păcat că ceea ce odată a fost considerat bun, nu rămâne și pe mai departe bun. Pe de altă parte, ce poate fi mai plăcut decât să știi că în posesia ta se află o valoare a cărei renaștere depinde doar de tine? Dacă ești capabil să le prelucrezi, le vei folosi și le vei da mai departe urmașilor. Dacă nu, nu! Simplu de tot.

Maximele fiecărei familii sunt o posesie oarecum intimă. Le iubesc doar ei, pentru că ei le înțeleg cel mai bine. Alții le vor găsi ciudate sau nu le vor înțelege deloc. Tocmai de aceea e atât de problematic să îți notezi ideile. Cei care le vor citi, le vor trece prin creierul lor, iar o dată ce au pătruns în creierul lor – diferit de al celui care le-a scris – probabilitatea e mare că vei fi greșit înțeles“.

– „Le voi trimite totuși Tipografului. M-am decis să i le trimit, din două motive, la fel de temeinice“, monologă în continuare șoarecele după o scurtă pauză.

– „Cu primul motiv nu prea mă pot mândri. Mai degrabă mi-e rușine din cauza lui. Da, mi-e rușine. Însă, din moment ce vă mărturisesc că mi-e rușine este ca și cum nu mi-ar mai fi decât pe jumătate rușine. Vorba proverbului: “o vină mărturisită e pe jumătate iertată“ (sau, ceva în genul acesta).

Motivul e că mi-e frică. Da! Mi-e frică să nu mă prindă Tipograful că le-am dosit. S-ar putea să fi auzit că fiecare familie de șoareci posedă câte o colecție de maxime preferate. Dacă într-adevăr știe acest lucru, iar eu nu i le trimit, consecințele ar putea fi grave. Nici nu-mi vine să mă gândesc ce s-ar întâmpla dacă s-ar supăra. Ar fi suficient să nu ne mai trimită săculeții cu de-ale gurii și deja mi-ar sări în cap toată familia. Ar fi deja un dezastru total. Despre rest, despre ce mi-ar mai putea face dacă s-ar supăra, nici nu mai pomenesc, prea ar semăna cu un coșmar.

Motivul celălalt îmi vine mai ușor să vi-l explic. Nu numai acum, dar întotdeauna îmi vine ușor (și îmi face chiar plăcere) să amintesc contemporanilor mei despre calitățile sufletești ale șoarecilor. Mă simt bine de fiecare dată când pot aduce vorba despre acest subiect – fie în cadru intim, fie în public – deși, este adevărat că aceste ocazii sunt rare.

Simțul datoriei mă îndeamnă să i le trimit. Chiar dacă o să vi se pară ciudat, dar noi șoarecii avem așa ceva. Dacă nouă ni se dă ceva – mâncare de exemplu – nici noi nu suntem zgârciți cu ceea ce avem. Se știe că nu avem multe bunuri materiale, dar din ceea ce avem, din bunurile noastre spirituale dăm cu drag și altora.

La noi e obiceiul, atunci când ne vizităm rudele sau prietenii, să le ducem câte un cadou. Nu se cer cadouri prețioase. E vorba doar de un gest simbolic. În vremurile bune se duce mai mult, în cele problematice mai puțin, dar întotdeauna se duce câte ceva. O bucățică de cașcaval, o bucățică de slănină sau o jucărie electronică pentru cei mici este mai mult decât suficient. Se fac însă și alt gen de cadouri. Dacă vrei să-l faci cu adevărat fericit pe un confrate șoarece pe care-l vizitezi, îi vei dărui o carte de matematică, de biologie sau de chimie nou apărută și tradusă în limbajul șoarecilor; îi vei scrie o poezie psiho-analitică sau vei pune pe unul din puii tăi să-i chițăie la ureche

o melodie, compusă special pentru el.

Tot în categoria cadourilor spirituale, unul din cele cu care poți să-l faci pe confratele tău mai mult decât fericit este să-i dăruiești trei maxime din colecția familiei tale, notate pe o bucată de pergament comestibil, făcut sul și legat cu o panglică vopsită cu coloranți vegetali (comestibilă și ea, normal). E un cadou spiritual deosebit de frumos, combinat cu un cadou material modest.

Confratele șoarece care primește cadoul, va citi de două ori la rând conținutul pergamentului, cu voce tare și intonație potrivită, după care, presupunând că fiecare membru al familiei a memorat maximele primite cadou, va împărți pergamentul frățeste și părintește între ei și îl vor mânca (la nevoie, cu puțină sare).

Maximele primite cadou, memorate și înghițite, vor face de acum parte din patrimoniul familiei care le-a înghițit. Ei vor avea însă obligația ca în decurs de 24 ore de la luarea lor în primire să le prelucreze potrivit locului unde își au domiciliul, a stării lor materiale și a vederilor politice.

Folosirea lor în starea în care le-au primit este strict interzisă și aspru pedepsită de lege. De aceea nu prea veți auzi ca vreo familie de șoareci să nu-și transforme maximele la timp și să se apuce să le întrebuințeze în public exact așa cum le-au primit cadou. De mult nu s-a mai întâmplat așa ceva. Ultimul caz de plagiat a avut loc exact cu 127 de ani în urmă, dar și acela s-a întâmplat din cauza unui ceas electronic defect, nu din rea-voință sau incorectitudine.

Tocmai pentru că e vorba de un asemenea cadou spiritual, familiile au grijă să le prelucreze imediat după plecarea musafirilor sau cel târziu în decurs de 8 ore, înainte de plecarea la școală a tinerilor șoricei. Aceștia ar putea chițăi, din nebagare de seamă în fața colegilor una din maxime, în starea ei originală.

Puteți spune ce vreți, noi suntem mândri de avuția noastră spirituală și știm cum să o păzim de dușmani.

Aforismele sunt o lume în sine, cu multe drumuri și direcții diferite, în care, din păcate, nu toate animalele se orientează cu ușurință. Unele cunosc bine aforismele, le iubesc ca și noi și le-au tipărit în cărți; multe alte animale însă, nici n-au auzit de ele sau, dacă știu câte ceva despre existența lor, le folosesc când și cum se nimerește, doar ca un joc de cuvinte. Despre o unitate în gândire și înțelegerea lor, nu se poate vorbi.

Folosirea greșită, ori nepotrivită locului a dus nu o dată la conflicte între familii și chiar la războaie armate regionale.

Îi poți chițăi unui dușman chițăituri oricât de indecente, fie și înjurături referitoare la părinții lui (decedați sau încă în viață) sau referitoare la alte rude apropiate (decedate sau încă printre cei vii) și el nu le va lua în serios, mai ales dacă știe că îi ești dușman. În schimb, să nu încerci să-l apostrofezi cu o zicală subtilă în care el ar putea să se recunoască, ori să răspândești pe foi volante, sau în presa locală o maximă în care el să fie cel vizat, că e de rău.

E bine să fii prudent de fiecare dată când te decizi să le faci auzite în public. Cel mai sigur e să le păstrezi doar pentru tine, iar atunci când le faci cadou, să ai grijă cui le dăruiești și ce subiecte îți permiți să-i oferi. În ultima vreme până și prietenii au devenit deosebit de sensibili. Încearcă să afle din analiza cadoului ce intenții ai și mai ales, ce urmărești prin cadoul pe care i l-ai făcut. De parcă ceea ce i-ai dat ar fi avut o semnificație ascunsă, iar el ar urma să o pătrundă. Nici unul nu mai vrea să creadă în gesturi de prietenie, sincere și dezinteresate. Vor doar să te prindă cu ceva, ce lui îi pare o insultă, iar pe urmă să se răzbune pentru insulta pe care doar el și-o imaginează.

Oricum ai întoarce-o, nu e bine. Ce să mă mai lungesc, maximele au devenit un subiect problematic, chiar și în forma de cadou.

– „Atenție!... Atenție!... cu maximele nu-i de joacă!“ chițai el, ceva mai tare.

După ce lăsă de câteva ori să-i sune în cap ecoul rău prevestitor al cuvântului „atenție“ se ridică și se învârti de câteva ori în jurul biroului. Sângele din picioare începu din nou să circule cu viteza obișnuită. Senzația îi plăcu.

Nu înțelegea, de ce ramânea uneori înțepenit într-o poziție fixă de parcă doar în starea de nemișcare ar putea urmări o idee până la capăt?! Uite că și în mișcare putea gândi la fel de bine despre toate. E adevărat că dramatismul dispărea puțin din conținutul gândurilor. Chiar și cuvântul „atenție“ care doar adineaori răsună atât de înfricoșător în capul lui, acum suna altfel, mult mai încet, de parcă altcineva l-ar fi chițăit de după un copac foarte gros, cu multe frunze și plin cu păsări care ciripeau.

Da, da... e cu totul altfel când îți permiți să te miști în timp ce gândești. Ai alte gânduri. Gândești altfel.

După alte patru ture întregi în jurul biroului, șoarecele se întinse pe birou și luă creionul în labă.

Se apucă să-și scrie maximele.

21. DRAGOSTEA PENTRU TRECUTUL GLORIOS

Dragostea pentru trecutul glorios este una din bolile cele mai grave ale animalelor sărace. Când un animal nu mai are mâncare de ajuns, adăpost bun, prieteni de încredere, cultură care să-l satisfacă sau bani (pentru că nu i se mai dau împrumuturi bancare) se îndrăgostește de trecutul istoric. Dacă prezentul nu îl ajută să trăiască așa cum ar vrea el, fantezia lui o ia razna spre trecut.

Animalul bolnav, pierde treptat simțul realității și începe să trăiască într-o lume imaginară, folosind trecutul „glorios“ și „fascinant“ ca un model pentru tot ce face el acum.

De unde-i vine ideea că trecutul a fost glorios și îmbelșugat?... Nu se știe. Nu e clar încă nici pentru psihiatri. Ceea ce se cunoaște însă este cam în ce fel își face bolnavul calculele mintale ca să poată să-și croiască din trecut modelul de care are nevoie, pentru a contrasta cu mizeriile prezentului.

În linii mari, apariția și evoluția bolii poate fi comparată cu evoluția unei boli obișnuite, provocată de un virus sau o bacterie neprietenoasă organismului.

Boala începe întotdeauna la fel, cu o perioadă de incubație. Animalul începe să fie nemulțumit de tot ce se întâmplă în jurul lui. Nimic nu-l mai mulțumește. Devine apatic, delăsător în treburile practice; lasă lucrurile neterminate sau le face neglijent și calitativ inferior confrăților lui. Boala se agravează pe măsură ce animalul începe să se adâncească în cititul istoriei. Istoria devine obsesia de bază, care duce foarte curând la declanșarea ireversibilă a bolii.

Avem și aici o întregă gradatăie pe care aș dori să o semnez doar în trecut. Ea diferă de la caz la caz, iar dacă o privim cu mai multă atenție, ne poate ajuta să înțelegem mai repede și fără analize prea complicate cam în ce stadiu al bolii se află

animalul respectiv.

Se începe de obicei cu biografii romanțate și povestiri istorice, reale sau fantastice. Nu are importanță. Ambele genuri slujesc la înmuierea creierului, prin pierderea totală a vigilenței matematice și slăbirea judecății logice. Animalul cititor devine naiv ca un copil needucat și începe să creadă în personalități extraordinare, în minuni istorice, glorie postumă și alte bazaconii.

Unii bolnavi se opresc la acest stadiu, și continuă până la adânci bătrâneți să-și îndoape creierul cu povestiri istorice, care, de cele mai multe ori nu au nici în clin nici în mână cu istoria propriu-zisă. Dar n-am de gând acum să mă apuc să fac analiza acestor rebuturi literare. E suficient dacă voi aminti aici că acest gen, de așa zisă literatură, a devenit foarte căutat, iar autorii cărților de acest gen sunt deosebit de prolifici. La nevoie sau din dragoste pentru contul bancar, unii din ei pot scrie până și două cărți pe zi. Cât despre calitatea și adevărul celor scrise, mai bine să nu discutăm. Din moment ce există amatori (adică cumpărători) pentru ceea ce produc ei, e normal să le fie rentabil să nascocescă cât mai multe aiureli pentru aiuriții aceștia. Scriitorii n-au deci nici o vină. Ei, desigur că nu cred nici o iotă din ceea ce scriu.

Nu toți însă se opresc la acest stadiu. Ar fi fost prea frumos dacă ar fi fost așa. Cei mai mulți abia acum prind gustul istoriei și abia acum încep de-a serioasele să se îmbolnăvească.

Se trece treptat sau brusc la studierea serioasă a istoriei patriei, a istoriei oficiale, din manualele de școală medie, iar pe urmă din cele universitare. Odată terminate, bolnavul se va adânci în studierea unor documente de importanță istorică, redactate și chiar semnate de personalități politice și militare din trecutul patriei. Se va abona la toate revistele de arheologie și folclor și va începe să viziteze, chiar și zilnic dacă îi

va fi posibil, câte un muzeu sau două, pentru a vedea cu proprii ochi și a mirosi cu propriul lui nas, câte ceva din trecutul glorios al patriei.

N-ar fi nimic rău până aici, dacă animalul s-ar rezuma doar la aceste activități pur informative. El nu se oprește însă aici. Din păcate și spre ghinionul lui, boala se agravează și el devine colecționar.

Stadiul de colecționar este, după cum ne arată specialiștii, prima etapă concretă în care boala devine palpabilă. Bolnavul încearcă să materializeze trecutul, să-l reconstruiască, să-l readucă la viață, exact așa cum crede el că a fost, conform informațiilor literare, vizuale, materiale, avute la îndemână, plus fantezia proprie, care, încetul cu încetul, deține un rol din ce în ce mai evident în toată treaba.

Un obiect vechi sau presupus vechi, aparținând acelor timpuri glorioase, devine în labele lui o dovadă concretă și-l ajută de acum înainte să fie convins că ideea lui despre gloria strămoșească nu e nici pe departe o boală, ci o certitudine. Obiectele colecției lui vor deveni de acum înainte adevărul lui de sănătate. Le va arăta cu plăcere fiecăruia, cu toate explicațiile necesare. Colecția lui va cuprinde cam tot ce va putea achiziționa: obiecte vechi decorative sau de uz casnic, legate direct sau indirect de evenimentele acelor vremuri, obiecte de artă, bijuterii, dar mai ales arme, uniforme militare, drapele, instrumente de tortură și decorații, dacă e posibil cu agățătoare cu tot.

Dacă îi va surâde norocul, va fi fericit să poată achiziționa chiar și relicvele unor eroi, căzuți pentru gloria idealurilor de atunci, cu uniformă și decorații cu tot, eventual ciorapi, pieptene sau periute de dinți, folosite de ei.

Bineînțeles că nu toate cele achiziționate de ei vor fi chiar așa de autentice și unice cum vor crede ei că sunt. Și asta, pentru că alte animale, specializate în antichități,

care nu sunt deloc bolnave și n-au nici o atracție pentru trecutul glorios, doar poate una financiară, reușesc să producă copii foarte reușite și antichități proaspete, pentru a sătura foamea neîntreruptă a colecționarilor, dornici să-și mărească colecțiile. Dar asta e o altă socoteală. Chiar dacă fabricanții de antichități la comandă se îmbogățesc relativ ușor, pe socoteala bolii celorlalți, lucrurile își urmează cursul, fără piedici. Ambele părți interesate își fac treaba cu succes.

Pe lângă activitatea de colecționare, animalul pornit să reînvie istoria glorioasă va începe să dezgroape așezăminte de mult dispărute, unde s-ar presupune că au trăit înaintașii lui. Normal că nu ar reuși să facă prea mult dacă ar săpa de unul singur, așa că el se asociază cu alți săpători pasionați și împreună reușesc să dezgroape, dacă nu chiar așezăminte întregi precum își propuseseră, dar destul de multe materiale, presupuse a fi vechi și aparținând perioadei istorice glorioase. Și o dată ce le-au curățat, înregistrat, fotografiat și catalogat, vor scrie numaidecât studii și cărți întregi despre ele. Le vor așeza în muzee, în vitrine speciale de sticlă cu temperatura și umiditatea potrivită pentru o cât mai bună conservare, totul frumos iluminat, ca să poată fi privit de toate animalele curioase pe timp de zi și noapte.

Și uite așa, cazurile individuale adunate la un loc pe bază de interese comune – suferind adică de aceeași boală – vor forma grupări mari de animale bolnave cu interese comune, numite de-acum încolo „interese naționale“.

Dacă pacienții s-ar opri la acest stadiu, încă toată activitatea lor nu ar face nimănui nici un rău și nu ar păgubi pe nimeni. Câteva muzee în plus, câteva săpături arheologice suplimentare urmate de studii și de câteva volume ilustrate, sau încă vreo câteva prelegeri la care intrare este gratuită, nu fac nici un rău societății, în care și altfel se întâmplă fel de fel de ciudățenii.

Din păcate însă, nici de data aceasta lucrurile nu se opresc aici.

Grupați acum în asociații naționaliste și tot felul de partide cu sentimente național-istorice, sprijinindu-se reciproc în propagarea ideilor, vor începe, treptat, să fie ocupați nu numai de partea teoretică a acelor timpuri glorioase și de ilustrarea lor, ci și de aspecte mai concrete ale prezentului, și anume, cum să dea viață acelor timpuri și cum să iasă din impasul material în care au ajuns.

Devine acum clar pentru toți cei din jur, că speculațiile teoretice de până atunci n-au fost decât începutul și că animalele obsedate de ideea măreției trecutului vor încerca să reproducă modelul istoric din fantezia lor.

Încep să se înarmeze. Își risipesc până și ultimele resurse financiare pentru a cumpăra echipament militar și își convertesc până și ultimele ramuri ale industriei bunurilor de larg consum într-o industrie producătoare de armament.

Fiind convingși că ei sunt superiori din punct de vedere al originii lor, cred că li se cuvine un prezent glorios, pe care, dacă nu-l vor obține prin mijloace pașnice, vor fi hotărâți să-l dobândească pe calea armelor. Iar în această direcție nimic nu mai poate să-i rețină.

Și uite așa, cu creierul înfierbântat, devin pe zi ce trece tot mai puțin gospodari în administrarea bunurilor lor și din ce în ce mai leneși. Nu mai vor să lucreze, folosindu-și timpul doar pentru exerciții militare și învățarea unor cântece patriotice. Își petrec zile întregi adunați în locuri special amenajate, unde scandează în cor lozinci sau urlă împreună cântece despre trecutul glorios și viitorul fericit, care va urma, după părerea lor, foarte curând.

Timpurile noi însă nu vor sosi de la sine, căci prezentul, nici el nu dispăre de la sine. Așa spun ei. De aceea toate cântecele și lozincile lor îndeamnă la luptă, cu sacrificii,

până la victoria finală, absolut sigură. Dușmanii interni și externi vor fi distruși în luptă, vecinii vor fi aduși la ordine – adică supuși – iar ei vor deveni stăpânii legitimi ai tuturor teritoriilor din împrejurimi.

Devine clar acum pentru fiecare despre ce e vorba. Și dacă se nimerește să fii tocmai vecin cu vreunul din ei, situația începe să se încurce din ce în ce mai rău.

Să-i eviți, încât să nu ai cu ei nimic de a face, ar putea fi o soluție, de fapt ar fi ideal, dacă lucrurile ar depinde doar de tine. Din păcate însă, nu depind doar de tine.

Să te înarmezi la rândul tău, ca la nevoie să-ți aperi teritoriile și bunurile, ar putea fi o soluție. Însă foarte costisitoare și doar provizorie. Și, uite de ce. Ar trebui să ții tot timpul pasul cu ceilalți, pentru a avea un nivel tehnic cel puțin la fel de avansat și o cantitate de armament comparabilă cu a lor. Or, dacă trebuie să te străduiești tot timpul să ții pasul cu unul care își cheltuiește toți banii doar pentru armament, chiar dacă populația suferă lipsuri de toate felurile, va fi greu să cheltuiești la rândul tău pentru scopuri militare și să-ți mai rămână și pentru menținerea unui nivel de trai cât de cât satisfăcător al populației. Cu alte cuvinte, cheltuielile lui militare absolut iraționale, te vor sili și pe tine la cheltuieli mari, tocmai ca să nu-i permiți lui să devină puternic, iar tu să devii o pradă ușoară pentru el.

Presupunând că te decizi să te înarmezi și să-ți cheltuiești o mare parte a banilor pentru acest scop, nici atunci soluția nu ar fi optimă. Nici înarmarea cea mai puternică nu te-ar feri de neazuri.

Chiar dacă potențialul tău militar l-ar depăși cu mult pe cel al bolnavilor, tot n-ai fi scutit de un atac și o confruntare în care pierderile ar putea fi enorme.

Un animal sănătos la cap n-ar porni niciodată orbește la luptă, fără ca să-și pună întrebarea dacă are vreo șansă de reușită sau nu. Înainte de a porni la război, ar cântări

puterea militară a inamicului, și abia dacă ar constata că are o șansă cât de mică de reușită, ar declanșa atacul. Altfel nu. Bolnavul, în schimb, cu capul înfierbântat de ideea superiorității lui istorice, pornește la luptă fără nici un calcul logic, fiind condus doar de ideea lui bolnavă, și de foame. Cel mai des doar de foame. Până să-l învingi și să-l dezarmezi, pagubele pot fi enorme și pentru el și pentru tine.

A încerca o dispută teoretică cu el pe subiectul lui fantezist, ori să încerci să-l convingi că eventuala măreție a trecutului nu are nici o legătură cu măreția sau nemăreția prezentului, ar fi obositor și zadarnic. Îți vei irosi energia de pomană, încercând să dovedești ceva logic, unuia care nu știe ce e logica.

Ce e de făcut??... Ce e de făcut??... Ce e de făcut??...

În decursul istoriei, încă din cele mai vechi timpuri, întrebarea – pe care am repetat-o intenționat de trei ori ca să vă fac să înțelegeți că nu e o simplă întrebare retorică, ci o problemă deosebit de complicată – a dat bătaie de cap multor generații de animale, mari și mici.

Cum au răspuns animalele mari și mici la această întrebare, e o întregă poveste, lungă de tot. N-am de gând să vă înșir acum toate soluțiile, gândite și adoptate de diferitele animale, mari sau mici, în diferitele perioade ale istoriei. Mi-ar lua prea mult timp și, din păcate, n-ar avea nici un rost. Nu ne-am apropia cu nimic de soluția ideală, care de altfel nici n-a fost găsită până acum.

Fiecare a încercat, în felul lui, să rezolve situația, cu pagube cât mai mici, și fiecare a încercat să învețe câte ceva din experiența altora. Pagubele însă au fost de fiecare dată enorme și nici unul n-a putut învăța nimic din experiența altora. Istoria nu are niciodată situații identice. Or, situațiile fiind diferite, se cer de fiecare dată soluții diferite. Iar dacă mai vrei să și tragi o concluzie bună dintr-o rezolvare greșită a altuia,

apoi e într-adevăr rău de tot.

Concluzia e clară.

Oricum ai întoarce lucrurile, pe față sau pe dos, boala acestor animale i-a costat, îi costă, și îi va costa și în viitor o groază de bani pe cei din jur, și va fi întotdeauna o pricină continuă de necazuri. Înfruntarea lor e costisitoare, iar cu pasivitatea tot nu rezolvi nimic, din moment ce boala se agravează pe zi ce trece, iar ele devin din ce în ce mai agresive și mai pornite pe cuceriri militare.

A le lăsa cu boala, și să ni-i ajuți cu nimic, ar fi însă o greșeală tactică mai gravă decât confruntarea militară imediată. E clar. Căci, evoluția bolii ar costa pe cei din jurul lor, într-un viitor nu prea îndepărtat și mai mult.

E mai ieftin să-i dai animalului bolnav în continuare împrumuturi bancare și alimente gratuite, ca să rămână liniștit și să nu flămânzească prea tare. E poate singurul remediu provizoriu al bolii, cu care poți preveni agravarea rapidă și cu care poți menține animalul într-o stare relativ calmă. Va cânta în continuare cântece patriotice, va urla în continuare lozinci naționaliste, va blestema și amenința în continuare pe toți vecinii, își va perfecționa în continuare arsenalul militar, cântând și recitând între timp poezii patriotice, dar nu va porni războiul. Atâta minte i-a mai rămas, încât să știe că dacă pornește războiul, pierde ajutorul economic. Doar n-o să-ți trimită adversarul, în timpul luptelor, mâncare și bani, ca să-ți cumperi din nou arme și să lupți împotriva lui cu burta plină!

Norocul lumii, că atâta minte le-a mai rămas. Altfel ar fi fost un dezastru pentru mulți.

E o boală rea de tot. Mai bine să nici nu mai pomenesc de ea.

22. ANIMALELE SUNT FASCINATE DE EXCEPȚII

Cine vrea să trăiască mai bine și mai mult decât confracții lui, cine vrea să aibă mai mult decât ceilalți, să posede mai multe bunuri mobile și imobile, iar până la urmă să aibă poate chiar și o bătrânețe liniștită și lipsită de griji, trebuie să se străduiască să devină o excepție.

Excepțiile trăiesc mai bine decât ceilalți, tocmai pentru că sunt excepții. Societatea recompensează și își răsfăță excepțiile. De ce?... Tocmai pentru că animalele sunt fascinate de tot ce e ieșit din comun.

A fi normal este ceva de la sine înțeles. Normalul nu interesează pe nimeni: e pretutindeni prezent și n-ai ce face cu el. Nu îl poți admira pentru că n-ai de ce, nu îl poți invidia, nu vrei să-l imiți, nu vrei să-l copiezi, nu poți nici măcar să-l urăști și n-ai ce învăța de la el.

Normalul e normal, deci neinteresant. A fi normal e oarecum de la sine înțeles. Fiecare e interesat doar de lucruri deosebite, pe care nu le vede zilnic și fiecare la rândul lui încearcă să fie deosebit, pentru a fi căutat și admirat de mulțimea normalilor.

Dacă Tipograful m-ar întreba „cum văd eu, în calitate de șoarece scriitor, lumea noastră în care trăim?“, i-aș răspunde fără să mă gândesc prea mult, că o văd ca o goană a tuturor pentru a deveni primii, o competiție pentru a deveni o excepție. La nevoie, dacă nu m-ar crede, aș putea chiar să-i dovedesc că am dreptate. I-aș aduce tabele cu statistici, publicații, fotografii, extrase din conturile bancare și certificatele de moștenire ale diferitelor animale excepționale și normale, născute din părinți normali și excepționali și sunt mai mult ca sigur că l-aș convinge.

Dacă ar exista vreo altă modalitate pașnică, de a fi răsfățat de societate și de a primi mai mult decât confracții tăi pentru rezultatele tale de animal normal, aș fi aflat

de ea, cu siguranță. Cu toți ar fi aflat. Dar nu am auzit până acum despre o asemenea modalitate.

Cu forța și cu armele, da. Pe calea violenței se poate obține mai mult, e adevărat, însă e periculos și riscant. Azi obții eventual tot ce vrei cu armele, iar mâine vine altul cu arme mai multe și te silește să dai înapoi totul ce ai obținut cu armele plus tot ce ai moștenit de la părinți și îți taie și capul dacă te împotrivești.

Folosirea armelor e o treabă riscantă, cu care noi, șoarecii, nu ne îndeletnicim. De aceea nu mă voi ocupa nici eu de domeniul teoretic al violenței. E mai puțin riscant să dobândești bunuri, fiind o excepție. Poate mai greu, e adevărat, dar riscurile sunt doar minimale. În timp ce arme poate cumpăra orice necioplit, de la orice dugheană de cartier sau întreprindere care vinde cu bucata sau cu duzina, excepționalul nu apare în fiecare cartier și nu poate fi fabricat la comandă. Nu îi e dat fiecăruia să producă lucruri excepționale și nici să devină el însuși așa ceva. Excepțiile sunt mult mai rare decât aventurierii înarmați, iar confrății lor le dau o parte din bunuri, în mod benevol, tocmai pentru că vor să obțină produsul creației lor. Fiecare animal normal e dispus să plătească mai mult pentru produsele de calitate excepțională – fie ele produse care se vând cu bucata, sau cu duzina, fie ele prestațe individuale ieșite din comun – deci, e normal ca cei care făuresc aceste produse de calitate excepțională să aibă parte și de o recompensă corespunzătoare – mai mare decât cei care produc doar lucruri mediocre.

Pe scurt: se plătește mai bine tot ce este mai bun. Aceasta e regula și ea funcționează perfect.

Competiția se desfășoară în toate domeniile vieții publice. Se caută orice lucru ieșit din comun: cărți mai bune, voci excepționale, alimente sau băuturi cu gust deosebit, aparate bune, idei excepționale, flori rare, sculpturi și picturi deosebite, îmbrăcăminte

mai bună, case mai frumoase, mobile exclusive, pălării unice și lista ar mai putea fi prelungită la infinit.

Dar, se caută și se plătesc bine în deosebi animale și oameni ieșiți din comun, capabili de ceva deosebit – n-are importanță de ce anume – doar deosebit de ceea ce poate majoritatea semenilor lui.

Excepția trebuie să fie mai iute ca alții, mai puternică, să fluiere mai dulce ca ceilalți, să poată sta în cap și cu picioarele în aer cel puțin două zile în șir, fără să cadă într-o parte și fără să uite cum îl cheamă, să sară mai sus ca ceilalți, să numere mai repede, să cânte mai frumos, să zboare mai sus, să bea mai mult deodată, să stea mai mult sub apă fără să se înece, să aibă dinții mai albi, limba mai lungă, coada mai strălucitoare și așa mai departe, doar obișnuit să nu fie.

Poate fi ales orice domeniu pentru a dovedi că nu ești unul obișnuit. Recompensa e întotdeauna direct proporțională cu numărul de candidați dornici de a deveni ocupanți ai locului întâi. Cu cât numărul celor care râvnesc la locul întâi e mai mare, cu atât câștigătorul are parte de o recompensă mai mare.

Cum se ajunge pe locul întâi și cum se încasează pe urmă premiul mult râvnit, e o poveste întreagă.

Există competiții între animale de același fel – așa zisele competiții frățești – pentru a obține performanțe individuale și în grup, unde se duce o luptă pentru un loc întâi doar între rude și frați și unde premiile sunt modeste: câteva banane în plus pentru mâncătorii de banane, un pocal argintat, pentru a fi pus undeva la vedere în camera de lucru, un articol în ziarul local și un buchet de flori, obligatoriu, ambalat frumos în hârtie de celofan și cu o strângere de labă în văzul lumii, cu aplauzele de rigoare.

Bineînțeles că fiecare se străduiește să apuce așa ceva. Titlul aduce cu sine puțină

faimă locală, care nu e de lepădat: animalul e binevăzut, chiar salutat de factorul poștal, iar progeniturile lui se vor bucura la școală de un respect special printre colegii lor.

Banii mari se fac însă numai la competițiile mari, unde participă animale din familii diferite, de origine și din locuri diferite, cu greutate, înălțime și mai ales culoare a pielii și pregătirea politică total diferită. Pentru participare nu se cere nici actul de naștere, nici pașaportul. Doar bun să fii.

Atât competițiile locale cât și cele universale sunt de cele mai multe ori bine organizate și se bucură de suportul animalelor foarte mari și a autorităților civile și militare ale locului. Cu toții sunt interesați ca aceste competiții să decurgă cât mai frumos. E în interesul tuturor, dar mai ales în interesul organizatorilor.

Stimularea animalelor spre a deveni excepții, a ajuns o meserie răspândită și foarte bine plătită, mai bine plătită decât orice altă meserie. Nu e de mirare că mulți meseriași cinstiți, cu pregătire profesională bună și cu diplome legale obținute cinstit, abandonează ocupațiile lor de până atunci și se apucă de meseria stimulării excepțiilor și organizării competițiilor.

Mecanismul desfășurării competițiilor e simplu de înțeles, dacă nu scăpăm din vedere aspectul material, prezent pretutindeni și mai ales dacă nu ne lăsăm induși în eroare de etichetele false, foarte savante și bine gândite, cu care organizatorii încearcă să ne păcălească, în ceea ce privește adevărata natură a competițiilor.

Autoritățile interesate încearcă să dea competițiilor o fațadă spirituală onorabilă. Se vede că se poate încasa mai mult dacă aspectul material e camuflat.

Au apărut chiar și experți în acest domeniu, care nu se ocupă cu nimic altceva, de dimineață și până seara, decât să născocescă denumiri răsunătoare și procedee dintre

cele mai ingenioase de ascundere a scopului direct comercial al întregii afaceri.

De aceea vom întâlni numai de foarte puține ori competiții, unde interesul material să fie clar afișat și fiecare să știe că lupta se duce clar, pentru bani și nu pentru un scop pur științific, biologic sau educativ.

Întotdeauna se va spune că e vorba de o competiție importantă, foarte importantă, deosebit de importantă, pentru... pentru... pentru...

Importantă pentru: menținerea sănătății, conservarea biologică (a bio-ritmului și a bio-dinamicii individuale), dezvoltarea speciei, pentru dezvoltarea spiritului, pentru înnobilarea sufletului, purificarea conștiinței, stimularea celor debili, colaborarea universală, întărirea mușchilor, lungirea picioarelor, promovarea talentelor, dezvoltarea personalității, punerea în evidență a superiorității spirituale, punerea în lumină a talentelor proeminente, a îndemânării native latente prezentă în fiecare animal, stimularea conștiinței cetățenești, stimularea simțului social, și alte asemenea bazaconii.

Specialiștii în inducerea în eroare au ajuns cu știința lor la niște performanțe de necrezut. Au descoperit formule ingenioase de a stimula animalele și a le împinge în competiții, tocmai pentru a avea un număr cât mai mare de concurenți și un public cât mai larg, dispus să plătească toate costurile investițiilor, plus partea care urmează să ajungă direct în contul lor bancar.

Fenomenul inducerii în eroare a devenit o industrie productivă, deosebit de frumos organizată, cu legile ei interne, ascunse de ochii lumii.

Dorința animalului de a deveni o excepție și de a obține în felul acesta un loc mai bun pe scara socială, este cu măiestrie stimulată de specialiștii bine pregătiți în noua lor meserie, care, la rândul lor, doresc să obțină un loc mai bun pe scara socială, însă pe o cale cu totul diferită. Spre deosebire de concurenți, ei nu doresc ca numele lor

să apară în ziare și nici chipul lor la televizor. Tot ce devine public, poate fi doar în detrimentul lor, și nicidecum în interesul lor.

Animalul de rând dimpotrivă, e împins spre publicitate, aruncat în brațele ziariștilor și a televiziunii. N-are decât să devină primul, al doilea sau ultimul, și toate ziarele n-au decât să scrie despre el până nu mai pot. Doar organizatorii să nu fie pomeniți în nici una din hârtiile publice, care pot ajunge din întâmplare pe biroul ministerului de finanțe sau al impozitelor.

Din punctul de vedere al animalului concurent, toate manipulațiile financiare ale organizatorilor nu înseamnă prea mult, atâta timp cât ei își primesc partea lor, dinainte stabilită și numele lor devine cunoscut lumii.

Scopul lor a fost realizat. Punct.

Din cauza interesului său atât de precis orientat, concurentul nu vede bine ce se întâmplă în jurul lui și ce rol joacă el, de fapt, în tot contextul manipulației în care este prins. De cele mai multe ori, sărmanul nostru animal concurent nu își dă seama că toată strădania lui de a fi primul, nu e mai mult decât o păcăleală bine gândită, în care altul va profita de stupiditatea lui și va fi cu adevărat câștigătorul.

Să presupunem că într-o bună zi animalele ar începe să fie stimulate să participe la viitoarele concursuri de piepturi bine dezvoltate – dotate cu premii, bineînțeles – așa cum e obiceiul. Nu s-a întâmplat până acum, dar să presupunem că s-ar întâmpla odată.

Începutul campaniei de stimulare l-ar face presa. Bineînțeles. Ea e întotdeauna gata pentru orice început.

Primele salve de artificii ale presei promit întotdeauna vremuri bune, cu soare mult și un cer senin. E și logic, dacă stăm să ne gândim bine. Căci, cine ar mai cumpăra

ziarele dacă presa ar prevesti numai vreme rea, nenorociri și catastrofe? Nimeni!

Deci: ar apărea în ziare și reviste articole despre acest subiect.

În scurtă vreme, articolele s-ar înmulți, devenind o avalanșă de informații care s-ar revărsa asupra cititorilor, o campanie intensă de lămurire și documentare, cum ar zice ei.

Radioul și televiziunea le-ar urma exemplul. Nici ele nu s-ar lăsa mai prejos. La scurtă vreme după ce presa a lansat ideea, am asculta la radio știri, privind subiectul, iar televiziunea ar prezenta interviuri și reportaje cu imagini deosebit de frumoase – dimensiuni optime, perspectivă bine gândită, culori impecabile – făcând comparații frapante între piepturi anemice, slab dezvoltate și altele, proeminente, estetic desăvârșite și armonios dezvoltate.

Psihoza ar începe să se răspândească. Animalele ar începe să discute tot mai mult despre piepturi și să-și privească reciproc mușchii pieptului.

Campania în presă ar continua, bineînțeles, venind cu date tehnice, științifice, cu fotografii și comparații din ce în ce mai convingătoare.

Ar urma librăriile, cu aportul lor cultural – științific. Ar apărea în rafturile librăriilor, de la o zi la alta, tratate științifice noi, care ar dovedi originea milenară a științei piepturilor frumos dezvoltate, cu reproduceri în culori a basoreliefurilor antice, pe care s-ar putea vedea asemenea mușchi pectorali perfecți.

Nu va mai exista nici un dubiu. Va deveni clar pentru fiecare, că nu se mai poate trăi cu nepăsare la starea de dezvoltare a propriilor mușchi pectorali.

Totul a fost pus în mișcare. Creierele au fost înfierbântate, terenul a fost pregătit pentru marile evenimente care vor urma. Abia acum ar începe competițiile pentru: cel mai frumos piept, cel mai larg piept, cel mai tare piept și așa mai departe.

Iar acum, vă rog să fiți atenți, ca să înțelegeți cum funcționează jocul.

Odată cu începerea competițiilor, animalul nu mai are capul limpede. Nu va mai înțelege nimic din ce se va întâmpla în jurul lui. Pe acest element al „fixației“ este de altfel bazat tot jocul. Animalul competitor e fixat acum numai și numai asupra interesului său. Vrea să aibă pieptul cel mai bine dezvoltat și să încaseze premiul. Vrea să devină o excepție și va face pentru asta tot posibilul.

Animalul competitor va înghiți vitamine și hormoni, se va duce cu regularitate la centrele de antrenament, își va masa zilnic de cel puțin opt ori mușchii, pentru o cât mai bună circulație a sângelui, va sta atârnat în labele din față, două ore și jumătate înainte de micul dejun și, trei ore și un sfert după cină, înainte de culcare, va sta în vârful capului câte două ore pe zi, cam în orele de prânz, fiind foarte indicat pentru menținerea echilibrului biologic, va privi la televizor toate programele documentare, științifice și muzicale, special dedicate iubitorilor de piepturi armonioase și va plăti cu conștiinciozitate toate cotizațiile de membru al „Organizației animalelor preocupate de starea piepturilor în lume“, în speranța că, odată și odată va putea deveni cel mai bun – primul dintre toți – excepția.

Animalul speră să câștige unul din concursuri. Chiar dacă nu primul, dar unul din multele care vor urma. Dorința de a reuși devine scopul unic al existenței lui. Totul se va învărti de acum înainte, doar în jurul ideii de a avea cel mai proeminent piept: alimentația, viața familială, relațiile cu prietenii, activitatea profesională, folosirea cât mai rațională a timpului, urmărirea ritmului biologic, credința în lumea de apoi și în lumea de aici.

Concomitent cu micile străduințe ale bietului nostru animal competitor, se pune pe picioare o rețea întregă de profitori mari, în comparație cu care toate străduințele

și eventualul câștig ale bietului nostru animal care își dezvoltă pieptul, nu vor însemna mai mult decât o picătură dintr-un ocean.

O să vă numesc doar câțiva din ei și cu asta o să închei: presa și televiziunea, așa cum v-am mai spus, își vor avea partea lor în afacere. O parte bună de tot. Ele vor fi tot timpul răspunzătoare cu stimularea interesului, urmând să profite din plin și ceilalți, adică: tipografiile, editurile, tipografii, editorii, scriitorii, fotografi, fabricile de hârtie, de materiale fotografice, personalul acestor fabrici, fabricile de produs mașini pentru aceste fabrici, personalul acestor fabrici, transporturile, cu mașinile, trenurile, vapoarele, avioanele necesare, fabricile de produse farmaceutice, care vor produce vitamine, hormoni, uleiuri pentru masaj, cu personalul acestor fabrici, farmaciștii, centrele de antrenament și tot ce e legat de construirea lor: materiale de construcție, constructori, arhitecți, decoratori, furnizorii de echipament sportiv, producătorii de aparate pentru aceste centre, posesorii centrelor de antrenament, cantinele, restaurantele, unde concurenții se pot întâlni și relaxa, sălile de conferințe, sălile de concurs și stadioanele, antrenorii, maseurii, societățile de pariuri, loteriile, cu birouri pentru administrație, deci alte localuri, cu mobilier, telefoane, calculatoare, pentru a intermedia și prelucra milioanele de conversații și date zilnice privind performanțele, cheltuielile și câștigurile inerente, băncile, care vor încasa și executa toate dispozițiile de plată etc., etc., etc.

Ideile producătoare de profituri mari de tot, sunt lansate de capete bune în știința economiei de piață și depășesc nivelul înțelegerii unor animale de rând, care doresc să concureze în orice, doar să devină odată și odată o excepție.

N-ar fi imposibil ca o asemenea idee, cu piepturile bine dezvoltate, să fie lansată de forurile militare care, cu intenția începerii unui război în viitorul apropiat, s-au gândit să formeze o armată de animale cu piepturi rezistente la gloanțele inamicilor.

Sau poate vreun industriaș în domeniul alimentar care intenționează să lanseze pe piață un produs nou, din piept afumat și având idei practice, s-a gândit că n-ar fi rău să pună pe alții la treabă, cu stimulentele lor de ordin filosofic și estetic. Pe scurt, să le formeze niște animale cu piepturi bune pentru scopurile lor.

Animalele își dau seama de adevăratul substrat al strădaniilor lor – cu toate motivațiile de ordin filosofic și psihic, de a fi o excepție – cam întotdeauna când e deja prea târziu. Sau niciodată. Se pomenesc cu piepturile lor bine dezvoltate în linia întâi a unui război cu care n-au nimic de a face, doar pentru că piepturile lor sunt rezistente la gloanțe, ori sunt despicate în bucăți, fără milă și piepturile lor armonios dezvoltate iau calea fabricilor de salam, unde vor fi afumate, tocate, condimentate și transformate în conserve și pateuri pentru alte animale. Toate instalațiile tehnologice, de multă vreme fabricate și gata pregătite în acest scop, așteptau doar maturizarea armonioasă a piepturilor pentru a intra în funcțiune.

Ar fi greu de făcut lumină în labirintul obscur de interese, în care generațiile de animale neștiutoare sunt târate de reclamă, psihologi și tot felul de specialiști, care îi stimulează să devină excepționali.

Din păcate – dar asta nu se referă la șoareci – animalele nu sunt educate să înțeleagă întreaga păcăleală cu care sunt ameuțite fără întrerupere. Spre deosebire de șoareci, din educația lor lipsește elementul de bază, care face educația cu adevărat folositoare – neîncrederea.

Un șoarece educabil și educat, nu va crede nimic din ce i se va spune. Nu va crede pe nimeni, niciodată, fără excepție. Punct. El va băga informațiile primite în memoria provizorie, care la șoareci e deosebit de încăpătoare, și abia pe urmă, după o perioadă lungă de gestație, după ce informațiile primite au fost învărtite și răsucite de zeci de

ori în cap, va decide ce să facă cu ele: să le păstreze, să le respingă sau să păstreze doar o parte anume din ele, în forma originală sau transformate conform cerințelor lui intelectuale.

Un șoarece nu înghite nimic numaidecât. Nu își va băga în burtă nici un aliment pe care nu l-a mirosit din toate părțile de cel puțin 12 ori și nu își va băga în memoria definitivă nimic, până nu va învăța informația primită, pe toate părțile de cel puțin 120 de ori – exact de 10 ori mai mult – tocmai pentru că pericolul de a crede ceva, fără o strictă verificare, e de 10 ori mai mare.

Multe alte animale însă sunt din naștere și din educație credule. Cred ceea ce li se spune, cred tot ce citesc în ziare, cred că e adevărat tot ce văd la televizor. Sunt educate să creadă că mersul lucrurilor în lume este orientat doar spre binele lor, și numai spre binele lor, iar vocea prietenoasă de la radio și chipul frumos machiat de pe micul ecran le dau sfaturi deosebit de utile – toate numai și numai spre binele lor – cum să-și împartă timpul mai rațional, ca viața lor să fie mai fericită.

Asistăm de fapt, tot la un fel de scamatorie, doar că e de proporții gigantice, iar scamatorii bagă în buzunare sume gigantice, spre deosebire de micul scamator de circ, care e doar un salariat cu contract pe un an sau doi, în cel mai bun caz, cu un salariu lunar fix, din care nu îi ajunge de cele mai multe ori să-și achite chiria, ori să le cumpere puilor bilete la circ, unde să-și admire părintele în exercițiul funcțiunii.

Dar și micul scamator și marii scamatori lucrează cam după aceleași principii profesionale. Te induc în eroare. Nu e nici un secret, cu toții știu despre ce e vorba. Ei sunt niște artiști, în felul lor. Măiestria lor constă în păcălirea spectatorilor. Asta e meseria lor, asta e arta lor. Și cu cât scamatorul e mai bun, cu atât își păcălește mai frumos spectatorii, pe lumină, ziua în amiaza mare, plus reflectoarele necesare scenei,

de față cu toată lumea. Își face treaba liniștit, fără emoții și cu conștiința împăcată. Nu îi e rușine deloc, pentru că n-are de ce să-i fie. E convins chiar că ceea ce face e un lucru util societății. Dovada clară e, că e plătit pentru asta. Mai clar nici că se poate.

Arta lui, sau mai bine spus știința lui, se bazează pe naivitatea spectatorului. El știe că spectatorul se uită acolo unde i se atrage atenția să se uite. Dacă o să-ți răsucescă o pălărie goală pe toate fețele, el știe că te vei uita numai la ea. Numai și numai la ea. Niciodată în direcția opusă, niciodată în sus, deasupra pălăriei, niciodată în jos, dedesubtul pălăriei. Știe că te vei uita la ea și e convins că te vei uita numai la ea. În asta constă toată știința lor.

Nu e o știință mare, trebuie să recunoașteți, dar cu atâta tot și-au câștigat pâinea, toate generațiile de scamatori de până acum și probabil că încă multe generații de scamatori vor putea plăti taxele școlare pentru puii lor, din știința aceasta simplă. E puțin probabil că în secolele care vor urma animalele să se uite în direcția opusă pălăriei goale. De sute de ani, nimeni n-a văzut pe unde a intrat în pălărie iepurele alb, și mai mult ca sigur că încă multe sute de ani de acum încolo, nimeni nu își va lua ochii de la pălăria goală, pe care scamatorul le-o învârtește cu mult zgomot în fața ochilor, și nu va înțelege secretul apariției în pălărie a iepurelui alb.

Nimeni nu vrea să fie păcălit, se știe. Dar nimeni nu se pregătește pentru a fi mai bun decât cel care vrea să-l păcălească. Așa stau lucrurile.

Cel care e mai bine pregătit îl poate păcăli pe cel mai puțin pregătit. N-ai decât să te pregătești dacă nu vrei să profiți alții de prostia ta. Punct.

Noi, șoarecii, nu ne lăsăm amețiți de nimeni. Nici de confrății noștri cu idei multe și nici de alte animale care au acces la presă și la televiziune. Noi nu vrem să devenim excepții. Cerem doar să fim lăsați în pace, așa anonimi cum suntem.

Să nu credeți însă că e simplu. Șmecherii cei mari lucrează cu cele mai rafinate șiretlicuri, iar tentația uneori e puternică pentru unii șoareci mai slabi la minte. Pentru a rezista tentației, se cere voință și perseverență, dar mai ales învățatură.

Noi învățăm zilnic mult și cu regularitate. Doar știința ne ferește de a fi la cheremul altora. Știința, combinată cu multă suspiciune în tot ce ne înconjoară, dar mai ales suspiciune în știința altora. Nici pe aceasta nu o preluăm așa cum ne-o servesc ei. Încrederea înseamnă moarte prematură, pur și simplu.

Dacă vreți să-mi ascultați sfatul, urmați-ne exemplul.

Feriți-vă până și de ideea de a deveni o excepție. Așa pare doar că e ceva în interesul vostru, și numai al vostru. Așa pare, dar nu e. E mai mult în interesul altora. Nu vă lăsați trași pe sfoară!

Și, mai ales: ÎNTOTDEAUNA (observați, e scris cu majuscule) – reiau: ÎNTOTDEAUNA, când vi se atrage atenția cu insistență și cu mult zgomot să fiți atenți la ceva, fie la o pălărie goală sau la o reclamă, ori să participați la vreo festivitate sau competiție, cu mențiunea că e în interesul vostru, să știți că au de gând să vă păcălească cu ceva. Iepurele alb pe care scamatorul îl scoate din pălărie, e surpriza cea mai inofensivă din toate câte veți putea avea. Toate celelalte vor fi mult mai păgubitoare.

Astupați-vă urechile și închideți ochii, de fiecare dată când vi se spune ceva, oricând vi se atrage atenția să vă uitați la ceva.

În felul acesta – și numai în felul acesta – chiar dacă nu veți participa la toate competițiile la care vor participa toți confrății voștri, și nu veți deveni o excepție – așa cum își doresc toți confrății voștri – veți avea șansa de a apuca bătrânețea. Poate chiar și o bătrânețe liniștită, lipsită de griji, în sânul familiei, cum își dorește fiecare.

E singura șansă pe care o aveți. Profitați de ea în loc să vă aventurați în cealaltă direcție, unde veți fi păcăliți.

Ascultați sfatul unui șoarece!

23. PASIUNEA PENTRU ROSTOGOLIREA OBIECTELOR ROTUNDE

Rostogolirea unor obiecte rotunde, compacte sau umflate cu aer este poate cea mai răspândită pasiune a animalelor de uscat și de apă, mici sau mari. Animalelor le place tot ce e sferic sau chiar oval, la nevoie, dacă nu au ceva perfect rotund la îndemână, care să poată fi lovit, împins, aruncat în aer ori scufundat în apă.

Se vede că rostogolirea acestor obiecte le provoacă o plăcere fizică, estetică sau mai știu eu de ce natură, căreia nu-i pot rezista.

Jocul cu obiectele rotunde începe când animalul e încă foarte tânăr. Chiar și la vârsta când încă nu știe să se exprime și să ceară să-și facă nevoile la toaletă, în loc să-și dea drumul pe unde se nimerește, va ști totuși cum să rostogolească mingea, cu o îndemânare de-a dreptul profesională. Privindu-l doar, s-ar putea crede că tânărul s-a antrenat chiar înainte de a se naște și că a așteptat doar prilejul să sosească pe lume ca să profite de un spațiu mai mare pentru a-și dovedi în sfârșit toate aptitudinile de rostogolire a diferitelor mingi și bile colorate.

De cum s-au născut, dacă nu li se dă imediat ceva rotund pe care să înceapă să-l împingă dintr-un loc într-altul, tinerii devin agresivi sau depresivi. Adeseori va fi nevoie de intervenția medicului pentru a însănătoși animalul abia născut și totuși foarte bolnav.

Știind însă acest lucru, părinții se străduiesc să prevină declanșarea acestor boli și la cel mai mic semn de neliniște au grijă să-i împingă puiului între labe o minge sau o bilă pe măsura lui. Tânărul se va liniști numaidecât și își va începe imediat antrenamentul, uitând agresivitatea sau depresia de care era total stăpânit până atunci.

Toate bilele și mingiuțele sunt deja din timp cumpărate de la magazinele speciale, pe măsura posibilităților părinților – mai ieftine sau mai scumpe – iar în caz de nevoie,

pot fi confecționate și casnic din resturi de cârpe, lemn, metal și alte materiale la îndemână.

Treaba nu e însă chiar așa de simplă. Nu toate bilele și nu toate mingiutele sunt la fel. Nu e indiferent ce biluță ori minge îi împingi puiului între labe. S-ar părea că n-are nici o importanță, dar nu e nici pe departe așa.

Părinții se străduiesc să procure puilor bile și mingi cât mai scumpe și mai deosebite, pentru că tinerii se uită cu mult interes la mingile altora. Fac comparații cu tot ce văd la alții, iar dacă bilele lor nu sunt la nivelul calitativ cerut de împrejurări, pot contracta boli psihice și mai ales insomnii, fel de fel de complexe de inferioritate cu repercusiuni grave asupra dezvoltării armonioase a personalității, a corpului și mai ales ale picioarelor.

Și aici, la vârsta cea mai fragedă începe, de fapt, prima diferențiere socială bazată pe prețul mingilor cu care se joacă fiecare și numărul bilelor pe care le rostogolește zilnic. Și cum nu fiecare părinte poate să-și permită investiții exagerate în această direcție, datorită altor nevoi și probleme, vom avea chiar de la bun început diferențe mari de poziție socială care vor deveni și mai evidente mai târziu, când animalele cresc și încep să se joace cu mingi mai mari și mai scumpe.

Primele bile și mingi colorate, precum și calitatea (și cantitatea) lor, vor rămâne pentru fiecare animal pentru toată viața un fel de cod interior al statutului său social pe care va avea grijă să-l mențină și eventual să-l îmbunătățească.

Unul obișnuit de mic cu bile și mingi frumoase, se va strădui să rămână toată viața la acestea și îi va fi greu să decadă, eventual la o stare în care să nu-și mai poată permite aceeași calitate. În schimb, unul care a fost crescut cu puține bile și cu mingi de calitate îndoielnică, va încerca toată viața să scape de acest nivel, chiar

dacă restricțiile avute în copilărie s-au datorat nu atât lipsurilor de ordin material, ci hotărârii părinților de a ține puiul lor cât mai departe de jocurile cu obiecte rotunde.

Nu trebuie să uităm că jocul cu obiecte rotunde nu face parte din pregătirea spirituală a animalului tânăr, decât poate ca element de relaxare. Ca atare, unii părinți interzic cu totul îndeletnicirea cu aceste obiecte. Consideră orice timp consacrat în această direcție un timp pierdut și au grijă ca puii lor să-și folosească vremea mai productiv din punct de vedere cultural.

Nu este însă nimic de făcut împotriva celeilalte variante, care din contră, consideră îndeletnicirea cu bile și mingi un factor important în dezvoltarea fizică, psihică și intelectuală a animalului. Și, precum se vede, cei care au această părere reprezintă o majoritate, pentru că au reușit să introducă în toate sistemele de învățământ ore obligatorii de joc, cu mingi și bile – nu peste tot aceleași – dar câte o variantă locală care depinde cam întotdeauna de specia și dimensiunea animalului școlarizat, de jocul la modă în locul respectiv, de condițiile climaterice ale locului și de interesul populației locale.

Tinerii rostogolesc bile acasă, le rostogolesc la școală sub supravegherea autorizată a profesorului, iar mai târziu le vor rostogoli ca maturi, peste tot. Îndeletnicirea rostogolului s-a extins până și în cele mai îndepărtate colțuri ale lumii – chiar și acolo unde nu se cunoaște scrisul și cititul. Unele variante ale jocului au devenit cunoscute și practicate peste tot, devenind până și un obiect al unor confruntări la nivel de națiuni. Toate națiunile, cu toate animalele componente ale națiunii au echipe specializate, iar jocurile sunt cu regularitate transmise la televizor și privite în toate colțurile lumii.

Fiecare specie își are echipele ei de profesioniști, pentru fiecare specialitate de joc în parte. Jucătorii mai talentați au devenit membri deosebit de respectați ai societății,

iar echipele mai bune se bucură de prestigiu și chiar de faimă, ceea ce, în societatea noastră civilizată aduce după sine și recompense materiale ieșite din comun. Despre ele se scrie în presă, iar performanțele lor ocupă un loc important în știrile zilnice din ziare și de la radio, înaintea buletinului metereologic: temperatura și umiditatea aerului și a solului în diferite regiuni, și înaintea știrilor de la bursă privind ultimele cote a unor produse de importanță vitală: prețul combustibililor și a grânelor în ziua respectivă – informații care, se presupune că ar fi mai importante de știut dimineața la prima oră decât numele și performanțele rostogolitorilor de mingi.

Din păcate, nu tot ce s-ar presupune că e normal devine realizabil în practică. Interesul presei, al radioului și al televiziunii nu e întâmplător și nu e inexplicabil.

Ca toate celelalte instituții culturale, educative, politice, radioul, presa și televiziunea sunt finanțate și ele de alte instituții, ceva mai direct productive: fabrici, bănci, mine, rafinării, turnătorii sau mai știu eu ce întreprinderi unde producția e direct palpabilă și se vinde imediat cu plata în numerar. Întreprinderile care finanțează instituții culturale, politice, educative, nu o fac din dragoste pentru semenii lor și nici din dorința de a-și arunca banii pe fereastră.

Orice ajutor financiar, mic sau mare, e făcut cu un scop precis. Așa funcționează lumea de când se știe. N-a existat niciodată un ajutor fără scop și nu va exista nici în viitor. Presa, radioul, televiziunea, nu sunt nici ele de capul lor, fără stăpân pe lume. Cel care le plătește, le și spune ce au de făcut. Altfel, nu le-ar mai plăti.

Cititorii ziarelor, ascultătorii radioului, spectatorii programelor de la televizor sunt informați în sensul dorit de cel care îi informează. Interesul lor e stimulat, deosebit de eficace, precis, în direcția dorită de informator.

Animalul e educabil prin natura lui. O știm. Poți să-i bagi în cap tot ce vrei. Mai

ales dacă e gol. Cu un cap plin, treaba nu e chiar așa de simplă, dar situația noastră nu se referă la acest tip de capete. Animalul tânăr, în general, mai are ceva loc în cap și e ușor de influențat. El va fi numai decît atras de ceea ce i se oferă cu atîta dărnicie. Văzînd atîtea bile și mingi la televizor, atîtea știri despre îmbrîncitorii de bile și de mingi în ziare și la radio, începe să cumpere ziarele, să asculte știrile care anunță ordinea și rezultatele competițiilor, să urmărească la televizor toate concursurile de rostogolire a bilelor, și... începe să se antreneze la rîndul lui, cumpărîndu-și diferite bile și mingi scumpe și... ajuns matur, își educă puii în spiritul importanței acestui element în viața lui de mai târziu. Și cu asta cercul s-a închis. Relația ANIMAL – MINGE e fixată pentru totdeauna.

Odată imprimată ideea în creierul tînărului, rostogolirea mingilor va deveni în programul său vital, punctul numărul unu, situat ca importanță înaintea unei întregi serii de alte preocupări culturale, cum ar fi: cunoașterea limbajului altor animale, a obiceiurilor lor; cunoașterea naturii, a ritmului biologic al viețuitoarelor, a bolilor și tratamentului lor, a științei matematicii, electronicii sau astronomiei.

Nimic din toate acestea nu se va mai compara, ca importanță cu ceea ce simte el pentru rostogolirea mingilor, și orice tentativă de a-i schimba părerea despre ordinea priorităților în lume va fi sortită eșecului. Animalul, învățat de mic să iubească bilele și mingile, iubitor de bile și de mingi va rămîne toată viața.

Jocul cu obiecte rotunde a polarizat animalele lumii în două tabere: cei iubitori de bile și mingi, și cei neinteresăți, sau care le detestă. Iar dacă mă pronunț cu termenul de tabere diferite, o fac doar din considerații de politețe. Nu vreau să jignesc nici pe unii nici pe alții. E vorba însă de mult mai mult decît de tabere diferite. E vorba de ideologii diferite, religii diferite, de sisteme diferite de a gîndi, de comportamente

diferite cu semenii, feluri diferite de a privi viața, culorile, natura, știința, filosofia, matematica, literatura, biologia, maniere diferite de a respira, de a se reproduce, de a folosi limbajul, de a privi în jur, de a ține o carte între labe și de a privi televizorul.

Cred că ar fi mai nimerit în loc de „tabere“ diferite, să le numesc „lumi“ diferite. Aș fi mai aproape de adevăr.

Într-o perioadă mai îndepărtată a istoriei, când încă nu existau mingi chiar așa de multe, cele două tipuri de animale mai reușeau să comunice oarecum între ele. Pe atunci citeau aceleași cărți, urmau aceleași școli, locuiau în vizuini identice și își făceau nevoile cam la aceeași oră. Dar, o dată cu industrializarea societății și cu producerea mingilor pe bandă rulantă, comunicarea între ele s-a înrăutățit simțitor.

Noile procedee de fabricare a bilelor și mingilor, cu metode tehnice avansate, au dus la o creștere explozivă a producției și au permis ieftinirea simțitoare a prețului acestora. Bilele și mingile au devenit obiecte de larg consum, ceea ce a atras după sine și răspândirea rapidă a îndeletnicirii îmbrâncitului și rostogolitului de mingi printre animalele mai puțin înstărite, care până atunci nu își puteau permite asemenea cum-părături.

Răspândirea mingilor în rândul animalelor sărace n-a rămas fără urmări, aducând după sine un nou balans economic și alte relații sociale. Iar de când cu introducerea obligatorie a televizorului în toate localurile publice și retransmiterea tuturor competițiilor de rostogoliri de mingi chiar și în timpul orelor de serviciu, structura societății a fost definitiv hotărâtă. Iubitorii de obiecte rotunde au devenit o masă imensă de animale, o parte însemnată a numărului populației – în unele locuri chiar o majoritate – cu o prezență peste tot simțită și cu un cuvânt de spus în toate treburile politice, sociale ori administrative ale locului unde trăiesc.

Pasiunea pentru mingi este la ei atât de puternică încât elimină din creierul animalului orice alte preocupări. Aproape că am putea spune, că unul care se ocupă cu rostogolirea mingilor nici nu mai e bun de nimic altceva. Desigur că el ar putea fi bun și de altceva, dacă ar încerca, ori dacă s-ar strădui. Ei însă, cei mai mulți dintre ei, nici nu încearcă și nici nu se străduiesc.

Noroc că toți acești pasionați, izbutesc până la urmă să-și asigure existența, practicând jocul și devenind profesioniști, altfel am fi avut de multă vreme un flagel al muritorilor de foame. Și, noroc că apar tot timpul pasionați noi, proaspeți, care cu rezervele lor moștenite sau obținute prin munci obișnuite, sunt dispuși să-i sprijine pe cei care s-au rupt total de orice alt domeniu productiv al societății și s-au dedicat totalmente jocului.

Numai de foarte puține ori, cel pasionat de mingi este dispus să mai presteze și alte meserii, sau alt gen de activitate care să-l ajute la procurarea hranei. Situația celui pasionat cu adevărat nu e de loc ușoară, tocmai din cauză că pe de o parte, își consacră tot timpul pasiunii lui și pe de altă parte, ar avea nevoie de timp pentru procurarea hranei, atât de necesară pentru continuarea antrenamentelor. Îi rămâne de ales ori una, ori alta. Pe ambele nu le poate face în același timp. Cei care nu rezistă și nu se țin tare, părăsesc pe jumătate pasiunea sau complet și se dedică unor ocupații, care produc imediat mai mult, adică recompense imediate, clare.

Mulți însă nu se lasă alungați nici de unele insuccese, nici de greutățile materiale temporare, rămânând convinși că aici, în acest domeniu, vor putea avea în viitor succese și avantaje materiale substanțiale.

Și, simțul, de cele mai multe ori nu-i înșală.

În lumea jocului se învârtesc nu numai mingi și bile, dar și capitaluri incalculabile.

Au perfectă dreptate gândind că aici merită să insiste și că e de profitat în viitor. În jurul mingilor se aglomerează într-adevăr capitaluri și venituri, cărora mintea unui animal obișnuit nici nu poate să le înțeleagă dimensiunea.

Bilele și mingile trebuie produse. Pentru asta sunt necesare fabrici, mașini, materiale – deci, investiții enorme care vor trebui recuperate, cu profit, bineînțeles.

Mingile produse aici urmează să fie folosite: la jocurile, competițiile și tot ce e legat de ele: – antrenamente, cu sălile de antrenament, amenajarea lor, curățarea, încălzirea, întreținerea lor; terenurile în aer liber, construirea și întreținerea lor; apoi sălile pentru competiții, stadioanele, bazinele, cu tot ce necesită ele, plus personalul necesar, salariile lor, taxele de asigurări sociale și respectivele pensii de bătrânețe.

Este clar pentru fiecare, că nimeni nu fabrică mingi și nu amenajează terenuri, doar pentru ca animalele iubitoare de joc să aibă o plăcere și pentru a se bucura de bucuria celuilalt. Atunci când se fac asemenea investiții, se calculează chiar din capul locului câștigul care se poate obține în viitor; nu cel probabil, ci sigur.

Toate jocurile vor fi retransmise prin radio, prin canalele de televiziune și descrise amănunțit în presă. Toate competițiile sunt anunțate din timp, prin toate mijloacele posibile, pentru a atrage un număr cât mai mare de spectatori. Căci, un număr mare de spectatori înseamnă un număr mare de bilete de intrare vândute, deci un câștig mai mare. Iar dacă organizatorii au reușit să stârnească interesul, publicul vine și plătește oricât pentru un bilet.

Un bilet de intrare la o competiție oarecare costă mult mai mult decât un bilet de intrare la un muzeu, un spectacol de teatru, spectacol muzical sau accesul la o bibliotecă publică.

Dacă animalele tinere ar vedea la televizor de dimineață și până seara, altceva

decât lovituri și îmbrânciri de mingi – să zicem că ar vedea emisiuni despre cercetări în domeniul biochimiei moleculare sau radioastronomiei – în foarte scurtă vreme, o mare parte din ele ar fi interesate de aceste domenii ale științei, uitând cu totul de existența mingilor. Dar, acest lucru nu se întâmplă pentru că în domeniile științei nu se investește în reclamă și în publicitate. Nu se investește pentru că nu există posibilitatea recuperării imediate a investițiilor și nici câștiguri imediate, mari și palpabile ca la jocuri.

Jocul, și tot ce e legat de el, poate îmbogăți ori sărăci animalele implicate, mai repede și mai sigur decât orice alt domeniu al științei sau artei. Se investește, se câștigă și se pierde, cinstit și necinstit, într-un tempo pe care știința nu poate decât să și-l viseze. Jocul cuprinde în el mai mult decât oricare alt domeniu al vieții hazardul și speranța, deci, implicit, fericirea și nefericirea imediat posibile.

Interesul pentru joc a produs organizatori profesioniști care investesc nu numai în achiziționarea, antrenarea și calificarea jucătorilor în vederea producerii unor jocuri de nivel cât mai înalt, dar și în pariuri legate de rezultatele jocurilor ce se vor desfășura. Să nu uităm că la multe animale le place nu numai jocul în sine, dar și să ghicească rezultatele probabile. Ghicitul bineînțeles costă bani, dar poate să și aducă bani. Un ghicit exact poate îmbogăți, tot așa cum unul mai puțin exact poate sărăci pe unul prea tare pornit să ghicească.

Șansa de a nu ghici exact e mai mult decât asigurată. De asta au grijă mulți matematicieni și statisticieni cu studii superioare și cu diplome de absolvent, absolut legale. Oriunde în viața de toate zilele sunt admise greșeli. Oriunde și în orice domeniu. Doar aici nu!

Un aliment alterat, pus în comerț de industria alimentară, în urma căruia se pot

îmbolnăvi câteva mii de consumatori; un diagnostic greșit, pus de forurile medicale, în urma căruia pot deceda alte câteva zeci de mii, care puteau fi salvați cu un diagnostic corect; un război cu consecințe dezastruoase, care s-a dovedit ulterior a fi fost zădărnice; o catastrofă radioactivă, declanșată din neglijența câtorva indivizi iresponsabili și cu urmări catastrofale și victime de ordinul milioanei; – totul e posibil. Totul se iartă. Nici nu s-ar putea altfel. Doar animale suntem cu toții, iar greșeala e o parte componentă a vieții noastre de toate zilele.

Toți au voie să greșescă – chiar și de mai multe ori la rând – doar matematicienii cu calculele de probabilitate nu! Niciodată! De ce alții au voie și tocmai ei n-au voie?... E simplu: costă prea mult. Și, îi costă tocmai pe cei care îi plătesc ca să nu greșescă. Asta e deosebirea.

Societățile de pariuri nu sunt asociații de binefacere, ci întreprinderi productive, cu venituri sigure, programate dinainte.

Psihologii, sociologii și filosofii, se ocupă foarte intens de pasiunea animalelor pentru joc, cu toate implicațiile inerente: morale, sociale, fizice, psihice, economice, familiale, sexuale, religioase, politice sau de altă natură, nedefinită.

Concluzia lor e deosebit de precisă în exprimare, dar deosebit de vagă în conținut.

Punctul prim al concluziei lor sună în felul următor:

- Fiind vorba de un fenomen care există deja – există, pur și simplu și n-ai ce-i face – el trebuie acceptat, așa cum acceptăm oricare alt fenomen cu o existență stabilită.

Acesta e deci primul punct al concluziei animalelor de specialitate.

Noi, șoarecii, ne abținem de la orice comentariu, privind acest prim punct.

Punctul al doilea al concluziei animalelor de specialitate sună cam în felul următor:

- Ne având posibilitatea eliminării sau a înlocuirii fenomenului cu un alt fenomen

de natură asemănătoare sau de cu totul altă natură, întreaga situație poate fi analizată, studiată, cercetată, eventual chiar criticată, dar ea trebuie privită ca o parte componentă a structurii lumii în care trăim, și nu ne rămâne decât să ne iubim contemporanii pasionați de bile și mingi, ca pe noi înșine. Deci, înțelegere și dragoste pentru contemporanii noștri jucători.

Acesta e deci al doilea punct al concluziei animalelor de specialitate.

Noi, șoarecii, ne abținem de la orice comentariu privind și acest al doilea punct, care ne îndeamnă să ne iubim semenii și contemporanii rostogolitori de bile și îmbrâncitori de mingi, ca pe noi înșine.

Din păcate, timpul nostru e limitat și dragostea pentru semenii e o poveste lungă, care cere mult timp și despre care nu am acum timp să vă scriu. Poate odată... altă dată... Acum mă grăbesc.

24. O BOALĂ DEOSEBIT DE CIUDATĂ

Una din bolile cele mai ciudate și cele mai răspândite de care suferă multe animale tinere și bătrâne este obsesia sexuală.

Boala nu este nouă. O găsim consemnată în scrierile vechi, înfățișată în sculpturi vechi, în bazoreliefuri, mozaicuri și obiecte de uz casnic din viața de toate zilele a animalelor care au trăit cu milenii în urmă. N-a existat perioadă din istorie în care să nu o găsim consemnată în actele publice, cu toate detaliile tehnice în care ea se manifestă: cu desene și scheme, certificate de boală și statistici folosite la timpul lor de autoritățile medicale competente.

În perioade întregi din istoria animalelor civilizate, boala în sine, precum și consecințele ei nefaste asupra individului și al societății au fost minimalizate.

Ori că nu se știa suficient despre ea, ori că nu era suficient de interesantă pentru cercurile medicale pentru a face din ea obiectul unor studii detaliate, fapt e că boala a continuat să existe și să se răspândească netulburată de nici o intervenție medicală, științifică sau juridică.

Se pare că multe animale nici nu o consideră ca o boală, care, eventual ar trebui tratată, privind-o mai degrabă ca ceva firesc, ca pe parte componentă a sănătății unui animal civilizat.

Dimpotrivă, se și glumea în legătură cu ea, tratând-o drept joc sau amuzament. Nici un animal mai serios, care se respecta și vroia să fie respectat, nu aducea vorba despre ea.

Cât despre tratament și consecințele grave ale ignorării ei, domnea tot așa, o tăcere de toți acceptată.

Mă refer bineînțeles la atitudinea față de boală la alte animale. La noi, la șoareci,

e cu totul altfel, și altfel a fost întotdeauna. Noi, șoarecii, nu suferim de această boală. Cel puțin în ultimii 325 de ani nu a fost semnalat nici un caz. Și asta nu pentru că boala nu s-ar putea prinde și de un șoarece. Nu, nu... nu avem sistemul imun pregătit pentru asta, dar avem pur și simplu grijă să nu fim îmbolnăviți.

Înțelepții noștri au pus la punct un întreg sistem preventiv, despre care însă vă voi povesti ceva mai încolo.

Dar, pentru ca să înțelegeți mai bine atitudinea noastră față de boală și de ce noi nu ne îmbolnăvim în timp ce toți ceilalți sunt afectați de ea, cred că e bine să o iau sistematic de la început, cu un mic istoric al bolii, ca să privim lucrurile din același unghi și să nu existe neînțelegeri.

Să cădem în primul rând de acord asupra termenului de „boală“. Ce este o boală? Cred că veți fi de acord, că o boală este o stare în care unul sau mai multe organe funcționează în mod defectuos, prea mult sau prea puțin față de celelalte, provocând astfel un dezechilibru în funcționarea normală a organismului; ca urmare, se produc tulburări clinice reparabile sau ireparabile, reversibile sau ireversibile.

Bolile psihice apar și ele, conform aceluiași principiu al dezechilibrului funcțional. O anumită idee care începe să domine asupra celorlalte, devenind obsesie, poate tulbura echilibrul psihic, tot așa cum funcționarea excesivă a unei glande cu secreție internă poate tulbura echilibrul fizic al organismului.

Deci, plusurile și minusurile fizice sau psihice nu sunt tolerate de natură, pentru că sunt în detrimentul altor organe și duc la perturbarea armoniei dintre ele.

Obsesia sexuală nu e nici ea nimic altceva decât un dezechilibru psihic, cu toate că ultimele cercetări în acest domeniu au adus la lumină date noi, care încep să dovedească faptul că nu numai psihicul, ci și o serie de alte organe ale animalului sunt îmbolnăvite,

cea ce înseamnă că avem de a face cu o boală mai gravă decât s-ar părea.

Totul a început foarte de mult, pe timpul când animalele locuiau în peșteri, și pe atunci nu toate peșterile erau electrificate, ca în zilele noastre. Multe animale erau silite să folosească doar televizoare portabile și totul funcționa pe baterii.

Erau timpuri grele, căci nu fiecare își putea permite baterii noi la fiecare început de săptămână și iluminarea tuturor încăperilor de dimineață și până seara. Nu e de mirare că unii erau siliți, din cauza împrejurărilor, să mai stea și pe întuneric, să economisească bateriile. Or, întunericul aduce cu sine o serie întreagă de neplăceri, dintre care poate cea mai grea de suportat e plictiseala. Din plictiseală, animalele se apucă de tot felul de prostii. Se și pot îmbolnăvi din cauza plictiselii.

Cam așa s-au îmbolnăvit ele și de obsesia sexuală.

Nici nu era prea greu de observat, că actul reproducerii, aduce cu sine o senzație de plăcere gâdilitoare. Se vede că încă pe atunci această senzație le-a plăcut mai mult decât alte activități fizice, la fel de necesare, cum ar fi spălatul pe dinți, umplerea burții, golirea intestinelor, curățarea urechilor sau tăierea ghearelor; pentru că de aici au pornit pe urmă toate relele.

Din cauza întunericului, a plictiselii greu de alungat, interesul pentru gâdilirea organelor genitale a început să fie o preocupare în sine, ruptă de actul procreației. Nu se mai mulțumeau să-și folosească organele genitale doar atunci când natura le-o cerea și pentru ceea ce erau programate de natura. Le foloseau acum și pentru alungarea plictiselii, jucându-se cu ele.

Folosirea acestora ca amuzament a însemnat o activitate fizică suplimentară a organismului, pentru care el n-a fost programat și care a provocat o dereglare a echilibrului psihic al animalului gâdilat.

Nu numai corpul animalului nu știa acum ce are de făcut cu funcția cea nouă a unui organ, dar creierul se chinuia și mai mult să facă față noii situații. Până atunci gândurile animalului erau îndreptate numai o singură dată asupra fiecărui organ, ca de exemplu: asupra stomacului – bun pentru a digera; ochiul – bun pentru a vedea cu el; urechea – pentru a auzi; dantura – pentru a mușca; picioarele – pentru a fugi.

Un organ = o funcție. Cam asta era regula. Până atunci.

Acum însă, dintr-odată, organul genital a obținut o a doua funcție, cu care creierul nu prea știa ce are de făcut. Gândurile bolnavului alergau de la una la alta, fără oprire. Cum să facă?... De ce așa și de ce nu altfel?... Să se joace sau să procreeze?... Când să facă una, când s-o facă pe cealaltă?... Mai mult așa, sau mai mult altfel?... Să înceapă acum așa, ori mai târziu?... Ori să înceapă mai târziu așa și acum să încerce altfel?... Întrebări peste întrebări.

Nu e de mirare că atâtea gânduri și atâtea dileme deranjează până la urmă creierul animalului.

La unele specii jocul a luat o asemenea amploare, încât a dus chiar la scăderea numărului populației și a creat probleme economice serioase. Se știe că acolo unde numărul populației descrește, cei afectați sunt siliți să micșoreze producția, deoarece acolo scade și consumul în mod proporțional; scade numărul de vizuini necesare populației, numărul de împrumuturi bancare cu care se achită vizuinile, cumpărăturile sunt restrânse, investițiile nu mai sunt productive și așa mai departe, o serie întreagă de fenomene asemănătoare.

Jocul însă a pus pe picioare o întreagă știință și un întreg sistem filosofic, cu care se ocupă specialiști calificați, cercetători, statisticieni, sociologi, filosofi, medici și chimiști.

Organele au început să fie calificate, măsurate, cântărite, întinse, bronzate la soare și cu lampă de ultraviolete, înghețate, disecate, privite la microscop și puse la încercare în toate felurile posibile pentru a le cunoaște cât mai bine posibilitățile de funcționare: elasticitatea, tăria și rezistența în toate condițiile climaterice.

Și, cum era de așteptat, urmările tuturor acestor cercetări nu au întârziat să se arate. Jocul a început să aibă specialiști – profesioniști și experți – mai mulți decât înainte, care știau despre organele genitale cam tot ce se poate afla din studiile și cercetările înaintașilor, adăugând la teoria acumulată din cărți o bogată practică personală.

Partea practică a rămas bineînțeles, în continuare, pe locul întâi. Experții doreau să știe din ce în ce mai multă teorie, e adevărat, dar existența și-o câștigau tot cu practica, la fel ca în timpurile vechi. Interesul lor teoretic era necesar doar pentru a ține pasul cu știința timpurilor noi și cu toate descoperirile pe tărâmul medical, legat de profesiunea lor. Căci, timpurile noi au adus cu sine nu numai tehnici noi de mânăuire a organelor genitale, dar și boli noi, cu microbi sau viruși noi, necunoscuți până atunci.

Până la urmă însă, experții știau despre funcționarea lor mult mai mult decât un medic specialist, pentru că aveau un contact mai apropiat cu aceste organe și se antrenau zilnic în mânăuirea lor. Cu puțin talent și multă bunăvoință, după o vreme obțineau o tehnică și o virtuozitate pe care un amator de rând nici nu și-o putea visa.

Și, bineînțeles, tratamentele începeau să coste din ce în ce mai mult, pe măsură ce experții deveneau mai buni, iar animalele viciate căutau jocuri din ce în ce mai complicate cu care să-și alunge plictiseala.

Diferențe mari de prețuri erau acum la ordinea zilei. Un expert, sau o expertă bună, cu talent și dăruire, costa mai mult decât o expertă obișnuită, mediocră. Cei buni aveau mai multă căutare decât cei mai slabi în meserie, deci, își puteau permite

să ceară și onorarii mai mari.

Dacă erau mai tineri, serviciile lor costau mai mult decât ale unuia, sau uneia mai în vârstă, iar discrepanțele între vârsta clientului dornic de joacă și cea a specialistului ajutător, aducea cu sine în mod automat, o creștere a prețului. Pe scurt, bătrânii plăteau mai mult.

Pentru a nu procrea și pentru a păstra frumusețea jocului departe de familiile oficiale și de pericolul unor moștenitori nedoriți, au fost introduse anticoncepționalele. Iar o dată ce acestea s-au răspândit peste tot și s-au dovedit a fi 100% sigure, jocul a devenit cu adevărat nebun, cu o piață mai largă ca până atunci. Prețurile serviciilor erau fixate la bursele centrale și oscilau zilnic, la fel ca prețul aurului sau a celorlalte comodități.

Fiecare gădilare avea tariful fixat în prealabil. Gădilarea simplă costa desigur mai puțin decât una care cerea un efort mai mare din partea specialistului. Iar pe măsură ce figurile se complicau, prețul creștea în mod corespunzător. Pentru a preveni neînțelegerile, toate prețurile erau notate clar pe liste de prețuri oficiale, cu ștampila autorităților competente și atârinate la intrarea tuturor atelierelor de gădilare.

Acum era clar că dacă doreai gădilări mai multe, aveai nevoie de fonduri mai mari. Fără mijloace financiare sau posibilitatea de a face contraservicii, e mai bine ca animalul să nu dorească să se joace. Nimeni nu se va juca cu el pe gratis și asta de acum se știa. Plăteai, erai distrat; nu plăteai, nu erai ajutat în distracție și nu aveai decât să te distrezi singur după cum te pricepeai sau în cadrul restrâns al familiei.

Dar, iată că a apărut soluția salvatoare pentru animalele lipsite de mijloace financiare. S-a descoperit imitația.

Cine nu avea fonduri suficiente pentru a apela la serviciile specialiștilor însuflețiți, putea recurge la imitații din cauciuc sau mase plastice, care serveau în principiu cam aceluiași scop: partener de joc, bineînțeles cu puțin ajutor.

Numaidecât, piața a început să fie de a dreptul inundată de fel de fel de gâdilitoare mecanice, electrice și imitații de organe genitale de toate felurile, dimensiunile, culorile, formele și densitățile dorite, cu iluminare sau încălzire interioară, la alegere, care încercau acum să imite o realitate pe care animalul obsedat de joc nu o mai putea plăti.

Imitațiile, cu toate dezavantajele inerente, aveau și ele avantajele lor. Jucăușii doritori de joc nu mai depindeau acum de un partener, pe care trebuiau eventual să-l plătească și puteau să-și permită o varietate și o frecvență nelimitată a jocului.

Avantajul partenerilor neînsuflețiți era clar. După achiziționarea lor, care costa deci o singură dată, puteau fi folosiți de mai multe ori. Erau bine confecționați și rezistau bine la tăvăleală, doar uneori trebuiau reînnoite bateriile sau contactele electrice. Dacă erau bine spălați după întrebuințare, arătau ca noi. Posesorii acestor imitații nu plăteau impozit pentru ele, așa cum e obiceiul când vreunul posedă bunuri imobile sau mobile și alte aparate care fac viața animalului mai plăcută, iar întreținerea lor era deosebit de simplă și ieftină. Își făceau treaba cu ele, le spălau și le aruncau într-un sertar. La nevoie, le scoteau din nou de acolo. Simplu și practic.

Uneori, dacă posesorul se plictisea de o anumită piesă, putea să cumpere alta, diferită, mai mare sau mai mică, în funcție de dispoziția lui sufletească, iar dacă stătea din nou ceva mai bine cu finanțele și vroia să mai simtă, spre variație, un partener de joc însuflețit, recurgea din când în când la serviciile unei specialiste (specialist) în gâdilare, pe care o plătea în funcție de varietatea jocului. Pe urmă, dacă mijloacele

financiare nu-i mai permiteau, putea reveni din nou la piesele electro – mecanice, care-l așteptau curate, parfumate și bine unse, bune de întrebuințare.

Și uite așa își duc viața, de la o zi la alta, bolnavii obsedați de jocul cu organele genitale, căutând mereu varietăți noi de potolire a obsesiei, iar specialiștii în stimularea bolii, prosperă pe zi ce trece, în dauna bolnavilor.

Din fericire și spre norocul nostru, la șoareci această boală n-a reușit să prindă viață. Aș chițâi prea mult dacă aș afirma că boala nu poate sau n-ar putea să apară. Ar putea, și încă foarte ușor, dacă noi nu am avea grijă ca acest lucru să nu se întâmple.

În sistemul nostru de educație e tratată cu o importanță deosebită problema anatomiei și a funcționării corecte a tuturor organelor.

Multe alte sisteme de învățământ mai experimentează și în prezent, pentru a găsi un remediu preventiv împotriva obsesiei sexuale, folosind cu precădere metoda interdicției sau a informării sumare a tinerilor în problema anatomiei sexuale. Bineînțeles că toate încercările lor nu dau decât rareori rezultate vizibile. Informarea sumară ori interzicerea sunt poate cele mai nimerite metode antieducative, dar nici-decum educative. Te apuci să-i interzici unui tânăr, care e curios prin natura lui, în loc să-l informezi bine de tot ca să-i satisfaci curiozitatea. Bineînțeles că n-au cum să obțină rezultate cu metoda lor.

Sistemul nostru de educație, dimpotrivă, folosește metoda suprasaturației informative, cu o puternică bază științifică, prin care facem clar puilor noștri încă pe când sunt foarte tineri, cum și în ce fel să-și folosească toate organele – inclusiv pe cele genitale.

Încă înainte de a ști să citească, vor urma un curs intensiv de igienă și anatomie. În acest scop au fost instituite școli cu laboratoare speciale unde au loc toate

cursurile intensive de pregătire a micilor elevi pentru o viață sănătoasă. Ne știind să citească, cursurile au un caracter mai mult practic, iar școlile seamănă mai mult cu niște institute de cercetare sau spitale, decât cu o școală obișnuită.

După o scurtă perioadă de instruire, vor face chiar ei analiza sângelui, a urinei, pe urmă vor fi puși să mănuiască diferite aparate de laborator cu raze ultraviolete, ultrascurte, Roentgen, laser și microscopae electronice. Sunt puși să asambleze schelete și vor asista la diferite intervenții chirurgicale, transplanturi de organe și chiar câteva disecții, unde li se va cere să-și chităie părerea despre starea organelor, eventualele malformații, leziuni, boli de care eventual a suferit în timpul vieții defunctul în cauză, precum și eventuala cauză a încetării din viață.

În momentul când tinerii termină acest curs pentru a începe școala obișnuită, sunt inițiați deja în toate tainele organismului și știu totul despre funcționarea organelor, despre efectul chimic și sistemul de asimilare a alimentelor și băuturilor, și în general despre toate pagubele care pot fi provocate organismului de o greșită înțelegere a funcționării diferitelor organe.

Întreaga lor viață e pecetluită de această pregătire preșcolară.

Știindu-se că obsesia sexuală este de fapt și o boală psihică – de multe ori doar psihică – paralel cu instruirea practică, micii elevi sunt pregătiți și din punct de vedere spiritual, citindu-le din literatură și din istorie despre soarta unor obsedați sexuali celebri, despre faptele lor, atitudinea lor, privită din punct de vedere social, familial, etic și consecințele acestora asupra semenilor lor. Li se arată filme cu conținut erotic, pornografic și sadist cu toate aberațiile sexuale posibile, câte 4 ore dimineața și 4 ore seara înainte de culcare – scopul fiind ultrasaturarea și scârbirea tinerilor – ca până și noaptea, în visele lor să apară toate tablourile și scenele scabroase văzute în filme.

Cursul odată terminat, tinerii absolvenți nu vor mai râvni niciodată la genul de amuzament pe care l-au văzut de atâtea mii de ori prezentat, în toate variantele și la toate animalele, cu toate explicațiile consecințelor nefaste pe care le aduc cu sine.

Dimpotrivă, vor fi bucuroși să nu le mai revadă niciodată.

Mai târziu însă, dacă vreunul din ei va da semne de boală – oricât de vagi sau de nesemnificative ar părea ele pentru necunoscători – adică dacă va fi văzut doar în compania unor animale bolnave, sau privind la o fotografie ori la vreo reclamă luminoasă cu caracter obscen, el va fi numaidecât internat într-un sanatoriu special – preventiv – unde va fi obligat să asiste din nou la un curs intensiv de anatomie și disecție, și unde i se va aplica încă o dată același tratament de suprasaturare cu filme pornografice și sadiste.

În plus, deoarece avem de a face acum cu un adult, i se vor aplica masajе terapeutice deosebit de puternice și îndelungate pe tot corpul, insistându-se în special asupra organelor genitale, care-l vor lecui pentru multă vreme de privitul reclamelor cu caracter obscen sau de a mai discuta cu animale bolnave.

Să nu uităm că din bugetul nostru anual este alocat 59,4% tocmai pentru acest scop preventiv (laboratoare pentru preșcolari și institute, gen sanatorii, pentru tratamente de reamintire și reeducare sexuală la adulți) mult mai mult decât sumele alocate armatei, a modernizării armamentului, mai mult decât cele alocate îmbunătățirii serviciilor publice, modernizării transportului în comun și a toaletelor publice, a cercetărilor în domeniul sociologiei, astronomiei, aviației interplanetare, reumatismului, bolilor de inimă, cancerului sau a programării genetice a generațiilor care vor urma.

Doar în felul acesta ne putem menține colectivitatea sănătoasă, ferind-o de eventualele daune pe care le provoacă o greșită întrebuințare a organelor genitale. Noi știm

de multă vreme că nu e de glumit cu această boală, iar dacă subestimezi efectele ei, urmările sunt deosebit de grave pentru întreaga colectivitate.

Și, uite că în ciuda tuturor comentariilor și criticilor pornite de la sociologii și medicii altor animale – care ne invidiază pentru armonia vieții noastre de familie și a sânguinței noastre de a întemeia familii cât mai numeroase – noi am reușit să ne menținem atâtea secole punctul de vedere. Spre deosebire de ei, noi știm, iar puii noștri învată asta de foarte tineri, că viața trebuie folosită pentru a învăța și a întemeia familii cât mai numeroase și nicidecum pentru gâdilarea organelor genitale.

Viața nu e o materie interminabilă, așa cum cred multe alte animale inconștiente, iar bătrânețea și grijile ei sosesc pentru fiecare.

Bolnavul obsedat de sex însă pare să uite acest lucru și pe lângă toate problemele și eventualele boli pe care bătrânețea i le rezervă, la el se adaugă în mod cert gâdilările din ce în ce mai dificile și cu șanse din ce în ce mai mici de reușită, necesitând experți din ce în ce mai tineri și mai pricepuți, cu aparatură mecanică, electronică, optică din ce în ce mai complicată. Și totul, bineînțeles, din ce în ce mai costisitor.

Boala devine din ce în ce mai gravă, pe măsură ce animalul bolnav înaintează în vârstă, iar dacă bolnavul nu se tratează și nu se vindecă la timp, înainte de a ieși la pensie, va fi foarte rău de el, vă rog să mă credeți. Numai de o bătrânețe lipsită de griji nu va putea fi vorba.

25. UMORUL SAU SCHINGUIUREA ALTORA

Oamenii sunt mult mai ciudați decât șoarecii. Poate că n-o să mă credeți, dar eu vă rog să mă credeți; e în interesul vostru să mă credeți.

Dacă m-ați întreba, de exemplu, ce le place oamenilor mai mult: să se amuze cu umor, să râdă ascultând povestiri spirituale sau să se amuze uitându-se la suferințele altora, să asiste la ele și să vadă cum suferă alții: – n-aș putea să vă răspund.

Chiar dacă aș începe să mă gândesc câte trei ore în șir, diminețile între orele 6,30 și 9,30 când fiecare șoarece sănătos își face toaleta de dimineață, doar așa, ca să vă pot răspunde ceva cu cap și coadă, cred că tot nu aș ajunge la nici o concluzie demnă de chițăit. Aș pierde doar cele trei ore prețioase de dimineață fără să-mi fac toaleta și toate celelalte pregătiri igienice, pentru începerea în condiții optime a unei zile de activitate.

Și, știți de ce n-aș ajunge la nici o concluzie?... Am să vă spun. Pentru că m-am gândit deja de mai multe ori la întrebarea, pe care din fericire încă nu mi-ați pus-o. M-am gândit, dar n-am găsit răspunsul. Am încercat să pregătesc un răspuns oarecum clar – atât de clar cât de clar poate fi un răspuns al unui șoarece la o întrebare referitoare la oameni.

E adevărat că încă nu m-am gândit trei ore în șir, și nu între 6,30 și 9,30. M-am gândit însă de mai multe ori câte două ore și un sfert, neîntrerupt, la diferite ore ale zilei, ceea ce e aproape același lucru cu trei ore în șir, o singură dată, între 6,30 și 9,30. Se vede însă că totuși nu e exact același lucru, pentru că în cele două ore și un sfert n-am obținut nici un rezultat.

M-am aflat însă foarte aproape de concluzie chiar de mai multe ori, vă rog să mă credeți. Și încă foarte, foarte aproape. Aveam răspunsul pe vârful limbii, cum se spune,

dar nu-l puteam exprima. Nu era suficient de clar. Era ca un fruct, care încă nu era copt de-a binelea. Iar dacă un fruct nu e copt, e ca și cum n-ar exista. Încă nu e bun de consum. Și chiar dacă ți-e foame, oricât de tare ți-ar fi foame, tot nu poți consuma ceva ce nu e bun de consumat. Chiar dacă mori de foame privind produsul necopt, tot n-ai ce să-i faci.

De fiecare dată când eram gata, gata să găsesc răspunsul, eram oprit de un element ciudat, care, de fiecare dată trăgea balanța în sensul invers, iar răspunsul meu se dovedea incorect. Dușmanul logicii mele era absent în timp ce gândeam, dar o dată ce mă apropiam de concluzie, el îmi anula răspunsul într-o secundă.

Cum se poate așa ceva?... Uite că se poate!

Spectacolul violent e mult prea prezent în societatea lor, ceea ce înseamnă că oamenilor le place să vadă pe alții cum suferă. Dacă nu le-ar place, s-ar feri de asemenea scene, ar evita spectacolele de acest gen și nu ar plăti costul ridicat al biletelor de intrare la aceste spectacole.

Oamenii însă nu le evită deloc. Dimpotrivă. Se duc la ele și plătesc chiar și prețul biletului fără comentarii.

Le place însă și umorul. Plătesc și acolo biletele de intrare, fără comentarii.

Iar acum, presupunând că aș avea toate datele la îndemână, dacă aș încerca să trag o concluzie pur matematică, cu socoteli statistice – număr de spectacole pe lună, pe an, pe secol, numărul de spectatori, pe lună, pe an, pe secol, costul spectacolelor, cu încasările bruto și neto, după scăderea impozitelor – m-aș afla de fiecare dată din nou la începutul problemei. Soluția pe care aș găsi-o ar fi poate corectă din punct de vedere matematic, dar incorectă în fond.

Toate statisticile, oricât de corecte ar fi, nu mă vor lămuri dacă cei care au asistat

la un anumit gen de distracție n-au fost aceiași, sau în parte aceiași, care au asistat și finanțat și celălalt gen de amuzament.

Statistici în această direcție însă nu prea există. Și chiar dacă există pe undeva nu vor fi puse în nici un caz la dispoziția șoarecilor, doar ca să-i ajute să ajungă la o concluzie justă și să poată răspunde corect la o eventuală întrebare, care încă nu le-a fost pusă.

Deci, în cazul în care aș fi întrebat, voi fi silit să dau un răspuns echivoc. Din păcate.

Nu mi-au plăcut niciodată răspunsurile neclare. Nu îmi plac nici atunci când le aud de la alții și nu îmi plac deloc nici atunci când pornesc de la mine. Nu mi-au plăcut, nu îmi plac și nu-mi vor fi dragi nici în viitor. Acum însă nu am încotro. Cred că am reușit să vă explic, de ce.

În concluzie, răspunsul meu ar suna cam în felul următor: „oamenilor le place și una și alta“.

Dacă m-ați întreba însă cum e la șoareci, aș putea să vă răspund într-o secundă, fără să mă gândesc. Noi, șoarecii, adorăm umorul și detestăm orice act de violență, fie la șoareci, fie la alte animale; fie pentru bani, fie gratis; fie ca joc, fie de-a serioaselea; nici ca spectacol și nici în realitate. Să privești cum altul suferă este ceva ce noi, șoarecii, nu putem înțelege, nu putem admite și nu ne face plăcere să auzim că unii se ocupă cu așa ceva.

Vă spuneam doar că oamenii sunt mai ciudați decât șoarecii. Lor le place să-i vadă pe alții cum suferă. Spectacolul plin cu brutalități este prezent tot timpul în viața oamenilor. Le place, pur și simplu. Eu aș numi-o boală, obsesie sau în orice caz, ceva defect în funcționarea psihicului lor. Nu o voi face însă. Nu o voi numi nicicum. Nu

sunt, la urma urmei, nici psihiatru nici diagnostician și nici sociolog. Datoria mea e doar să numesc faptele și mă voi rezuma doar la atât.

Plăcerea aceasta a oamenilor de a se amuza cu suferința altora se întinde pe toată scala regnului vegetal și animal. Nimic nu le scapă, doar viu să fie; altfel nu au plăcere.

Nu o să vă numesc aici toată varietatea modalităților de chinuire pe care o cuprinde repertoriul lor. N-ar avea rost. Lista ar fi prea lungă, iar în timp ce eu aș nota aici toate sistemele cunoscute, ei ar mai adăuga câteva, necunoscut până acum și, oricât m-aș strădui, lista mea nu ar fi niciodată completă.

E suficient să vă spun că numai foarte puține animale scapă fără să fie chinuite de ei. Iar dacă unele au norocul să scape deocamdată, nu există nici o garanție că vor scăpa și în viitor. Oamenii sunt foarte inventivi când e vorba să se distreze.

Cred că totul a început de mult de tot, pe când locuiau în peșteri, la fel ca toate celelalte viețuitoare ale lumii și se ocupau numai și numai cu vânătoria și politica. Din cauza condițiilor climaterice și sociale, încă de atunci s-au obișnuit cu războaiele. Pe atunci, existența omului nu era de conceput fără războaie. Războaiele făceau parte din ocupația zilnică a oamenilor, la fel ca și vânătoria sau politica. Se războiau pentru toate: pentru vânat, pentru apă, pentru peșteri, pentru femei, pentru drepturi politice, pentru pământul din jurul peșterii lor, pentru pământul din jurul peșterilor altora, pentru fructe, pentru dreptul de a culege fructele, pentru dreptul de a le vinde sau a le mânca după ce le-au cules (la alegere), pentru dreptul de a avea dreptul să decidă singuri ce să mănânce și ce să vândă, pentru dreptul de a se putea lupta pentru drepturi, pentru dreptul de a avea arme, pentru dreptul de a le putea folosi oricând. Mai ales pentru acest drept – dreptul de a face uz de arme, de a se lupta și de a omorî dușmanii – deci dreptul de a trăi în liniște după ce și-au omorât dușmanii, se luptau

fără întrerupere.

Pe atunci oamenii se sculau dimineața pregătiți de luptă, iar seara se culcau pregătiți pentru eventualele lupte nocturne. Viața lor era un război neîntrerupt.

Au început-o cu războaie mai mici, iar mai târziu, când au văzut că dacă sunt mai mulți la un loc, puterea lor crește și dușmanul nu sporește, au început să se organizeze pe bande de războinici. Bandele au devenit în decursul timpului mai mari, pentru că acolo unde se uneau mai multe bande mici, puteau să se războiască mai bine și erau mai tari decât bandele singure. O idee destul de simplă de altfel, dar deosebit de funcțională, trebuie să recunoaștem.

Bandele mici reunite au devenit bande mari, bandele mari au devenit țări, iar unele țări au devenit imperii. Istoria omenirii o știți și voi, desigur. Nu are rost să mă apuc acum să o rescriu. Dacă întâmplător cineva nu o cunoaște, n-are decât să se strecoare într-o librărie, seara, după ora închiderii (mă refer bineînțeles la șoareci, căci animalele mari pot intra și ziua în amiaza mare, dacă dispun de banii necesari) și să răsfoiască o carte de istorie. E suficient dacă va citi doar titlurile. Va înțelege numaimedcât întreaga lor istorie. În cazul că vreunul din voi e analfabet, dar totuși dornic de a se informa n-are decât să folosească aceeași cale: deci, seara, după ora închiderii – dacă e șoarece – și ziua în amiaza mare, în plină lumină – dacă e un animal mai mare și cu banii pregătiți – și să răsfoiască o enciclopedie ilustrată. Nici o grijă, veți găsi suficiente. Oamenii nu se zgârcesc cu ele și nu se rușinează de loc de trecutul lor istoric. Le tipăresc mari și frumoase, cu ilustrații deosebit de sugestive. Veți înțelege imediat întreaga lor istorie, fără nici o altă explicație.

E adevărat că forma de organizare s-a schimbat oarecum în decursul secolelor. Să nu uităm că între timp au fost inventate locomotivele cu aburi, autobuzele, tramvaiele,

troleibuzele și avioanele de pasageri. Ar fi fost și păcat ca oamenii să nu fi făcut imediat uz de toate noutățile tehnicii și să nu le fi transformat numaidecât în vehicule și aparate de luptă. Timpurile s-au schimbat, tehnica a progresat, dar instinctul lor războinic a rămas. Neschimbat. Când te-ai războit câteva mii de ani în șir, nu are nici un rost să-ți pierzi instinctul doar pentru că locuiești în blocuri turnate din beton, cu încălzire centrală și te apără o armată de războinici salariați de stat.

Bineînțeles că în societatea civilizată, omul de rând nu prea mai are ocazia să-și satisfacă instinctele războinice așa de frumos ca în timpurile de demult. Dar, nici la instinct nu are cum să renunțe. Asta e dilema. Omul timpurilor noi tare ar vrea să se războiască. Războaiele au devenit însă prea scumpe. Nimeni nu poate să-și permită în fiecare săptămână câte un război, doar pentru liniștirea nervilor. Ne mai vorbind că un război frumos și costisitor nu poate fi justificat întotdeauna cu argumentele necesare, convingătoare pentru toți cei care plătesc costurile. Au apărut, spre ghinionul lor și câțiva pacifiști care nu prea vor să mai aibă de a face cu războaiele, iar aceștia le încurcă uneori și mai mult socotelile. Nu vor să plătească impozitele necesare pentru fabricarea armamentului și își folosesc banii ca să finanțeze propaganda antirăzboinică, radioul, televiziunea, presa și tot ce le mai poate sluji interesul.

Scurt și cuprinzător: n-au cum să mai pună la cale săptămânal războaie mari, și sunt siliți să se mulțumească cu atrocități mai mici.

Vă rog să fiți atenți ce se întâmplă acum.

S-au gândit cam așa: dacă luptele mari costă prea mult, de ce să nu organizăm lupte mici? Iar dacă tot noi suntem cei care le organizăm, de ce să ne mai și coste bani?... De ce să nu încasăm bani pentru ele? Cine dorește să participe la ele, ori numai să le vadă, n-are decât să plătească.

Ei dragii mei, ideea aceasta a adus în buzunarele lor un profit de miliarde și miliarde de miliarde. Dar ce vorbesc de buzunare? Nu mai aveau buzunare atât de încăpătoare care să cuprindă în ele tot profitul. S-au văzut siliți să clădească, chiar ei, bănci subterane, cu pereți blindati și uși cu deschizători electronice, unde nu numai că nu pot pătrunde simplii spărgători, dar nici măcar privirile lor și nici un alt element al naturii, nedorit de posesori. Aici nu intră nici aerul nici apa, nici lumina, nici întunericul, nici căldura și nici frigul de afară. Nimic și nimeni, în afară de posesori.

Lucrurile n-au mers dintr-odată bine. A fost nevoie de o perioadă de perfecționare, e adevărat, dar o dată ce timpurile au evoluat din punct de vedere tehnic, întregul ritual al chinurii organizate, cu plată, a luat o formă extrem de spectaculoasă.

Se lucrează și cu animale și cu oameni, doar prețul spectacolului diferă de la caz la caz, deoarece și costul pregătirilor diferă.

Totul decurge conform unui program, cu investiții calculate și cu profituri dinainte programate.

Se achiziționează animale sau oameni care vor fi hrăniți și antrenați pentru genul de luptă ori schingiuire la care vor trebui să participe.

În același timp, se începe organizarea spectacolelor, cu tot ce trebuie: sală încălzită, ventilație, locuri pentru șezut, bufet, plasatori, garderobiere, microfoane și camere de televiziune (pentru înregistrarea și retransmiterea spectacolului prin radio și televiziune). Se vor face benzi video pentru vânzare cu bucată și vor fi prezenți ziariști de la cele mai renumite ziare locale și internaționale, care vor lua notă și vor descrie amănunțit desfășurarea bătăilor, cu toate etapele agoniei celor schingiuiți și cu date precise despre gradul lor de suportabilitate. Vor elogia desigur pe învingători, cu date precise privind tăria lor, toate performanțele lor din trecut și minunatele lor calități

psihice, cu fotografia lor în color, în dimensiunea minimă permisă de 13/18 cm. Cea a animalului sau omului învins în luptă, bineînțeles doar în alb – negru, în dimensiunea maximă permisă de 2/3 cm.

Cred că ați înțeles cât de multe lucruri se pot face cu organizarea spectacolelor cu bătaii și lupte?! Cât de mulți bani, adică. Foarte mulți bani, vă asigur și chiar mult mai mulți decât foarte mulți.

Oamenii plătesc fără să clipească, dacă pot să asiste la lupte și să vadă suferințele altora.

Este de semnalat la ei o predilecție pentru animale mai rezistente, care suportă mai bine loviturile cu biciul și cu bastonul pe șira spinării și pe cap, cum ar fi: caii, tigrii, urșii, taurii, panterele, zebrele, girafele, elefanții. Dar, dacă nu le au la îndemână, își fac treaba și cu animale mai mici sau cu păsări, ca de pildă: câini, pisici, cocoși, șoimi, papagali, porumbei, iepuri, șerpi sau chiar cu noi, șoarecii.

Să nu uităm că animalul mai mare e și mai greu de obținut. Costă mai mult achiziționarea și întreținerea lui (hrana, cazarea, îngrijirea și repararea lui în cazul că e rănit în timpul schingiuirii) decât cea a unui animal mic. În schimb, suferința lui în timpul spectacolului provoacă satisfacții mai mari, iar publicului îi place și plătește cu drag diferența de preț.

Suferința unui șarpe sau a unui iepure care se zvârcolește de durere este ceva doar pentru distracția copiilor. Maturii nu prea plătesc pentru așa ceva. Ei vor să vadă un corp mare, cel puțin de dimensiunea lor, la care și chinul e mare. Vor să perceapă sunetele suferinței, să audă urlete, răgete și să vadă chiar sânge. Nu e întotdeauna ușor să mulțumești instinctul lor războinic, și în același timp pierderea să nu fie prea mare. Dacă ar fi să te iei după ce vor oamenii să vadă, ar fi nevoie de victime fără șir.

Dar nici așa nu se poate, v-am explicat de ce. Ar fi prea scump. De aceea au născocit schingiuri ceva mai ușoare și mai puțin sângeroase, în urma cărora, cel schingiuit să nu-și dea sufletul complet, ci numai pe jumătate, ca să poată fi folosit de mai multe ori în șir.

Față de animalele mai mici însă, nu au nici o rețineră, fiind și mai ieftine și mai ușor de obținut. De aceea, le lasă să-și dea până și ultima suflare în timpul confruntărilor violente sau a dresurii.

Spre norocul nostru, ei nu chinuie numai animale. Se chinuie și se maltratează și ei între ei, pentru bani. Asta ne mai liniștește puțin, pentru că devine clar, că e vorba la ei de o boală psihică și nu că ar avea ceva împotriva noastră.

Bineînțeles că schinguirea la ei nu e atât de violentă cum e atunci când cel chinuit este un animal lipsit de drepturi politice, fără cetățenie, fără un cont la bancă și fără drept de vot. Dar asta e oarecum de înțeles.

Un animal sfârtecat în timpul distracției, e bine sfârtecat. Nici nu se mai străduiesc să-l cârpească la loc după aceea, pentru că nu mai rentează, adică nu mai au nici un interes. Îl juipoaie chiar complet, acolo în culise, la terminarea spectacolului, ca să nu mai aibă cheltuieli cu tratamentele în timpul convalescenței.

Fiind însă unul de-al lor, eventual rănit sau lovit prea tare, care începe să sângereze, trebuie să-l coasă imediat și să facă tot posibilul ca să-l restituie societății în cel mai scurt timp posibil, apt de muncă și de noi confruntări.

Așa că nici cu schilodirea combatanților în timpul spectacolelor nu au voie să meargă prea departe, pentru că altfel, pe urmă nu mai pot să-i cârpească la loc așa cum se cere. Și, așa ceva, la ei ar putea crea probleme morale, dar mai ales financiare.

Cu toții sunt asigurați împotriva accidentelor de toate felurile: a căderilor, alu-

necărilor, împiedecărilor, rănilor, gloanțelor, cărămizilor căzătoare și insultelor suferite în public. Deci, toate confruntările violente trebuie limitate la pagube ușor reparabile, doar atât cât să mulțumească ochiul spectatorului, care plătește, dar limitarea la minimum a distrugerii celui învins.

Mai e pe urmă problema etică, a conduitei umane, obligatorii. Foarte importantă la ei. Peste tot îi auzi că discută cu voce tare despre etică. Noi, șoarecii, nu prea știm la ce se referă, pentru că la noi cuvântul nu apare în dicționar. Se vede că e ceva tipic uman. Dacă am înțeles bine, cred că ei vor să separe binele de rău, cu un fel de linie invizibilă, la care îi spun «etică». Deci, trag o linie, pe care numai ei o văd și tot ce e în partea dreaptă e bun, iar tot ce cade în partea stângă e rău. Sau invers, mă rog, demarcația e importantă. Cu alte cuvinte, într-o parte e binele, iar în cealaltă e răul.

Nu mă mai lungesc cu subiectul eticii lor. E o poveste lungă și deosebit de complicată. Așa cum v-am spus, noi, șoarecii nu prea ne băgăm botul în treburile lor, mai ales acolo unde ei încep să traseze linii invizibile pentru noi.

Idea de bază, pe scurt, e cam aceea că binele înseamnă iubire și toleranță față de semenii lor. Omul e obligat de etica socială și de legile societății oamenilor să-și trateze semenii cu iubire și toleranță. Cam așa scrie în toate cărțile lor. În unele cărți, ideea iubirii semenilor e mai pe larg dezbătută – nu mă întrebați în care cărți, că nu mai știu – și se spune, că viața omului e ceva deosebit de prețios, ceva asemănător unui capital, ba chiar sfânt și că nimeni nu are dreptul să deranjeze buna funcționare a vieții altuia, cu nici un procedeu fizic, chimic, mecanic, electronic sau psihic. Peste tot veți găsi, chiar numite, câteva procedee interzise în relațiile cu semenii, care pot duce la dereglarea bunei lor funcționări, cum ar fi: loviturile cu mâna, cu pumnul, cu piciorul, cu genunchiul, cu capul, cu cotul; loviturile cu obiecte contondente din

metal, lemn, cauciuc, mase plastice, care pot răni pielea, mușchii, oasele sau deranja circulația sanguină normală a semenului; oprirea aerului prin strangulare, astuparea căilor respiratorii, atârnarea de gât sau crucificarea; injectarea de substanțe dăunătoare organismului, fără voia semenului; folosirea unor obiecte ascuțite și tăioase, cum ar fi, cuțite, bricege, pumnale, baionete, foarfeci, lame de ras și bisturiuri, care, din nebagare de seamă ar putea răni unele organe vitale ale semenului; rănirea, ori distrugerea intenționată a unor organe vitale cu gloanțe, dinamită, bombe atomice, raze laser sau surse radioactive, etc.

În asemenea condiții de restricție legiferată, le vine deseori greu să-și dea frâu liber poftelor de a se rupe în bucăți în văzul altora, până la ultima suflare și sunt obligați de lege să se limiteze doar la unele sfârtecări minore, ușor reparabile.

Vedeți cât de grijulii sunt oamenii cu confrății și semenii lor? Păcat că nu se gândesc să fie ceva mai stăpâniți și cu animalele. Până acum însă nu s-au gândit să scrie legi care să interzică folosirea animalelor pentru potolirea instinctului lor războinic.

Dacă m-ați întreba între patru ochi, ce cred eu despre boala lor și ce soluție aș propune eu, în cazul că aș fi vreodată întrebat și ascultat de cineva – v-aș chițai următoarele:

– „Oamenii n-ar trebui să-și rețină instinctul. De ce să nu poarte războaie, în loc să chinuie animale? Eu i-aș sfătui să nu renunțe atât de ușor la pornirile lor elementare, atât de frumos întrebuințate în vremurile de demult. Ocazii există și azi, suficiente, iar în ce privește partea financiară, nu e înțelept din partea lor că vor să facă economii tocmai cu războaiele. Fac economii aici și le risipesc cu altceva. Foarte rău din partea lor. Mai bine să facă economii cu altele și să nu se zgârcască cu războaiele. Cred că încă nu și-au făcut plinul cu războaiele. Mai au nevoie încă de vreo 7 sau 8 războaie

mondiale, după care cred că instinctul lor războinic s-ar potoli“.

Iar dacă vom apuca ziua aceea și îmi veți pune eventual din nou întrebarea, ce le place mai mult: să se amuze cu umor, să râdă ascultând povestiri spirituale sau să se amuze uitându-se la suferința altora? – eu vă voi răspunde, fără să ezit, că: „oamenilor le place umorul la nebunie și că nimic nu poate egala plăcerea lor de a savura umorul“. Ne vor semăna nouă, șoarecilor. Suferința sau chinul altuia, fie om, fie animal, va fi pentru om ceva de ordinul trecutului rușinos. Sunt sigur că omul acelor timpuri se va rușina de strămoșii lui și va dori să uite faptele lui. Și nu numai faptele lui, dar și distracțiile lui.

26. ANIMALELE AU UNEORI IDEI CIUDATE

Se spune că odată, animalele dintr-o pădure săracă în provizii s-au adunat să discute problema aprovizionării și a viitorului.

Detalii despre felul cum a decurs discuția nu au fost date publicității, de aceea putem doar bănuși despre ce a fost vorba. Concluzia însă o știm. S-a aflat mai repede decât ar fi dorit-o ele.

Pe scurt: după multe discuții, animalele adunate au decis că cea mai bună soluție pentru îmbunătățirea nivelului de trai a tuturor membrilor comunității lor ar fi, pur și simplu incendierea pădurii învecinate. Odată ce focul s-ar întinde în pădurea cealaltă, ei ar putea profita de pe urma panicii provocate de evacuarea forțată. Prada le-ar cădea în gheare fără nici o împotrivire, căci animalele de acolo ar fi silite de situație să fugă care încotro.

Planul era destul de simplu și ușor de executat. Nu cerea nici o pregătire de luptă prea serioasă, nici un echipament militar de luptă, nici un armament complicat, doar câteva chibrituri sau o brichetă în stare de funcționare; deci cheltuieli minime.

Zis și făcut. Fără să mai stea pe gânduri și fără nici o amânare, planul a fost pus imediat în aplicare. Chibriturile au luat foc și iarba au început să ardă, împreună cu primii scaieți uscați. Animalele incendiatoare salivau deja din plin la gândul bunătăților pe care credeau că le vor înghiți foarte curând.

Evenimentele însă n-au urmat precis cursul dorit și hotărât de Adunarea Generală a animalelor flămânde, din mai multe motive.

Primul motiv:

Adunarea animalelor flămânde a durat prea mult. S-a lungit mult peste durata de timp recomandată unei adunări de participanți flămânzi. Animalele veneau, plecau și

iar se întorceau la locul adunării, de parcă ar fi fost o reprezentație cu intrare liberă unde fiecare putea veni și pleca necontrolat, pentru că tot nu existau bilete de intrare. Un asemenea comportament, desigur că nu e cel mai nimerit într-o situație unde se discută probleme de importanță regională, cu un conținut deosebit de secret.

Al doilea motiv:

Adunarea Generală a fost mult prea zgomotoasă.

Când se adună mai mult de trei animale flămânde la un loc, ca să discute, discuția nu mai e civilizată, obișnuită, ci mai degrabă un scandal public. Iar dacă se adună câteva sute de animale flămânde la un loc și încep să discute, atunci e mai rău decât un scandal public. Sună mai degrabă ca un război adevărat.

Nu e deci de mirare că întregul conținut al celor discutate precum și concluzia finală, cu toate amănunțele planului de salvare a regiunii, au fost auzite nu numai de participanții direcți – adică de cei direct interesați în realizarea planului – dar și de participanții indirecti, adică de cei mai mult decât direct interesați în nerealizarea și insuccesul planului, de animalele care urmau să devină victimele incendiatorilor.

Urletele și țipetele entuziaste sunt purtate de vânt până în depărtări. Iar flămânzii au vocea deosebit de puternică.

Aflând astfel planurile vecinilor lor, animalele au luat numaidecât măsuri preventive, unice în anele relațiilor de prietenie între animale vecine. Au mobilizat instantaneu toate forțele active și pasive, militare și civile, cu toate forțele aeriene și terestre, inclusiv unitățile de pompieri (salariați și voluntari, cu pensionari cu tot), medici în activitate sau pensionari, elevi de școală în preajma examenelor și mamele tinere ocupate cu alăptarea. Având cu toții moralul deosebit de ridicat (fiind vorba și la ei, ca și la ceilalți, de salvarea comunității), au putut preveni catastrofa.

Norocul lor.

N-ar fi fost pentru prima dată că o comunitate întreagă de animale să fi pierit, doar ca cealaltă să poată mânca o singură dată pe săturate.

Și, tocmai pentru că se știe că animalelor le place uneori să se sature bine de tot, vecinii lor nici nu le-au luat în nume de rău ideea cu incendierea pădurii.

După numai câteva ore de harababură totală, în care, așa cum v-am spus, planul cu incendierea n-a reușit, și unii și alții s-au întors la culcușurile lor, mai oboseți și mai flămânzi ca de obicei. Se știe că planurile mari obosesc planificatorii mai tare decât cele mici, iar oboselile mari consumă mai multă energie și fac foamea mai mare decât oboselile mici.

Pe scurt, incidentul a fost foarte curând dat uitării și animalele vecine și-au continuat traiul de vecini buni, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat.

Și cu asta închei.

Îmi pare rău, dar nu pot să trag nici o concluzie. Știu că așa se obișnuiește la încheierea unei povestiri, dar nu-mi vine nimic în minte. Dacă vreți însă și simțiți nevoia, puteți să trageți și singuri o concluzie. Treaba voastră.

27. ȘOBOLANII ALBAȘTRI ȘI TEORIA SUFLETULUI: CINE ARE ȘI CINE N-ARE SUFLET

Șobolanul albastru secretar se scărpină îndelung și luă aer de câteva ori, adânc, înainte de a își începe prelegerea despre existența sufletului. Ori că nu îndrăznea să spună ce avea de spus, ori că nu reușea să deschidă gura din cauza emoției sau din cine știe ce alt motiv, era clar însă că ceva nu era în regulă cu el.

După mai multe ezitări și tentative de pornire, în fine, i se deschise gura și animalele înghesuite în subsolul slab iluminat, puteau auzi, în fine, prima frază, atât de mult pregătită de conferențiar.

– „Dragii mei colaboratori“ – începu el. „Lumea noastră este o lume a contrariilor și a contradicțiilor. Fără contradicții și fără idei care se contrazic, n-am crede cu convingere în nici o idee. Contradicția ne ajută să credem, ne ajută să știm, ne ajută să trăim. Fără a crede în existența sufletului, n-am avea energia să ne adunăm aici, ca frații, ca să dezbatem existența sufletului, a sufletului interior și exterior, care ne stăpânește pe toți și pe dinăuntru și dinafară, și care ne leagă de marea comunitate universală, toată viața și chiar după moarte.“

Era o frază cam lungă pentru un șobolan secretar, poate neobișnuit cu prelegerile. Se vede că munca lui de secretar nu îi cerea prea des eforturi de genul acesta. Gâtul i s-a uscat de atâta efort. După ce horcăi ultimele silabe, destul de confuz chiar și pentru auzul unui șoarece, își întinse laba după paharul cu apă, pregătit de organizatori tocmai pentru asemenea situații. Bău câteva înghițituri și se pregăti să continue.

Din partea mea putea la fel de bine să nu mai continue deloc. Orice ar mai fi adăugat acestei introduceri era de prisos. Sensul celor exprimate îmi era deja clar. Am înțeles foarte bine chiar și în ce direcție urmau să se îndrepte ideile lui.

Din păcate, înțelegerea direcției ideilor lui nu mă putea salva de restul prelegerii, care, dacă te luai după teancul de foi din fața lui, promitea să fie îngrozitor de lungă. Uitându-mă doar la teancul acela de foi, de înălțimea unei pisici mature în floarea vârstei, pe care e mai bine să n-o întâlnești niciodată, simțeam că mă apucă amețeala.

Da, da... exact așa!

Simțeam că mă apucă și numaidecât m-a și apucat o amețeală adevărată, numai la gândul cât de amețit voi fi după ce șobolanul secretar își va termina prelegerea.

Și, spre ghinionul meu, am nimerit-o. Dar am nimerit-o numai pe jumătate. Atunci când șobolanul secretar și-a terminat de citit ultima foaie din teancul aflat în fața lui, eram de două ori mai amețit decât crezusem că voi fi.

Totul s-a petrecut joia trecută. Această ultimă serată culturală a șobolanilor albaștri, n-am s-o uit prea ușor.

Am fost delegat, împreună cu consoarta mea Grubi. N-am avut ce face, a trebuit să ne ducem. Era rândul nostru să facem față obligațiilor sociale, care în ultima vreme au devenit deosebit de plictisitoare. Chiar agasante aș putea să spun.

Dacă ai putea doar să mergi până acolo, să intri, să dai bună seara la toți, să-ți iei în primire foile cu rezumatul celor ce se vor discuta, să-ți umpli burta cu bunătăți culinare și să te întorci acasă, ar fi excelent. Ai pierde vreo două ore din viață, e adevărat, dar te-ai întoarce acasă nu prea obosit și sătul, ceea ce n-ar fi prea rău. De multe ori ești silit să sacrifici trei, patru ore, alergând după ceva de ronțăit, fără nici un rezultat. Așa că, varianta cu serata culturală de joi seara a șobolanilor albaștri nici n-ar fi prea rea, dacă totul s-ar limita numai și numai la două ore, în care să fie cuprinse: drumul dus și întors, salutarea gazdelor și a celorlalți participanți, luarea în primire a foilor cu rezumatul, ronțăitul bunătăților, chițăiturile de mulțumire adresat

gazdelor, și gata.

Din păcate însă, totul decurge altfel. Cu totul altfel.

Serata se lungeste cu mult peste limita suportabilității unui șoarece. Se urlă, se latră, se chițăie, se pălăvrăgește fără întrerupere, ore în șir, nu numai de către conferențieri, dar mai ales de cei care îl întrerup cu comentariile lor și cu discuțiile de la sfârșitul fiecărei prelegeri.

Să te ridici și să pleci, ar fi un act de necuviință pe care nimeni nu ți l-ar ierta. N-ai cum să pleci și n-ai cum să scapi de ochii gazdelor. Se uită la tine tot timpul să vadă dacă ascuți atent ce se spune, să vadă dacă n-ai adormit, să vadă dacă aplauzi sau nu ideile lor, să vadă dacă îți plac sau nu bunățile culinare pe care ți le servesc fără întrerupere și mai ales, să simtă că ești mulțumit, ba chiar încântat de favoarea care ți s-a făcut invitându-te la serata lor culturală.

Pe scurt: e groaznic. Sau, mai corect spus: e mai mult decât îngrozitor!

Nu-ți rămâne decât să-ți aduni puterile și să încerci să rezisti somnului care te trage în jos, cu o putere pe care nici un șoarece cinstit n-a cunoscut-o până atunci niciodată în viața lui, ca să nu fii pus în situația neplăcută de a fi trezit într-un fel, destul de neplăcut în plină societate: cu stropitoarea.

Te mai uiți la ceas, te mai răsucești într-o parte într-alta, te mai întreții pe furiș cu animalul de lângă tine, și ne având încotro, mai ascuți câte ceva din tiradele conferențiarilor, iar între timp te gândești la ale tale. Esențialul e să ai ochii deschiși. N-ai decât să te gândești la ale tale sau să dormi pe dinăuntru, de parcă ai fi treaz.

Ultima serată de joi a fost însă o întrunire specială, la care am fost delegat de circumscripția noastră electorală. Nu am avut încotro. Eram silit să mă duc, pentru că urma să le povestesc și lor tot ce s-a discutat.

În general nu prea ne interesează ce discută și ce pun la cale pe linie culturală rudele noastre, șobolanii albaștri. Discuțiile lor interminabile nu ne interesează, dar relația e relație. Nu poți să dispari dintr-o relație de rudenie, unde rudenia în cauză te ajută să treci cu bine perioadele de criză – îți dă împrumuturi periodice în bani și alimente nealterabile, cu o dobândă doar de 4,17%, iar uneori îți și face uitate unele datorii mai vechi. Unei asemenea rudeniei n-ai cum să-i spui „nu“, din moment ce ea îți spune întotdeauna „da“. Dacă te cheamă, trebuie să te duci. Iar dacă mai ești și delegat de circumscripția electorală a celor 14 familii de șoareci, mai spune „nu“, dacă poți.

Acum, ca să vă spun adevărul adevărat, m-am și lăsat puțin dus de împrejurări. Aș fi putut refuza categoric, sub un pretext oarecare, și gata. Nu m-aș fi dus. Eram însă curios. Un fel de curiozitate ciudată, în care două elemente potrivnice se bat cap în cap: nu vrei să fii curios, dar în același timp problema te interesează, și, cu toate că ai vrea să te împotrivești atracției, nu-i poți rezista.

Din momentul în care a fost anunțat subiectul dezbaterii, am știut că voi fi acolo, prezent, în persoană, să-i ascult și să aflu ce-i în capul lor.

M-aș fi mulțumit și cu rezultatul scris al celor discutate, așa cum v-am spus, dar foile cu rezumatele se distribuie doar la plecare, după ce ai auzit deja totul în detaliu. Iar dacă lași pe un alt confrate să se ducă la întrunire și să-ți aducă foile, ți le aduce într-o stare deplorabilă, că nu mai poți descifra nimic din ce a fost scris în ele.

Pe scurt, am fost acolo și m-am lămurit.

Câte animale, atâtea idei. Un labirint în care, după cum se vede numai șobolanii albaștri se descurcă. Șoarecii nu.

Problema existenței sau inexistenței sufletului a preocupat multe generații de ani-

male. Seara de joi n-a fost prima seară de joi din istorie când animalele s-au decis să lămurească, odată și pentru totdeauna, problema sufletului. Și, probabil că nu va fi ultima, cu toate că subiectul a fost întors pe toate fețele, iar participanții s-au întors la vizuinile lor lămurii de adevărul unic, singurul probabil, singurul posibil, deci singurul real (după părerea lor).

Dezlegarea corectă a problemei a devenit de multă vreme o preocupare de bază și uneori chiar unicul scop al vieții multor animale terestre și acvatice. Alte animale, în schimb, și-au propus ca unic scop al vieții lor, să dovedească celor ce cred în existența sufletului, că sunt deranjați mintal, și că sufletul e o născocire a minții lor bolnave. Iar atunci când argumentele nu erau suficiente și ceilalți nu vroiau să renunțe de bună voie la ideile lor bolnăvicioase, îi internau în spitale, îi închideau în case de nebuni sau în pivnițe umede, unde urma să le vină mintea la cap. Iar dacă nu reușeau să-i convingă prin toate aceste metode relativ pașnice, îi înfometau, le scoteau organele în văzul lumii și îi afumau până își dădeau duhul.

Alteori, când ceilalți erau mai mulți sau mai tari, aceleași metode, relativ pașnice, iar mai pe urmă ceva mai drastice, erau din nou folosite pentru lămurirea contemporanilor cu idei contrarii adevărului unic.

Controversa în jurul subiectului a costat deja multe capete încăpățânate și multe capete înțelepte, și de o parte și de alta. Nu în zadar însă.

A-ți da capul într-o piață publică a fost de când se știe o chestiune de onoare, la care numai foarte puțini știu să renunțe de bunăvoie. Ne mai vorbind de onorurile publice de care se bucură învingătorii. Ce poate fi mai frumos, decât să-l faci pe adversarul ideilor tale să cadă în genunchi, ori să fie îngenunchiat cu forța în fața ta și să-l vezi cum plânge și regretă că te-a contrazis? Iar dacă confesiunea lui mai are loc și în plină

zi, cu câteva mii de martori oculari, apoi succesul poate fi deplin. Iar dacă la asta mai adaugi și o execuție lentă, profesional și impecabil realizată, știi că n-ai trăit degeaba și contemporanii nu vor uita evenimentul cel puțin două săptămâni și jumătate.

Controversa în jurul sufletului a dat lumii multe spectacole deosebit de atractive. Azi unul, mâine celălalt, poimâine din nou primul sau din nou al doilea, erau puternicii zilei. Și care cum venea la putere îl punea numaidecât la punct pe cel slab, făcându-l să accepte teoria lui despre suflet, de bunăvoie sau cu forța. Depinde cum erau vremurile. Spectacolele se succedau fără oprire, pentru că nu numai despicierea adversarului ori afumarea și îngroparea lui erau apreciate de masele largi populare. Poporul apreciază și dezgroparea martirilor, căzuți pentru ideile lor – dacă bineînțeles ideile lor de atunci se potrivesc celor avute de martirii în cauză. De aceea, spectacolele cu dezgroparea osemintelor sau a cenușei, pot fi la fel de impresionante cum sunt cele de execuție. Se știe că nu întotdeauna poți înscena cu ușurință o execuție publică, mai ales atunci când opoziția e destul de tare ca să provoace neliniște. O reabilitare post mortem sau o reînhumare fastuoasă, cu flori proaspete, muzică de fanfară, discursuri și tot ce se cuvine, poate ține foarte bine locul unei execuții.

Spectacolul e spectacol. Bun să fie!

În fiecare secol, iar pe urmă în fiecare deceniu și uneori chiar și în luni sau săptămâni diferite – în funcție de locul acțiunii, de clima locală, de mersul vremii, de guvernul la putere și de interesul populației locale pentru anumite mâncăruri, anumite băuturi și anumite condimente – întrebarea legată de existența sufletului este altfel pusă și cere un răspuns diferit.

Mai variat și mai frumos nici nu se poate.

Socoteala de azi nu se va potrivi cu cea de mâine, iar răspunsul corect de mâine va

însemna poate o ruină financiară sau pierderea dreptului la vot, peste o săptămână.

Mai frumos nici că se poate.

Știința de a răspunde corect la întrebare, a devenit una din cele mai importante științe existente. Un răspuns corect sau incorect te poate situa dintr-odată într-o poziție socială bună sau rea, te poate face avut sau muritor de foame, puternic și de neînving, ori slab de tot și la cheremul altora. Un răspuns corect sau incorect, înseamnă deseori pentru foarte multe animale a rămâne în viață sau a pieri, pur și simplu.

Partea cea mai interesantă în toată știința de a răspunde corect este că nimănui nu i se cere să-și păstreze ideile de la o zi la alta. Poți răspunde foarte bine cu un „da“ sau cu un „nu“ azi, iar mâine la fel, sau tocmai invers. Important e doar să răspunzi corect pentru locul respectiv, ziua, ora și mai ales în funcție de cel care te întreabă.

Dacă un animal vrea să fie acceptat de o anumită colectivitate, el trebuie să-și cântărească cu grijă „da“-ul sau „nu“-ul, înainte de a chițâi un răspuns. Se știe că orice colectivitate, ține în primul rând la unitatea ei spirituală.

Vrei să faci parte din colectivitate? N-ai decât să adopți aceleași norme spirituale.

Nu-ți convin normele spirituale ale colectivității? N-ai decât să-ți cauți altă colectivitate, cu normele care ți se potrivesc mai bine. Dacă poți!

Noi, șoarecii, admirăm pe toți cei care au convingeri fixe, în orice domeniu ar fi ele. Ideile fixe își au frumusețea lor, dar sunt un lux pe care doar unele animale pot să și-l permită. Își au frumusețea, dar și riscurile lor.

Pe noi, șoarecii, istoria ne-a învățat să șovăim întotdeauna când ni se pune o întrebare legată de un subiect riscant. Puși în situația de a răspunde, noi folosim de fiecare dată expresii ca: „eventual“, „posibil“, „probabil“, „foarte probabil“, „puțin probabil“, „s-ar putea ca“, „s-ar putea presupune“, „e de presupus“, „e de conceput“

etc.

În decursul istoriei, nouă ni s-au pus de multe ori întrebări riscante. De foarte multe ori. Parcă îi furnică ceva pe sub limbă să ne pună tocmai nouă întrebări încuietoare. Nu le ajung răspunsurile confrăților, de dimensiunea lor, din colectivitatea și din speciile lor. Vor să audă tocmai răspunsul nostru. De ce tocmai al nostru? Nu știi și nu mă întrebați. Fapt e, că nu ne lasă în pace și nu ne lasă să trăim liniștiți. Vor să le răspundem.

Celor care ne întrebau și care de obicei erau dușmanii noștri, noi le-am răspuns întotdeauna pe cât se poate de prietenos, dar în același timp, cât se poate de echivoc, păstrând de fiecare dată maniera literară, gramatica corectă și respectul cerut de împrejurare. Conținutul răspunsului însă nu era niciodată un „da“ sau un „nu“ clar. Un răspuns neclar mai poate fi transformat, la nevoie, până și după ce l-ai pronunțat. Pentru un răspuns neclar, nu poți fi tras niciodată la răspundere. Și, maniera noastră de a ne preciza poziția i-a împiedicat uneori să ne exterminăm mai mult decât în mod obișnuit, permițându-ne să ne continuăm traiul alături de colectivitățile lor, în care se cereau din partea tuturor animalelor răspunsuri directe și o poziție ideologică clară în problema sufletului.

Noi știm de multă vreme că viitorul și educația tinerilor noștri depind de felul cum reușim să păcălim prezentul. Iar prezentul e doar ceva trecător, cu care nu merită să-ți faci prea multe probleme.

Viitorul este, pentru noi, singura realitate de care trebuie să ținem cont. Cu ce ne-am alege dacă am face pe deșteptii în prezent și n-am mai apuca viitorul? Cu nimic! Lasă să creadă cu toții că suntem proști – mai ales că e vorba de un lucru atât de puțin probabi. Ce mi-e una, ce mi-e alta, când e vorba de un ceva, despre care nimeni

nu știe nimic precis și unde fiecare răspunde conform ritmului său biologic din ziua aceea, în funcție de mersul vremii, de direcția vântului, dar mai ales în funcție de felul cum a dormit și de ce a visat.

N-aș vrea să mă înțelegeți greșit și să vă faceți o părere inexactă despre felul acesta de a privi lucrurile. Nu e în felul nostru de a ne eschiva de la răspunsuri directe, dacă e posibil. Am avut și perioade liniștite în existența noastră, când înțelepții noștri și șoarecii noștri de știință și-au propus să lămurească, odată pentru totdeauna dilema, sau controversa, depinde cum vreți să-i spuneți, legată de suflet. S-au convocat chiar și câteva congrese internaționale ale șoarecilor de pretutindeni, și au fost înființate laboratoare speciale, cu tot echipamentul și instalațiile necesare, îndeplinind toate cerințele tehnicii moderne, cu scopul de a dovedi pe cale experimentală, existența sau inexistența sufletului.

Nu o dată, congresele noastre au fost deranjate de acțiunile unor animale dușmănoase, care au reușit în câteva rânduri să-i risipească pe participanții la congres și să ne distrugă laboratoarele. Participanții trebuiau pe urmă convocați din nou, iar laboratoarele trebuiau reconstruite și reamenajate. Și asta de mai multe ori.

În puținele ocazii când am reușit să punem pe picioare laboratoarele, să-i convocăm la timp pe delegați și să nu fim alungați de dușmani, rezultatele au fost, din păcate, nesatisfăcătoare.

Șoarecii delegați, veniți din diferite părți ale lumii, cu viziuni existențialiste diferite, se luau la ceartă, uneori chiar la bătaie, fără să ajungă până la urmă la nici o concluzie teoretică unică, cum ar fi fost de dorit, iar în laboratoare interveneau de asemenea neînțelegeri grave între cercetători, legate mai ales de diferitele sisteme de vivisecție și de diferitele tradiții de înhumare și deshumare a defuncțiilor, cu scopul de a le cerceta

sufletele. Se falsificau rezultatele experiențelor și se furau piesele din evidență, pentru a da rezultatelor caracterul dorit de diferitele școli, care aveau interese diferite.

Uite așa merg lucrurile de secole. Nu ajungem, pur și simplu, la nici o concluzie precisă. Și atunci, nu ne rămâne altceva de făcut decât să dăm răspunsuri echivoce sau să ne abținem de la orice comentariu. Altă soluție nu avem, chiar dacă am dori din tot sufletul să avem una.

Cum altfel am putea să tratăm un asemenea subiect, ale cărui date inițiale sunt de la bun început neclare, nimeni nu are nici un fel de dovezi obiective, pentru a putea dovedi ceva pe înțelesul tuturor și fiecare animal își are teoria lui, pe care încearcă să o impună celorlalți, prin toate mijloacele posibile.

Întrebați chiar și pe cel mai convins adept al existenței sufletului, să vă spună precis, ce anume înțelege el prin „suflet“. Sau, ce este sufletul, în general?

O să vă pomeniți cu cele mai năstrușnice răspunsuri. La început, o să spună că el știe precis ce este, dar când vor începe explicațiile, n-o să înțelegeți o iotă din încâlceala ideilor lui. Nici nu e de mirare. Avem de a face cu un subiect care nu are formă, nu are greutate, nu produce zgomot, deci nu poate fi văzut, nu poate fi auzit și nici localizat.

Ce se poate spune despre așa ceva? Nimic. Sau tot ce vrei.

Dacă numai ceva, ceva cât de puțin din el ar fi fost vizibil cu ochiul liber sau cu vreun aparat de luat imagini la lumina zilei sau pe timp de noapte, cu peliculă ultrasensibilă la raze infraroșii sau la alte raze invizibile unui ochi de animal de rând, am fi avut în atâtea mii de ani de când durează disputa, cel puțin o fotografie a unui suflet, poate un desen, o pictură murală sau o pictură în ulei pe pânză de in, așa cum se obișnuiește cu toate personalitățile umane importante: împărați, regi, regine, prim-miniștri, contabili șefi, femei zâmbitoare, poștași conștiincioși, rabini celebri, balerine

pensionare, actori cunoscuți, oboșiți de atâta interpretare și militari sau meseriași ieșiți la pensie, care n-au datorii la bancă și pot să-și plătească portretul în bani peșin, ca să-l lase amintire urmașilor.

Ne mai vorbind, că dacă sufletul ar fi fost ceva, ceva mai palpabil, în atâtea mii de ani, un animal ceva mai isteț la minte – vreun animal de știință, de exemplu – tot l-ar fi măsurat, cântărit și analizat sub microscop, descriindu-l în toate amănunțele într-o carte de-a lui. Sau vreun animal mai isteț în treburi comerciale, tot ar fi pus laba pe câteva suflete, fie ele chiar și moarte, le-ar fi cumpărat, le-ar fi vândut cu câștig, le-ar fi congelat poate, le-ar fi conservat, transportat în alte locuri unde e lipsă de suflete, și cine știe ce alte lucruri n-ar fi făcut cu ele.

Totul ar fi fost posibil, dacă... dacă...

Dacă însă avem de a face cu ceva deosebit de improbabil, la care până și formulările se contrazic – deci nu-l vedem, nu-l auzim, nu se mișcă și nu știm ce mănâncă – atunci e clar pentru orice șoarece cu capul sănătos și coada între picioare, că e vorba de ceva ce nu există. Punct.

Literatura umană însă se vede că nu are nevoie de dovezi, așa cum încercăm să obținem noi șoarecii. La ei, aproape că nu găsești o singură carte în care să nu apară câteva suflete vii sau moarte, descrise pe larg, cu care se comunică, se discută și se identifică, de parcă ar fi vorba de ceva real. Se pălăvrăgește despre suflet ca despre un prieten bun, sau un animal domestic care trăiește împreună cu ei, în casă, și pe care îl hrănesc de dimineața până seara, și cu care, pe urmă, dorm toată noaptea în aceeași încăpere.

Poate că la ei sufletul e vizibil uneori – nu știu când – poate seara înainte de culcare, ori, poate exact la miezul nopții. Nu știu. Cred că totuși trebuie să-l vadă

uneori. Altfel n-am cum să-mi explic bogăția fanteziei lor. Ce de termeni, ce risipă de comparații, câte culori noi nu născocesc, ca să-l facă mai atrăgător și misterios în poveștile și fantasmagoriile lor literare.

Literatura lor serioasă nu ne spune nicăieri cu precizie ce înțelege prin suflet. Vor să dea impresia că fiecare știe ce e sufletul și că nu mai e nevoie de nici o explicație, din moment ce subiectul e atât de bine cunoscut de toți.

Sufletul, pe care literatura lor îl răsfăță cu atâtea culori fascinante, a devenit de-acum o personalitate de vază, care stă la loc de cinste în paginile cărților. Nimeni n-ar mai îndrăzni la ei să pună în discuție justetea sau originea dubioasă a termenului. Ar fi ca și cum te-ai apuca să discuți dreptul la domnie al unui Împărat de-al lor, deja așezat pe tron și cu sceptrul în mână, cu un imperiu vast și cu o armată colosală la dispoziția lui. Ți-ai pune doar capul la bătaie de pomană. Împăratul domnește deja și nu-ți rămâne decât să aduni o armată mai puternică decât a lui și să îl învingi în luptă, ori pur și simplu să i te închini și să taci din gură.

Scriitorii lor i se închină pur și simplu. E mai comod și nu necesită bătaie de cap. Dacă deja cu toții știu despre ce e vorba, ce poate fi mai simplu decât să scrii despre ceva cunoscut de toți?! Norocul lor e că nici cititorii lor nu sunt mai breji ca ei și cumpără cărțile pline de bazaconii, pe care aceștia le scriu. I-aș vedea eu ce s-ar face scriitorii lor dacă s-ar înfățișa cu manuscrisele lor la Maestrul nostru Tipograf?! Tipograful i-ar da afară, chiar cu laba lui, înainte de a apuca să se așeze. Încă o dată au noroc, că au și Tipografi-oameni, care le dau și lor de mâncare ca să scrie! Altfel ar muri de foame, împreună cu toate sufletele lor.

Oricum ar fi, treaba e încurcată și la ei și la noi.

Dacă ar fi încurcată doar la ei ar fi ceva mai bine pentru noi, e adevărat, cu toate că

nu e frumos să te bucuri de prostia altuia. Dar, cel puțin noi, am avea capul limpede și am putea să îi dăm pe ei, ca exemplu de stupiditate în toate studiile noastre de logică analitică.

Din păcate, așa cum vă spuneam, nici noi nu suntem mai breji ca ei. De aceea, toată critica noastră rațională, trebuie să o limităm la tonuri modeste. Nu putem să râdem de ei cu gura până la urechi, din moment ce nici noi nu știm precis care e soluția corectă.

Totuși, un lucru să ne fie clar. Halul de încurcătură de la ei întrece cu mult încurcătura de la noi. La noi e mai degrabă un studiu în desfășurare, ale cărui rezultate încă nu sunt definitive. De aici provine desigur prudența noastră în a ne exprima, în tot ce e legat de acest subiect.

La alte animale însă, și la oameni, e un circ întreg. Un balamuc de nedescris.

S-ar putea scrie o carte întreagă despre toate părerile și ideile lor. Iar dacă toate aceste idei ar fi frumos înșirate, în ordine alfabetică și în limbajul impus de forurile noastre culturale, cartea ar putea fi folosită în școli la educarea tinerilor noștri în primele lecții de logică comparată. Sunt sigur că manualul ar avea succes.

Cred că începând chiar cu prima lecție, șoricilor noștri nu le-ar scăpa subtilitatea unor idei contradictorii, ca acestea:

- Sufletul e prezent pretutindeni! Sufletul nu poate fi prezent pretutindeni!
- Numai oamenii au suflet! Numai animalele au suflet! Nu toate animalele au suflet; doar cele cu coadă și cu vederea bună în timpul nopții pot avea suflet!
- Fiecare are un suflet! Fiecare are dreptul să aibă un suflet! Nu fiecare are suflet! Unora le poate lipsi temporar sufletul! Unii au mai multe suflete!
- Până și obiectele au suflet! Obiectele nu au suflet! Numai anumite obiecte au

suflet! Unele obiecte pot să-și piardă sufletul pe timp de furtună! Nu toate obiectele își păstrează sufletul în timpul nopții!

– Plantele au cu siguranță cel puțin două suflete! Plantele nu pot avea suflet, din cauza clorofilei și a rădăcinilor!

– Toate pietrele au suflet! Pietrele nu pot avea suflet! Nu toate pietrele n-au suflet. Unele pietre au suflet. Chiar mai multe, la nevoie! Doar pietrele albe au suflet! Pietrele negre n-au suflet! Unele pietre negre pot avea suflet, o dată pe săptămână, în ziua de vineri, exact între ora 6 și 8 (seara)!

Mai clar nici că se poate. Exemple mai frumoase de logică comparată nici nu le-am putea găsi elevilor noștri altundeva, oricât ne-am strădui.

Vedeți acum de ce e atât de greu de făcut ordine în problema sufletului?! E prea multă dezordine și sunt prea multe interese în joc. Soluția unuia o contrazice pe a celuilalt, și invers. Fiecare își spune părerea în funcție de interesele lui din ziua aceea. N-ai cum să-i aduci la un numitor comun, pentru că interesele lor nu sunt aceleași.

Unul are coadă, celălalt nu; la unul coada e mai lungă, la altul ceva mai scurtă; unul se scarpină cu laba dreaptă, celălalt cu laba din spate sau pune pe altul să-l scarpine, contra cost; unul vrea să aibă suflet, altul nu; cel care crede că are, poate nici nu are, în timp ce altul care nu vrea să audă de așa ceva, are chiar două suflete și jumătate; unul e înalt, sau lat, și vrea să aibă mai multe suflete decât unul scund și prăpădit, în schimb unul mititel are mai multe, și nu e dispus să renunțe la nici unul. Pe urmă, întreaga lume a plantelor, pietrelor și mineralelor, albe și negre, a lichidelor și gazoaselor de pe planeta noastră și de pe alte planete, care deși au, sau n-au suflet, n-au posibilitatea să-și facă auzite ideile la televizor sau în presă și sunt silite de atâtea milenii să-și apere dreptul la suflet prin animale intermediare, nu întotdeauna bine

intenționate, atunci când se pune cu adevărat problema evaluării în bani a sufletelor și drepturile diferitelor feluri de suflete la autodeterminare și independență. Se știe doar că nu toate animalele sunt dispuse să acorde drepturi egale unor suflete de piatră, de pe alte planete sau să renunțe la supremația lor sufletească, doar pentru că alte animale, minerale sau plante, cu o evoluție ceva mai recentă, încearcă să-și dovedească drepturile la existență pe piața sufletelor.

Căci am uitat să vă spun, la întrebarea, dacă există sau nu suflet? În ultima vreme s-a mai adăugat încă o întrebare, la fel de simplă, dar în același timp la fel de încurcată ca prima, și anume: cât valorează un suflet? Și, legat de această întrebare, precum era și de așteptat, animalele posesoare de suflete de calitate superioară au devenit deosebit de active, pentru a preveni orice tentativă de egalizare a prețului sufletelor. Un suflet de calitate superioară trebuie să aibă un preț mai mare decât unul de calitate inferioară – spun ele – la fel ca la orice produs care se vinde și se cumpără, fie el un produs alimentar ca varza, cartofii, morcovii, cașcavalul, prunele, bananele sau un alt produs de larg consum, ca televizorul, hârtia igienică și scobitorile.

Desigur că nu tuturor le convine formula cu 1 suflet = 1 suflet, căci acceptarea unei asemenea formule ar însemna pentru ei, pur și simplu devalorizarea propriilor suflete. Asta în cazul în care posesorul unui suflet e convins în primul rând că are suflet, și în al doilea rând, dacă e convins că sufletul pe care îl posedă e de calitate mai bună decât sufletul altui animal contemporan, de același soi sau de alt soi, a unei plante, pietre sau mai știu eu cărui alt posesor de suflet.

O complicație întregă, precum vedeți. Acesta e și motivul, de altfel, că noi șoarecii nu ne amestecăm în disputele lor. Orice poziție am lua, unii din ei se vor simți de fiecare dată jigniți de ideile noastre și vor folosi numaidecât prilejul ca să ne dea la cap cu

argumente neplăcute. Vor spune despre noi că suntem prea mici ca să ne amestecăm în treburile lor, că nu avem suflet, sau că avem suflete de calitate inferioară. Abia așteaptă să ne audă părerea ca să ne poată pedepsi într-un fel, pentru ideile noastre.

Spre norocul nostru, de data aceasta, chiar ei au mai multe idei contradictorii. Iar noi putem rămâne în afara disputei. Ce poate fi mai frumos?! Ne invită la seratele lor culturale, suntem tratați cu bunățate și, minunea minunilor, nu ni se cere părerea.

Ce poate fi mai frumos?!

De fapt, nici nu e chiar așa de rău că există păreri diferite legate de suflet. Când avem mai multe păreri, avem un echilibru. O singură părere, impusă cu forța, a provocat lumii în decursul istoriei doar nenorociri și mizerii. E adevărat că a durat cam mult, dar până la urmă animalele lumii, ceva mai mari decât șoarecii, au învățat lecția cu „o singură idee, un singur țel“. I-o fi costat prea mult menținerea unei singure idei sau poate li s-a părut prea monoton?! Nu știu. Fapt e că au învățat lecția și s-au săturat de ea. Altfel nu-mi pot explica toleranța lor.

Trăim cu adevărat timpuri noi, nu încapă nici o îndoială.

Șobolanii albaștri ne invită la seratele lor și nu ne mai obligă să ne spunem părerea!!

Ce poate fi mai frumos?!

Dacă vom avea norocul să fim invitați și de alte animale, mai mari decât șobolanii albaștri, și ne vor da și ele de mâncare, fără ca să ne silească ulterior să ne spunem părerea, vom simți și mai bine că trăim timpuri noi. Va fi un viitor cu adevărat fericit pentru noi, un viitor cu mai puține primejdii, în care fiecare șoarece va avea voie să trăiască cu părerile lui, ca orice alt animal mare, și nu va fi pedepsit pentru ideile lui de șoarece. Iar o viață mai liniștită, va însemna poate și o bătrânețe liniștită, lipsită de frică și de griji.

Ce ar putea fi mai frumos pentru un șoarece bătrân?!

28. PASIUNEA ANIMALELOR PENTRU ARME

Dragostea animalelor pentru arme e o pasiune veche, a cărei urmă se pierde în trecutul îndepărtat al istoriei. De când se știe, animalele iubesc armele și fac tot posibilul ca să le posede.

Se știe că un animal înarmat e mai tare decât unul neînarmat. Până și un țânțar, oricât de mic și firav ar fi el, dacă e bine înarmat, nu se va teme și va fi mai puternic decât un elefant.

Toți cunosc problema și fiecare a încercat și încearcă în felul lui să se adapteze situației, așa cum poate. Însă nu fiecare reușește, iar unora le vine chiar greu de tot.

Dar, hai să o iau frumos, sistematic și logic, de la începutul începutului.

Istoria armelor a început odată, demult, când doi frați, frați adevărați proveniți din aceeași mamă, s-au luat la ceartă și, ca de obicei, cearta între frați a devenit o încăierare în toată regula. Nu s-ar fi întâmplat nimic deosebit nici de data aceasta, dacă fratele cel mic și slab nu ar fi ținut întâmplător în labă o piatră ceva mai mare cu care se jucase până atunci. Spre mirarea lui, lovitura frățească dată cu piatra cam între ureche și frunte îl liniști total și pentru totdeauna pe fratele certăreț.

Incidentul în sine ar fi fost dat uitării, așa cum sunt date uitării atâtea alte incidente familiale dacă, aproape de locul cu pricina nu s-ar fi aflat ambii părinți ai animalelor încăierate și încă alte patru animale vecine, care tocmai discutau o problemă de importanță națională.

Situația era clară. Unul din frați era viu, iar celălalt mort, mort de-a binelea; mai mort de atât nici nu se putea.

Piatra din laba celui rămas viu a fost analizată numaidecât, privită îndelung de părinți la început, pe urmă și de vecinii curioși, dată din labă în labă de mai multe

ori și chiar în aceeași zi, până spre seară, fiecare vecin și chiar și părinții celor doi năzdrăvani (din care n-a mai rămas decât unul), și-au cioplit o piatră asemănătoare sau două, pentru cazul în care una din ele s-ar toci prea repede.

Astfel, dintr-o simplă întâmplare piatra a devenit o „armă” și așa au și numit-o imediat, pentru că până atunci nimeni nu s-ar fi gândit că piatra ar mai putea sluji și la altceva decât la spargerea nucilor, cioplirea statuilor și construirea piramidelor.

Dar acea primă perioadă din istoria armamentului e demult depășită. Despre ea se povestește doar uneori și mai apare din când în când menționată în cursurile de istorie militară. Animalele bătrâne își mai amintesc doar de povestirile străbunicilor, care vorbeau cu nostalgie despre acele timpuri eroice ale tinereții lor și despre primele fapte de arme la care au participat.

Coloanele de animale înarmate cu câte o piatră mai mare și trei mai mici, care porneau să lupte împotriva inamicilor, înarmați și ei cu pietre cioplite în alte forme și colorate altfel, sunt doar povești aproape uitate. De atunci, animalele iubitoare de arme au progresat mult în tehnica de luptă și au ajuns la concluzia că:

1. Nu numai lovitura cu piatra poate zdrobi capul dușmanului.
2. Nu numai zdrobirea capului reduce adversarul la tăcere definitivă. Și alte părți ale corpului (organe, în deosebi) sunt bune pentru asta.

Două concluzii deosebit de importante care au deschis drumuri noi în tehnica de luptă armată.

Progresele științei medicale au mai pus în evidență și alte părți vulnerabile ale organismului, care pot fi distruse relativ ușor cu alte metode, la fel de eficiente ca zdrobirea capului cu piatra.

Să nu uităm că vremurile s-au schimbat și că timpurile noi au adus cu sine și idei

noi în domeniul armelor. Necesitatea spiritual – economică de a distruge cât mai eficient adversarii a pus pe picioare o gigantică industrie de armament, cu o varietate de produse inimaginabilă. Întreaga evoluție a tehnicii, de altfel, a fost o consecință directă a necesității găsirii unor arme cât mai eficace. Metalele au fost de la bun început prelucrate și topite, doar pentru a obține vârfuri de săgeți, topoare și cuțite. Frânghiile rezistente, cuțitele cu tășuri periculoase, sârma ghimpată, armele de foc, dinamita, gilotinele electronice, avioanele supersonice, parașutele, aruncătoarele de flăcări, combustibilul lichid și gazos, mașinile, tancurile, vapoarele, submarineele, toate au fost descoperite și perfecționate doar pentru a sluji la scopuri militare. Și abia după ce respectiva descoperire tehnică și-a făcut treaba în domeniul militar și nu mai era nevoie de ea, – ori că se producea deja mai mult decât era nevoie pentru scopurile de luptă – produsul a început să se răspândească și în celelalte domenii, neagresive, ale vieții de toate zilele.

Morala, sau concluzia – depinde cum vreți să-i spuneți – e deosebit de clară, ciudată în felul ei și din păcate nu prea veselă: progresul tehnic al societății a depins în mod direct (și depinde și azi la fel de mult și de direct) de dragostea animalelor pentru arme. Dacă din întâmplare sau printr-o minune, animalele într-o bună zi n-ar mai iubi armele – ceea ce, între noi fie chițăit, nu se va întâmpla niciodată – începând cu acea zi, tehnica lumii va progresa doar cu pași de melc, și încă de melc anemic, care n-a mai gustat de multă vreme apă de ploaie.

Cu cât armele sunt mai bune într-o societate anumită, cu atât nivelul tehnic al vieții de acolo e mai ridicat. Și invers. Bineînțeles că și în interiorul unei societăți, cel care are mai multe arme e mai tare decât cel care are mai puține. Cine nu vrea să fie slab trebuie să se înarmeze, iar dacă dintr-un motiv sau altul nu reușește să se

înarmeze, e nevoit să se alieze ori să se vândă unuia mai tare, mai bine înarmat. Nu e o treabă plăcută, dar deosebit de utilă și în timpuri de pace și de război.

Dacă vreunuia nu îi convine să se alieze ori să se vândă, din motivele pe care le voi numi aici:

- are personalitate și nu vrea să renunțe la ea;
- nu are încredere în cel cu care ar urma să se alieze ori să i se vândă;
- nu i se oferă condiții satisfăcătoare;
- nu are încredere în viitorul fericit;
- are în cap idei legate de tradiția părinților lui sau dragoste pentru limba și cultura strămoșească, la care nu ar vrea să renunțe;
- are în cap idei politice;
- are în cap idei naționaliste sau ceva legat de suveranitatea națională;
- are în cap idei rasiste;
- vrea să rămână independent;
- tot mai speră într-un viitor mai norocos;
- speră într-un miracol care să-l salveze; speră într-un ajutor extraterestru; speră în ceva;

... acela e sortit pieirii.

Începând cu ziua aceea în care fratele cel mic și slab a observat că piatra cu care se jucase până atunci e mai tare decât țeasta fratelui, nu mai există minuni. Armele sunt mai tari decât organismul. Aceasta e singura certitudine matematică de care fiecare animal care vrea să rămână în viață trebuie să țină cont. Cine se conformează acestui adevăr are șansa de a-și crește puii și a îmbătrâni în liniște. Cine nu se conformează nu are nici o șansă. Simplu și clar.

Lucrurile s-au mai încurcat puțin în ultima vreme, deoarece armele au devenit mult prea distrugătoare. Obsesia de a le perfecționa a transformat toate arsenalele de arme într-un pericol de moarte, nu numai pentru cel împotriva căruia vor fi eventual folosite, ci chiar și pentru cel care le posedă. Iar efectul exploziilor a devenit atât de puternic încât distrug nu numai animalele inamice, cu toate teritoriile asupra cărora sunt aruncate, dar și animalele care le aruncă, cu tot cu teritoriile unde acestea își au vizuinile.

Mai de mult, dacă doi se luau la bătaie, n-aveau decât să se bată până când nu mai puteau. Nimeni nu se băga în bătaia lor și pe nimeni nu-l interesa. Situația s-a schimbat acum. Fiecare animal mic se teme ca nu cumva două animale mai mari (sau bande de animale mari) să se ia la bătaie. Frica de a pieri în războiul altora ne face să tremurăm mai tare decât la ideea unui război modest, personal, cu arme puține și cu un adversar de același calibru. Nivelul tehnic a devenit un coșmar. Pentru fiecare.

Pe de o parte, fiecare aleargă să se înarmeze, ca să nu fie mai slab decât celălalt, iar pe de altă parte, strigă în gura mare că vrea pace. Frica îl face să se înarmeze și tot ea îl face să evite războiul.

Animalul zilelor noastre are o conduită destul de ciudată.

În orele de dimineață, proaspăt, odihnit, cu blana periată, animalul se îndreaptă încrezător spre vreo conferință pentru menținerea păcii. A dormit bine, a visat lucruri frumoase și dimineața, înainte de plecare și-a mai privit o dată puișorii cum dorm cu fețele destinse și i-a pupat pe frunte, ușor, ca să nu-i trezească.

Conferința de menținere a păcii decurge după toate cerințele protocolului. Se beau sucuri răcoritoare de fructe, lapte de cocos și cafele aromate cu mirodenii, fiecare după cum e obișnuit. Nimeni nu poartă arme de foc – toate au fost predate la garderobă –

cu toții zâmbesc și sunt politicoși. Se citesc planuri de menținere a păcii și se semnează declarații bilaterale de neagresiune și de coexistență pașnică.

Conferințele iau ceva timp. Se face cam întotdeauna ora prânzului până ce toate protocolurile au fost îndeplinite, toate planurile au fost citite și toate hârtiile au fost semnate.

Delegații la conferință își iau rămas bun. Fiecare zâmbeste, pentru că se fac și fotografii. Sunt de față reporterii de la ziarele locale, de la ziarele diferitelor grupări politice și etnice, precum și reporterii de la televiziune, pentru jurnalul zilnic de actualități, obligatoriu în oricare stat civilizată.

În orele de după masă, animalul reîmprospătat în sânul familiei cu imaginea pușorilor și cu blana din nou periată cu grijă se îndreaptă în direcția opusă celei de dimineață, spre o destinație mai puțin vizitată de reporterii și fotoreporterii ziarelor locale, a ziarelor diferitelor grupări politice sau etnice.

Undeva, într-o încăpere confortabilă, cu fotolii capitonate cu iarbă de mare și lână în proporție de 50%, mobile și tablouri decorative – pentru a da locului o atmosferă ceva mai intimă – animalul va discuta cu partenerii lui despre noile achiziții de arme și prețurile curente la toate bursele lumii. Și aici, bineînțeles, se vor bea sucuri de fructe, răcoritoare, lapte de cocos și cafele aromate cu mirodenii – fiecare după cum e obișnuit din copilărie – doar că toate sunt combinate în proporție de 50% cu un extract de fructe fermentate, denumit în limbajul uman „alcool“, tocmai pentru a da întrunirii un caracter mai puțin protocolar.

Discuțiile se lungesc uneori chiar și până în zorii zilei următoare. Dar, numai uneori. De obicei, animalul obosește destul de repede din cauza aceluși 50% despre care tocmai vă spuneam, și se grăbește să semneze toate contractele și comenzile de arme,

ca să poată merge acasă să se odihnească pentru conferința de pace din dimineața următoare.

Seara – presupunând că a ajuns acasă până spre seară – o petrece în sânul familiei, glumind și jucându-se cu pușorii ca un părinte cu conștiința curată, care știe că toate faptele lui din ziua aceea sunt bune și juste.

Ceva mai târziu, când s-au dus cu toții la culcare, se mai îndreaptă o dată înspre depozitele lui secrete de arme ca să arunce o ultimă privire asupra celor mai noi achiziții și să greseze câteva piese care nu funcționează destul de suplu.

Viața animalului care iubește armele nu e de loc ușoară. Unui asemenea animal i se cere multă energie, dar mai ales rezistență, pentru a face față tuturor obligațiilor zilnice, atât de variate. El e silit de împrejurări să zâmbească aproape tot timpul și să fie politicos cu ceilalți posesori de arme, iar în același timp, deosebit de vigilent și de rezervat. Orice nepolitețe sau gest prietenesc greșit plasat îl poate discredita în ochii celorlalți și poate să-l coste până și capul. Folosirea armelor pe care le posedă nu e nici pe departe o garanție a succesului. Cu cât va avea arme mai multe, cu atât va avea mai mult nevoie să-și dezvolte simțul diplomației. Altfel, toate strădaniile lui de a aduna cât mai multe arme nu vor avea nici un rost.

Și acum, poate că o să vă puneți întrebarea, și încă pe drept, de ce noi, șoarecii, nu ne-am lansat în această cursă a înarmării?

Răspunsul e simplu: nu am fi putut face față cerințelor, nu am fi putut realiza suficient pentru a rămâne competitivi și astfel am fi rămas și în continuare slabi din punct de vedere militar și la cheremul altora. Ne mai vorbind că folosirea armelor convenționale ar fi fost deosebit de anevoioasă pentru noi. La orice fel de armă am fi recurs, ea ne-ar fi îngreunat fuga. Și, se știe, că unul care nu fuge destul de repede e

prins cu ușurință de dușmanii lui.

Pe scurt, armele celorlalți și armele în general nu sunt potrivite pentru șoareci.

Presupunând că totuși am fi optat pentru folosirea armelor, câte sacrificii nu s-ar fi cerut din partea noastră, doar ca să le achiziționăm? După aceea, odată achiziționate, cu chiu cu vai, mai mult ca sigur că din punct de vedere calitativ și mai ales cantitativ, ar fi fost de-a dreptul ridicole în comparație cu cele ale altora. Iar dacă ne-am fi străduit să le fabricăm singuri, adică să punem pe picioare o industrie de armament, nu am fi putut realiza decât lucruri mediocre. Ar fi fost doar o goană continuă să ajungem din urmă nivelul altora și o luptă a nervilor pentru a obține câte ceva din tehnologia lor. Până la urmă, tot nu am fi putut atinge performanțele lor, din cauza bugetului nostru militar atât de redus, iar despre costul eventual al acestor străduințe inutile, să nu mai vorbim.

Înțelepții noștri au considerat că e mai util pentru noi să ne preocupăm de perfecționarea și dezvoltarea spiritului, în loc de achiziționarea și perfecționarea armelor. În același timp deci, paralel cu perfecționarea spiritului, ei ne sfătuiesc să ne perfecționăm și corpul, cu antrenamente susținute, ca să putem fugi cât mai repede, în orice condiții climatice, pe timp de zi și de noapte.

Dezvoltându-ne spiritul, vom putea înțelege mai mult din politica lumii, vom putea prevedea în ce direcție bate vântul unui eventual război între animalele mai mari și vom ști în ce fel să ne ferim de consecințele acestor războaie. Vom cunoaște efectul armelor pe care ei le folosesc și cum să ne apărăm cât mai bine de ele.

Spiritul ne va ajuta să înțelegem mai mult din psihologia celor care folosesc arme, să știm mai multe despre ei, despre necesitățile lor vitale, despre ambițiile, credințele, simbolurile și visele lor, doar pentru a ne feri mai bine de ei.

Cât privește perfecționarea corpului, ea e pentru noi tot atât de importantă ca și dezvoltarea spiritului. Căci acolo unde calculele mentale nu corespund – și din păcate, calculele mentale, oricât de perfecte ar fi, nu corespund întotdeauna – o fugă bine executată rezolvă situația excelent. Nu degeaba și proverbul ne învață că „Fuga e mama înțelepciunii“. O singură fugă sănătoasă poate înlocui multe zig-zaguri tactice complicate, minuțios gândite și planificate cu o deosebită precizie. Multitudinea situațiilor neprevăzute fac deseori să nu avem timpul necesar pentru folosirea computerelor, cu toate calculele de probabilitate în vederea obținerii unei concluzii cât de cât științifice. Fuga ne scoate din încurcătură. Ea rezolvă toate calculele, cu o șansă de reușită cel puțin la fel de mare precum cea oferită de calculele aparatelor electronice și de toate combinațiile mentale la un loc.

E o formă ceva mai puțin onorabilă, e adevărat, dar deosebit de eficientă.

Pentru noi nu prea există alternative mai bune, tocmai pentru că suntem mici, slabi și cu posibilități financiare reduse. O serie întregă de dezavantaje, e clar. Toate aceste așa zise dezavantaje însă, nu ne împiedică să-i judecăm pe cei mai mari decât noi, care posedă arme și cu ajutorul lor vor să devină și mai mari. Dimpotrivă. Faptul că nu avem și nu ne străduim să posedăm nici un fel de armament, ne dă tocmai libertatea de gândire cu care reușim să înțelegem mai bine lucrurile, relațiile dintre viețuitoare, relațiile dintre mari și mici, valoarea lucrurilor, a vieții, cu frumusețea ei, precum și violența armelor, brutalitatea cu care își tratează unele animale semenii, nedreptatea pe care armele au adus-o în lume, și moartea, atât de strâns legată de folosirea armelor.

Căci un singur lucru trebuie spus, tare, ca să-l audă toți cei care iubesc armele: pasiunea lor pentru arme, cu toată goana de a le perfecționa și finanțarea înarmărilor,

n-a adus în viața animalelor mici nimic bun. Numai neliniște, frică și moarte.

Din păcate, nici noi nu putem oferi animalelor mari soluții, pentru a scăpa de obsesia lor cu armele. Adică, de propus le-am putea propune, doar că șansele de a fi acceptate ar fi egale cu zero. Dacă le-am propune, de exemplu, alternativa noastră și le-am spune: – dezvoltăți-vă spiritul în loc să vă ocupați cu armele, iar la nevoie, luați-o la fugă – mai mult ca sigur, ne-ar râde în față.

Așa că nu ne rămâne decât să-i lăsăm cu ideile lor și cu ocupațiile lor militare, iar noi să ne continuăm felul nostru de viață. Timpul va decide, care din noi are dreptate.

Poate că, la urma urmei, atât noi cât și ei, cu toții avem unul și același țel. Doar că am ales căi diferite de a-l atinge. Cu toții vrem să ne creștem puii într-o lume liniștită și să apucăm o bătrânețe lipsită de griji. Fiecare vrea să apuce o bătrânețe lipsită de griji.

Păcat însă că ei nu gândesc ca noi.

Mare păcat!

29. CĂMILELE VERZI ȘI PROBLEMELE ETICE

Asociația Internațională pentru Probleme Etice a Cămilelor Verzi – AIPECV sau AIPE a Cămilelor Verzi, cum i se mai spune, a dezbătut aseară o problemă deosebit de complicată. Țin să vă asigur că problema era complicată de-a binelea și vă rog să mă credeți că așa și era. Și asta nu doar pentru că eu v-o spun; dacă ați fi fost la fața locului, ați fi observat și fără ajutorul meu cât de complicată era.

Cum ați fi observat? Simplu. Așa cum se observă faptul că o problemă e complicată! E altfel decât atunci când ea nu e complicată. În loc să ai la ea un răspuns clar, scurt și pe înțelesul tuturor, te pomenești cu un răspuns lung, interminabil de lung, complicat, plin cu sensuri încâlcite, neclar și, ceea ce e cel mai rău, nu se înțelege absolut nimic din el.

Presupunând însă că până la ora aceea n-ați fi știut cum se deosebește o problemă complicată de una necomplicată, sunt sigur că acolo, la fața locului, ați fi înțeles că ceva nu e în regulă, din moment ce imediat după începerea dezbaterilor, din ce în ce mai multe cămile verzi participante au început să doarmă.

Și oricine știe că o cămilă verde nu adoarme așa de ușor și că rezistă mai mult decât oricare alt animal de uscat, la dezbateri în probleme etice. Cu animalele de apă e altceva. Ele au cu totul alte norme morale și ceea ce e mai important, nu sunt afiliate la AIPE a Cămilelor Verzi. Nu e deci de mirare că nu sunt niciodată invitate la dezbateri, nici măcar în calitate de observatori.

Cămilele verzi rezistă la toate, mai mult decât alte animale de uscat, tocmai pentru că de generații întregi s-au antrenat în foarte multe domenii ale vieții teoretice și practice. Ele rezistă la căldură, la frig, la drumuri lungi, la foame, la sete și la multe altele. În domeniul teoretic al vieții, ele au realizat de asemenea, performanțe pe care

numai puține animale le pot atinge. Sistemul lor de gândire și de analiză este aproape inegalabil, iar în domeniul eticii sunt absolut inegalabile. Sunt foarte departe. S-au specializat pur și simplu în etică.

Știu că nu vă spun cu asta nimic nou. Lucrul e cunoscut de către toate animalele care știu ce este etica. De sute de ani, de câte ori un animal avea probleme de ordin etic, ori grupe mai mari de animale credeau că au nevoie de sfaturi privind morala publică, ele se adresau numai și numai cămilelor verzi.

Dar, cum vă spuneam, aseară cămilele n-au fost de loc la înălțimea faimei de care se bucură în lume.

Aveți mare noroc că m-am decis să vă relatez cele întâmplare, căci altfel n-ați fi putut obține de nicăieri o dare de seamă obiectivă a celor petrecute aseară la întrunirea lor. Chiar dacă ați întreba cămilele, ele nu vor recunoaște niciodată adevărul celor întâmplare, din motive de pudoare, desigur. Și chiar dacă veți citi raportul lor de activitate oficial bisăptămânal, acolo mai mult ca sigur nu se va pomeni nimic despre adormirea în masă a asistenței, despre care tocmai vă povestesc.

Mă aflu acolo cu totul întâmplător și fiindcă lucrul nu părea să fie deloc periculos iar atmosfera era deosebit de relaxată, am rămas să ascult câteva conferințe, gândindu-mă să plec la pauză.

Exact așa am și făcut, de altfel. Am rămas doar până la pauză. Când am plecat de acolo, eram convins că partea a doua a întrunirii nu va mai avea loc din cauza absenței spirituale a participantelor. Adică, mai binezis, întrunirea putea continua și după pauză, doar că nu mai putea fi vorba de o dezbatere a Asociației Internaționale pentru Probleme Etice a Cămilelor Verzi, ci doar de un grajd mare, plin cu cămile adormite, care sforăiau ca niște locomotive stricate. Căci în capul majorității participantelor,

pauza a început cu mult înainte de a se anunța oficial.

Subiectul dezbătut era destul de interesant. Din fragedă copilărie m-au pasionat discuțiile referitoare la etică. La început, pe vremea când nu chițăiam încă îndeajuns de fluent încât să pot participa la discuții, ascultam tăcut părerile altora. Nu pierdeam niciodată ocazia să ascult părerile altor animale referitoare la conduita bună și rea. Renunțam chiar și la un film de desene animate care se dădea la televizor, dacă aflam că se discută undeva subiectul meu preferat și dacă exista posibilitatea să mă strecor pe furiș și neobservat la fața locului.

Ideile altora m-au pus întotdeauna pe gânduri și m-au amuzat în același timp. Sau mai bine zis, m-au amuzat întotdeauna atât de tare, încât m-au pus pe gânduri.

Nici de data aceasta nu putui rezista tentației.

Treceam pe acolo cu totul întâmplător – cum vă spuneam – și un fel de al 9-lea simț m-a făcut atent, cu obișnuitul semnal interior, că împrejur, undeva prin apropiere, pe o rază de 420 de kilometri, se discută ceva despre etică.

Nu mă întrebați cum se manifestă acest semnal interior, pentru că n-aș putea să vi-l descriu cu precizie științifică. Atât pot să vă spun, că aud un fel de bâzâit interior, ca o sonerie de telefon, venit parcă din apartamentul vecinului, nu prea tare dar nici prea încet, tocmai potrivit ca semnal interior. Dacă însă soneria îmi sună în urechi, în cap sau în stomac, nu mă întrebați, că nu știu ce să vă spun. O aud clar și știu numaidecât despre ce e vorba.

Am intrat pe sub ușă, așa cum fac de obicei acolo unde intrările sunt construite pe măsura animalelor mari. Locul era curat, încăpător, până și pentru niște cămile verzi, darămite pentru un șoarece. Puteai să-ți întinzi picioarele în voie, fără să-ți fie frică de faptul că te-ar putea călca cineva pe bătăături.

E deosebit de important – ca mai întotdeauna atunci când asculți păreri altora – să-ți poți întinde cel puțin picioarele, dacă n-ai posibilitatea să te miști cu adevărat dintr-un loc într-altul; asta pentru o bună circulație a sângelui în toate extremitățile corpului. Dacă nu te miști, nici creierul nu e alimentat cu sânge, așa cum ar fi de dorit. N-ai ce face, regula e regulă! Organismul își cere drepturile.

Celelalte animale însă, pe cât se vede, nu vor să țină cont de această regulă șoricească. Ori n-au aflat, ori că pur și simplu nu vor să știe nimic de ea. De ce? Ca să nu semene cu noi? Cine știe?...

La ele, totul se discută în stare de nemișcare. Doar cel care își spune părerea are dreptul să dea puțin din cap și să gesticuleze cu labele din față. Cele din spate nu au voie, sub nici un pretext să se dezlipească de podea. Iar în ceea ce-l privește pe cel care ascultă, se cuvine să stea smirnă, tăcut și nemișcat, ca o statuie. N-are decât să înțepenească, să se deshidrateze total ori să moară, doar să nu se miște. Orice mișcare e privită ca o lipsă de respect față de cel care își spune părerea.

Cu un confrate șoarece contactul e mai simplu. Discuți cu el în orice condiții climatice, fără să-ți periclitizezi sănătatea. Totul se petrece în fugă. Tu îi spui părerea ta, el și-o spune pe a lui – fără să te oprești din alergare – și te înțelege cu el perfect, pentru că picioarele tale și picioarele lui sunt la fel de lungi.

Cum vă spuneam, mă simțeam tare bine că-mi puteam întinde picioarele în voie. Și mai era ceva plăcut în toată atmosfera întrunirii, ceva ce n-aș vrea să trec cu vederea.

Cum i se întâmplă numai de puține ori unui șoarece ieșit în lume și dornic să asculte păreri altora, aveam aici un sentiment de siguranță. Nu-mi era frică. Animalele participante la acest gen de conferințe sunt în general vegetariene, așa că nu există primejdia de a fi înhățat în timp ce-l asculți pe conferențiar. Ne mai vorbind că din

sfert în sfert de oră se aduceau mici gustări, pentru stimularea atenției participanților, iar acestea erau perfect potrivite regimului alimentar al unui șoarece. Ce poate fi mai plăcut decât să mănânci pe săturate, pe gratis și încă fără să te pască vreo primejdie?!

Să vă povestesc acum, mai pe-ndelete, despre ce a fost vorba.

Subiectul anunțat era: MOTIVAȚIA și INTERESUL, precum și relația dintre ele. Tema ne preocupă și pe noi de multă vreme, doar că la noi, nu a mai apărut în ultimii 600 de ani nici o idee nouă în domeniul acesta.

Urmarea acestei aparente stagnări în evoluția eticii noastre, a făcut ca toate preceptele atunci stabilite și neschimbate până astăzi să devină noțiuni firești, știute și acceptate de toți, folosite doar ca material educativ în școlile elementare, la fel ca și tabla înmulțirii sau alfabetul. Șoarecele le învață de mic și se folosește de ele toată viața. Adulții nu se mai ocupă niciodată de partea teoretică a normelor etice. Și dacă ne mai ducem din când în când la conferințele altora, nu o facem decât din curiozitate. E curiozitate și nimic altceva.

Să nu credeți că ne ducem acolo cu scopul de a învăța ceva nou de la ei, ori fiindcă vrem să preluăm vreo idee de-a lor ca să le schimbăm apoi pe ale noastre. Nici vorbă de așa ceva.

E amuzant să auzi toate variantele legate de unul și același subiect, cum apar și cum sunt justificate ele la diferite tipuri de animale. De fiecare dată, aceeași problemă e rezolvată altfel la animale diferite, ca și cum ar fi vorba de o cu totul altă problemă. Fiecare e convins de faptul că soluția găsită de el este unica rezolvare perfectă, unica rezolvare posibilă, deci, soluția ideală.

Desigur, fiecă rezolvare găsită e bună și corectă, mai ales pentru cel care o găsește. Văzută însă din punctul de vedere al altora ea e numai rareori corectă – de cele mai

multe ori e cu totul greșită. Asta e normal. Că doar nici unul dintre noi nu se apucă să rezolve vreo problemă spre binele altui animal și în propria sa defavoare. Dacă ar face așa, ar însemna că e nebun. Or, atunci când e vorba de probleme etice – poate că o să vi se pară ciudat ceea ce vă spun – nici un animal nu e nebun. Fiecare din noi e deosebit de inteligent și sănătos la minte; chiar și cei cu mintea alienată, cu capul brambura de tot și cu adeverință medicală recent eliberată de foruri medicale competente, cum că sunt deranjați mintal și periculoși ordinii publice. Până și aceștia sunt absolut normali și au idei deosebit de sănătoase în probleme etice, mai ales dacă acestea se referă la interesele lor.

Așa-numita obiectivitate în problemele de morală, este de fapt cel mai perfect subiectivism posibil și imaginabil. Fiecare zice că a găsit o rezolvare corectă pentru toți, dar dacă a găsit ceva, a găsit ceva care corespunde doar intereselor lui.

E drept că uneori pot fi găsite și variante destul de reușite, trebuie să o recunosc. Și nu rareori te pomenești cu câte o idee lansată de câte-un animal inovator, care răstoarnă dintr-odată toate ideile precedente și creează un climat moral nou în lume, unul care pare să se potrivească tuturor și promite să dureze veșnic.

Inovatorii promit mai întotdeauna fericirea universală de lungă durată. Oricum, asta sună frumos și nu trebuie să le-o luăm în nume de rău. Din păcate, după un timp – de obicei scurt – devine clar că ideea aceea nu e bună pentru toți, că pentru unii e chiar dăunătoare, și încă rău de tot. Păcăleala devine vizibilă, dar cei păcăliți rămân pe mai departe păcăliți, până când, odată și odată, reușesc și ei, la rândul lor, să lanseze o idee nouă, aducătoare de fericire universală, una cu care să-i păcălească și ei pe ceilalți.

Soluții cu adevărat corecte nu veți găsi decât la noi, șoarecii. Doar varianta noas-

tră îndeplinește toate condițiile care să se potrivească tuturor animalelor și vietăților universului. Bineînțeles, cu condiția ca toți să devină vegetarieni și băutori de ape minerale naturale.

Știu că mă veți învinui de subiectivism – știu asta – dar, vă repet, așa este. Numai noi, șoarecii, trăim conform unei formule etice corecte care s-ar putea potrivi tuturor vietăților universului. Toate celelalte idei referitoare la etică și morală sunt doar parțial bune. Singura variantă corectă de la cap la coadă este cea pe care noi o știm. Punct.

Și dacă nici după această asigurare din partea mea nu mă credeți, îmi pare rău. Și ca să vă conving, vă voi relata întregul conținut tematic al acestei ultime întruniri de lucru a cămilelor verzi. Nu de alta, dar la o asemenea ocazie s-ar presupune că nu mai avem de a face cu amatori, care aruncă doar cu păreri ca să-și petreacă timpul într-un mod agreabil, ci cu o asociație serioasă de mamifere, renumită pentru competența ei și recunoscută de toată lumea ca o instituție de vază a gândirii etice a animalelor terestre. După ce vă voi relata totul, sunt sigur că mă veți crede și-mi veți da dreptate.

Am ascultat deci cu atenție tot ce s-a discutat acolo. Am reușit să iau chiar și ceva notițe. Parcă simțeam că voi avea nevoie de ele, ca dovadă că am fost acolo și că tot ce am auzit este adevărul-adevărat. Altfel, dacă n-aș avea la îndemână o asemenea dovadă, la orice oră din zi sau din noapte și dacă n-aș putea prezenta oricui, la cerere, carnetelul cu însemnările luate la fața locului – cu data și ora exactă, notate la începutul fiecărei pagini – unii ar putea să mă ia drept mincinos. Și vă dați seama că asta nu mi-ar conveni.

Tema întregii serate a fost – după cum v-am mai spus – Motivația și Interesul, cu tot ce e legat de cele două noțiuni: relația dintre ele, ordinea apariției lor în procesul istoric; ce e una, ce e cealaltă; sunt ele identice sau total diferite?

Cămilele au demarat foarte bine, luând subiectul de la început, ordonat și cu mult bun simț, ceva tipic pentru cămile. Am fost încântat să văd o asemenea claritate în tratarea unui subiect. Nu întotdeauna te poți bucura de așa ceva, în vizite făcute pe furiș la alții.

Cămila conferențiară avea o dicție deosebit de îngrijită. Nu numai că citea textul aflat în fața ei, dar îl trăia. Încerca să-l toarne în urechile păroase ale suratelor ei sub o formă sonoră deosebit de complexă, nu doar sub formă de vibrații sonore, așa cum se obișnuiește la orice conferință, ci mai degrabă, într-o variantă lichidă, gazoasă și chiar solidă, dacă îmi permiteți să mă exprim în felul acesta. Fiecare cuvânt era o adevărată operă de artă. Se lungea o dată cu vocalele, de parcă nu-i venea să le părăsească (nici nu e de mirare, dacă ne gândim la conformația gurii lor) iar dacă vorbitoarea se decidea să mai scurteze câte una din ele, nu o făcea decât de dragul consoanei care urma și pe care, după ce o apuca bine de tot, o scutura ca într-o explozie de pasiune, cu jubilații tremurătoare impresionante și cu vibrații longitudinale și transversale, asemănătoare unor valuri gonite de vânturi, când într-o direcție, când într-alta. Spre ghinionul cămilei, plămâni ei aveau o capacitate de aer limitată, la fel ca la toate celelalte cămile verzi și trebuia să-și întrerupă jubilațiile, ca să-și ia din nou porția de aer. Se vedea că suferă din cauza întreruperilor. După ce-și umplea bine plămâni, o lungea din nou, frumos, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic.

Un pic poate prea pedantă în formulare, dar, mă rog, cămila rămâne cămilă. Nu va deveni niciodată șoarece. Noi chițăm mai puțin pedant, e adevărat, dar nu vom deveni niciodată cămile. Nici asta să n-o uităm.

Cămila s-a străduit să lămurească termenii de „Interes“ și „Motivație“ și să facă ordine în relația lor. O încercare destul de îndrăzneță, trebuie să recunosc. Din păcate,

dragostea ei pentru dicția corectă n-a produs efectul scontat și în elanul ei pedagogic, pe care nu și-l putea nicicum reține, s-a lungit cu mult peste cât ar fi fost necesar și a început chiar să încurce puțin lucrurile. Când Interesul, când Motivația apărea mai întâi în decursul istoriei și când una când alta era mai importantă. Încurca borcanele, pur și simplu, iar efectul nu era greu de observat. La scurtă vreme după începutul tiradelor au adormit primele trei cămile verzi. Erau poate obosite înainte de a sosi la întrunire, sau cine știe, poate că nu erau prea interesate de sistemul melodramatic de prezentare a subiectului, cu care sora lor cămilă le împuia urechile. Or, dimpotrivă, poate că tocmai le plăcea mult de tot melodicitatea vocalelor care le gădila urechile și s-au lăsat furate de plăcerea somnului. Mă rog, n-are importanță de ce și cum – faptul rămâne însă fapt – dormeau adânc de tot, cu sforăituri regulate și nu încercau să ascundă faptul că dormeau.

Între noi fie spus, nici nu făceau rău că dormeau. Cămila conferențiară încurcase lucrurile de-a binelea. Chiar dacă ar fi fost treze, tot n-ar fi înțeles nimic din bulibășeala ultracomplexă a sorei lor. Așa că, mai bine că dormeau.

Cămila oratoare își încheie expunerea pe neașteptate, fiind recompensată cu câteva mormăituri de politețe ca: «frumos», «interesant», «bine gândit», «bravo» și câteva plescăituri de limbă tradiționale – realizate prin lipirea și dezlipirea limbii de cerul gurii – ceea ce înseamnă, la cămile, că le-a plăcut ceva (un aliment, o băutură sau o prelegere referitoare la o problemă etică).

Următoarea cămilă s-a străduit să fie ceva mai clară decât sora ei și s-a lansat într-o încercare îndrăznească de a face ordine în harababura teoretică provocată de aceasta. Ideea nu era rea, însă spre ghinionul conferențiarului, încurcătura era mult prea serioasă pentru ca ea s-o poată descurca cu ușurință. Făcea mai bine dacă nu se băga. Era mai

înțelept din partea ei, pentru că așa se vede că harababura lăsată în urmă de sora ei era cumva molipsitoare: sărmana cămilă era din ce în ce mai tare molipsită de bacteria (sau virusul) care îi încurca în cap toate ideile și îi strica întreaga ordine frumoasă cu care pornise la drum.

Văzând însă cum stau lucrurile, își schimbă brusc tactica și se aruncă în expunerea propriei ei teorii cu un entuziasm rar întâlnit la o cămilă. Avea o dicție ceva mai puțin patetică decât sora ei, dar își consuma energia cu alte elemente teatrale, la fel de obositoare, dacă nu și mai și. Scutura capul de două ori puternic la dreapta și o dată la stânga, ceva mai puțin energetic, la un interval de precis 30 de secunde, de parcă ar fi deranjat-o părul de pe frunte.

M-am uitat și pe cronometru, ca să nu greșesc. Ciclul de scuturare a capului se repeta de două ori pe minut, exact la 30 de secunde, cum vă spuneam. Între acestea, mai trăgea cu coada și își mișca ciudat urechile, încrețindu-și fruntea în același timp; dar nu mă întrebați ce era ciudat în mișcarea urechilor, că n-aș putea să vă explic. Sărmana cămilă făcea tot posibilul pentru a le convinge pe suratele ei de adevărul și profunzimea ideilor ei. Din păcate, teoria ei fiind prea lungă, sărmanul dromader transpira mult prea tare pentru ca să fie într-adevăr convingător. Făcea și prea multă spumă la gură și stropea în jur, pe deasupra suratelor ei, un fel de lichid combinat din transpirație și spumă. Nu e de mirare că foarte curând a reușit să scufunde în somn încă vreo șase cămile, care moțăiau deja pe jumătate încă de la expunerea primei cămile.

N-a realizat nici ea deci, mare lucru.

Cămila a treia era o politiciană mai bună. Observând atmosfera prea relaxată din jur și-a început expunerea cu strigăte disperate și tânguieți prelungi, încercând să

trezească interes. Câteva din surorile ei adormite își întredeschiseră ochii încercând să privească în jur, de parcă ar fi vrut să înțeleagă ce se petrece cu ele și de ce se zbate sora lor cu atâta disperare.

Credeți-mă că și eu aș fi deschis ochii, presupunând că aș fi dormit până atunci, nu de alta, dar ca să înțeleg cauza disperării ei. În primele secunde de trezire m-aș fi gândit, mai întâi la izbucnirea unui incendiu, la vreo tragedie familială sau la vreun dezastru financiar pe scară mondială. Exact în ordinea în care le-am numit.

Nu era însă nimic din acestea – precum cred că ați înțeles. Nici pe departe. Cămila dorea doar să se facă ascultată. Pentru că, vedeți, ar fi fost imposibil să nu fi observat în ce stare de spirit se aflau surorile ei. Iar dacă o cămilă, ca și omul, crede că are ceva foarte important de comunicat lumii, apoi își dă și sufletul, doar, doar s-o audă cineva.

A ținut-o așa aproximativ 10 minute, spre norocul cămilelor trezite, după care a considerat că toată lumea e trează și că poate să continue în stilul obișnuit de prezentare. Ideea aceasta a ei a coincis cu ideea surorilor ei de a nu mai fi atât de curioase la văicăreli și țipete și că a sosit momentul să-și continue somnul întrerupt.

Expunerea cămilei nu era rea; mă refer bineînțeles, la partea normală de după cele zece minute, când a încetat să o facă pe nebuna. Avea câteva idei, destul de reușite, care ar fi putut fi folosite cu succes, nu numai la demonstrarea propriilor teorii, dar și ca argumente în sprijinul unor teorii contrarii.

Pe scurt: avea idei universal valabile, idei cu care puteai porni în orice direcție, fără să superi pe nimeni, dar și fără să știi precis în ce direcție ai pornit-o și cam unde vei ajunge.

Din păcate, prezentarea nu era curgătoare. Ideile nu se înlănțuiau frumos, așa, ca

să se continue și să se sprijine una pe alta, ci mai degrabă se încălecau și se ciocneau zgomotos între ele. Termenii tehnici abundau, iar sensurile subtile se succedau cu o asemenea frecvență, încât nu mai lăsau loc vreunei idei directe să-și croiască drum spre urechile audienței. Nu e de mirare că materialul informativ îndemna atât de tare la somn.

În timpul expunerii – după cele 10 minute de văicăreală nebună – au readormit toate cămilele trezite din somn, plus încă 7 din cele care până atunci erau relativ treze.

Ca să nu vă mai fac curioși, o să vă povestesc ce conținea întreaga construcție teoretică a celei de a treia cămile.

Ideile de bază erau următoarele:

– „Interesul“ n-are nimic de a face cu „Motivația“ iar „Motivația“ n-are nimic de a face cu „Interesul“. Ambele sunt noțiuni de sine stătătoare, cu sensuri și structuri conceptuale total diferite. Dar, tocmai pentru că sunt atât de diferite, ele se pot sprijini reciproc, iar la nevoie se pot chiar înlocui. Substituirea lor nu va fi o piedică în corecta desfășurare a evenimentelor. Dimpotrivă. În cele mai multe cazuri, înlocuindu-se una pe alta, vor putea accelera procesul desfășurării evenimentelor într-un sens pozitiv. Nu întotdeauna însă, ca să nu se creeze o regulă, deci.

– Toate aceste înlocuiri au loc, uneori pe observate, alteori pe neobservate și după cum crede cămila verde, pe lângă efectele generale bune, ele pot avea deseori urmări catastrofale asupra personalității animalului în cauză, precum și a personalității urmașilor direcți sau indirecti.

– Pericolul fiind atât de mare, se recomandă ca orice schimbare pe care animalul afectat o sesizează – oricât de mică și nesemnificativă ar părea ea în prima fază – să fie raportată imediat, telefonic sau telegrafic, la CENTRUL MONDIAL DE STATISTICĂ

A TRANSFORMĂRILOR ȘI DE RECONSTRUIRE A PERSONALITĂȚII, de unde se vor primi imediat sfaturi practice, care să ajute la corectarea și reprogramarea schimbărilor.

– Nu se recomandă nici un fel de încercări de corectare pe cont propriu, deoarece există riscul agravării situației. Doar specialiștii calificați în materie pot să-și dea cu părerea și au dreptul să recomande animalelor afectate, ce e bine și ce nu e bine de făcut, în fiecare caz în parte.

– Fiecare situație este unică. Nu există șabloane, după care să fie recomandate tratamente individuale. Doar specialiștii vor avea dreptul legal să aprecieze ce tratament corespunde, cărei situații specifice.

– Conform ultimelor cercetări, s-a constatat că în zilele însorite, la unele animale de uscat predomină Motivația – în special la cele cu pielea aspră și cu saliva cleioasă – cu condiția ca umiditatea aerului să nu depășească cu mult media. „Interesul“, în schimb, pare să se manifeste într-un procentaj mai mare la animalele terestre și la cele acvatice cu un IQ ridicat, pe timp de ploaie și pe ninsoare, cu condiția ca acestea să n-aibă multe probleme cu dantura.

– Animalele cu dinții slabi sau reparați de multe ori, rămân cu o predilecție clară spre motivație, chiar și pe timp de ploaie. Totuși, cam două zile pe săptămână structura lor psihică devine ceva mai labilă, devenind indecise în acțiunile lor sociale și mai puțin stabile din punct de vedere temperamental – chiar cu o ușoară predilecție pentru acțiuni pornite din interes – o schimbare constatată la ele și pe timp de furtună și atunci când e lună plină, indiferent de anotimp.

– Cercetările întreprinse în toate straturile sociale, au scos la iveală lucruri deosebit de interesante și semnificative în relația dintre Motivație și Interes. La acest punct,

cămilei conferențiere i se par demne de semnalat fenomenul „Fluctuației Inerente“ și cel al „Inversării Repetate“ – fenomene care se remarcă atunci când presiunea atmosferică e schimbătoare – de obicei în diminețile de toamnă, între 6 și 8, iar uneori și seara între ora 7,30 și 9 – sau în zilele calde de vară, în urma unor schimbări politice, când simptomele de fluctuație și de inversare repetată devin vizibile peste tot și fenomenul poate atinge proporții cu mult peste normele admise de forurile specializate. În ceea ce privește fluctuațiile de seară – cele dintre orele 19,30 și 21 – cămila ne asigură că nu trebuie să ne facem griji. Nu trebuie luate în serios, pentru că nu au repercusiuni asupra urmașilor. Cu cele de dimineață nu e însă de glumit, ne avertizează ea și ne sfătuiește să fim deosebit de vigilenți.

Acestea ar fi, pe scurt, ideile celei de-a treia cămile. Totul precis, matematic și în același timp, deosebit de subtil, cu nuanțe fine, ca să nu jignească pe nimeni. Nu avea nimic de câștigat dacă ar fi supărat pe careva dintre auditori sau vreo altă specie de animale afiliate la AIPECV, care ar fi citit raportul tipărit al Asociației.

Din păcate, precum ați putut observa, teoria ei era mult prea complicată și mult prea cuprinzătoare pentru ca să o poată înțelege și suratele ei. Nu e de mirare că efectul direct al acestei prelegeri a fost și mai narcotic decât al celor precedente. Abia vreo 3 cămile verzi rămăseseră treze, iar asta doar pentru că flămânde fiind, începuseră să mestece cu poftă din bucatele oferite de organizatorii seratei.

Sunt mai mult ca sigur că n-au auzit nimic din teoria suratei lor. Pofta cu care rumegau și cu care se străduiau să împingă pe gâtlej cât mai mult, nu părea să mai permită concentrarea la altceva. De aceea, nici n-au mormăit în momentul în care contemporana lor și-a terminat prelegerea. Au continuat să mestece, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Cele care sforăiau deja, sforăiau de-a binelea, frumos și monoton,

ca niște cămile adevărate.

Fiind sigur că nu va mai avea loc nici o pauză și nici o parte a doua, mi-am luat câteva provizii și am pornit-o spre casă. Pe drum, m-am gândit să mă întorc și să le țin eu o prelegere despre „Motivație“ sau „Interes“ la șoareci. N-ar strica să afle și cămilele, în fine, despre ce e vorba.

Ideea era absurdă, bineînțeles. Știam că nu mă voi întoarce din drum ca să le țin prelegerea, pentru că tot mi-aș fi bătut gura de pomană. Și chiar dacă m-aș fi decis să-mi bat gura în fața cămیلelor, tot nu m-ar fi auzit nimeni. O parte din ele (adică majoritatea) dormeau, iar cu cele care erau treze sau moțăiau, tot nu aveam siguranța că ar putea auzi chițăiturile unui șoarece. Cât despre capacitate lor de a înțelege logica șoricească – presupunând că m-ar auzi – asta era de-acum o altă problemă, ipotetică rău de tot. Deci, incertitudine sigură, pe toată linia.

Pe urmă, poate că înainte de a-mi începe prelegerea, (pe care nici nu mă gândeam să o încep) ar fi trebuit să-mi pun întrebarea: dacă o cămilă obișnuită sau una verde poate acționa și din motivație sau acționează întotdeauna, pur și simplu, din interes? Sau și mai simplu: dacă o cămilă obișnuită sau una verde știe în primul rând, ce este motivația?

Asta ar fi fost întrebarea la care ar fi trebuit să pot răspunde, înainte de a-mi începe prelegerea (pe care nici nu mă gândeam să o încep). Și, dacă m-aș fi lămurit cum stau lucrurile cu cămilele în general și cu cămilele verzi în particular, aș fi știut cu adevărat dacă merită sau nu merită să-mi bat gura în fața cămیلelor verzi. Punct.

Presupunând însă, că totuși m-aș fi decis să țin și eu o prelegere despre acest subiect, sigur este că nu m-aș fi lungit prea mult cu ea.

Din capul locului, subiectul este gingaș la interpretări. Și cu un asemenea subiect e

bine să nu te joci prea mult. Câte animale, atâtea motivații. Cu problema interesului, lucrurile ar fi fost mai simple. Fiecare din noi știe despre ce e vorba.

De aceea aș fi început-o cu „Interesul“ și numai după ce aș fi clarificat noțiunea, aș fi putut să mă apropiez și chiar să abordez noțiunea de „Motivație“ dar fără să le despart prea tare una de alta. Dimpotrivă, aș fi putut chiar să dovedesc că motivația este o parte componentă a interesului și că interesul este, tot așa, o parte componentă a motivației. Separarea lor, cu bună știință, ar face înțelegerea mai anevoioasă. Deci, nu aveam decât să le reunesc într-o combinație bună, pe gustul cămilelor și succesul era asigurat.

Dacă aș fi observat că încep să adoarmă, aș fi înțeles că am mers prea departe și aș fi lăsat imediat baltă toată treaba cu „Motivația“ M-aș fi rezumat doar la interesele cotidiene ale oricărui animal, la viața de zi cu zi, cu exemple din experiența proprie.

Dacă stau acum să mă gândesc, cred că ar fi fost poate mai înțelept să nici nu pomenesc termenul de „Motivație“ decât împreună cu „Interesul“, ca și cum ar fi fost unul și același lucru. Ar fi fost mai simplu. În loc să te apuci să încurci lucrurile, lămurind ce e una și ce e alta – cu deosebirile pe care nici un animal mare, rumegetor, nu le va înțelege niciodată – mai bine le bagi pe amândouă într-o singură oală și ai terminat povestea.

Interesul e mai aproape de necesitățile zilnice decât motivația. Fiecare ar fi înțeles numaidecât despre ce e vorba și nici o cămilă verde n-ar fi adormit. Exact așa aș fi procedat în cazul în care m-aș fi apucat să le țin o prelegere.

Eu am procedat însă mult mai simplu, precum cred că ați înțeles. M-am îndreptat spre casă, fără să le țin nici o prelegere cămilelor. Și cu burta plină, pe deasupra. Ce poate fi mai frumos decât să te îndrepti spre casă, cu burta plină, după ce ai ascultat

prostiile încâlcite a unor contemporani pașnici – cu care bineînțeles nu ai fost de acord – care te-au lăsat să mănânci pe săturate, bucuroși că participi la întrunirea lor? Nimic!

E o adevărată fericire să știi că trăiești într-o lume în care mai există asemenea contemporani. Căci, de cele mai multe ori ești pus să-ți spui părerea, să participi la discuții, să-ți pierzi timpul ascultând părerile altora, să spui altora părerile tale, să ții chiar și o prelegere în care să le prezinți toate ideile tale în ordinea cronologică a apariției lor, cu toate detaliile și subtilitățile sistemului tău analitic, să dovedești cu exemple multiple că toate ideile, plus argumentele tale sunt bine întemeiate și în același timp, să combați argumentele altuia, cu mult tact și delicatețe sufletească, ca nu cumva să-l jignești cu ceva, să-ți pierzi timpul prefăcându-te că accepți ideile dubioase ale altora și chiar să zâmbești binevoitor ori să lauzi pe câte un dobitoc, doar pentru a scăpa teafăr dintr-o situație și... multe alte asemenea nenorociri, fără să ți se dea nimic de mâncare sau în cel mai bun caz, o băătură răcoritoare ca să nu mori de sete.

Mă înțelegeți cred, de ce am fost atât de puternic impresionat de întrunirea cămилелor verzi, cu toate că în privința ideilor lor, hai să nu mă mai repet. E frumos totuși din partea lor că se ocupă cu asemenea subiecte și că participanții la întrunirile lor sunt ospătați cu tot ce are nevoie cineva ca să se simtă bine. Chiar dacă subiectele tratate nu aduc nimic nou în istoria gândirii etice și nu folosesc nici unui animal la înțelegerea problemelor – în afara de cămилелor verzi, bineînțeles – îți mai rămân două variante plăcute de a profita de pe urma unei asemenea serate culturale, cu o tematică luată din domeniul eticii: ori tragi acolo un pui de somn în condiții optime, la adăpost încălzit și în liniște, ori te ghidezi cu bunățate, până nu mai poți și mai iei ceva și acasă pentru ai tăi. Ce mai contează despre ce se discută acolo, dacă ți se oferă

asemenea posibilități excelente pentru a-ți pune în practică Interesul sau Motivația?

Ce poate fi mai frumos?!

Iată un exemplu clar de tot, edificator pentru înrudirea celor doi termeni. Așa că, dacă vreodată cineva vă va întreba, care e diferența între ele, ori îl veți trimite la sediul cămilelor verzi – adică la Asociația Internațională pentru Probleme Etice a Cămilelor Verzi – AIPECV (sau AIPE al Cămilelor Verzi, cum i se mai spune) ca să citească toate rapoartele amănunțite și cu dările de seamă a celor discutate în seratele lor culturale, ori îi veți spune că nu există nici o deosebire și să nu-și mai bată capul cu prostii.

Sau îi spuneți, pur și simplu, să vă lase în pace și vă vedeți de drum.

Cred că ultima variantă e mai bună.

30. TÂMPIȚII PLĂTESC PÂNĂ ȘI SCĂRPINAREA SPATELUI

– „Trăim într-un secol ciudat“ – cugetă șoarecele în timp ce își scărpină urechea. Ideea răsună în capul lui de parcă ar fi fost chițăită de un confrate șoarece, undeva foarte aproape de urechea lui, doar că o auzea chițăită într-un registru neobișnuit de profund pentru un șoarece. Confratele care o chițăia părea răgușit. Cine știe, poate băuse ceva prea rece și nu-i funcționa prea bine gâtlejul?!

Sensul era însă clar. Mai clar nici că se putea.

Trăim într-un secol ciudat!

Ideea nu era nouă pentru el. O mai auzise de câteva ori răsunându-i în cap: uneori penetrant, ca un țiuit strident de șoarece tânăr și neastâmpărat, alte ori într-un registru greu de definit – monoton, ușor găjâit și fără armonice superioare, chițăită parcă de niște confrăți mai în vârstă, oboseți sau plictisiți de viață din cauza unor probleme. Dar, dacă erau probleme economice, politice sau biologice, nu avea de unde să știe. De altfel, nu e de loc ușor să ghicești cauza reală a oboselii unui șoarece mai în vârstă. Ei obosesc ușor, și din orice.

De data aceasta confratele era răgușit, e adevărat, dar nu arăta deloc plictisit de viață. Dimpotrivă. Avea în răgușeala lui o vioiciune jucăușă de chefliu care băuse mult și, bineînțeles, totul rece de tot, așa cum v-am spus, dar nu arăta ca unul aflat la capătul puterilor, ci mai degrabă ca unul în plină distracție, care avea de gând să mai dea pe gâtlej în jos multe pahare bine umplute, toate reci.

Ori de câte ori îi răsuna în cap ideea: „Trăim într-un secol ciudat“ – indiferent de timbrul chițăitului prin care se făcea auzită – niciodată ea nu venea fără motiv. Ceva o provoca. Ceva o punea în mișcare: o combinație de elemente; fapte sau doar gânduri, ori o combinație de lucruri întâmplare în imediata apropiere sau ceva mai departe,

vizibile sau doar în imaginație. Era în orice caz o legătură.

Îi plăcea de fiecare dată să urmărească apariția unei idei și să-i găsească conexiile care au adus-o la viață.

Ciudățeniile acestui secol l-au uimit de multe ori în tinerețea lui și continuau să-l uimească chiar și acum, de mai multe ori pe zi.

Uimirea legată de ciudățenia acestui secol erau un element frecvent, prezent în creierul lui. Fiecare uimire aducea după sine o altă uimire, cu toate explicațiile logice pe care încerca să le găsească pentru fiecare uimire în parte, și fiecare explicație logică aducea cu sine cel puțin încă trei uimiri noi, la care se străduia să le găsească conexiunile.

Uneori însă, uimirile soseau una după alta atât de repede, încât succesiunea lor rapidă nu-i mai dădea timp să găsească succesiunea logică care a produs ideea, cu toate explicațiile logice corespunzătoare. Trecea dintr-o uimire într-alta, fără să știe.

Dar asta se întâmpla numai uneori.

De cele mai multe ori uimirile veneau frumos, ordonat, în șir, iar el reușea să le explice pe cele mai multe din ele. Iar atunci când nu reușea, atunci însemna: ori că veneau prea repede, ori că nu dormise destul de bine în noaptea anterioară și nu prea stătea bine cu concentrarea.

Avea o plăcere deosebită să cerceteze cu mintea apariția ideilor. De fiecare dată când veneau, acționa frumos și meticulos, fără să se grăbească deloc. Dimpotrivă. Încerca să încetinească procesul de rezolvare, tocmai ca să prelungească plăcerea de a găsi soluția. Cu cât reușea să întârzie mai mult momentul găsirii, cu atât avea plăcere mai mare, cu toate că știa bine că se păcălea singur și că ar fi putut să găsească rezolvarea și mai repede, dacă ar fi vrut.

Proceda cu ideile de parcă ar fi lucrat cu o bandă magnetică. Dădea banda înapoi, o dădea înainte, o întrerupea, o tăia, o lipea din nou în același loc sau într-altul mai potrivit pentru scopurile lui, până când toate ideile se înlănțuiau conform celei mai perfecte logici și făceau evidente toate relațiile de rudenie dintre ele – cu toată genealogia obligatorie – mergând înapoi în timp, chiar și până la a șaptea generație de strămoși defuncți, dacă nevoia o cerea.

Acum însă nici nu apucă să pună în mișcare mecanismul gândirii analitice, darămite s-o mai lungească cu rezolvarea. Era clar de la bun început că apariția ideii era legată de scărpinarea urechii.

Și, fiindcă lucrurile erau atât de clare, iar plăcerea atât de mare, se mută cu scărpinatul la urechea cealaltă, cu care începu să procedeze la fel de meticulos ca și cu prima ureche. Adică: la început se ocupă de vârful urechii, cu mișcări egale și o presiune tocmai potrivită, nici prea tare nici prea moale, până când simțea senzația de furnicăre calduță care cobora încet pe șira spinării în valuri ușoare, ca o muzică de dans venită din depărtări și semănând cu ceva între un vals lent și un tango sentimental. Un adevărat delir! Pe urmă coborî încet spre baza urechii ajungând până la frunte, după care se întoarce din nou spre vârful urechii.

Da, da... asta era ceva ce numai el știa cum trebuie făcut. Numai și numai el o știa. Cu toate că nu de mult au apărut peste tot anunțuri publicitare cu deschiderea centrelor speciale de periere a spatelui și de scărpinare a urechii. Până și la televizor sunt întrerupte din sfert în sfert de oră toate programele serioase despre etica vieții de familie și folosirea vitaminelor sintetice în țările din lumea treia, pentru a intercala câteva anunțuri cu adresele unor asemenea centre.

Faptul în sine nu e de loc surprinzător. Zilnic apar fel de fel de ocupații noi cu care

animalele lipsite de ocupație încearcă să scoată ceva bani de la alte animale care nu știu ce să facă cu banii.

Singurul amănunt care surprinde oarecum și diferă față de celelalte ocupații cunoscute de până acum, este acela că nici unul din centrele de scărpinare a spatelui nu acceptă plata cu CEC-uri sau alte variante indirecte de plată: „credit card“, polițe cu semnătură, datorii cu scadență fixă, datorii cu dobândă fixă sau datorii cu dobânda conexată la rata de inflație locală, etc. Nimic în afară de bani peșini. De unde le vine ideea să nu accepte nici o altă formă de plată, nu se știe. Regula lor însă e fixă. N-ai cum să te tocmești cu ei. N-ai bani adevărați, pe care să-i prezinți încă de la intrare ca să vadă că ai bani la tine, nu stau de vorbă cu tine și nici nu te lasă să intri. Iar dacă din întâmplare le-ai trecut deja pragul și nu le prezinți bancnotele, te aruncă imediat afară.

Apariția ideii cu scărpinarea altui animal, contra cost, este o inovație pe care doar mintea unui animal din acest secol a putut s-o producă. Cine dracu s-ar fi gândit cu un secol sau două în urmă că un animal e dispus să plătească bani pentru ceva ce numai el știe cum trebuie făcut, că doar nimeni altul nu poate ști mai bine ca tine unde te mănâncă și cât de tare trebuie scărpinat locul cu pricina. Cine dracu ar fi îndrăznit cu un secol sau două în urmă să pretindă că știe unde te mănâncă și să-ți vină cu propunerea de a te scărpinga, fie și pe gratis?

De unde și până unde îndrăzneala să pretindă cineva că știe, ori să presupună că știe câtă mâncărime simte un alt animal contemporan în vârful urechii și câtă mâncărime simte la baza urechii, după ce i-a fost scărpinat vârful?!

Dar uitate că toate aceste întrebări, atât de etice și atât de logice rămân din păcate doar întrebări pur retorice. Așa se vede că îndrăzneala de a afirma că știi unde îl

mănâncă pe contemporanul tău, chiar mai bine decât el însuși, rentează. Altfel, toate centrele de periere și scărpinare ar fi dat faliment încă din primele zile după deschiderea lor și nu s-ar mai fi deschis altele noi în continuare, mobilate din ce în ce mai frumos și amenajate din ce în ce mai luxuos, cu un lux pe care nici un animal de rând nu-și permite nici măcar să și-l viseze la domiciliul său: cu oglinzi de cristal șlefuite până și pe spate, cu pardoseală de marmură albă, cu încălzire subterană pe timp de iarnă, cu personal de deservire îmbrăcat în costume de chirurși și instalație quadrofonică cu amplificatoare invizibile, menită să stimuleze ritmicitatea scărpinatului și să creeze o ambianță cât mai artistică. Nu-i de glumă cu centrele acestea.

Trăim într-un secol ciudat.

Mintea multor animale lucrează zi și noapte, doar doar să găsească ceva nou cu care să îmbunătățească viața contemporanilor lor. Lumea s-a umplut cu specialiști în cele mai ciudate domenii. Cu toții se străduiesc să-i ajute pe ceilalți să trăiască mult mai bine.

Vei avea specialiști pentru mobilarea interiorului, care-ți vor spune (contra cost) ce fel de mobile și ce culori se potrivesc cel mai bine caracterului și ritmului tău biodinamic; specialiști care-ți vor prescrie (contra cost) îmbrăcămintea cea mai potrivită, pentru a-ți pune cât mai bine în evidență personalitatea; frizeri care vor propune animalului în ce formă să-și tundă blana pentru a arăta cât mai reprezentativ și a trezi încrederea celorlalți; ți se vor recomanda cărți pe care e absolut necesar să le citești pentru a deveni tu însuși și a pune în mișcare radiațiile ascunse ale personalității; filme care te vor ajuta să-ți descoperi adâncurile valoroase ale propriului tău psihic, nerelevante până atunci; mâncărurile pe care trebuie neapărat să le consumi pentru a stimula salivația și toate celelalte sucuri gastro-intestinale și băile de lumină absolut

necesare, în culorile prescrise, care să-ți dezvolte memoria și să-ți îmbogățească lumea interioară. Toate, bineînțeles, calculate și potrivite personalității animalului în cauză: în funcție de originea socială, de traumele inconștiente suferite în tinerețe, de culoarea ochilor, longevitatea probabilă, lungimea cozii în timpul zilei și în timpul somnului și mai ales de starea psihică în momentul conversației cu specialistul, iar mai pe urmă, în timpul completării formularelor.

Timpurile noi pretind din partea individului o atitudine conștientă și deosebit de suplă, adică, o readaptare continuă la condițiile mediului nou din jurul lui.

Dar tot atât de bine se știe că readaptarea cu ajutorul specialiștilor costă, costă mult de tot. De aceea e clar ca bună ziua că vor putea apela la serviciile specialiștilor doar cei care pot plăti tariful cerut de ei. Cei lipsiți de mijloace financiare, chiar dacă sunt deosebit de conștienți și deosebit de supli, nu vor putea beneficia de aceste servicii, oricât de mult ar dori să-și readapteze personalitatea timpurilor noi. Vor fi siliți de situație să-și trăiască toată viața cu aceeași personalitate cu care s-au născut, și doar semenii lor mai înstăriți vor avea posibilitatea remodelării personalității lor în funcție de cerințele vremurilor noi pe care le trăiesc.

Spre ghinionul celor lipsiți de mijloace, numai specialiștii înțeleg, după cum afirmă ei, esența structurală științifică a schimbărilor ce se petrec în societate. Deci, numai și numai ei sunt calificați să dea sfaturi individuale animalului și colectivităților mici și mari: familii dispartate, grajduri, cocine, triburi, turme, popoare, continente și imperii.

– „Dezvoltarea personalității trebuie privită ca o investiție de lungă durată, deosebit de rentabilă“, afirmă specialiștii. „O investiție mai rentabilă nici că se poate.“ spun, tot ei.

Animalul odată intrat în tratamentul lor, va fi foarte curând remodelat, obținând

o personalitate proeminentă. Va intra în contact cu alte animale de teapa lui, tot cu o personalitate proeminentă, devenind unul de-al lor. Mai târziu, dacă va dispune de timpul necesar, va menține contactul cu noii lui confrăți și nu va avea decât de profitat.

E un lucru știut, că animalele cu personalitatea proeminentă se cunosc între ele, iar la nevoie se ajută între ele, contra cost, bineînțeles. Nu trebuie să ne surprindă, pentru că și animalele cu personalitatea mai puțin proeminentă se cunosc între ele și se ajută la nevoie, tot contra cost, bineînțeles. Proletarii din toate țările s-au unit dintotdeauna și s-au ajutat între ei. Doar sumele diferă între ajutorul reciproc al celor cu o personalitate mai proeminentă și a celor cu personalitatea mai puțin proeminentă.

Nici unora nici altora nu trebuie să le-o luăm în nume de rău și să le pretindem să se ajute gratis, o dată ce și unii și alții vor să fie plătiți pentru serviciile lor.

Cu banii obținuți pentru serviciile lor, cei care au prestat servicii altora, vor putea să achite serviciile altora prestate pentru ei; iar cei care vor intra în posesia acelor bani vor putea plăti pe alții care au făcut ceva în interesul lor.

Sistemul e bun, fără îndoială.

Ajutorarea reciprocă, contra cost, are doar un singur dezavantaj: că e reciprocă. Nici unul nu mișcă un deget până când celălalt nu face nimic în interesul lui.

Altfel spus: până nu plătești, nu obții nimic. Doar de aceea e reciproc. Deci, totul e în regulă atâta timp cât și unul și altul pot achita ajutorul care li se dă. Iar pe măsură ce serviciile sunt mai specializate, și prețurile devin mai piperate.

A-ți dezvolta personalitatea și a-ți răsfăța organismul, costă foarte mult. Mult prea mult, pentru posibilitățile financiare ale unui șoarece de rând.

Acesta e de altfel și motivul pentru care noi, șoarecii, nu suntem chiar așa de moderni încât să ne permitem luxul de a încerca toate noutățile modei și să apelăm

la serviciile diferiților specialiști la modă. Poate că în viitor, dacă rezultatele noului sistem de îmbunătățire a personalității se vor dovedi a fi bune și specialiștii vor costa mai puțin, ne vom avânta și noi în acest sistem nou de a trăi, al lumii civilizate.

Deocamdată însă, recurgem la mijloace proprii, nu atât de rafinate precum cele ale specialiștilor, dar în orice caz mai ieftine. Ne amenajăm singuri interiorul, ne alegem singuri culorile preferate, cărțile, filmele, tunsoarea, modul de a ne mișca coada și de a ne pune în evidență personalitatea. Și chiar dacă unele lucruri nu reușesc atât de bine cum ar trebui, sau nu corespund cu totul ideilor în circulație, noi, șoarecii, continuăm să căutăm soluții proprii.

În orice caz, ne scărpinăm singuri urechea, fără să apelăm pentru asta la serviciile specialiștilor și să mai și plătim pentru așa ceva.

Ajuns la acest punct al reveriilor lui, șoarecele se opri pentru o clipă, după care continuă să-și scarpine urechea cu și mai multă plăcere.

31. FERICIREA DEPINDE DOAR DE LUNGIMEA COZII

Dacă o să mă întrebați de ce sunt dușmăniți șoarecii cu coada scurtă mai mult decât cei cu coadă lungă, o să mă puneți în mare încurcătură.

În primul rând, n-aș putea să vă răspund repede, pentru că ar trebui să-mi bat puțin capul. În al doilea rând, n-aș putea să vă răspund pe scurt, fiindcă asta e o poveste lungă. Iar dacă cineva nu poate răspunde la o întrebare repede, fără să ezite și fără să se bâlbâie, dar mai ales scurt, foarte scurt, și pe înțelesul celui care întreabă, aceasta nu înseamnă că întrebarea nu e în regulă, ci acela care trebuie să răspundă la întrebare – el este cel care nu e în regulă. Puteți să-i spuneți: incapabil, nehotărât, needucat, neinformați, prost, stupid, tâmpit, surd, înapoiat mintal, adormit, beat sau altfel.

N-aș vrea însă să fiu băgat în nici una din categoriile pe care vi le-am numit, pentru că eu nu fac parte din nici una din ele, vă rog să mă credeți. Eu aș putea să vă răspund și pe scurt și foarte clar la întrebare, numai că din răspunsul meu precis și scurt n-ați înțelege unele detalii, care în acest caz au o importanță deosebită pentru înțelegerea problemei. Poate că nici n-aș exagera dacă v-aș spune că răspunsul exact constă doar dintr-o înșiruire de detalii, în aparență nesemnificative. Rămâne însă de văzut, ulterior, dacă o asemenea succesiune de detalii e suficient de clară și logică pentru a forma o imagine convingătoare în capul celui care ascultă, sau care le citește.

Eu pot să mă consider norocos că Tipograful nu m-a silit până acum să scriu un capitol despre șoarecii cu coada scurtă. Nu că n-aș ști ce să scriu despre ei. Dimpotrivă, aș putea să spun foarte multe lucruri, căci fiecare îi cunoaște; îi vede zilnic în jurul lui, îi aude cum chițăie și înțelege sensul chițăielii lor, le cunoaște gesturile, faptele, aude și vede interviurile care li se iau, și care sunt apoi transmise la radio sau la televiziune.

E clar pentru toți că un șoarece cu o coadă ceva mai scurtă e tot un șoarece, dar în același timp, e și mai clar pentru toți că un șoarece cu o coadă scurtă nu e la fel cu un șoarece care are coada întregă.

De aici toată încurcătura!

Acum, dacă te apuci să scrii despre ei în mod special, asta înseamnă că îi consideri diferiți de șoarecii obișnuți. E clar. Iar dacă nu i-ai pomeni de loc și te-ai prefaca că nu observi nici o deosebire între un șoarece cu coada întregă și unul cu coadă scurtă, s-ar putea crede că ai vreun interes să te prefaci că nu observi ceva ce văd cu toții, sau că nu îndrăznești să abordezi subiectul și vrei să te eschivezi de la luarea unei poziții în problema șoarecilor cu o altfel de coadă.

Căci, vedeți cum stă problema? Din momentul în care apare subiectul, la tine ori la alții, chiar din prima clipă în care ai chițăit o singură frază ori ai scris câteva cuvinte despre șoarecii cu coadă scurtă, ascultătorul sau cititorul va încerca numaidecât să ghicească dacă tu, cel care chițăie sau scrie, ești unul cu coadă lungă sau unul cu coada scurtă. Din capul locului vor vrea să afle cine ești, ca să știe cum să înțeleagă ceea ce chițăi.

Regula rămâne întotdeauna aceeași: dacă te simt că ai coada întregă, cei cu coada întregă te vor lua în serios doar atunci când vor simți că îi apostrofezi și îi pui la punct pe cei cu coada scurtă. Și invers.

Iar dacă te apuci să iei apărarea celor cu un alt fel de coadă decât a ta, atunci e rău de tot. Te vor dușmăni și ai tăi și cei pe care vroiai să-i aperi. Pentru ei vei rămâne în continuare unul din tabăra celorlalți, care-și bagă nasul în treburile lor.

Oricum te-ai strădui să tratezi problema, ea rămâne spinoasă. Oricât de precaut ai fi și oricât de gingaș ai trata-o, dacă te apropii de ea, tot te vei înțepa la cel puțin

o labă. Niciodată nu vei scăpa nevătămat. Nu scapi nevătămat! Te înjură ori confrății cu aceeași coadă, ori ceilalți, ori toată lumea. Iar restul animalelor va lua de fiecare dată ori partea unuia ori a altuia, în funcție de interesele de moment și de necesitățile lor culinare.

Problema a stârnit întotdeauna ceartă și ură între familiile de șoareci. Iar dacă până și șoarecii – deci frate cu frate – nu se mai înțeleg bine între ei, și asta doar din cauza unei bucățele de coadă în plus sau în minus, nu trebuie să ne mire faptul că celelalte animale folosesc subiectul în interesul lor.

Căci vedeți, compoziția chimică a salivei carnivorilor în condiții climaterice diferite, a fost de când se știe, un stimulent în felul lor de a gândi despre șoarecii care diferă între ei prin lungimea cozii. De unde le-a venit lor ideea că gustul șoarecilor diferă și el, în funcție de lungimea cozii?... să nu mă întrebați, că nu știu!

Fapt e, că dacă în cărțile lor de bucate dintr-o ediție sau traducere anume, scrie că, în anul curent e mai gustoasă carnea de șoarece cu coadă scurtă, să zicem, se vor repezi cu toții să consume doar șoareci cu coadă scurtă, așa încât cei cu coada mai lungă vor avea timpuri liniștite.

Pe scurt: șoarecii au șanse diferite de supraviețuire în perioade diferite ale istoriei, în funcție de moda culinară a vremii.

Așa a fost întotdeauna și poate că așa va rămâne mereu, pentru că șoareci cu cozi scurte au existat dintotdeauna și mai mult ca sigur, vor continua să existe încă multă vreme. Nu există nici un motiv pentru care ei ar trebui să nu mai existe. Cine știe dacă nu sunt o necesitate istorică?!

Din păcate, diferența de coadă a stârnit și continuă să stârnească dezbinare între șoareci, tocmai pentru că șoarecii – până și cei cu capul în regulă și cu judecata

sănătoasă – nu prea știu ce atitudine să ia față de confrății lor cu coadă diferită. Mai ales dacă timpurile devin nefavorabile unuia sau altuia. Cât despre sfaturile autorităților competente, să nici nu mai chițăim. Cei competenți își schimbă teoriile de cel puțin patru ori pe lună.

De aceea, nici un șoarece de știință n-a lansat până acum o teorie suficient de autoritară după care să te poți orienta cât de cât; adică să știi, cum e mai bine să ai coada: lungă sau scurtă. Părerile rămân împărțite și, când unii, când alții sunt pe gustul celor ce mănâncă șoareci, căzând victimă în număr mai mare. N-ai ce-i face! Lungimea cozii rămâne pur și simplu o problemă de inspirație.

Cel bine inspirat are noroc: scapă de urmărire, arătându-și coada cea bună în locul potrivit. Ghinionistul, greșit inspirat, are șanse sigure de a deveni martir, dacă i se zărește coada nepotrivită la locul nepotrivit. Va fi prins și sfârtecat înainte de a apuca să-și scrie testamentul în fața notarului. Atât de simplu e!

Să vă povestesc acum mai pe îndelete, cum stau lucrurile, dacă tot m-am apucat s-o fac. O s-o iau chiar de la început, ca să nu vă încurc. Căci, dacă vă spun doar câte ceva, de ici de colo, nu fac decât să vă zăpăcesc cu informații șoricești, nelegate între ele.

La naștere toți șoarecii sunt la fel: mici, prăpădiți și cu coada în dezvoltare. După o vreme însă, se va putea observa ce fel de coadă are șoricelul: lungă sau scurtă. Conform ultimelor statistici, cozile scurte apar de la naștere, în proporție de 1 la 8. Dar asta nu înseamnă încă nimic, după cum o să observați imediat.

Coadă cu care te-ai născut nu reprezintă decât prima fază în diviziunea colectivității șoarecilor, potrivit celor două categorii despre care scriu.

Unii seamănă cu părinții lor, alții nu, spre bucuria sau mâhnirea părinților. Oricum

s-ar naște însă, acest lucru n-are o importanță deosebită în această fază. Șoricelul foarte tânăr n-are încă personalitatea conturată. De aceea, părinții lui sunt acum cei care decid în privința căii pe care va urma să-și ducă viața odrasla lor. Cel puțin deocamdată. Ce se va întâmpla mai târziu, asta e altă socoteală.

Cozile lungi pot fi scurtate la jumătate sau chiar la un sfert, atât pe cale chirurgicală – cu spitalizare de o oră și un sfert pentru șoarecii tineri și două ore și jumătate pentru șoarecii maturi – cât și prin mijloace casnice foarte simple: legând o sforică în locul unde urmează să se termine coada, și strângând nodul tot mai mult, câteva zile în șir. Bucățița de coadă de după strânsoare se va usca și va cădea de la sine.

La șoriceii de vârstă preșcolară, cozile scurte pot fi stimulate în creștere cu niște vitamine recristalizate de patru ori la temperatura de 462 grade sub zero – special preparate în acest scop – care trebuie înghițite din 2 în 2 ore, cu puțină apă de ploaie, timp de 4 săptămâni în șir, combinate cu exerciții de gimnastică a cozii și cu autosugestie.

Mai târziu, când șoarecele va avea deja o personalitate bine conturată, va urma să decidă el însuși ce fel de coadă dorește să aibă – știind că ea poate fi oricând scurtată, prin procedeul casnic binecunoscut (cel cu sforica), sau pe cale chirurgicală, cu spitalizarea de două ore și jumătate pentru șoarecii maturi – dar, că o coadă o dată scurtată (indiferent de metoda folosită în acest scop), nu va mai putea fi lungită atât de simplu, cu ajutorul vitaminelor recristalizate, combinate cu gimnastică ritmică și autosugestie. Maturii o dată scurtați de coadă care se răsgândesc din nou, au nevoie de o intervenție chirurgicală ceva mai complicată, prin care se adaugă un fragment de coadă obținută dintr-o donație anonimă de organe, sau pot recurge la un procedeu mai simplu, dar numai cu un efect provizoriu: adăugând o bucată de coadă artificială

cozii originale, de fiecare dată când au nevoie să se prezinte undeva cu o coadă lungă.

După cum observați, nu e de loc complicat să-ți scurtezi ori să-ți lungеști coada, chiar dacă te răzgândești de câteva ori. Există din abundență vitamine lungitoare, de asemenea, bucăți de coadă artificială din materiale naturale deosebit de suple și durabile, atât de frumoase încât doar cu o lupă care mărește de 15 ori se va putea observa locul unde se înnădește coada de împrumut, și mai există bucăți de coadă adevărată, provenite din donații voluntare și involuntare de organe, precum și chirurghi deosebit de experimentați în acest gen de intervenții, iar operațiile sunt gratuite, fiind subvenționate de stat, tocmai pentru a stimula libertatea de gândire și de exprimare a tuturor minorităților interesate.

Cam atât cred că ajunge despre partea tehnico – organizatorică a cozilor.

Esențialul cred că e deja clar: fiecare are dreptul și posibilitatea să-și schimbe coada, când, și cum vrea. Nu există nici o piedică, de nici un fel, care să-l rețină pe un șoarece dornic să-și schimbe coada. Punct.

Ceea ce e mai greu de modificat – și aici problema se complică – este partea spirituală a cozii lungi sau scurte, cu toate implicațiile de ordin moral pe care o coadă de un anume fel o aduce cu sine.

Poți să-ți schimbi coada și de trei ori pe zi dacă vrei, dar domiciliul, locul de muncă, prietenii, familia, colectivitatea din care faci parte, impresia pe care o faci asupra ei, felul în care ești privit, tratat, recompensat, iubit sau urât, nu poți să le schimbi de la o zi la alta. Uneori nu poți să le schimbi toată viața, oricât te-ai strădui.

Unul născut cu coadă scurtă – sau scurtată din fragedă tinerețe – și educat de părinți cu coadă scurtă ca să devină în viitor un șoarece cu coadă scurtă, va rămâne de multe ori pecetluit pentru toată viața. Și, chiar dacă apoi și-o lungеște, încercând

toată viața să fie un model desăvârșit de șoarece cu coada lungă, el va rămâne privit ca un intrus în colectivitatea șoarecilor cu coadă lungă. Iar dacă evoluțiile politice o cer, va fi până la urmă înmormântat tot în cimitirul șoarecilor cu coada scurtă. Depinde, bineînțeles, de vremurile pe care le trăim. Nu e o regulă, dar probabilitatea ca lucrurile să se petreacă așa, e mare.

Ca atare, nu e întotdeauna simplu să te muți de la unii la alții. Căci, vedeți, coada șoarecelui matur – fie ea lungă, fie scurtă, e la urma urmei doar o coadă. Coada șoarecelui tânăr e însă ceva mai mult decât o coadă. Imaginea ei îi rămâne deseori imprimată pe creier, ca o amprentă de care nu poate scăpa niciodată.

Indiferent cu ce coadă s-a născut, tânărul șoarece va fi scurtat sau lungit la acest apendice, potrivit voinței părinților chiar în primele zile de viață și va fi educat să le urmeze pildele în toate activitățile: școlare, familiale, morale, sociale, cu toate obiceiurile, felul de a se purta, de a chițâi și de a-și exprima părerile despre șoareci sau alte animalele înconjurătoare. Va urma o școală în care învață cu precădere șoareci cu coadă identică și va adopta întreaga conduită și mentalitate a unui șoarece cu coadă lungă sau scurtă, conform educației pe care o primește.

Această perioadă de educație intensă va lăsa urme adânci în personalitatea lui. Chiar dacă, ulterior, se va distanța de ideile care i-au fost băgate în cap de mic – fără voia lui – schimbându-și sistemul de a gândi, și va încerca să trăiască cu o altă coadă, el va avea de întâmpinat multe dificultăți, nu numai cu sine însuși, dar și cu mediul în care dorește să fie primit. El va avea de trecut bariere și piedici de ordin moral, material, corporal și mai ales de ordin birocratic.

Am să vă povestesc, doar așa, în linii mari, în ce constau toate formalitățile legale, obligatorii, pentru a trece de la o coadă la alta.

Problema începe înainte de a te naște. În certificatul de naștere al fiecăruia este menționată lungimea cozii părinților, iar înregistrarea nașterii din registrul oficiului de stare civilă, nu va putea fi schimbată decât cu un alt act oficial, sau cu o declarație publică, semnată în fața notarului de către trei martori garanți, numită „RENEGARE“ sau „CONTESTARE PUBLICĂ A ACTULUI DE NAȘTERE“ prin care petiționarul se distanțează, în fața legii, de cozile părinților.

Odată terminată această formalitate, obligatorie, și aprobată de oficialitățile competente (s-au pomenit cazuri când nu se dădeau aprobări, din cauza situației politice internaționale), șoarecele în cauză, cu aprobarea între labe trebuie să mai apară în fața oficialităților, într-o întrunire specială, unde e pusă în discuție publică problema lui. Acolo urmează să-și justifice dorința de a trece de la unii la alții printr-un discurs de exact 16 minute, fără ezitări și fără a se bâlbâi, după care va urma controlul corporal.

Coadă petiționarului trebuie, bineînțeles, să corespundă cu cererea. Adică: nu poți să vii în fața adunării și să promiți că îți vei scurta sau îți vei lungi coada în viitorul apropiat. Trebuie să ai deja coada în regulă. Fiind vorba numai de șoareci maturi, când vitaminele recristalizate nu mai ajută la lungirea cozii, nu va fi suficient ca șoarecele să se prezenta cu o bucată de coadă artificială, de parcă ar avea coada cu adevărat lungă, ci va trebui să se prezinte cu o coadă adevărată, lungă. Pentru asta era nevoie, precum se știe, de o intervenție chirurgicală în toată regula, în care să i se fi adaugat o bucată de coadă, iar acum va trebui să prezinte și coada lungă și adevărata spitalului în care coada a fost lungită, cu data la care a avut loc operația de lungire, ora exactă a operației și numele de familie a chirurgului care a executat-o.

Șoarecele petiționar este introdus într-un aparat cu raze Roentgen și i se numără vertebrele cozii, de către o întreagă comisie de specialiști, după care, chiar dacă se

constată că lungimea cozii corespunde normelor în vigoare, este tras de coadă de trei ori la rând de către trei specialiști trăgători de coadă (și nu prea tare, căci s-ar putea să i-o rupă, chiar dacă e în regulă, dar nici prea ușor, ca să i-o lase intactă, dacă e înădărită) pentru a preveni orice încercare de a induce în eroare autoritățile. S-au întâmplat cazuri, în trecut, când unii șoareci s-au prezentat la comisie cu adeverințe falsificate și cozi artificiale foarte bine realizate, iar după ce obțineau adeverința de RENEGARE oficială a actului de naștere, cu toate semnăturile și parafele necesare, duceau o viață dublă, scurtându-și și lungindu-și coada de mai multe ori pe zi, în funcție de obligațiile sociale.

Bineînțeles că asta se petrecea înainte de descoperirea razelor Roentgen și de apariția specialiștilor trăgători de coadă. De atunci n-au mai fost semnalate încercări de înșelătorie cu cozile lungite, care, de fapt, n-au fost lungite.

Dar, precum vă spuneam, cel care dorește să-și schimbe coada, oficial și cu acte în regulă, și-o poate schimba. Va îndeplini toate formalitățile și va deveni ceea ce dorește să devină. Timpurile noi au mai îngreunat cu ceva procedura, e adevărat, dar așa merg treburile și n-ai ce-i face.

Mai demult, întreaga harababură cu cozile lungi sau scurte nu era tratată cu atâta seriozitate ca în zilele noastre. Nu era luată în serios. E adevărat că pe atunci erau mai puțini șoareci pe lume și nu existau atâtea probleme demografice și sociale ca azi. Pe atunci exista suficient spațiu vital pentru toată lumea, nu se făcea atâta politică, nu erau atâtea arme și nu se făceau atâtea războaie.

Toată povestea cu cine are și cine nu are coadă lungă era doar un fel de joc. Era mai mult un capriciu al unor comunități de șoareci, uneori o problemă de modă, alteori o idee despre igienă sau o comoditate personală pe care fiecare putea să și-o permită,

dacă avea chef.

Dacă vreun creator de modă lansa ideea, că într-o perioadă a anului se potrivește mai bine coada scurtă, ori că e mai elegantă la purtat – cine știe cum – ușor ridicată spre dreapta, vârâtă între picioare sau unsă cu ulei de nucă, se găseau numaidecât adepți care se converteau cu miile, ca să fie în ton cu moda. Sau, dacă vreun șoarece conferențiar, orator, șoarece predicator, fie vreun guru înțelept, vreun rabin bătrân, vreun medic de circumscripție sau vreun șoarece funcționar la Ministerul Sănătății dădea un interviu televizat și se pronunța în sensul că o coadă lungă ar fi dezavantajoasă din punct de vedere igienic, deoarece, prin târârea ei, se prind de ea mai multe impurități decât de una scurtată și că impuritățile vor fi aduse în felul acesta în vizuina familială, unde bacteriile pot ajunge în alimentația sugarilor sau în gura partenerului, alergau numaidecât cu toții și stăteau la rând ca să-și scurteze cozile.

Șoarecii sunt, după cum cred că știți, ușor de influențat, dacă argumentele celui care încearcă să-i convingă sunt bine documentate. Iar dacă argumentele mai au și ceva de ordin științific – ceva legat de starea sănătății, de exemplu – atunci se și bucură de faptul că s-au lăsat convinși.

Cam același lucru s-a putut întâmpla și în timpurile de demult cu scurtările și lungirile de coadă. Era doar un capriciu local, neoficial, legat de modă, de igienă sau de altceva în genul acesta.

Mai târziu însă, deteriorarea situației economice, cu toate crizele de guvern și mai ales cu situația lipsei de spațiu vital – spațiu de care unii aveau mai multă nevoie decât alții – au făcut ca acest joc inofensiv să devină un motiv de ură, dar mai ales de dezbinare între șoareci, care până atunci erau cu toții frați.

Atâta timp cât mâncarea era suficientă pentru toți și se găseau pentru toți locuri

bune pentru săpat vizuini confortabile și aparatură electronică la prețuri convenabile, șoarecii se înțelegeau bine între ei și nu existau nici dușmăni pe bază de coadă. Dacă însă situația devenea critică, dintr-un motiv sau altul, începeau numaidecât și conflictele.

Nimic mai simplu decât să spui că treburile nu merg bine din cauza altora sau pur și simplu că ei sunt de vină dacă treburile tale nu merg așa cum ai vrea tu să meargă.

– Nu sunt destui bani?... Ceilalți sunt de vină, căci banii sunt la ei.

– Nu există loc suficient pentru vizuini încăpătoare?... E clar, asta e din cauza celorlalți, a celor care au vizuini mai multe și mai bune, toate plasate în locuri mai favorabile.

– Nu ai suficiente școli?

– Nu ai suficiente locuri de muncă?... E clar că asta e din cauza celorlalți, a celor care consumă tot bugetul doar pentru scopurile lor și ocupă toate școlile și toate locurile de muncă, iar ție nu-ți mai rămâne nimic.

Concluziile veneau de la sine. Doar nu poți sta nepăsător, să privești cum celălalt are de toate (sau, în orice caz, mai multe decât tine) și tu n-ai nimic. Trebuia întreprins ceva.

Soluția era dictată de împrejurări dar ea era cam de fiecare dată aceeași. Până la urmă era folosită forța. Compromisurile nu prea aveau șanse de reușită, că doar ceilalți nu-și dădeau în mod benevol vizuinile lor, rezervele de alimente și locurile unde trăiau, doar pentru ca să-i fie mai bine altuia, iar lui să-i fie mai rău.

Procedura deposedării celorlalți de bunurile lor cuprindea întotdeauna o gradăție crescândă, de la rău spre mai rău, iar apoi spre și mai rău. În prima fază se încerca deposedarea pe cale pașnică: prin decrete și legi. Dacă acestea nu erau eficiente, urma

să fie folosită forța.

Pentru o reușită mai suplă a planului de deposedare, înainte de emiterea legilor se începea o campanie teoretică de înfierbântare a creierelor – prin literatură, presă, cinematograf, radio și televiziune – și erau puse în circulație diverse teorii încâlcite, privind originea dubioasă a celorlalți, structura lor biologică inferioară, cu amănunte genetice privind culoarea părului de pe coadă, forma urechilor părinților, bunicilor și străbunicilor, (pe care nimeni nu i-a văzut) culoarea diferită a ochilor, a sângelui și multe alte amănunte care urmau să dovedească faptul că nu numai lungimea sau scurtimea cozii era în joc, ci un întreg lanț genetic de elemente, deosebit de semnificative, care, luate împreună dovedeau clar inferioritatea, din toate punctele de vedere, a celui discriminat.

Cum cred că vă puteți imagina, erau discriminați de fiecare dată cei care erau în minoritate numerică. O minoritate este în general mai slabă decât majoritatea. E drept, sunt și excepții, rare și de scurtă durată.

De multe ori, de frica publicității, a opiniei publice și a posterității, șoarecii aflați în majoritate nu acționau direct. Înceau să-și facă treaba cu etichetele altor animale. Cum procedau? Simplu!

Lansau teoriile încâlcite despre care vă spuneam și după ce erau siguri că ele au pătruns peste tot unde aveau interes să fie cunoscute, dădeau de înțeles animalelor din jur, unde se ascund confrății lor cu o coadă diferită. Și, ca să le fie mai ușor să-i prindă, le furnizau până și alte amănunte despre obiceiurile lor zilnice, capcanele de care se tem, sistemul lor de gândire și de organizare. Pe urmă, când masacrul cu etichetele altora se declanșă, se prefăceau că le iau apărarea și că-i compățimesc.

Doar dacă activitatea lor subversivă nu dădea roadele scontate și rămâneau în

viață prea mulți șoareci cu coadă diferită, recurgeau chiar ei înșiși la diferite mijloace de alungare a lor și de exterminare în masă.

Soluțiile totale – numite uneori și „finale“ – erau folosite des. Ideea era aceea de a rezolva odată pentru totdeauna problema, prin exterminarea totală a confrăților cu coadă diferită. Odată ce ceilalți ar fi dispărut până la ultimul, toate problemele lor de până atunci urmau să dispară și ele, de la sine. Așa se spunea.

Bunurile celorlalți ajungeau, într-adevăr, în labele lor. Puneau laba pe rezervele lor, pe vizuinile lor, pe locurile lor de muncă, pe școlile lor și pe ideile lor. Credeau că de acum înainte urmau să trăiască în belșug, pentru totdeauna. Așa se spunea. Și, cine știe, poate că unii credeau cu adevărat ceea ce se spunea.

Realitatea se dovedea foarte curând a fi cu totul alta.

Soluțiile finale nu reușeau să fie chiar atât de finale cum ar fi vrut ei. Ceilalți supraviețuiau perioadei grele, și încetul cu încetul, reușeau să se înmulțească și să mai convertească niște confrăți cu coadă diferită și puneau astfel ei laba pe putere. Începeau ei, de data aceasta, să scoată legi și decrete referitoare la inferioritatea genetică și morală a celorlalți, iar dacă nu reușeau să-i alunge pe cale legală – relativ pașnică – recurgeau la metodele de exterminare în masă folosite de ceilalți împotriva lor. Le îmbunătățeau și le perfecționau însă, pentru a obține rezultate mai bune decât obținuseră confrății lor, și soluții finale și mai finale decât cele de până atunci.

Cam așa merg lucrurile de când ne știm.

Așa că, vedeți, nu e totuna, ce fel de coadă ai.

Viața unui șoarece depinde nu numai de o sumedenie de elemente străine de lumea șoarecilor, independente de voința lor, ci și de lungimea cozii: o problemă strict șoricească.

O coadă bună, la locul potrivit, înseamnă foarte mult. Poate însemna fericire și bunăstare până la adânci bătrâneți, iar o coadă nepotrivită la locul nepotrivit poate însemna capătul drumului.

Trist, dar adevărat.

Așa stau lucrurile la șoareci și n-ai ce-i face.

32. CUM SE TRATEAZĂ NELINIȘTEA, OFICIAL ȘI NEOFICIAL

O boală destul de ciudată a fost semnalată în ultima vreme în lumea animalelor de uscat. Simptomele bolii diferă atât de mult de la un caz la altul, încât animalele de știință încă n-au reușit să ajungă la nici o concluzie în ce privește tratarea ei, ne mai vorbind de vindecarea ei. Nimic din toate acestea. Nici un nume n-au reușit să-i găsească până în prezent, și bolnavii continuă să circule prin lume cu o boală care nici măcar nume nu are, de ciudată ce e.

Dacă ar fi totuși să numim o caracteristică, oarecum comună majorității cazurilor, ea ar fi începutul, sau perioada de incubație, care în linii mari seamănă la toți cei atinși de boală. În linii mari, nu și în detalii.

Începutul bolii se manifestă printr-o neliniște continuă, agitație, mâncărime a cozii, nervozitate și o nemulțumire totală față de legile societății și ale mediului în care animalul trăiește. Bolnavul începe să se agite și dându-și seama cât de neliniștit este, va încerca să găsească un remediu cu care să-și redobândească sănătatea.

Se presupune că animalul bolnav e infectat cu un bacil sau cu un virus care nu-l mai lasă să trăiască liniștit ca până atunci. Simte că trebuie să se miște, să iasă din vizuină și să facă ceva nou, ceva ce n-a făcut până atunci. Unde se va duce și ce va face nu are nici o importanță, doar să nu stea în același loc în care a stat până atunci. Animalul bolnav simte că dacă nu va pleca undeva, se va înnăbuși și va muri. E o chemare irezistibilă căreia, desigur, nici un bolnav nu-i rezistă. Și, se pleacă aproape sau foarte departe, în funcție de starea vremii, de rezistența pielii, de anotimpul în care animalul s-a îmbolnăvit, dar mai ales de posibilitățile materiale ale animalului bolnav și de dimensiunea lui.

Uneori animale cu aceleași date familiale, materiale și de rezistență a pielii în

anumite condiții climaterice, se vor comporta cu totul altfel, doar din cauză că sunt atinse de un număr mai mare sau mai mic de bacterii (sau viruși – cine știe ce sunt?!).

Și pentru că boala e atât de ciudată, ea a atras atenția unor cercetători renumiți – șoareci și alte animale de uscat, nu prea mari – care au început o muncă de documentare sistematică, foarte amănunțită, dar din păcate, cel puțin deocamdată, fără rezultate senzaționale.

Totul începe aproape pe neobservate, cu o stare de ușoară neliniște. În această fază nici bolnavul infectat și nici cei din jurul lui nu realizează că animalul nostru s-a îmbolnăvit. Curând însă boala devine vizibilă și pentru bolnav și pentru cei din jurul lui.

Bolnavul devine pe zi ce trece tot mai iritabil. Nu-și mai găsește locul. Părăsește tot mai des vizuina familială, fără vreun motiv vizibil. Pleacă, pur și simplu, fără să spună unde se duce și nici când se va întoarce acasă pentru a lua masa în sânul familiei. Lipsește de acasă uneori zile în șir, iar când se întoarce, e jigărit, palid și lipsit de puteri. Abia reușește să-și revină, și apoi totul se reia de la început. Pleacă din nou.

Observând schimbarea petrecută cu confratele lor, cei din jurul lui încep să-și facă griji. Nici unul însă nu se gândește că ar putea fi vorba de o boală, cu bacterii sau viruși (sau, mă rog, ce-or fi). Fiecare încearcă să-l calmeze dându-i sfaturi practice. Dar, în același timp, fiecare pe contul lui încearcă să găsească cheia problemei – cauza neliniștii lui.

Mai multe cauze eventuale, încep să fie luate în considerație. Toate cu semnul întrebării bineînțeles, din moment ce toate nu sunt decât supoziții.

Vă voi înșira acum o parte din ele, tocmai ca să observați la câte nu se gândesc semenii atunci când unul din cei care le sunt dragi trece printr-o schimbare inexplicabilă

și nu își mai iubește domiciliul stabil, la fel ca înainte.

Cei îngrijorați de schimbarea survenită la semenul lor drag își pun cam următoarele întrebări:

– Poate că aerul de acasă îi supără plămâni?!

– Poate că liniștea de acasă îi apasă nervii?!

– Poate că mâncărurile consumate acasă sau în jurul vizuinii îi deranjează stomacul, iar acum simte nevoia să mănânce departe de casă?!

– Poate că ambianța nu-i mai place, și dorește să cunoască alte locuri pentru a putea face comparații cu mediul lui, în care trăiește?!

– Poate că îl supără ochii văzând mereu aceleași fețe, aceleași cozi și același decor? E plictisit de ele și vrea să vadă și altceva?!

– Poate că discuțiile cu cei din jurul lui nu-l mai satisfac?! Știe dinainte toate argumentele și toate răspunsurile care i se vor da, deci, nu mai sunt de loc interesante pentru el; îl plictisesc și sunt agasante.

– Poate că vrea să-și îmbunătățească nivelul cultural sau material, iar mediul în care trăiește nu-l ajută în acest sens?!

Și, uite așa. Cam acest gen de supoziții apar în capul celor care-l îndrăgesc. Dar, din păcate, nici unul nu întrevade cauza problemei, iar rezolvarea ei o întrevade și mai puțin.

Starea animalului infectat (cu bacteria sau virusul despre care încă nu se știe nimic precis) se agravează continuu. Singurul sfat util pe care cei care-l îndrăgesc îl pot da, este acela de a consulta un doctor. De cele mai multe ori animalul infectat le urmează sfatul.

Așa începe marea aventură a animalului neliniștit, în scopul de a își îmbunătăți

sănătatea.

Medicul specialist îl ascultă cu multă răbdare, doar de aceea îl plătește statul, și ne știind precis despre ce boală e vorba – deoarece, precum v-am spus, fiecare caz se manifestă puțin altfel – îl trimite să-și facă o serie de analize complicate, începând cu analiza sângelui (viteza de sedimentare, numărarea globulelor albe și roșii, procentul glucozei prezent în sânge și starea sistemului imun) analiza urinei, a fecalelor la diferite ore din zi, tensiunea arterială, electrocardiografia [EKG], controlul sensibilității auditive, a vederii, radiografierea rinichilor, a plămânilor, a vezicii urinare, testarea memoriei și a stării psihice, raportate la datele furnizate de analiza sângelui și a tuturor factorilor ereditari.

La urmă este pus să completeze un formular de 16 pagini și să răspundă la cele 325 de întrebări referitoare la originea socială, cu toate datele autobiografice: studii terminate sau neterminate, familie, prieteni din trecut și prezent, înclinații politice și partide de dreapta sau de stânga din care a făcut parte sau are de gând să facă parte în viitorul apropiat, conflicte cu legea avute în trecut, și bineînțeles războaiele la care a participat în calitate de combatant activ sau pasiv, (eventuale răni suferite, decorații obținute) etc... etc...

După ce va termina toate analizele și completarea formularelor, se va întoarce la doctorul la care s-a prezentat inițial, la care, între timp au sosit toate rezultatele, au fost centralizate, verificate și trecute prin toate măsurătorile comparative. Și acum, animalului bolnav îi e dat să audă verdictul final, bazat pe rezultatul tuturor analizelor făcute.

Verdictul final răsună ca o lovitură de gong chinezesc (cu un diametru de 144 cm., turnat din aramă 82% și 18% argint), tare, cutremurător, și cu vibrații dezastruoase:

PERFECT SĂNĂTOS!!!

Auzind asta, animalul în cauză leșină de uimire, iar după ce își revine, pleacă spre casă și mai trist decât la venire. A crezut că va afla ce boală are, iar medicul în loc să-l ajute să găsească cauza neliniștii lui, l-a neliniștit și mai mult spunându-i că e perfect sănătos. De ce să te mai duci la doctori dacă tot nu reușesc să-ți spună ce boală ai?... se întreabă animalul în cauză, în timp ce se târăște cu pași gânditori spre casă.

Mergând așa, încet și copleșit de griji, se întâlnește pe drum și cu alte animale la fel de îngrijorate ca și el, de starea sănătății, venind de la doctori sau în drum spre alți doctori și declarați în repetate rânduri PERFECT SĂNĂTOȘI. Asta îl mai liniștește puțin. Vede că el nu e singurul sănătos neliniștit.

Deodată aude un zgomot infernal, cu pocnituri, țipete și râsete venind dinspre o hrubă cu ușile larg deschise, de unde ies și intră, îmbulzindu-se, fel de fel de animale ciudate, mici și mari. Curios din fire, animalul în cauză se apropie de intrare ca să vadă mai bine ce se întâmplă acolo. Fără voia lui, e împins de cei care vin în urma lui și se pomenește înăuntru, strâns din toate părțile și împins înainte, mereu înainte.

Îl izbește în nări o duhoare, ceva ce încă n-a simțit niciodată în viața lui, un fum gros sau mai bine spus un fel de putoare solidificată, provenind din frunze putrezite, arse, combinate cu transpirație de picioare și blănuri udate de ploaie. Încăperea e foarte slab luminată. Abia poate recunoaște fețele și soiul animalelor din jur.

Crede că visează. Deschide ochii mai tare și chiar își pișcă coada ca să vadă dacă nu cumva e un coșmar. Nu, nu e vis. Își simte coada pișcată, căci pișcătura și-a făcut efectul. Totul e real.

Între timp e împins până la tejghea unde un animal cu mustață roșie și ochelari de soare pe nas îi pune în față un pahar înalt plin cu un lichid galben și cleios. Laba

i se lipește de pahar. Vede că toți cei din jurul lui își bagă boturile în pahare și ling din ele. Din curiozitate își bagă și el botul în pahar și linge din conținut.

După câteva înghițituri simte că i se înmoaie picioarele. Urechile încep să-l ardă și totul în jur începe să i se învârtască în cap, de parcă ar fi învârtit chiar el, ținut de coadă. Ar vrea să se sprijine de tețgea ori să se întindă pe podea, dar n-are loc. E strâns din toate părțile și alții care abia acum intră împing masa de animale, cu el cu tot, ba spre peretele din dreapta, ba spre ușă. De acolo e târât din nou înapoi spre tețgea, unde roșcovanul mustăcios cu ochelari de soare pe nas îi umple din nou paharul cu un lichid colorat, dar a cărui nuanță acum nu o mai poate compara cu nici o culoare cunoscută din spectrul luminos: nici cu roșu nici cu galben, nici cu verde și nici cu albastru. Cât despre gust, ar fi și mai greu să-și dea cu părerea. Odată ce lichidul ajunge pe limbă și își continuă drumul pe gâtlej în jos, nu mai simte altceva decât o arsură infernală care i se lasă până în intestine.

Cu chiu cu vai, nici el nu știe cum, animalul ajunge acasă și câteva zile neliniștea nu-l mai supără, pentru că are de luptat cu greața, cu durerile de cap, cu vomismentele și cu diareea.

Vindecăt de acestea, treptat îl apucă din nou neliniștea și dorul de ducă. Acum însă știe care e remediul.

Merge din nou la doctor, își face din nou analizele, iar după ce e declarat din nou „perfect sănătos“, reîntâlnirea cu alți suferinzi și o cură de lichide colorate, îl pun din nou pe picioare sau, mai precis spus, îl doboară pentru o vreme.

După doar câteva tentative de a se trata în mod științific, ajunge la concluzia nr. 1: – că, întâlnirea cu ceilalți suferinzi este mai utilă decât cea cu medicul specialist și, concluzia nr. 2: – că, pentru a te vindeca de o boală, merită uneori să te îmbolnăvești

de altele.

Înarmat cu aceste două concluzii prețioase, bolnavul își redobândește dragostea de viață, devenind optimist și încrezător în sinceritatea relațiilor cu semenii; un optimism cam exagerat, e adevărat, dar plăcut pentru cei din imediata lui apropiere.

Starea lui însă e schimbătoare. Așa se vede că remediul nu e întotdeauna eficace. Neliniștea îl apucă acum la intervale imprezibile și la ore ciudate, când nu are la îndemână lichidele ce se cer consumate în asemenea situații și nici nu îi poate avea imediat în preajma lui pe ceilalți suferinzi de neliniște, pentru a se liniști în compania lor. Mai rău nici că se poate.

Animalul nostru caută deci alte soluții pentru îmbunătățirea sănătății, la fel de eficace și oricând la îndemână.

Aceasta e o perioadă nouă în viața bolnavului, când începe să iasă și mai des din vizuină. Căutarea unor soluții noi îi cere mult timp și energie. Ochii îi devin mai tulburi, glasul mai răgușit, urechile i se lungesc și încep să atârne de parcă ar fi udate de ploaie, iar spatele îi e scuturat din trei în trei ore de un fel de tremurătură totală, de parcă cineva l-ar prinde de blană și ar încerca să i-o scoată.

În termeni medicali, această nouă fază a bolii e numită „perioada de căutare a soluțiilor perfecte“. În viața de toate zilele ea se concretizează prin îndepărtarea bolnavului de familie și legarea unor prietenii noi, bazate pe interesul comun. Noii lui prieteni sunt și ei, ca și el, în căutarea unor căi sigure de vindecare.

Remediul parțial, sau hai să-i spunem o aparentă soluție salvatoare (pentru că și ea salvează doar temporar) a fost găsită de știința chimiei.

Nu mă voi lungi cu descrierea întregului șir de experiențe care au dus la descoperirea produselor și nici cu descrierea diferitelor forme de tratament. O să vă povestesc

poate cu altă ocazie, dacă subiectul o să vi se pară interesant și o să mă rugați s-o fac. Acum mă voi rezuma să numesc doar trei din metodele de tratament chimic găsite ca foarte eficiente (mai precis spus, temporar eficiente). Ele sunt:

- 1 – Stropirea interioară.
- 2 – Afumarea.
- 3 – Prăfuirea.

Fiecare din el are un efect de moment sigur, liniștind animalul total și îmbolnăvindu-l cât se poate de eficient de multe alte boli, neimportante pentru el în această fază.

Din punct de vedere filosofic, chimicalele liniștitoare au darul de a elimina complet din creierul animalului noțiunea de viitor. E o deosebită realizare tehnică mai ales în domeniul social. Viitorul fiind eliminat din preocupările lui, bolnavul se poate concentra mai bine asupra prezentului, și, el va avea mare nevoie de această concentrare pentru procurarea dozelor liniștitoare zilnice, care nu întotdeauna sunt ușor de obținut. Uneori, chiar foarte greu de obținut. Procurarea lor e o întreagă poveste.

Prețul lor diferă în funcție de calitatea și efectul lor, și e normal să fie așa. S-a și stabilit un cod de onoare al prețurilor și al tratamentelor. Avem tratamente de lux, foarte scumpe și foarte eficiente (care își fac efectul imediat și liniștesc bolnavul pentru mai multă vreme) și tratamente populare, mai ieftine și cu un efect de scurtă durată.

Chiar dacă ar avea anumite preferințe, pacientul nu poate alege întotdeauna metoda de tratament. Ori nu găsește, tocmai atunci, tratamentul pe care l-ar dori, ori, dacă-l găsește, tocmai n-are banii cu care să-l plătească. Astfel, deseori bolnavii sunt obligați să se rezume la metode mai ieftine, până când intră din nou în bani și au cu ce să achite tratamentele lor preferate.

Există prețuri fixe, raportate la veniturile și posibilitățile animalelor din împrejurimi. În linii mari, o stropire interioară costă mai mult decât o prăfuire, iar o prăfuire costă mai mult decât o afumare. Cam asta e regula, dar numai în linii mari, pentru că o prăfuire bună, de calitate, ar putea să coste mai mult decât o stropire mediocră, și așa mai departe.

Visul tuturor bolnavilor atinși de-a binelea de boală este să se stropească fără încetare și să aibă cu ce achita aceste stropiri. Deseori însă, până și cei mai fanatici stropitori sunt obligați de împrejurări să accepte – mai ales în cazuri de urgență – și o prăfuire, înghițind puțin praf chimic, plasat la început sub limbă sau pudrându-și cu el vârful urechilor. Alteori, în cazul cel mai rău, recurg la o afumare rapidă, destinată în general doar celor săraci și tinerilor care încă nu și-au terminat studiile.

Tratamentele acestea chimice au loc pretutindeni, adică, peste tot unde ochiul medicinei oficiale nu poate pătrunde.

Nici nu e de mirare că interesele lor sunt atât de contrare. Ei vor să-l silească pe animal să rămână sănătos și neliniștit, în timp ce animalul neliniștit nici nu vrea să audă de așa ceva. Scrie doar în cartea drepturilor animalelor că fiecare are dreptul să-și folosească sănătatea așa cum crede el de cuviință și chiar să și-o sacrifice pentru ce crede el că e bine.

Ei și uite așa, ne aflăm în fața unei maladii ciudate a cărei apariție și cauză nu pot fi precis explicate; cu bolnavi suferinzi de neliniște care sunt declarați „sănătoși” și o boală care a declanșat o varietate de tratamente, cu producători de medicamente, chimiști, laboranți, distribuitori, specialiști necunoscuți până la apariția bolii, locuri de tratament, societăți de transport al pacienților la locurile de tratament sau a tratamentelor la domiciliul suferinzilor mai cu stare, cu o rețea întreagă de bănci ofici-

ale și neoficiale pentru rezolvarea problemelor financiare și specialiștii necesari pentru încasarea datoriilor. O lume întreagă care se învâртеște în jurul acestei boli ciudate.

Animalului suferind nu i se cere pentru tratarea neliniștei decât puțină voință și sacrificarea tuturor bunurilor personale, scopul unic fiind procurarea chimicalelor și achitarea tratamentelor.

Ce? Cât? Când? Cum?... sunt marile probleme în jurul cărora se învâرتesc toate gândurile suferinzilor.

O precisă delimitare a felurilor în care să-și trateze neliniștea, precum și costurile legate de diferitele tipuri de tratament creează pentru pacient o preocupare continuă. Fiecare gen de tratament își are specialiștii proprii, cu personalul respectiv, calificat pentru executarea tratamentelor. Tratamentele sunt precis delimitate. Acolo unde se afumă nu se stropește, iar acolo unde se prăfuiеște nu se afumă. Ar fi împotriva eticii dacă toate metodele ar fi folosite dintr-odată și în același loc.

Separarea lor intenționată, cu toată diferențierea prețurilor, va da pacientului neliniștit plăcerea căutării și o continuă ocupație, adică, va crea baza psihică a tratamentului.

Fiind o boală în afara legii (ne fiind recunoscută ca o boală oficială) asigurările sociale nu vor să audă de existența ei și nici nu se gândesc să finanțeze costurile tratamentelor. Spre ghinionul bolnavilor.

Ce va aduce boala în viitor?... se întreabă specialiștii din toate domeniile.

Șoarecii psihologi, statisticieni, și cei care se ocupă cu pronosticurile legate de știința viitorului sunt profund îngrijorați de elementul psihic molipsitor, care, în viitorul apropiat ar putea să aibă consecințe deosebit de grave asupra liniștei spirituale a șoarecilor sănătoși. Nici măcar futurologii, cu toată aparatura lor complicată cu

care eventual ar putea calcula efectele viitoare, nu sunt capabili să dea niște cifre aproximative. Nefiind o boală oficial recunoscută, precum v-am spus, nu există date precise, controlabile, nici despre numărul precis al bolnavilor și nici despre eficacitatea tratamentelor.

În consecință, nu pot fi calculate nici aspectele financiare, adică veniturile întregii rețele de fabrici de chimicale neoficiale, a întregii rețele de distribuție neoficială, a câștigurilor tuturor distribuitorilor neoficiali implicați în procesul de distribuție și a întregii rețele de specialiști neoficiali angajați în diferitele tratamente, în toate părțile lumii, care nu-și plătesc nici măcar impozitele legale după veniturile lor. Se știe doar că e vorba de sume de bani, mari de tot, incalculabile, iar banii aceștia ar putea fi folosiți pentru liniștirea oficială a bolnavilor de neliniște, după cum spun autoritățile fiscale oficiale.

Cert este că această boală a produs în lumea animalelor o clară separare de interese morale și financiare, care în viitor va crea multe probleme irezolvabile.

Dacă un animal începe să-și dea toate veniturile și toate bunurile doar pentru a cumpăra o seringă stropitoare cu ceva lichid în ea, puțin praf liniștitor sau puțin fum chimic, în loc să cumpere puilor lui câteva cutii cu vitamine suplimentare, câteva jucării noi sau ultimele noutăți literare, e o situație deosebit de gravă.

Nu știu dacă Tipograful a aflat deja de existența bolii.

M-aș bucura să știu că a aflat de ea și că nu sunt eu cel de la care află de existența ei. Dacă n-a auzit de ea și va citi pentru prima dată în scrierea mea cum stau lucrurile cu neliniștii, ar putea crede că eu am născocit toată povestea, doar așa, ca să mai umplu niște pagini și să merit porția de alimente pe care mi-o trimite cu atâta punctualitate, spre bucuria familiei mele.

Ar fi trist, mai ales acum, când nu exagerez și nu mint de loc.

33. SCRISOARE DE ADIO CĂTRE TIPOGRAF

Stimate Maestre Tipograf,

Am considerat că e de datoria mea să vă adresez aceste rânduri. Vă rog să mă scuzați pentru eventualul deranj.

Știu că ar fi fost normal să mă prezint personal în fața Dvs. și să vă explic prin viu grai ceea ce mă străduiesc să fac aici evident, pe hârtie. E o formă nepoliticoasă de a explica ceva. Știu.

Știu, de asemenea, că ar fi fost necesară o ultimă întâlnire cu Dvs. dar, din păcate, spre regretul meu, această ultimă întâlnire am fost nevoit să o evit, din mai multe motive pe care tocmai aş dori să vi le explic.

După o zi întreagă și încă o noapte – tot întreagă – de cugetare, am ajuns la concluzia că o ultimă întâlnire cu Dvs. ar fi deosebit de riscantă, și că viitorul meu și al familiei mele este mai important decât faptul de a da pur și simplu ascultare unui imbold al curiozității, sau politeții.

Aș fi vrut să vă aflu părerea, acum după ce mi-am terminat cartea și v-am predat ultimele file de manuscris. E o curiozitate ciudată care mă frământă, poate e un fel de vanitate de scriitor începător. Nu știu ce ar putea fi, nici cu ce aş putea-o asemăna. N-am avut până acum de a face cu un asemenea simțământ și v-aș ruga să nu mi-l luați în nume de rău.

Am renunțat însă la idee, din motive logice – motive pe care tocmai sunt pe cale să vi le numesc. Dar, spre regretul meu, nu m-am putut însă stăpâni de la a vă adresa respectiva scrisoare, pentru că aceasta mi se pare a fi singura modalitate de a-mi astâmpăra, într-un fel sau altul, întreaga combinație de emoții de care sunt stăpânit.

Ar fi fost corect din partea mea să dau ochii cu Dvs. și să ascult verdictul. M-ar

fi interesat să-mi spuneți dacă apreciați că merită să tipăriți cartea, sau poate tocmai contrariul, că ați făcut o investiție greșită hrănindu-mă atâtea zile și că acum regretați pentru tot ce ne-ați trimis, mie și familiei mele.

Aceste două extreme posibile ale verdictului se confruntă în capul meu fără încetare. Nici nu mai pot să dorm ca lumea. Tot timpul numai la asta mă gândesc. Tare bine m-aș simți să fiu doar pentru câteva secunde în locul Dvs. Numai pentru câteva secunde, nu mai mult. Dvs. sunteți singurul în măsură să-mi spuneți care e adevărul. Iar dacă l-aș afla, numaidecât extremele verdictului nu s-ar mai ciocni în capul meu, aș începe să dorm ca lumea și nici nu m-aș mai simți bine să fiu în locul Dvs., nici măcar pentru câteva secunde, așa cum îmi doresc acum.

Din păcate însă, spre regretul meu, dar și spre norocul meu, nu sunt un jucător. N-am fost și nu voi fi: nu risc nimic, nu vreau să pierd nimic și renunț la eventualul câștig. Un șoarece cu familie numeroasă care vrea să apuce bătrâneți liniștite și lipsite de griji, n-are voie să riște nimic. Între succes și eșecul definitiv, prefer anonimatul. Prefer să fiu un anonim viu și nevătămat în loc de a fi pomenit ca o celebritate defunctă.

Vedeți, Stimate Maestre Tipograf, ideea de a rămâne în continuare un anonim viu, mi-e atât de dragă, încât renunț cu ușurință chiar la eventuala glorie. Doar cei care rămân anonimi au marele avantaj de a putea evita surprizele succesului și a-și vedea puii cum cresc și se educă.

Aș dori să vă fac să înțelegeți punctul meu de vedere, care, vă poate părea ciudat, dar vă rog să mă scuzați, relația noastră de colaborare temporară a fost mai mult decât ciudată. Eu nu știu nimic despre Dvs. ca persoană fizică și psihică și, necunoscându-vă, nu-mi dau seama cât de legat vă simțiți de familie și de puii Dvs. – în eventualitatea că-i aveți.

Necunoscând aceste elemente social – psihice, poate că nu găsesc cuvintele cele mai potrivite, nici explicația cea mai nimerită cu care să mă scuz, așa cum se cere de la un colaborator temporar de nădejde. Sau poate că insist asupra unor puncte pe care s-ar putea ca Dvs. să le înțelegeți mai bine decât îmi imaginez eu.

De aceea vă rog, să treceți cu vederea toate aceste eventuale erori în dozarea explicațiilor mele.

Mentținând ideea că s-ar putea să nu vă fi plăcut deloc ceea ce m-am străduit eu să pun pe hârtie, aș dori să încercați să priviți problema așa cum o văd eu.

Desigur că dacă ar fi fost să aleg, mi-ar fi plăcut să am succes cu ceea ce am scris. E clar, că doar n-am căzut în cap până în prezent, după câte știu. Dar nici eventualitatea nereușitei străduințelor mele scriitoricești nu-mi va deranja cu nimic echilibrul psihic sau fizic, nici în prezent și nici în viitor. Vă asigur! Nu este o afirmație gratuită, nici indiferență față de propriile mele realizări. Și nici apatic sau resemnat n-aș dori să par în ochii Dvs. E doar ceea ce simt și gândesc, conform programului meu interior, biologic, de șoarece obișnuit, un șoarece de rând, un șoarece ca toți șoarecii.

Chiar și în eventualitatea unui succes deplin, acest succes nu ar însemna pentru mine prea mult. Gândiți-vă numai, ce s-ar întâmpla dacă ar trebui să dau un interviu televizat sau dacă ar apărea poza mea în ziare?! Nu ar fi periclitat viitorul meu și al familiei mele? Știți doar câți nebuni flămânzi circulă în lume și câți din ei nu s-ar strădui să pună laba pe mine sau pe vreunul din puii mei, doar ca pe urmă să se poată lăuda la prieteni și la colegii de serviciu, că au reușit să pună laba și au mâncat deja un șoarece scriitor sau vreun pui de-al lui? Mi-ar păstra poate coada sau vreuna din urechi, conservată în alcool, ori uscată la soare și unsă cu ulei de trandafir, într-o vitrină ferită de muște – ceva ca un trofeu de vânătoare – bineînțeles tot pentru a fi

privită de prieteni și musafirii cu predilecții literare.

Vă mărturisesc, că doar gândul la un asemenea sfârșit mă face să-mi fie groază de orice formă de celebritate. Fie ea și literară.

Îmi pare rău, dar așa sună glasul speciei mele. Chemarea spre conservarea speciei o aud mai tare decât marșurile triumfale ale gloriei eventuale.

După cum vedeți, nici una din consecințele probabile ale operei mele literare nu-mi convin. Nici măcar succesul răsunător.

Cu toate acestea, aș fi bucuros să știu că Dvs. ați fost mulțumit, pentru că sunteți de fapt singurul față de care mă simt îndatorat. Fără sprijinul Dvs. mărinimos nu m-aș fi apucat de treabă. Și chiar dacă m-aș fi apucat, n-aș fi dus-o la bun sfârșit.

Faptul de a ști că v-au plăcut cele scrise de mine, m-ar putea ajuta să suport mai bine izolarea de viața literară. Și dacă întâmplător nu v-a plăcut, regret din tot sufletul, și nu pot decât să-mi cer scuze pentru asta, cu toate că nu știu dacă scuzele mele au vreo valoare pentru un Maestru Tipograf.

În orice caz, vă rămân profund îndatorat și vă mulțumesc pentru această întreagă perioadă bogată în vitamine și delicatături nutritive. Sunt sigur că și puii mei gândesc la fel ca mine, și că dacă ar avea ocazia, v-ar mulțumi la fel de sincer pentru toate bunătățile cu care ne-ați răsfățat.

Și cu asta închei.

Stimate Maestre Tipograf, adio!

În momentul în care veți intra în posesia acestor rânduri, eu voi fi departe, cu întreaga familie, din motive de siguranță, precum cred că ați înțeles din cele de mai sus.

Mă consolez cu gândul că poate tot nu v-ați fi pus mintea cu un biet șoarece.

Rămân cu aceste gânduri nobile, legate de persoana Dvs. și mă retrag din viața publică literară.

Vă doresc multă sănătate și succes în munca Dvs. importantă de Tipograf.

Al Dvs., cu deosebită stimă.

S.S. Indescifrabil.

34. IERTAȚI-MĂ, DRAGII MEI CONFRAȚI!! – SCRISOARE EXPLICATIVĂ CĂTRE CONFRAȚII ȘOARECI

Dragii mei confrați șoareci,

Vă adresez aceste rânduri ca o scuză pentru cartea pe care tocmai am terminat-o. Poate că o veți citi și n-aș vrea să vă faceți despre mine o impresie greșită, tot așa cum n-aș dori să rămân în memoria voastră așa cum n-am fost, și nu sunt în realitate.

Vedeți, dragii mei, n-ar fi înțelept din partea voastră să mă judecați pripit, doar din cele citite.

Aș dori să vă clarific două lucruri, după care rămâne să judecați singuri, așa cum veți crede de cuviință.

În primul rând, nu eu m-am oferit să scriu cartea, ci am fost silit s-o fac. Deci, concluzia nr. 1 ar fi aceea că mi-a fost comandată o carte și că tot ceea ce am scris, am scris la comanda clientului, a Maestrului Tipograf.

În al doilea rând, n-am scris-o pentru șoareci, ci pentru alte animale. De unde concluzia cu nr. 2: că dacă un șoarece e pus să scrie o carte și o scrie pentru alte animale, și nu pentru șoareci, el nu trebuie luat în serios ori judecat de șoareci. Ideile și minciunile lui nu sunt destinate șoarecilor, și ca atare, șoarecii n-au de ce să se ocupe de lucruri care nu-i privesc pe ei.

Acum, dacă veți sta să cântăriți cele două puncte pe care le-am numit și dacă n-o să vă grăbiți să trageți o concluzie imediată, cred că o să înțelegeți situația în care am fost pus. Am încercat pur și simplu să fac față situației.

Rezultatul se află acum în fața voastră: o întreagă carte, plină cu minciuni încalcite pe care a trebuit să le pun pe hârtie, doar ca să-mi scap pielea și ca să umplu numărul de pagini impuse de Tipograf, fiind însă, în același timp, atent să nu-mi scape nimic

adevărat din viața și obiceiurile noastre. Altfel, dacă aș fi fost sincer, multe animale ar fi înțeles mai bine în ce fel funcționăm, noi șoarecii, și am fi devenit o pradă și mai ușoară pentru toți.

N-am avut nici o alternativă. Doream să rămân în viață și în același timp n-am vrut să-mi trădez neamul. Am fost silit de împrejurări să torn minciuni.

Dacă ar fi fost după mine, credeți-mă că aș fi scris cu totul altfel și altceva, așa încât fiecare șoarece să se poată bucura de ideile unui confrate de-al lor. Dar, presupunând că aș fi scris o carte exact așa cum aș fi dorit eu și pe placul vostru, spuneți-mi, ce aș fi făcut cu lucrarea?... S-o fi băgat într-un sertar sau undeva sub vreun pat, căci de tipografie știți că nu dispunem, iar într-o bună zi, cine știe, din lipsă de altceva, unul din puii mei înfometaji ar fi putut da de ea și ar fi ronțăit din ea câteva capitole, ca să-și astâmpere foamea.

Am făcut un compromis. N-am omorât pe nimeni și am rămas în viață.

De altfel, autorul unei cărți nu trebuie numaidecât identificat cu cartea. El poate fi pus în legătură cu ceea ce a scris. Da, e adevărat, dar nu trebuie pus. Nu e absolut obligatoriu! Calitatea și soarta unui lucru produs, fie el un obiect de uz casnic, piesă de schimb, mobilă, obiect de artă sau carte, nu depind de cel care o produce, ci de cei interesați în producerea obiectului. De aici toată problema.

Nu eu sunt cel care a mințit, nu eu sunt cel care a scris cu adevărat cartea. Nici unul din marii inventatori, descoperitori, creatori de artă n-au inventat, n-au descoperit și nu au creat ei înșiși nimic. Ei au fost doar unealta altora, a acelor care aveau nevoie de produsul lor și care i-au pus la lucru, direct sau indirect, stimulându-i cu onoruri, plătinându-i cu bani sau alimente, ori amenințându-i. În toate timpurile s-a produs și se produce pe măsura clientului, a publicului care cere și plătește costurile, a necesităților

și gustului acestor clienți și a acestui public.

Nici eu n-am făcut altceva decât să scriu pe măsura Tipografului care îmi trimitea de mâncare, nu pe gustul vostru. O carte se scrie foarte greu: cere timp, multă răbdare, și mai ales multă mâncare. Fără ca să te hrănești tot timpul, nu poți scrie tot timpul; fără să-ți hrănești familia tot timpul, nu vei fi lăsat să scrii tot timpul. Viața de toate zilele își are legile ei. Voi nu v-ați oferit să-mi dați de mâncare în timp ce lucram la carte. Îmi pare rău că trebuie să v-o spun.

Credeți-mă, aș fi dorit din tot sufletul să fie altfel. Aș fi dorit să scriu o carte pentru voi și numai pentru voi, în care să fiu așa cum sunt cu adevărat – sincer, corect – și să scriu doar adevăruri, numai și numai adevăruri, de la începutul cărții și până la ultima ei pagină. Mi-ar fi fost și mult mai ușor. Credeți-mă! Aș fi scris-o mult mai repede și fără bătaie de cap. Cât despre impresia pe care v-aș fi făcut-o, nu mă îndoiesc că ar fi fost exact imaginea a ceea ce sunt eu în realitate: un șoarece cinstit, cap de familie și iubitor de adevăr. Credeți că e ușor să minți fără întrerupere de-a lungul unei cărți întregi? Vă asigur că nu e de loc ușor! Când e să tragi o minciună sau două, fiecare e viteaz. O trage și se simte chiar bine, mai ales atunci când nu e prins. Ce poate fi mai amuzant decât să mai tragi din când în când câte o minciună? E o plăcere. Pentru minciunosul ocazional, lumea e un mediu elastic, plăcut din punct de vedere moral, unde granițele dintre adevăr și minciună mai pot fi scurtate, lungite sau deplasate, la nevoie. Dar ce te faci când toate granițele se împietresc și tu ești prins de partea cealaltă a graniței, tocmai în partea în care n-ai dori să fii, și ești silit să trăiești acolo luni de zile fără pauză și să minți fără oprire? Nici nu știți cât e de greu să minți tot timpul?!

Iertați-mă dragii mei, n-am avut încotro.

Viitorul va putea corecta însă lucrurile.

Sper ca aceasta să nu fi fost ultima carte scrisă de un șoarece, ci începutul unui sir întreg de cărți. Poate că foarte curând, vom avea și noi tipografii proprii și vom avea posibilitatea să ne tipărim singuri cărțile. De când nu visez la asta! Poate și voi. Or, atunci lucrurile se vor schimba, cu siguranță. Vom avea șoareci tipografi, șoareci secretari, secretarese și depozite speciale cu alimente, pentru șoarecii ocupați cu scrierea cărților. Șoarecii scriitori vor fi respectați de toate celelalte animale care știu ce înseamnă literatura de calitate și vor fi recunoscuți de Organizația Animalelor Unite pentru aportul lor cultural la propășirea lumii. Vor purta câte o platoșă metalică aurie, ca semn de recunoaștere, ca să nu fie striviți din nebagare de seamă de animalele mai grele. Nu le va fi frică de Tipografi și nu se vor teme că ceea ce au scris poate jigni vreun alt animal cititor. Vor avea libertate de exprimare și libertate de creație, așa cum au și alte animale mari.

Literatura scrisă de șoareci va fi exact așa cum se cere unei literaturi serioase; sinceră, directă și fără ocolișuri. Toate subtilitățile literar – filosofice, cu simboluri gândite de autor, menite să declanșeze în capul cititorului întrebări și răspunsuri, vor putea fi evitate. Va domina transparența și claritatea.

Trăiesc cu convingerea că foarte curând toate acestea vor deveni realizabile.

Dragii mei, închei rugându-vă încă o dată, să nu mă judecați prea aspru. Am scris tot ce am scris, doar pentru că mi-a fost frică și n-am vrut să jignesc pe nimeni. Abia ulterior mi-am dat seama că singurii pe care i-am jignit ați fost voi – tocmai voi, dragii mei confrăți – cei pe care îi iubesc și îi respect cel mai mult.

Vedeți acum, ce ușor se strecoară în viața unui șoarece o eroare de calcul?!

Nu-mi mai rămâne decât să doresc următorilor scriitori șoareci mai mult noroc și

să nu calce pe urmele mele.

Cu dragoste, al vostru confrate. Șoarecele.

Cuprins

1. În loc de prefață sau Începutul carierei mele de scriitor	5
2. Șoarecele e chemat la tipografie	12
3. Prima întâlnire cu tipograful	16
4. Șoarecele se întoarce acasă	26
5. Prima tentativă a șoarecelui de a scrie	35
6. Șoarecele întocmește planul lucrării	43
7. Întâlnirea a doua cu tipograful	46
8. Ce înseamnă pentru un șoarece să scrie o carte	51
9. Șoarecele o ia chiar de la începutul începuturilor...	54
10. Confratele șoarece – Maestrul Urechi Zimțate...	66
11. Șobolanii albaștri și teoria artei	72
12. A plânge sau a nu plânge	87
13. Oamenii sunt niște viețuitoare ciudate...	94
14. Umorul la oameni nu e ca la șoareci	107
15. Ce crede un șoarece scriitor despre adevăr	116
16. Câte ceva despre istoria bijuteriilor	123
17. Literatura scrisă de oameni nu trebuie luată în serios	133
18. Numai șoarecii înțeleg cu adevărat muzica	147

19. Ce înseamnă eroismul pentru un șoarece...	171
20. Gândurile și maximele șoarecelui	190
21. Dragostea pentru trecutul glorios	201
22. Animalele sunt fascinate de excepții	209
23. Pasiunea pentru rostogolirea obiectelor rotunde	223
24. O boală deosebit de ciudată	234
25. Umorul sau schingiuirea altora	245
26. Animalele au uneori idei ciudate	257
27. Șobolanii albaștri și teoria sufletului...	260
28. Pasiunea animalelor pentru arme	277
29. Cămilele verzi și problemele etice	287
30. Tâmpiții plătesc până și scărpinarea...	305
31. Fericirea depinde doar de lungimea cozii	313
32. Cum se tratează neliniștea, oficial și neoficial	327
33. Scrisoare de adio către tipograf	339
34. Iertați-mă, dragii mei confrăți!!...	344